

PRESENTATIONSBLAD**Planeringsområdets namn****18241 – Skötsel- och användningsplan för Skärgårdshavet**

Planens status	Under arbete	
Planen utarbetad av	#Kusten, Naturtjänster (2018–2023)	
Planen fastställd eller godkänd av		
Skickad på remiss		
Godkänd		
Fastställd		
LAC uppföljning av hållbarheten och namn	X	Skärgårdshavets nationalpark
Offentlighet	OBS! På blanketten "Bilaga 2 arter" har sekretessbelagt material utelämnats enligt 24 § 1 mom. 14 punkten i OffL 621/1999.	
Mer information	<p>Projektchef: Anna Arnkil (markanvändningsplanering) 1.11.2020–14.8.2022, Martina Reinikainen (markanvändningsplanering) 14.8.2022–15.10.2023, Anna Arnkil (planering av natur och kulturarv) 16.10.2023–30.4.2024. De övriga medlemmarna i projektgruppen: Planering av natur och kulturarv: Arnkil Anna, Arponen Heidi, Mussaari Maija, Tuovinen Tapani, Vösa Roland Naturturism och rekreationsanvändning: Lehtonen Laura och Löfroth Trygve (t.o.m. 10/2022), Forsström Sanja fr.o.m. 10/2022, Jakt- och fisketjänster: Andersson Simon. Projektgruppen har letts av Annukka Rasinmäki. Förutom projektgruppen har följande deltagit i sammanställningen av skötsel- och användningsplanen: Honkanen Veijo, Jaskari Markus, Kolehmainen Kimmo, Leikas Päivi, Malmberg Sampsa, Kypärä Timo, Kyrö Kukka, Rasinmäki Annukka och Tainio Esko Kartor: Hoikkala Joonas, Määttä Jyrki, Turkia Tytti, Vesterbacka Raisa Projekt: CoastNet LIFE (LIFE17 NAT/FI/000554). Bedömning av hållbarheten i rekreationsanvändningen (LAC): Pälvimäki Päivi (projektet Coastal Bootcamp), Wennström Carina och projektgruppen. Utarbetande av ordningsstadgor för Skärgårdshavets nationalpark och naturskyddsområdet i Själo skärgård: Raisa Vesterbacka, Annukka Rasinmäki och projektgruppen</p> <p>Representanter för samarbetsgruppen för skötsel- och användningsplanen för Skärgårdshavet: - Kimitoöns kommun: näringsdirektör Erik Lund - Nådendals stad: kommunikations- och utvecklingschef Tiina Rinne-Kylänpää/miljöchef Saija Kajala, samarbetsperson för planering av naturfrågor. - Pargas stad: turistchef Benjamin Donner/Viveca Smeds-Aalto - Skärgårdshavets biosfärområde: Katja Bonnevier, koordinator för biosfärområdet - NTM-centralen i Egentliga Finland, miljöenheten: Leena Lehtomaa och Jens Skog - NTM-centralen i Egentliga Finland, fiskerienheten: fiskemästare Paavo Suominen/fiskebiolog Leena Rannikko - Egentliga Finlands förbund: specialplanerare Timo Juvonen/utvecklingschef Malla Rannikko-Laine</p>	
Bildad av	METSA\raisave	11.11.2020 15.47.28
Senast uppdaterad av	METSA\annaar	10.4.2024 14.34.26
Ärendehantering	OBS! På grund av områdets omfattning är det viktigt att alla bilagor till planen beaktas när planen går igenom och genomförs! Forststyrelsen 9435/2022 (Assi: Forststyrelsen 6098/2020 Skötsel- och användningsplan för Skärgårdshavet)	
Webbpublikation		

Planeringsområdets namn**18241 – Skötsel- och användningsplan för Skärgårdshavet****Sammanfattning****PLANERINGSOMRÅDE**

Skötsel- och användningsplanen är en långsiktig strategisk plan och riktlinje för markanvändningen. I planen samordnas målen för naturskyddet, rekreationsanvändningen och den övriga användningen av området. Skötsel- och användningsplanen är en 10–15 års plan för de områden i Skärgårdshavet som förvaltas av staten och som är belägna i Pargas, på Kimitoön och i Nådendal kommun. Till planeringsområdet hör förutom nationalparken även 13 skyddsområden som inrättats på statens marker och 16 Naturaområden som delvis överlappar statens skyddsområden. Till området hör dessutom områden som reserverats för statligt skydd. I planeringsområdet ingår 125 privata naturskyddsområden och 3 förekomstplatser för arter som kräver särskilt skydd, men i fråga om privat mark och privata vatten är planen inte förpliktande. Planeringsområdet har avgränsats enligt de naturtyper som förekommer i skyddsområdena och som är typiska för området och på vilka samma principer för skötsel och användning tillämpas. Nästan 95 procent av planeringsområdets 186 426 hektar utgörs av vattenområden. Av statens områden täcker skyddsområdena drygt 31 procent av planeringsområdet, 32 procent de områden som reserverats för skydd och knappt 36 procent de övriga områdena. Skyddsobjekten på privat mark omfattar en procent av planeringsområdet.

CENTRALA VÄRDEN

De centrala värdena i planeringsområdet är Salpausselkäasarna, Skärgårdshavets yttersta skärgård, skärgårdsskogarna, ängsnätverket, fågelbeståndet, den exceptionellt mångsidiga blandningen av naturtyper och arter, användningen i rekreationssyfte, forskningens betydelse, miljöfostran och den lokala kulturen i skärgården. Områdets biologiska mångfald är exceptionellt stor för finländska förhållanden såväl under som ovanför ytan på grund av områdets sydvästliga och marina läge, småskaliga variationer, geologiska mångfald, djupvariationer samt jordmånens kalkhalt.

Man har gått igenom eventuella hot mot centrala värden och försökt identifiera de användningsformer och funktioner som kan ha negativa konsekvenser för områdets värden. I planen har man ställt upp långsiktiga och kortsiktiga mål samt planerat åtgärder för att avvärja hot och utveckla området.

MÅL

Ett mål är en beskrivning av den önskade utvecklingen av skyddet eller bruksvärdet på lång sikt. Målen beskriver Forststyrelsens vision i förhållande till planeringsområdets värden. I Skärgårdshavet är målet att skydda och bevara naturtyperna och arterna i området, trygga den biologiska mångfalden genom naturvård, värna om och bevara områden där mänsklig verksamhet är obetydlig, samt bevara kulturarvsobjekt och en levande lokal kultur i skärgården. Områdets användning för turism och rekreation ska vara hållbar och stärka besökarnas förhållande till naturen, och all verksamhet ska följa naturskyddsområdenas värden. Dessutom ska det terrängarbete som Forststyrelsen utför i skyddsområdena vara hållbart och klimatsmart samt kostnadseffektivt och säkert. Utvecklingsobjekt är att öka turismens dragningskraft och naturturismens lokala ekonomiska effekter särskilt på öarna Örö och Jungfruskär. Man utvecklar skärgårdsforskningen i samarbete med olika intressentgrupper.

ZONER

I planen har områdena indelats i tre olika typer av zoner enligt användningsändamål: friluft- och naturturismzoner, vildmarkszoner och begränsningszoner. I Skärgårdshavets nationalpark finns det sedan tidigare sju områden med begränsningar i rätten att färdas. Dessa har fastställts för att trygga artbeståndet. Begränsningarna i områdena uppdaterades utifrån aktuella artdata. I planen föreslås dessutom tre nya begränsningszoner i nationalparken för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. I naturskyddsområdet i Sjalö skärgård föreslås två nya områden med begränsningar i rätten att färdas. Restriktionsområdenas andel av hela planeringsområdets areal är 7,7 procent.

Besökarna vägleds aktivt till friluft- och naturturismzonen med hjälp av guidning och servicestrukturer. Zonens areal ökar med 67 hektar och dess andel är 0,5 procent av hela planeringsområdets areal. Tilläggen omfattar stranden av Kolaudden på Ölmos-Purunpää, Sjalö och Lehmäluoto samt Pähkinäinen i Pakinains skärgård och de nya öarna som anvisats för tältning (4 st.) i nationalparken samt utvidgningarna av de befintliga tältområdena i nationalparken. Alla objekt i friluft- och naturturismzonen förvaltas av staten. De vattenområden som omger objekten har i planen konsekvent anvisats till vildmarkszonen, eftersom vattenområdena huvudsakligen är samägda eller privatägda, men båttrafiken i närheten av objekten tidvis kan vara livlig. Största delen av planeringsområdet (97,8 %) hör till vildmarkszonen. Besökare styrs inte aktivt till zonen och ingen ny serviceutrustning byggs. Zonen bevaras så lugn, naturlig och vildmarksartad som möjligt.

CENTRALA ÅTGÄRDER

För att uppnå målen har man ställt upp delmål på kortare sikt som genomförs med hjälp av olika åtgärder. Sättet att genomföra åtgärderna preciseras vid behov med hjälp av åtgärdsplaner. När det gäller naturvärden fortsätter och utvecklar man bland annat skötseln av vårdbiotoper, lövängar, ädla lövträd, lundar, solexponerade miljöer, strand- och havsnaturtyper samt arter. Samtidigt vårdas och upprätthålls kulturarvet. Dessutom fortsätter och utvidgas elimineringen av och jakten på främmande och invasiva arter. Uppföljningen av konsekvenserna för arter och naturtyper samt av användningen i rekreationssyfte fortsätter och utvecklas i stor utsträckning av Forststyrelsens personal och genom samarbete. Samarbetet med intressentgrupper inom naturvärden stärks. Arbetet med att främja att den lokala kulturen hålls levande bland annat genom att bevilja och uppdatera tillstånd och arrende- och koncessionsavtal, samt genom att förbättra samarbetet med intressentgrupperna. I fråga om friluftsliv och turism har man fastställt flera åtgärder vars syfte är att utveckla användningen i Skärgårdshavet och svara på ett eventuellt ökande antal besökare. Åtgärderna består bland annat av att utveckla turismanvändningen och göra ändringar i ödestugor, rast- och tältplatser samt leder. Nationalparkens

nuvarande tältplatserna utvidgas och fyra nya holmar att tälta på tas i bruk. Man strävar efter att öka medvetenheten om värdeområden för såväl den marina naturen som fågelbeståndet och om begränsningszoner, samt att göra skyddsområdenas gränser synliga på olika kartunderlag. Skärgårdsetikett utarbetas för området som vägledning för användningen i rekreationssyfte.

KONSEKVENSBEDÖMNING

Planens ekologiska konsekvenser är till stor del positiva; naturskyddsåtgärderna syftar till att bevara och förbättra arternas och naturtypernas tillstånd både på öarna och under ytan. Med hjälp av de begränsningar i rätten att färdas som införs i ordningsstadgan tryggas skyddet av arter som är känsliga för störningar från människor samt hotade arter och direktivarter.

De sociala konsekvenserna hänför sig antingen direkt eller indirekt till samarbetet med den lokala kulturen och centrala intressentgrupper för att underhålla och bevara dem samt till nyttan för turister och personer som besöker området för rekreation. De ekonomiska konsekvenserna gäller både Forststyrelsens egna resurser och den ekonomiska nyttan som uppstår i området.

Utvecklingen av naturturismen i samarbete med lokala aktörer påverkar antalet besök och hur länge besökarna stannar, vilket har en positiv inverkan på den lokala ekonomin. Även effekterna på hälsan och välbefinnandet som besökarna i området upplever ökar i och med att turism- och rekreationstjänsterna blir mångsidigare.

Zonindelningen, underhållet och ökningen av friluftstjänsterna samt kundorienteringen svarar på bevarandet av naturvärdena men också på behoven hos den allt mer varierande besöksgruppen. Miljöfostran och kommunikation styr besökarna till ansvarsfull användning genom att öka kunskapen och förståelsen, vilket kan minska de störningar som naturvärdena utsätts för, olovligt uppgörande av eld, underlåtenhet att iaktta restriktionsområden eller förbud mot att slå läger, samt slitage.

En separat bedömning av konsekvenserna för Naturaområden har gjorts av skötsel- och användningsplanen för Skärgårdshavet. Planens konsekvenser för Natura 2000-naturtyperna samt direktivarter och hotade arter är neutrala eller positiva, och planen försämrar inte avsevärt statusen för de arter och naturtyper som utgör grund för skyddet av Natura 2000-området. Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård utvidgar arealen för naturtyperna i habitatdirektivet och förbättrar deras kvalitet och får direktivarternas populationer att växa.

Rekreativ användningen har mycket lindriga konsekvenser för skyddsgrunderna för Naturaområdena Pakinai skärgård och Ölmos-Purunpää. I fråga om Sjalö och Skärgårdshavet identifierades mindre, lokala skadliga konsekvenser för naturtyper som utgör skyddsgrunder, men konsekvensernas betydelse bedöms som ringa med beaktande av helheten. På Sjalö och i Skärgårdshavet finns det behov av att beakta användningens lindriga men skadliga inverkan på sällsynta, småskaliga och artmässigt värdefulla naturtyper. Med det nuvarande antalet besökare är konsekvenserna av användningen dock på många ställen relativt måttliga.

En mellanbedömning av skötsel- och användningsplanen görs om cirka 5 år, det vill säga 2029. Genomförandet av åtgärderna och deras effektivitet följs upp med hjälp av indikatorer och metoden för hållbar naturturism (LAC).

Skötsel- och användningsplanen har utarbetats av en projektgrupp bestående av experter från Forststyrelsen. Dessutom har Forststyrelsens övriga experter på naturskydd och geografisk information deltagit i planeringen.

Planen har utarbetats i samarbete med olika aktörer i området med iakttagande av ett inkluderande planeringssätt. En arbetsgrupp bestående av centrala intressentgrupper i regionen har bidragit till arbetet. Dessutom har man i planeringsområdet hållit möten för allmänheten och temaevenemang, ordnat bilaterala förhandlingar med centrala intressentgrupper samt genomfört två riktade och en öppen kartbaserad enkät. Information om planeringen har lämnats på webbsidor, i sociala medier och per brev till delägare i privata skyddsområden.

BESKRIVNING AV NULÄGET

1 Beskrivning av planeringsområdet och planeringssituation					
Förklaring	Med blanketten skapas en allmän bild av planeringsområdet, markanvändningens nuläge, planläggningen och den övriga planeringen av markanvändningen, samernas hembygdsärenden och planeringssituationen. Blanketten utgör grunden för behandlingen av de övriga ämnena nedan. En sammanställning av fridlysningsbestämmelserna i privata naturskyddsområden finns i bilaga 1.				
Planeringsområdets namn	Skötsel- och användningsplan för Skärgårdshavet	Areal (ha)	186 425,71		
		Varav vattenområde (ha)	176 781,52		
Landskap	Kommun				
Egentliga Finland	Nådendal				
	Pargas				
	Kimitoön				
Allmän beskrivning av planeringsområdet					
<p>Skärgårdshavet är ett av världens största sammanhängande skärgårdsområden. Till planeringsområdet hör förutom nationalparken även 13 skyddsområden som inrättats på statens marker och 16 Naturaområden som delvis överlappar statens skyddsområden och delvis ligger utanför dem. Av de områden som reserverats för statligt skydd omfattar planeringsområdet Kyrkudden på Själö, vattenområdet söder om Gyltö fort, Ejskär samt Kesnäs och Ormskär på Utö. I planeringsområdet ingår 125 privata naturskyddsområden och 3 förekomstplatser för arter som kräver särskilt skydd, men i fråga om privat mark och privata vatten är planen inte förpliktande. Planeringsområdet har avgränsats enligt de naturtyper som förekommer i skyddsområdena och som är typiska för området och på vilka samma principer för skötsel och användning tillämpas.</p> <p>Områdets biologiska mångfald är exceptionellt stor för finländska förhållanden såväl under som ovanför ytan på grund av områdets sydvästliga och marina läge, småskaliga variationer, geologiska mångfald, djupvariationer samt jordmånens kalkhalt. I nationalparken finns 32 Natura-naturtyper och cirka 500 hotade eller nära hotade arter. I artbeståndet framhävs insekter i sandiga områden, arter i vårdbiotoper och i öppna och trädbevuxna kalkpåverkade naturtyper. Den för området typiska zonindelningen återspeglas också i undervattensnaturen. Många näringskedjor kommer från artrika och producerande havsbottnar på mindre än 10 meters djup. Skärgårdshavet är ett av Östersjöns viktigaste häcknings-, rast- och flyttningsområden för fåglar. Här påträffas 80 arter som ingår i fågeldirektivet samt tiotals nationellt hotade fågelarter. När det gäller gråsäl och vikare är Skärgårdshavet ett av arternas viktigaste förekomstområden.</p> <p>Vid Egentliga Finlands kust har det funnits bosättning sedan den sena stenåldern, cirka 2000 år innan vår tideräknings början. Planeringsområdet hör till Finlands nationallandskap som valts av miljöministeriet. Området är också en del av två nationellt värdefulla landskapsområden, Skärgårdshavets havslandskap och Erstans havslandskap. Kulturarvsobjekten i området indelas i det arkeologiska arvet, statens byggnadsarv, bybosättningens byggnadsarv och fiskeskärens byggnadsarv. I planeringsområdet finns sju byggda kulturmiljöer av riksintresse.</p> <p>Skärgårdshavet är ett unikt turist- och rekreationsmål. År 2019 hade nationalparken 72 590 besökare. Den lokala inkomsteffekten av besökarnas utlägg uppgick totalt till 7,0 miljoner euro och sysselsättningseffekten till totalt 59 årsverken. De populäraste friluft- och naturaktiviteterna bland respondenterna var att njuta av naturen, titta på landskapet, promenera och observera naturen. Naturen under och ovan jord i skärgården, den biologiska mångfalden och skärgårdskulturen är ur turismens synvinkel attraktiva faktorer som kan utnyttjas på ett hållbart sätt.</p>					
Natura 2000-områden som ingår i planeringsområdet					
Namn	Kod	Typ	Genomförande	Område som omfattas av planen (ha)	Andel av Natura-området (%)
Skärgårdshavet	FI0200164	SPA-område	I det ursprungliga området "naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen, avtal", i utvidgningsområdet (Statsrådets beslut 5.12.2018) "naturvårdslagen, markanvändnings- och bygglagen, vattenlagen och miljöskyddslagen".	162 205,27	100,0

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

Aasla-Kramppi	FI0200038	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, marktäktslagen	199,81	59,1
Houtskärs lundar	FI0200046	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen	255,68	100,0
Iniö öar	FI0200047	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen, avtal	238,76	100,0
Holmarna vid Lövsjärsfjärden	FI0200067	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen	80,34	100,0
Nagu glosjöar	FI0200068	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, vattenlagen	14,42	11,6
Pakinais skärgård	FI0200065	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen	570,10	100,0
Åsholmarna i Pargas	FI0200111	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, vattenlagen	210,53	100,0
Skärgårdshavet	FI0200090	SCI/SAC-område	I det ursprungliga området "naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen, avtal", i utvidgningsområdet (Statsrådets beslut 5.12.2018) "naturvårdslagen, markanvändnings- och bygglagen, vattenlagen och miljöskyddslagen".	152 183,08	100,0
Vansor glo	FI0200070	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen	187,88	100,0
Åvensors lundområde	FI0200052	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, vattenlagen	70,11	100,0
Ölmos-Purunpää	FI0200062	SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen, avtal	1055,50	100,0
Örö	FI0200193	SCI/SAC-område	naturvårdslagen	375,83	100,0
Keistiö flada	FI0200071	SPA/SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen	155,43	100,0
Lohm-Kulm-Ångö	FI0200146	SPA/SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen	341,21	100,0
Själö skärgård	FI0200064	SPA/SCI/SAC-område	naturvårdslagen, bygglagen, vattenlagen	4682,21	100,0

Markanvändningen i planeringsområdet

Inrättade skyddsområden	Typ av objekt	Tidpunkt för inrättandet	Område som omfattas av planen	Ordningsstadga given (datum)
Skärgårdshavets nationalpark	Nationalpark	1983	52 702,59	16.4.2001
Grimsörarnas sälskyddsområde	Annat naturskyddsområde (FS)	2001	2 208,94	
Naturskyddsområdet i Houtskärs Berghamn	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	49,96	
Naturskyddsområdet i Houtskärs lundar	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	139,52	
Naturskyddsområdet vid Iniö öar	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	55,44	
Naturskyddsområdet vid Keistiö flada	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	4,77	
Kramppi naturskyddsområde	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	236,65	
Mastbådans sälskyddsområde	Annat naturskyddsområde (FS)	2001	898,58	
Naturskyddsområdet Nagu sjöar	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	202,88	
Naturskyddsområdet i Nagu Sandön	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	2,45	
Naturskyddsområdet i Pakinais skärgård	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	239,96	

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

Naturskyddsområdet i Sjalö skärgård	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	1 297,17	
Naturskyddsområdet i Åvensors lundar	Annat naturskyddsområde (FS)	2014	21,90	
Skyddsområdet på Ängholm	Skyddsområde för gamla skogar	1994	26,04	

Skyddsobjekt på privat mark	St.	Område som omfattas av planen (ha)	Mer information
Privat naturskyddsområde (Naturvårdslagen 47 §)	125	1 713,93	Områdets äldsta privata skyddsområde inrättades 1946, de nyaste privata skyddsområdena anslöts till Natura 2019. Därmed varierar fridlysningsbestämmelserna. Verksamhet som förändrar miljön eller är skadlig för miljön är förbjuden i alla privata skyddsområden. Skillnader förekommer däremot i fråga om exempelvis jakt och begränsningar i rätten att färdas samt markägarens privilegier. Flera objekt i den yttre skärgården som har inrättats särskilt för att skydda fågelbeståndet har begränsningar i rätten att stiga i land eller färdas.
Förekomstplatser för arter som kräver särskilt skydd (Naturvårdslagen 77 §)	2	49,37	Sandö 47,21 ha och Käringkläppen 2,07 ha. Västra Råsen 0,64 ha hör inte till planeringsområdet.
Statens områden som reserverats för skydd	St.	Område som omfattas av planen (ha)	Mer information
Naturskyddsprogrammets område (FS)	5	40,51	Lunden på Stora Styrholm (lundsskyddsprogram) 4,03 ha, Purunpää-Ölmos-Falkön (strandskyddsprogram) 9,29 ha, Skärgårdshavets Natura; Besaskär, Gåsharu 20,28 ha och Rödsjär, Ormskär 1,44 ha samt holmarna vid Lövsjärnsfjärden (Natura) 5,47 ha.
Annat skyddsobjekt (FS)	3	54 783,16	Utö (naturskyddsförvaltning): Ormskär och Kesnäs 62,83 ha och utvidgningar av Skärgårdshavets Naturaområden 2018, allmänna vattenområden 145,12 ha och 54 583,37 ha.
Skyddsskog (FS)	2	5341,06	Gyltö fort (undantaget Gyltö fortö som inte hör till planeringsområdet) 5 333,37 ha och Ejskär 7,69 ha.
Övriga områden	St.	Område som omfattas av planen (ha)	Mer information
Övriga områden		66 415,72	Privata mark- och vattenområden

Internationella förbindelser och skyddsprogram		
Namn	Typ	Mer information
Archipelago Sea	Marint skyddsområde enligt konventionen om skydd av Östersjön (HELCOM MPA)	HELCOM MPA, 162 345,00 ha
Korpo-Nagu södra skärgård	Internationellt viktigt fågelområde (IBA)	BirdLife:s internationellt värdefulla fågelområden, FI089, 73,50 ha
Skärgårdshavets biosfärområde	Biosfärområde enligt UNESCO:s program	UNESCO:s modellområde för hållbar utveckling. Skärgårdshavets biosfärområde är en del av det internationella programmet Människan och biosfären. Programmets mål är att globalt förbättra relationen mellan människa och miljö. I Skärgårdshavet är målet bland annat att bevara skärgårdens kulturarv, den biologiska mångfalden, det traditionella kulturlandskapet och ett välmående hav, att genomföra utvecklingsprojekt som främjar åretruntboende, sysselsättning, hållbar turism och en hållbar skärgårdsmiljö samt cirkulär ekonomi. Att förmedla information, goda erfarenheter och kontakter samt att inspirera alla som bor och verkar i Skärgårdshavet att hitta sin egen roll i en hållbar samhällsutveckling.

Örö-Bengtskär	Internationellt viktigt fågelområde (IBA)	BirdLifes internationellt värdefulla fågelområden, FI099, 16,359 ha
Samernas hembygdsområde		
Planeringsområdet ligger inom samernas hembygdsområde		
☐	Delvis	☐
☐	Helt	☒
☐		Inte alls
Mer information		

Planläggning och annan planering av markanvändningen			
Plan			
Namn	Godkännande- år	Andel av planeringsområdet (%)	Uppgifter om planeringsområdet i planen
Egentliga Finlands landskapsplan	2013	100	Skyddsområden, naturskyddsområden och Natura 2000-områden har märkts ut i planen. Andra planbeteckningar är jord- och skogsbruk, ströv- och rekreationsområde, stomfarled för båttrafik, farled, båtled eller kanotrutt, friluftsled, ledningar, utredningsområde för vindkraft, båt- eller servicehamn, naturhamn e.d., kulturmiljöobjekt och rekreationsområde samt utvecklingszon för fiske och fiskerihushållning. Alla båt- och fartygsleder har inte nödvändigtvis märkts ut i planen. Skyddsbebyggelsen i landskapsplanen främjar bevarandet av Naturaområdets naturvärden. I landskapsplanen har ingen markanvändning som försämrar Naturaområdets naturvärden anvisats. Landskapsplanebestämmelserna för vattenskyddet samt styrningen av den mer detaljerade markanvändningen och verksamheten i jord- och skogsbruksdominerade områden genom speciallagstiftning stöder bevarandet av Naturaområdenas naturvärden. Bestämmelsen främjar skyddet av Skärgårdshavet.
Iniö generalplan och Keistiö delgeneralplan samt ändringar i dem	2011		Naturskyddsområden, Naturaområden, jord- och skogsbruksdominerade områden av landskapsmässig betydelse.
Strandgeneralplan för norra Nagu, del 1, 2, 3	2003		Skyddsområden, Naturaområden, värdefullt byggnadsskyddsobjekt (kyrka) och område för allmän vattentrafik i Kyrkudden, Kalvinkallio fornlämning har märkts ut i planen.
Delgeneralplan för södra Nagu, del 1–4	2003		Nationalparkens områden har i planen märkts ut som jord- och skogsbruksdominerade områden, i en del områden anges behovet av att styra friluftslivet eller miljövärdena, endast en del av öarna har märkts ut som nationalparksområde eller skyddsområde, andra som ströv- och friluftsområde.
Dragsfjärds östra skärgård	2018		Fornminnesområden, skyddsområden, Naturaområden samt jord- och skogsbruksdominerade natursköna, mycket känsliga områden som märkts ut i planen.
Delgeneralplan för Utö	2016		Fastigheterna i anslutning till nationalparken har märkts ut som småhusdominerat bostadsområde där miljön bevaras. Kesnäs är i övrigt ett skyddsområde förutom ett flygtrafikområde och ett område som tjänar den kommunalteknisk servicen samt ett fornminnesobjekt.
Strandgeneralplan för Korpo, del 1 och del 3	2014		Naturskyddsområden, Naturaområden
Delgeneralplan för Korpo södra skärgård, del 1–5	1994		Nationalparksområde, skyddsområde, Naturaområde har inte märkts ut separat (Lohm-Kulm-Ängö och Skärgårdshavet), en del av öarna är jord- och skogsbruksdominerade områden med behov av att styra friluftslivet och naturvärdena, Försvarmaktens område
Delgeneralplan för Rimito västra skärgård			Skyddsområdena har märkts ut, men Naturaområdet Pakiniais skärgård saknas.

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

Delgeneralplan för Rimito södra skärgård, Airismaa-Asla	2006		Skyddsområden, Naturaområden.
Houtskär generalplan och ändring av generalplanen	2018		Skyddsområden, Naturaområden, jord- och skogsbruksdominerade områden av landskapsmässig betydelse, fornlämningar, andra kulturarvsobjekt, förbindelsebåtshamn
Dragsfjärds västra skärgård	2003		Skyddsområdena och området för nationalparkens servicebyggnader, Naturaområdena och delvis områdena med M2-beteckning (ett jordbruksdominerat naturskönt, mycket känsligt område eller område med andra särskilda miljövärden) samt vattenområdet öster om Lövö mellan Falkö och Bickö som hör till nationalparken har inte märkts ut i planen.
Ändring av stranddelgeneralplanen för Dragsfjärds östra skärgård, Öro	2015		Alla funktioner som är viktiga för Öro, såsom skyddsområdet, Naturaområdet, den byggda kulturmiljön av riksintresse, byggnaderna som ska skyddas, de småhusdominerade bostadsområdena, hamnområdet, området för kommunalteknisk service, campingområdet, den värdefulla gamla väglinjen, kanonvägen, fornminnesområdena, Försvarsmaktens områden och båtleden, har märkts ut i planen.
Plan: naturskyddsförvaltningen			
Namn	Godkännande- år	Andel av planeringsområdet (%)	Uppgifter om planeringsområdet i planen
Utvecklingsprogrammet för ansvarsfull turism i Skärgårdshavets nationalpark 2023–2030	2023		<p>Utvecklingsprogrammet för ansvarsfull turism i Skärgårdshavets nationalpark är Forststyrelsens och regionens turistaktörers, kommuners och städers gemensamma vision och budskap om vad turismen i Skärgårdshavet bör satsa på för att påskynda en hållbar tillväxt av affärsverksamheten och stärka konkurrenskraften under tiden 2023–2030.</p> <p>I planen har man identifierat turismens nuläge, styrkor, utmaningar och utvecklingsmöjligheter i regionen och fastställt indikatorer som följer utvecklingsmålen.</p> <p>Utvecklingsprogrammets vision är: "Skärgården är öppen året om. Ett objekt för småskalig naturturism, vars service kan nås och är tillgänglig året om. Turismen skapar välbefinnande för de lokala samhällena, miljön och besökarna i Skärgårdshavet." Turismen utvecklas inom ramen för skyddet av natur- och kulturvärden med respekt för lokala människor och företag och genom att stärka besökarnas förhållande till naturen.</p> <p>Ett utvecklingsobjekt för turism året om är Öro. Lämpliga objekt för att förlänga sommarsäsongen är Nagu Berghamn, Björkö och Bodö, Jungfruskär, Kappalholmen och Sjalö.</p>
Ekologiskt eller biologiskt betydande havsområde (EBSA): Ålands hav-Åland-Skärgårdshavet	2019		Skärgårdshavets EBSA-område är en del av det globala nätverket av viktiga havsområden. Östersjöns nio EBSA-områden bekräftades 17.1.2019. EBSA-områdena är inte skyddsområden, men uppgifterna om dem kan utnyttjas bland annat i havsplaneringen, utvecklingen av nätverket av skyddsområden i Östersjön samt skyddet av arter och naturtyper.
Helhetsplan för naturvården i Skärgårdshavets naturskyddsområden	2021		<p>Planen fokuserar naturvårdsåtgärderna på två skalnivåer och förlägger åtgärderna till vegetationsperioden. För naturskyddsområdena i Skärgårdshavet anvisar planen sex särskilda naturvårdsområden, det vill säga prioriterade nätverk av skötselobjekt. Dessa är funktionella helheter, där syftet med att öka och diversifiera skötseln är att trygga en stor del av områdets krävande arter.</p> <p>Naturvårdsområden och huvudmål:</p> <p>1 Mellanskärgårdens vårdbiotoper och lundar – eken: skötsel av lund- och vårdbiotoper i ett barrskogsdominerat landskap. Bevarande och främjande av bådass utrotningshotade arter.</p> <p>2 Mellanskärgårdens mosaik av lundar och vårdbiotoper – mnemosynefjärilen: skötsel av vårdbiotoper, klippvegetation på kalkrika bergsluttningar och lundar i samma områden, i en mångsidig och småskalig landskapsstruktur.</p>

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

			<p>3 Yttre skärgårdens mosaik av lundar och vårdbiotoper: skötsel av vårdbiotoper och lundar och deras arter i samma områden, i en mångsidig och småskalig landskapsstruktur.</p> <p>4 Rullstensåsar: förbättrar kopplingen genom att utöka antalet solexponerade miljöer och öppna områden med varierande struktur.</p> <p>5 Ängar med näringsrik jord och klippor i östra skärgården – apollofjärilen. Förbättring av kopplingen inom nätverket av ängar och bevarande av klipp- och ängsnaturtypernas öppenhet.</p> <p>6 Yttersta skärgården: Bevarande av öppenheten på små och medelstora öar. Iståndsättning av det öppna landskapet på de stora öarna.</p>
Finlands ekologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA)	2020		<p>En presentation av värdeobjekten i Finlands havsområden som producerats inom VELMU-programmet. Den information som samlats in inom VELMU sammanställs i EMMA. Användningsområden kan vara bland annat främjande och utveckling av en hållbar användning av havet, styrning av vindkraftens placering och planering av sjöfartens rutter.</p> <p>I området finns det fyra identifierade EMMA-områden:</p> <p>1) Högsåra: Havsområdet på sydvästra sidan av Fagerudd.</p> <p>2) Ådöfjärden: Det djupa havsområdet norr om Nötö, som delvis ingår i Skärgårdshavets nationalpark. Områdena representerar de syrerika sänkorna i spricklinjerna i Skärgårdshavets berggrund, där det förekommer ett bottendjursamhälle som är typiskt för gyttjebottnar i norra Östersjön. Typiskt för samhällena är det låga antalet arter och några enskilda arters dominans. I sänkorna förekommer vitmärila och <i>Pontoporeia femorata</i>, som är typiska för Östersjön. Dessa samhällen har klassificerats nationellt som starkt hotade (EN).</p> <p>3) Skärgårdshavets yttre skärgård: ett vidsträckt område som består av öppna fjärder och små öar och skär i den yttre skärgården. Havsbottnens geologi i området är mångsidig, djupvariationerna ställvis kraftiga. Genom området går Salpausselkä med sina formationer med många sand- och grusbottnar. Många klippblottningar. De dominerande undervattensnaturtyperna är hårda bottenar som bildas av rev samt undervattensdelar av boreala skär och småöar i Östersjön. Algfloran i den yttre skärgården är mångsidig. Den höga biomassan i blåmusselsamhällena i den yttre skärgården gynnar sjöfåglarna. I grunda havsområden finns det mosaikartade bottenar med kärlväxter på mjuka bottenar.</p> <p>4) Salpausselkä: Salpausselkä III går genom hela den södra delen och bildar flera åsar med sandstränder i området. Salpausselkäens åsars undervattensdelar, sandbottenar och sandbankar är mycket mångsidiga havsnaturtyper. I området förekommer omfattande och enhetliga ängar av ålgräs och kärlväxter. Salpausselkä III som helhet är ett av de viktigaste förekomstområdena för ålgräs.</p>
Plan: FS/SB/extern			
Namn	Godkännande- år	Andel av planeringsområdet (%)	Uppgifter om planeringsområdet i planen
Naturresursplanen för havsområdet 2024–2028	2023		<p>Naturresursplanen för havsområdet är den första naturresursplanen som endast gäller havsområdet. Planeringsområdet omfattar mer än hälften (undantaget Åland) av Finlands territorialvatten och dess öar. Den styr Forststyrelsens verksamhet 2024–2028 i det statägda havsområdet som förvaltas av Forststyrelsen. Områden som förvaltas av staten i Skärgårdshavet hör till denna mer omfattande plan. Det centrala målet med planen är att utveckla naturens värde på ett ansvarsfullt sätt och säkerställa en hållbar samhällelig total nytta i utnyttjandet av naturresurser över generationerna.</p> <p>Den hållbara användningen av naturresurserna följs upp med hjälp av mätare som beskriver effektiviteten av Forststyrelsens verksamhet. Mätvärdena samlas in från den statliga ägarens, kundernas och intressentgruppernas perspektiv. Mätarna är gemensamma i hela landets naturresursplaner.</p> <p>Skärgårdshavets nationalpark är ett av objekten som följs upp och information samlas in med hjälp av följande indikatorer: Kundnöjdheten bland besökarna, de hälsofördelar som besökarna i skyddsområdena</p>

			upplever, kund- och intressentupplevelsen (i alla ovan nämnda värdeskala 1–5), antalet besök, skyddsområdenas lokala ekonomiska inkomst- (miljoner €) och sysselsättningseffekter (årsverken).
Naturrensplanen för Södra Finland 2017–2022	2017		Forststyrelsens områden i markanvändningsklassen Övriga naturskyddsområden.
Finlands havsplan 2030	2020	100	En generell plan för användningen av Finlands havsområden och samordningen av verksamheten fram till 2030. Kulturvärden: Skärgårdshavets havslandskap, bybosättningen i Västabolands yttre skärgård, ekologiskt viktiga marina naturområden, av vilka det finns fyra i Skärgårdshavet: Högsåra, Skärgårdshavets yttre skärgård, Salpausselkä, Ådöfjärden.

Områdets ställning som en del av funktionella nätverk/områden

Skärgårdshavets nationalpark är en del av Finlands nätverk av nationalparker och alla skyddsområden i planeringsområdet är en del av det nationella nätverket av naturskyddsområden, som är en del av EU:s nätverk av Naturaområden och hela det globala nätverket av naturskyddsområden.

Tack vare skärgårdens rika biologiska mångfald och kulturarv är området en del av UNESCO:s internationella program Människan och biosfären. Programmet stöder biosfärområden för att bevara den biologiska mångfalden, återställa och förbättra ekosystemtjänsterna samt utveckla ett hållbart nyttjande av naturresurserna. I Skärgårdshavet är målet bland annat att bevara skärgårdens kulturarv, den biologiska mångfalden, det traditionella kulturlandskapet och ett välmående hav, att genomföra utvecklingsprojekt som främjar åretruntboende, sysselsättning, hållbar turism och en hållbar skärgårdsmiljö samt cirkulär ekonomi.

År 2021 godkände Finlands regering Skärgårdshavsprogrammet. Programmets mål är att minska den diffusa belastningen i Skärgårdshavets avrinningsområde så att området kan tas bort från Östersjökommissionens (HELCOM) lista över de värsta belastarna senast 2027. Om åtgärderna lyckas har de också en betydande inverkan på naturens tillstånd i planeringsområdet.

I Finlands havsplan 2030 konstateras att biosfärområdet samt älvarna och älvmyningarna vid kusten bildar en unik helhet, vars bevarande stöds av Bottenhavets och Skärgårdshavets nationalparker. Ett mångsidigt kulturarv och naturvärden är faktorer som gör området attraktivt. Fisket som betonas i södra Bottenhavet och vattenbruk som baserar sig på ny teknologi i Skärgårdshavet är livskraftiga näringar. De marina funktionerna utvecklas i området genom att främja en god miljöstatus i den marina miljön och undervattensnaturens mångfald.

I Egentliga Finlands etappplansplan för naturvärden och naturresurser ingår Skärgårdshavets planeringsområde i utvecklingszonen för Skärgårdshavets samarbetsområde. Enligt beteckningen ska planerna och åtgärderna främja utvecklingsområdets miljövärden. Rekreations-, friluft- och turistverksamheten bör utvecklas utan att äventyra nationalparkens natur- och kulturvärden. Enligt beteckningen för skyddsområden ska planerna och åtgärderna i området trygga och främja naturvärdena. Enligt MRV-beteckningen (jord- och skogsbruksdominerat område med särskilda utvecklingsbehov inom turism och rekreation) ska planerna och åtgärderna vara långsiktiga och stödja funktioner och näringar året runt samt utnyttja områdenas särdrag. De ska också främja funktionerna och tillgängligheten inom målområdet för utvecklingen på ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt.

Skärgårdshavets planeringsområde är en del av ett mer omfattande havsområde av ekologisk eller biologisk betydelse som omfattar Ålands hav-Åland-Skärgårdshavet. Området är en del av det globala nätverket av viktiga havsområden.

Sammanfattning av basuppgifterna

Skärgårdshavets nationalpark utgör kärnan i planeringsområdet. Dessutom omfattar planeringsområdet 13 skyddsområden som inrättats på statens marker samt 16 Natura 2000-områden som delvis överlappar statens skyddsområden. Planeringsområdet omfattar också 125 privata naturskyddsområden. Statliga områden och privata skyddsområden ingår utöver i Naturprogrammet även i skyddsprogrammen för lundar (17 st.), stränder (5 st.), åsar (3 st.) och gamla skogar (1 st.). I området finns dessutom två skyddsskogar och ett skyddsområde för gamla skogar. Det vidsträckta området är fördelat på tre kommuner (Pargas, Kimitoön, Nådendal).

Nästan 95 procent av planeringsområdets 186 426 hektar utgörs av vattenområden. Av statens områden täcker skyddsområdena drygt 31 procent av planeringsområdet, 32 procent de områden som reserverats för skydd och knappt 36 procent de övriga områdena. Skyddsobjekten på privat mark omfattar en procent av planeringsområdet.

Utöver de nationella naturskyddsområdena hör området till några internationella skyddsprogram (IBA, HELCOM MPA), vars syfte är att särskilt skydda skärgårdsnaturen i området och det fågelbestånd som är typiskt för kust- och skärgårdsområdet samt att skydda marina livsmiljöer och arter som är typiska för Östersjön. Syftet med att inrätta internationella programområden sammanfaller i huvudsak med Natura och de nationella skyddsområdena. Nationellt betydelsefulla objekt är fyra ekologiskt betydande marina naturområden under vatten (EMMA), ett stort nationellt viktigt fågelområde (FINIBA) samt sju nationellt värdefulla byggda kulturmiljöer. Planeringsområdet hör till Finlands nationallandskap som valts av miljöministeriet. Området hör också delvis till två nationellt värdefulla landskapsområden.

Genomförande av den föregående skötsel- och användningsplanen

I stora drag

Mer information

Stomplanen (2000) omfattar endast nationalparken. I slutet av 90-talet var turismen i parken obetydlig och bestod huvudsakligen av båtturism. Nu har förbindelsebåttrafikens betydelse ökat, och dessutom har det tillkommit nya motionsidrottsgrenar och utövare av dem. Två centrala besöksmål har också öppnats: Örö och Bodö. Som mål för skötseln av vårdbiotoper fastställdes 10 procent av den växande parkens landareal. Målet har uppnåtts; det skötta landskapets areal har ökat i takt med att parkens areal ökar. År 95 utfördes 554 åtgärder med frivilliga krafter i nationalparken, år 2023 var antalet dagsverken 820 > insatsen har hållits hög och verksamheten utvidgats. Vinterutfodringen av havsörnen och byggandet av konstgjorda bon avslutades i början av 2000-talet när bestånden återhämtat sig. Den marina undervattensnaturen var bristfälligt känd. Under stomplanen användes 21 årsverken huvudsakligen för uppgifter i nationalparken. Den nuvarande verksamhetsmiljön har förändrats och såväl personalen som resurserna för skötseln av området minskar.

2 Syften med inrättandet			
Förklaring	På blanketten presenteras syftet med inrättandet av de skyddsområden som hör till planeringsområdet samt målen för vissa internationella avtal som gäller planeringsområdet. Syftet med att inrätta ett skyddsområde som anges i en författning om inrättande eller ett skyddsprogram ligger till grund för fastställandet av planeringsområdets centrala värden. Syftet med inrättandet påverkar också uppställandet av mål för skötseln och användningen av planeringsområdet samt utvecklingsmålen (se blankett 12, Målsättning).		
Namn på planeringsområdet eller en del av det	Typ av objekt	Författning om inrättande, skyddsprogram eller skyddsavtal	Områdets skyddsändamål
Områden som hör till skyddsprogrammet för åsar (3 st.): Jurmo, Sandholmen-Morgongåva, Lökholmen-Knapulön	Skyddsprogrammet för åsar	Statsrådets principbeslut om skyddsprogrammet för åsar 3.5.1984	Skydd av de geologiska, geomorfologiska och landskapsmässiga drag som är typiska för programområdena.
Sälskyddsområden (2 st.): Grimsörarnas och Mastbådans sälskyddsområde	Annat naturskyddsområde (FS)	Statsrådets förordning om sälskyddsområden 736/2001	Områdena har inrättats för att skydda sälar, särskilt gråsäl och för att tillförsäkra dem en ostörd livsmiljö, för att befrämja vetenskaplig forskning och uppföljning av sälbeståndet samt för att bevara marina naturtyper.
Områden som hör till lundskyddsprogrammet (17 st.)	Lundskyddsprogrammet	Statsrådets principbeslut om lundskyddsprogrammet 13.4.1989	Bevarande, skydd och skötsel av lundar som är typiska för olika lundvegetationszoner, på så sätt att de mest värdefulla egenskaperna bevaras. Områden som hör till planeringsområdets lundskyddsprogram (17 st.) Eisskäret, Hitis Långholmen, Jungfruholmen-Högholmen, Hörnet, Kälö, Lökholmen-Knapulön, Stora Styrholm, Hummelskär, Ramsö, Störö och Sundholms lundöar, Yxskären Långskär-Bärskär, Åpskär, Åvensår, hassellundarna på Hevonkack och Salmisholm, asklundarna på Luneklobb
Områden i Forststyrelsens skyddsskogar (2 st.): Gyltön fort och Ejskär	Skyddsskog (FS)	Områden som överförts från Försvarmakten till Forststyrelsens Naturtjänster 6.6.2005 (Pv1423).	Naturskydd.
Områden som hör till strandskyddsprogrammet (5 st.): Lundöarna på Houtskär och Korpo, Lom-Kulm-Ångö, Pakinai-Själö skärgård, Purunpää-Ölmos-Falkön, Skärgårdshavets glosjöar och flador	Strandskyddsprogrammet	Statsrådets principbeslut om strandskyddsprogrammet 20.12.1990	Bevarande av programområdena som oobeyggda och i naturtillstånd.
Skärgårdshavets nationalpark	Nationalpark	Lagen om Skärgårdshavets nationalpark 645/1982 Lagen om ändring av lagen om Skärgårdshavets nationalpark 524/2023 Förordningen om Skärgårdshavets nationalpark 1123/1994 har upphävts.	För att skydda Skärgårdshavets natur och kultur, för att trygga därmed förknippade traditionella sätt att utnyttja naturen, för att bevara en levande skärgård samt för att främja miljöforskning och allmänt intresse för naturen.
Statliga naturskyddsområden som inrättats genom förordning av statsrådet (5 st.): Naturskyddsområdena Kramppi, Pakinai skärgård, Houtskärs lundar, Nagu sjöar och Själö skärgård	Annat naturskyddsområde (FS)	Statsrådets förordning om naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland 214/2014	För att i landskapet Egentliga Finland bevara representativa lundars och ädellövskogars, gamla skogars, myrars, fågelrika vattens samt skärgårds- och bergsnaturens organismer i naturtillstånd och för att trygga eller återställa en ostörd utveckling av deras ekosystem, för att bevara värdbiotoper samt för friluftsliv, undervisning och forskning.

Område som hör till skyddsprogrammet för gamla skogar (1 st.): Ångholm	Skyddsprogrammet för gamla skogar	Statsrådets principbeslut om skydd av gamla skogar 27.6.1996	Bevarande av gamla naturskogar och tillhörande ekologiska helheter samt växter och djur.
Privata skyddsområden (125 st.)	Privat naturskyddsområde (Naturvårdslagen 47 §)	Beslut om inrättande av privata skyddsområden	I planeringsområdet finns 125 privata skyddsområden. Genom besluten om inrättande av skyddsområdena genomförs målen för Natura 2000-nätverket med stöd av naturvårdslagen. Dessutom förverkligar de delvis också målen för områden med gamla naturskyddsprogram samt delvis målen för skyddet av skärgårdsnaturen och fågelbeståndet i området i allmänhet. Områdena kompletterar för sin del skyddet av naturtyper och arter i Skärgårdshavets nationalpark och statens naturskyddsområden. En del av områdena är också viktiga förekomst- och häckningsområden för fåglar, medan vissa av områdena har landskapsvärden. Syftet med fridlysningsbesluten är att trygga målen enligt naturvårdslagen i området.
Statliga naturskyddsområden som inrättats genom förordning av miljöministeriet (5 st.): Naturskyddsområdena Houtskärs Berghamn, Iniö, Keistiö flada, Nagu Sandö och Åvensö lundar	Annat naturskyddsområde (FS)	Miljöministeriets förordning om inrättande av naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland (215/2014)	För att i landskapet Egentliga Finland bevara representativa lundars och ädellövskogars, gamla skogars, myrars, fågelrika vattens samt skärgårds- och bergsnaturens organismer i naturtillstånd och för att trygga eller återställa en ostörd utveckling av deras ekosystem, för att bevara vårdbiotoper samt för friluftsliv, undervisning och forskning.
Skyddsområdet på Ångholm	Skyddsområde för gamla skogar	Statsrådets principbeslut om effektivisering av skyddet av gamla skogar i södra Finland 3.6.1996	Skydd av gamla skogar samt de naturtyper och arter som de upprätthåller.

Sammanfattning

Till planeringsområdet hör utöver Skärgårdshavets nationalpark även 11 skyddsområden som inrättats på statens marker samt Grimsöarna och Mastbådans sälskyddsområden.

Skärgårdshavets nationalpark har inrättats för att skydda Skärgårdshavets natur och kultur, för att trygga därmed förknippade traditionella sätt att utnyttja naturen, för att bevara en levande skärgård samt för att främja miljöforskning och allmänt intresse för naturen. Fridlysningsbestämmelserna för nationalparken har ursprungligen fastställts i lagen (645/1982) och förordningen om Skärgårdshavets nationalpark (1123/1994). Fridlysningsbestämmelserna uppdaterades som ett led i totalreformen av naturvårdslagen. Samtidigt uppdaterades fridlysningsbestämmelserna för de nationalparker och natur-reservat samt vissa naturskyddsområden som inrättats med stöd av 1923 års lag om naturskydd. Bestämmelser om uppdatering av fridlysningsbestämmelserna för Skärgårdshavet finns i lagen om ändring av lagen om Skärgårdshavets nationalpark (524/2023), som trädde i kraft 1.6.2023. I nämnda lag upphävdes den förordningen om Skärgårdshavets nationalpark (1123/1994) och fridlysningsbestämmelserna skrevs in i lagen på det sätt som förutsätts i grundlagen. Dessutom uppdaterades nationalparkens fridlysningsbestämmelser så att de motsvarar bestämmelserna i den nya naturvårdslagen (9/2023).

Statens naturskyddsområden har inrättats för att bevara landskapet Egentliga Finlands representativa lundar och ädellövskogar, gamla skogar, myrars, fågelrika vatten samt skärgårds- och bergsnaturens organismer i naturtillstånd och för att trygga eller återställa den ostörda utvecklingen av deras ekosystem, för att bevara traditionella landskap samt för friluftsliv, undervisning och forskning (statsrådets förordning om naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland 214/2014 och miljöministeriets förordning om inrättande av naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland 215/2014). Sälskyddsområdena har inrättats för att skydda sälar, särskilt gräsäl och för att tillförsäkra dem en ostörd livsmiljö, för att befrämja vetenskaplig forskning och uppföljning av sälbeståndet samt för att bevara marina naturtyper (statsrådets förordning om sälskyddsområden 736/2001).

Av de områden som reserverats för statligt skydd omfattar planeringsområdet det vattenområde som sträcker sig söderut från Gyltö fort inom samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark, Ejkskär, Kesnäs på Utö och Ormskär samt Kyrkudden på Sjalö. Kesnäs och Ormskär har arrenderats ut till Försvarsmakten i enlighet med ramavtalet för samarbete 2016.

Planeringsområdet omfattar också 16 Natura 2000-områden som delvis överlappar statens skyddsområden. I planeringsområdet ingår dessutom 125 privata naturskyddsområden som genomför Natura 2000-programmet och två förekomstplatser för arter som kräver särskilt skydd (naturvårdslagen 47 §), men i fråga om privat mark och privata vatten är planen inte förpliktande.

3 Vattendrag och geologi

Förklaring	På blanketten beskrivs planeringsområdets geologi, geomorfologi och vattenkvalitet. Kvalitetsklassen beskriver ytvattens ekologiska status.				
Vattendrag					
Beskrivning av vattendragen i området (sjöar, djup, åar och älvar, avrinningsområden)					
<p>I planeringsområdet förekommer inga stora avloppsälv eller älvmyningar. De åar och älvar som mynnar ut i Skärgårdshavet är huvudsakligen älvar av olika storlek som rinner genom lerjordar och som har vidsträckt skogs- och jordbruksdominerade avrinningsområden. De största åarna och älvarna som mynnar ut är Kisko å, Bjärnä å, Aura å, Pemar å, Uskela å, Halikko å, Hirvijoki och Virmo å. Sannolikheten för förekomsten av sura sulfatjordar i avrinningsområdena är liten. De fasta partiklar, näringsämnen och skadliga kemikalier som åarna och älvarna för med sig påverkar vattenkvaliteten i Skärgårdshavet.</p> <p>Sjöarna i planeringsområdet är i huvudsak små, grunda humussjöar på öarna. Typiska sjöformationer vid kusten är flador (vikar som avsnörts från mynningen på grund av landhöjningen och som fortfarande har förbindelse med havet) och glosjöar (sjöar som helt och hållet avsnörts från havet). Flador och glon av olika storlek och avsnörningsgrad är ganska vanliga formationer i planeringsområdet.</p> <p>På några öar, exempelvis Björkö och Stora Buskär, finns det sötvattenssjöar.</p>					
Beskrivning av områdets grundvatten					
<p>Inom planeringsområdet finns ett känt grundvattenområde (Sandö, Pargas), vars kvantitativa och kemiska status är god. Areal 3,24 ha, grundvattenbildningsområdets areal 1,96 ha och en uppskattning av mängden grundvatten som bildas 1 000 m³/d. Sandö grundvattenområde hör till klass II och lämpar sig för Pargas stads vattenförsörjning. Området lämpar sig för gemensam vattenförsörjning, men tills vidare kan inte anvisas användning av området för samhällen, glesbebyggelse eller annan vattenförsörjning.</p> <p>Inom fem kilometers radie från planeringsområdet finns nio grundvattenområden med god kvantitativ och kemisk status. Av dessa hör Rosklax, Stormälö, Finby och Vikom i Pargas till grundvattenområden av klass I som är viktiga för vattenförsörjningen. Hakenkorp, Kåldinge och Sydmo i Pargas samt Rosalalandet på Kimitoön hör till klass II. Mustfinn hör till klass E (tidigare klass III).</p>					
Beskrivning av områdets hav (typer, djup osv.)					
<p>Planeringsområdet hör till Skärgårdshavets havsområde. Skärgårdshavet omfattar det skärgårdsområde som sträcker sig från Hangö udd till Gustavs. Till detta område hör över 40 000 öar, holmar och skär. Skärgårdshavets havsbottnar karakteriseras av kraftiga variationer i djup och varierande bottenkvaliteter, vilket möjliggör förekomsten av mångsidiga undervattensnaturtyper i nationalparkens havsområden. Vattendjupet varierar från strandlinje till djup på tiotals meter som går genom skärgården. Det största djupet i planeringsområdet är 114 meter.</p> <p>En längre beskrivning av området som separat bilaga (Liite_Saaristomeren_HKS_merialue_nykytilan_kuvaus).</p>					
Nuvarande användning av vattenområden och grundvatten (farleder, fiskodling, grundvattentäkt osv.)					
<p>Nästan 95 procent av planeringsområdet är havsområde. I planeringsområdet och runt det går flera farleder. Farledernas sammanlagda längd inom planeringsområdet 153 km, areal 5 512 ha (Trafikledsverket). De viktigaste av dessa är farlederna för handelssjöfart Utö-Hangö, Lövsjär-Utö, Utö-Nådendal, Enskär-Lövsjär. Inom planeringsområdet finns två fiskodlingar i Sjalö skärgård. Inom en kilometers radie från planeringsområdet finns det 15 och inom en radie på fem kilometer 52 fiskodlingar. Det finns cirka 260 kilometer olika kablar inom planeringsområdet. (Syke) Enligt en kartläggning av det mänskliga trycket visar Forststyrelsens flygbilder att man i planeringsområdet gjort sannolika muddringar eller slåtter av vattenväxter på 16 platser (huvudsakligen i Sjalö skärgård) och att det finns 129 bryggor av olika storlek. Sandö grundvattentäktområde är för närvarande inte i drift (klass II).</p>					
Arealer och andel av området			Ytvattens status (% av arealen)		Annat
Namn	ha	%	Hög/god	0,0	Objekt i skyddsområdesregistret enligt ramdirektivet för vatten Forsskyddsobjekt Kraftigt modifierat vattendrag Reglerat vattendrag
Sjöar areal	174,79	0,1	Måttlig	80,1	
Åar och älvar areal	0,00	0,0	Otillfredsställande/dålig	0,0	
Havsområden areal	176 606,73	94,7	Inga uppgifter	19,8	
Geologi					

Beskrivning av områdets geologi (berggrund)

Utöver de vanligaste granit- och gnejsbaserade bergarterna förekommer det i Skärgårdshavets berggrund också ställvis bland annat amfibolit, tonalit, diorit, gabbro och rapakivi. Basisk diabas och kalksten påträffas särskilt i omgivningen kring Iniö och Houtskär.

På grund av inlandsisens trycktes berggrunden tiotals meter nedåt. Inlandsisens rörelse formade berggrunden så att de hårda granitöarnas krön blev kupolliknande, medan de mjukare gnejsklipporna blev låga och flacka. Sidorna mot inlandsisens inkommande riktning slipades till sneda rundhällar, medan holmarnas motsatta sidor krossades till brantare väggar. Jättegrytor, fåror som etsats i klipporna, flyttblock och jättekast är också resultat av inlandsisens rörelser.

Havsbottnens geologi:

Planeringsområdets mångsidiga geodiversitet möjliggör och upprätthåller mångfalden av arter och naturtyper. Salpausselkääsarnas ändmoränformation är en viktig geologisk faktor både ovanför ytan och på havsbotten. Den möjliggör förekomsten av morän- och sandhaltiga naturtyper i området (t.ex. ålgrässamhällen, EN, starkt hotade). Naturtyperna i fråga upprätthåller mångfalden av arter i området. De hårda klippbottenarna och deras stora djupvariationer upprätthåller mångsidiga alg- och bottendjurssamhällen (t.ex. rödalgssamhällen, EN).

Akkumulationsbottenarna på djupet fungerar som kolsänkor och upprätthåller bottendjurssamhällen på mjuka bottenar (t.ex. vitmärla och *Pontoporeia femorata*, EN).

Beskrivning av områdets geologi (jordmån och geomorfologi)

Områdets jordmån består av lösa jordarter som avlagrats av den senaste istiden. Inlandsisen lämnade efter sig olika jordmånsformationer, såsom moräner, åsar och randbildningar. Den tredje Salpausselkääsen går snett över Skärgårdshavet och den mest kända ön utmed den är Jurmo. Det sydöstra hörnet genomskärs av den andra Salpausselkääsen. I denna formation ingår bland annat Örö, som domineras av sandiga moar. Utöver öar med klipp-, sten- och sandstränder finns det i området även klippiga rev, sandbankar och undervattensåsar, vikar, flador och glon. Jordskorpans rörelser har gett upphov till brytningar och sättningar i Skärgårdshavet. Dessa syns som upp till 90 meter djupa undervattenskanjoner, som klyver mosaiken av öar och skär. Medeldjupet i Skärgårdshavet är 23 meter.

Skärgårdshavets uråldriga berggrund höjer sig som mest bara några tiotals meter över havsytan. Skärgården är unikt splittrad och har fler öar och skär än någon annanstans i världen. Den långsamma återhämtningen av jordskorpan efter att inlandsisen smält bort pågår fortfarande. Landhöjningen är cirka fyra millimeter om året. Därmed blir undervattensgrund, grynnor och sandbankar småningom synliga och närliggande holmar växer fast i varandra.

Annat

X	Nationellt värdefullt område med kalkrika bergsluttningar
	Nationellt värdefullt moränområde

4 Naturtyper i habitatdirektivet

Förklaring På blanketten beskrivs naturtyperna i habitatdirektivet i hela planeringsområdet, naturtypernas arealer och representativitet. Med hjälp av blanketten granskas också planeringsområdets ställning i nätverket av skyddsområden och kopplingen till andra objekt i nätverket.

Naturtyp	Prior	Inventerat areal (ha)	Representativ fördelning av naturtypsfigurerna i det inventerade området								Centralt skyddsgrund eller -värde	Mer information
			Hög		God		Betydande		Icke betydande			
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%		
1110 - Sublitorala sandbankar		862,35	0,00	0,0	0,00	0,0	0,12	0,0	0,00	0,0		Uppskattad areal: 7 831,76 ha (23.9.2022). Bedömningen av arealen har bedömts utifrån den modellerade informationen och kompletterats med terrängkartläggningar och flygbilder. Modellen omfattar det material om sandbankar som använts i rapporteringen om habitatdirektivet 2019. För rapporteringen producerades en minimi- och maximiuppskattning av naturtypen, baserade på sandbanksmodellen producerad inom VELMU (Kaskela & Rinne 2018) och på GTK:s EMODnet-material. Använt maximivärde. På grund av det maringeologiska materialets dåliga täckning är modelleringens tillförlitlighet nöjaktig. Inv. areal: Sakti 12.11.2020.
1150 - Kustnära laguner	N	84,12	10,75	12,8	53,40	63,5	18,78	22,3	1,20	1,4		Uppskattad areal: 400,31 ha (23.9.2022). Bedömningen av arealen har delvis erhållits utifrån den modellerade informationen. Materialet omfattar det naturtypsmaterial om laguner som använts i rapporteringen om habitatdirektivet 2019. I samband med materialuppdateringen i rapporteringen 2019 avlägsnades från materialet de objekt som ligger över 1,8 m (norra Kvarken) eller över 1,4 m (Kvarken och därifrån söderut) ovanför havsnivån. Dessutom har arealerna preciserats utifrån terrängkartläggningar och flygbilder. Inv. areal: Sakti 12.11.2020.

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

1160 - Stora grunda vikar och sund		2,35	2,35	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0		Uppskattad areal: 5,57 ha (23.9.2022). Bedömningen av arealen har delvis bedömts utifrån den modellerade informationen. Material som använts i den nationella rapporteringen om habitatdirektivet 2013 och 2019 och som beskriver eventuella förekomster av naturtypen Stora grunda vikar (1160) i Finland. Inv. areal: Sakti 12.11.2020.
1170 - Rev		0,65	0,00	0,0	0,00	0,0	0,65	100,0	0,00	0,0		Uppskattad areal: 13 367,77 ha (23.9.2022). Bedömningen av arealen har delvis bedömts utifrån den modellerade informationen. Materialet omfattar det material om rev som använts i rapporteringen om habitatdirektivet 2019. För rapporteringen producerades material som beskriver en minimi- och maximiuppskattning av naturtypen, baserade på revmodellen producerad inom VELMU (Kaskela & Rinne 2018): Vedenalaisten Natura-luontotyyppien mallinnus Suomen merialueella. Geologiska forskningscentralen, Forskningsrapport 6/2018). Använt maximivärde. Dessutom har arealerna preciserats utifrån terrängkartläggningar. Inv. areal: Sakti 12.11.2020
1210 - Annuell vegetation på driftvallar		2,81	0,00	0,0	1,81	64,3	0,56	19,9	0,45	15,8		Sakti 12.11.2020
1220 - Stenstränder		120,53	29,15	24,2	33,47	27,8	50,46	41,9	7,41	6,1		Sakti 12.11.2020
1230 - Vegetationsklädda havsklippor		1401,27	156,42	11,2	486,76	34,7	695,47	49,6	61,12	4,4		Sakti 12.11.2020
1610 - Rullstensåsöar i Östersjön med litoral och sublitoral vegetation		638,31	453,38	71,0	142,62	22,3	42,00	6,6	0,31	0,0	En central skyddsgrund för Natura	Undervattensdelar: Uppskattad areal: 3 093,33 ha (23.9.2022). Bedömningen av arealen har delvis bedömts utifrån den modellerade informationen. Materialet omfattar det material om åsöar som använts i rapporteringen om habitatdirektivet 2019. Inv. areal: Sakti 12.11.2020
1620 - Skär och små öar i Östersjön		982,86	188,29	19,2	397,22	40,4	359,04	36,5	38,32	3,9	En central skyddsgrund för Natura	Markområdena är större eftersom inventeringsuppgifterna är bristfälliga. Undervattensdelar: Uppskattad areal: 18 081,68 ha

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

												(23.9.2022). Bedömningen av arealen har delvis bedömts utifrån den modellerade informationen. Materialet omfattar det material om öar och skär i den yttre skärgården som använts i rapporteringen om habitatdirektivet 2019. Enligt arealberäkningar som gjorts med 100 m och 200 m buffert har för materialet använts närmare 200 m buffert. Inv. areal: Sakti 12.11.2020
1630 - Havsstrandängar av Östersjötyp	N	59,01	8,34	14,1	18,75	31,8	20,20	34,2	8,83	15,0	En central skyddsgrund för Natura	I verkligheten är arealen större eftersom havsstrandängarna fortsätter till tillandningen. Sakti 12.11.2020
1640 - Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön		30,82	17,52	56,8	9,52	30,9	2,93	9,5	0,85	2,8	En central skyddsgrund för Natura	I verkligheten är arealen större eftersom havsstrandängarna fortsätter till tillandningen. Sakti 12.11.2020
1650 - Smala vikar i Östersjön		0,07	0,00	0,0	0,00	0,0	0,07	100,0	0,00	0,0		Uppskattad areal: 104,36 ha (23.9.2022). Bedömningen av arealen har delvis bedömts utifrån den modellerade informationen. Inv. areal: Sakti 12.11.2020
2110 - Embryonala vandrande sanddyner		0,17	0,00	0,0	0,17	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0		Sakti 12.11.2020
2120 - Vandrande sanddyner med sandrör		0,07	0,00	0,0	0,07	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0		Sakti 12.11.2020
2130 - Permanenta sanddyner med örtvegetation	N	1,12	0,00	0,0	1,12	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	Annat centralt skyddsvärde	Sakti 12.11.2020
2140 - Urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär	N	3,45	1,70	49,2	0,29	8,3	1,47	42,6	0,00	0,0		Sakti 12.11.2020
2180 - Trädklädda sanddyner		5,57	0,00	0,0	4,29	77,0	1,28	23,0	0,00	0,0		Sakti 12.11.2020
2320 - Torra sanddyner och sandfält med ljung och kråkbärhedrar		0,74	0,00	0,0	0,74	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0		Sakti 12.11.2020
3150 - Naturligt eutrofa sjöar		0,28	0,00	0,0	0,28	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0		Sakti 12.11.2020
3160 - Dystrofa sjöar och småvatten		1,23	0,78	62,9	0,36	29,6	0,00	0,0	0,09	7,5		Sakti 12.11.2020
4030 - Torra hedar		114,04	0,98	0,9	31,29	27,4	68,98	60,5	12,79	11,2	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
6210P - Viktiga orkidélokaler	N	0,05	1,59	18,5	1,81	21,0	3,55	140,7	1,70	19,8	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
6230 - Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat	N	0,04	0,00	0,0	0,00	0,0	0,01	23,8	0,03	76,2	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker	N	63,55	1,36	2,1	33,70	53,0	24,91	39,2	3,58	5,6	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

6280 - Nordiskt alvar och prekambrika kalkhällmarker	N	6,58	0,00	0,0	5,05	76,8	1,50	22,7	0,03	0,5	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
6410 - Fuktängar med blåtåtel och starr		0,05	0,00	0,0	0,05	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
6430 - Högrötsängar		2,67	0,00	0,0	0,00	0,0	2,49	93,4	0,17	6,6		Sakti 12.11.2020
6510 - Slätterängar i låglandet		1,56	0,73	47,1	0,10	6,3	0,72	46,6	0,00	0,0		Gammal information, större areal. Sakti 12.11.2020
6530 - Lövängar av fennoskandisk typ	N	20,10	5,84	29,1	10,79	53,7	3,05	15,2	0,42	2,1	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
7140 - Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn		26,21	0,27	1,0	6,09	23,2	14,92	56,9	4,93	18,8		Sakti 12.11.2020
7160 - Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ		0,01	0,00	0,0	0,00	0,0	0,01	100,0	0,00	0,0		Sakti 12.11.2020
7230 - Rikkärr		3,02	1,54	51,1	0,95	31,5	0,45	14,9	0,07	2,5	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
8210 - Klippvegetation på kalkrika bergsluttningar		7,31	0,00	0,0	2,87	39,3	3,18	43,6	1,25	17,2	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
8220 - Klippvegetation på silikatrika bergsluttningar		983,16	120,70	12,3	292,86	29,8	470,35	47,8	91,58	9,3		Sakti 12.11.2020
8230 - Pionjärvegetation på silikatrika bergytter		3,25	0,00	0,0	0,00	0,0	3,25	100,0	0,00	0,0		Oklar naturtyp. Sakti 12.11.2020
9010 - Västlig taiga	N	530,49	31,65	6,0	166,85	31,5	293,92	55,4	38,07	7,2	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
9020 - Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora	N	14,67	4,58	31,2	6,41	43,7	2,76	18,8	0,92	6,3	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
9030 - Naturliga primärskogar i landhöjningskuster	N	0,60	0,00	0,0	0,39	64,5	0,21	35,5	0,00	0,0		Sannolikt inkorrekt definition. Sakti 12.11.2020
9050 - Örtrika näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ		209,89	14,07	6,7	92,21	43,9	86,73	41,3	16,88	8,0	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
9060 - Barrskogar på eller i anslutning till rullstensåsar		11,93	2,61	21,9	2,02	17,0	7,18	60,2	0,11	0,9		Sakti 12.11.2020
9070 - Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ		129,41	12,34	9,5	57,11	44,1	43,60	33,7	16,36	12,6	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
9080 - Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	N	25,68	5,93	23,1	12,54	48,8	6,23	24,2	0,98	3,8		Sakti 12.11.2020
9190 - Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker		2,81	0,00	0,0	1,03	36,8	0,62	22,2	1,15	41,0	En central skyddsgrund för Natura	Sakti 12.11.2020
91D0 - Skogbevuxen myr	N	54,25	2,51	4,6	18,37	33,9	23,11	42,6	10,26	18,9		Sakti 12.11.2020

Uppgifter om arealen för inventeringen av naturtyper

Naturtyper i habitatdirektivet totalt (ha)	5 215,23
Inventerade områden utan Natura-naturtyp (ha)	113 894,14
Område som inte inventerats (ha)	67 316,35
Mer information	
Uppskattade arealer för de marina naturtyperna. Grundar sig på en modellering baserad på inventeringarna, sparas i kolumnen Tilläggsuppgifter. Närmare information om uppskattningarna av dessa arealer och den marina naturen i området finns i bilagan (Liite_Saaristomeren_HKS_merialue_nykytilan_kuvaus).	
Sammanfattning och nätverksgranskning	
<p>Områdets biologiska mångfald är exceptionellt stor för finländska förhållanden såväl under som ovanför ytan på grund av områdets sydvästliga och marina läge, naturens och terrängens småskaliga variationer, geologiska mångfald, djupvariationer samt jordmånens kalkhalt. Planeringsområdet omfattar 16 Naturaområden som utgör stommen för Skärgårdshavets centrala och typiska naturtyper och artnätverk. Bara i själva nationalparken känner man till 32 Natura-landnaturtyper och cirka 600 hotade arter lever i området för skötsel- och användningsplanen.</p> <p>I området finns nästan alla marina Natura-naturtyper. Den för området typiska zonindelningen återspeglas i både naturen ovan jord och undervattensnaturen. Mångfalden av habitat förändras stegvis från skyddade livsmiljöer i den inre skärgården till öppna, blåmusseldominerade klippbottnar i den yttre skärgården.</p> <p>Rev är en av områdets dominerande naturtyper under vattenytan och området är viktigt med tanke på skyddet av reven. Rev är också en av Finlands marina ansvarsnaturtyper. Solexponerade miljöer, ängar och sandmoränbottnar längs Salpausselkääsen bildar den centrala förekomsten av dessa naturtyper i Finland och har en stark koppling till förekomsterna i Hangö och på Åland. De sublitorala delarna av sandbankarna och åsöarna går genom planeringsområdet både i öst-västlig riktning och längs skärgårdszonernas nord-sydgradient. Ålgräsängarna som förekommer i dessa naturtyper bildar ett betydande nätverk som förenar de viktigaste förekomstområdena för ålgräs från västra Finska viken till Åland. De vidsträckta ängarna i planeringsområdet hör till Östersjöns nordligaste enhetliga förekomster av ålgräs. Endast knappt 30 procent av de kända ålgräsförekomsterna i Skärgårdshavet finns inom de skyddsområden som förvaltas av staten. Genom aktiva utplanteringar gör vi i fortsättningen nätverket av ålgräsängar mer enhetligt och förbättrar på så sätt den hotade naturtypens förmåga att anpassa sig till klimatförändringarna. Förekomsterna av blåstång bildar ett liknande nätverk av arter på klipp- och stenbottnar på havsbotten. Som nyckelarter upprätthåller ålgräset och blåstången ett brett spektrum av andra arter, exempelvis många fiskarter.</p> <p>Nätverket av ängsnaturtyper är anmärkningsvärt tätt och många öppna naturtypers relativa areal är stor. I skötsel- och användningsplanens område finns det 350 hektar ängar, hedar och hagmarker som uppfyller kriterierna för Natura 2000-naturtyper, varav minst 50 hektar är kalkhaltig jordmån. Antalet hotade arter är högt i förhållande till arealen och det är till stor del bundet till öppna och halvöppna livsmiljöer samt till kalkhaltig jordmån. De viktigaste nätverken av naturtyper är åsöarnas sandiga solexponerade miljöer, naturtyper med kalkrika ängar och kalkhällmarker samt äldre lövskogar och tallskogar. I dessa naturtyper förekommer många hotade arter. Nätverket av landnaturtyper har stärkts genom systematisk naturvård sedan fyrtio år tillbaka. Under de senaste åren har nätverksaspekten stärkts (Helhetsplan för naturvården 2021). Iståndsättningen av livsmiljöerna har stärkt nätverket av öppna och halvöppna naturtyper betydligt och ökat förutsättningarna för att bevara den biologiska mångfalden. Behovet av brådskande iståndsättning är numera litet jämfört med den redan iståndsatta arealen. Det finns behov av iståndsättning särskilt utanför nationalparken, men också i nationalparken i synnerhet i nätverk av arter som kräver brådskande skydd. Däremot finns det behov av att höja kvaliteten på skötseln av vårdbiotoper i nätverket. Huvudsakligen på grund av havets svaga status har man inte lyckats stoppa övergödningen av stränderna och därför restaureras stränderna kontinuerligt.</p>	

5 Sammanfattning av arterna

Förklaring Syftet med blanketten är att ge en bild av de centrala artvärdena i planeringsområdet samt att lyfta fram arternas särdrag som ska beaktas i planeringen av skötseln och användningen av området. Samma art kan ingå i flera klassificeringar: exempelvis är flera hotade arter också direktivarter. I alla artgrupper utgörs enheten av antalet arter som ingår i gruppen och som förekommer i området. Närmare uppgifter om arterna finns i bilaga 2.

Klassificering	Antal arter
Arter som kräver särskilt skydd	121
Andra hotade arter	259
Nära hotade arter	169
Regionalt hotade arter	
Arter för vars skydd Natura-områden anvisas (bilaga II till habitatdirektivet)	9
Arter för vars skydd Natura-områden anvisas (bilaga I till fågeldirektivet och s.k. Natura-fåglar)	80
Arter som kräver strikt skydd och vars föröknings- och rastplatser inte får förstöras eller försämrats (bilaga IV till habitatdirektivet)	16
Arter av främmande ursprung eller som arter ökat i skadlig omfattning	6

Sammanfattning och nätverksgranskning

Nätverket av 16 Natura-områden och 13 naturskyddsområden som hör till Skärgårdshavets planeringsområde bildar en omfattande helhet med övergångszoner, vars centrala skyddsgrunder är i synnerhet de värden som hänför sig till den marina naturen och skärgårdsnaturen samt fågelbeståndet. Enbart antalet hotade arter i Skärgårdshavets nationalpark är överlägset störst bland vårt lands nationalparker.

Landnaturen: I artbeståndet framhävs insekter i sandiga områden och kärlväxter, mossor och lavar i vårdbiotoper samt i öppna och trädbevuxna kalkrika naturtyper. De akut hotade (CR) arterna är huvudsakligen arter som trivs på sandstränder, i sandig jordmån och i vårdbiotoper. Direktivarten grön sköldmossa i barrskogar i mellanskärgården och den inre skärgården har nationellt klassificerats som starkt hotad (EN). Även lövträd och grova tallar spelar en viktig roll som upprätthållare av artbeståndet.

De solexponerade miljöerna längs Salpausselkäåsen, ängarna på stränder och mineraljordar samt alla kalkpåverkade naturtyper i följen utgör ett centralt förekomstområde för dessa naturtyper och deras arter i Finland. Kedjan av sandöar är starkt kopplad till förekomsterna i Hangö och på Åland och kalkpåverkade objekt till motsvarande objekt på Åland. Nätverket av ängsnaturtyper är anmärkningsvärt tätt och många öppna naturtyper relativa areal är stor. I områden med olika öppna och lövträdsbevuxna naturtyper (strand- och vårdbiotoper samt lundar) lever ett exceptionellt mångsidigt utrotningshotat och nära hotat insektsbestånd. En betydande mängd utrotningshotade mossor, lavar och kärlväxter lever i områden med kalkpåverkade naturtyper. Av de hotade arterna kräver 60–80 procent naturvård för att bevaras. Nätverket av landnaturtyper har stärkts genom systematisk naturvård sedan 40 år tillbaka med tanke på de hotade arterna. Under de senaste åren har skötseln styrts av en nätverksplan (Helhetsplan för naturvården). Helhetsplanen delar in Skärgårdshavets område i sex skötselområden, det vill säga ett nätverk av inbördes olika naturtyper. Behovet av naturvård varierar beroende på nätverket från omfattande iståndsättningsåtgärder i solexponerade miljöer och vårdbiotoper till att hålla små skär öppna genom att avlägsna trädplantor. På grund av de exceptionellt mångsidiga och rikliga hotade arterna och de särpräglade naturtyperna är naturvården av helheten föremål för kontinuerlig utveckling för att upprätthålla en arthelhet som trivs i olika fukt- och täckningsförhållanden. Även om naturvårdsnätverket har förstärkts systematiskt hotas fortfarande en del av de hotade arterna av utrotning.

Den marina naturen: I planeringsområdets havsområden finns alla marina Natura-naturtyper och de flesta marina habitat som kan hittas i brackvatten på dessa breddgrader. I området påträffas rikligt med hotade och nära hotade undervattensnaturtyper med sina typiska arter; de viktigaste är ålgräsängar och blåstångsbottnar samt rödalgssamhällen som bildats av två av Östersjöns nyckelarter och som ökar mångfalden av andra arter. Salpausselkäåsarna som bildats under när inlandsisen smälte bort efter istiden fortsätter djupt ner i Skärgårdshavet och bildar enhetliga grus- och sandåsar som tydligt kan urskiljas på botten. Den nordligaste Salpausselkäåsen sträcker sig genom nationalparken i nordost-sydvästlig riktning ända till sydväst om Jurmo. I denna undervattenssäsoson finns Skärgårdshavets största och mest betydande sand- och grusbottnar och de är kopplade till förekomsterna i Hangö och på Åland. På grunda sandbottnar förekommer arter som är typiska för dem, såsom ålgräs samt kransalgs- och kärllväxter. I den nationella hotbedömningen (2019) konstaterades var tionde granskade marina art vara hotad. Merparten av dessa är alger, fiskarter och fåglar. Största delen av Östersjöarterna på rödlistan lever på klipp- och blockbottnar. Av de hotade marina arterna i planeringsområdet påträffas rödsläke och svedsträfsa som klassificerats som sårbara (VU) samt gyllenskägga och blåstång som klassificerats som nära hotade (NT). Ålgräset som klassificerats som nära hotad

(NT) är en av Östersjöns nyckelarter och numera betraktas ålgräsbottnar som en naturtyp som är skyddad enligt naturvårdslagen (9/2023). Utöver Ålands och Hangö havsområden utgör även Skärgårdshavets artens kärnområde vid Finlands kust. På ålgräsbottnarna påträffas i allmänhet också andra kärlväxter, såsom natingväxter, brunalger och nate. I Skärgårdshavets yttre skärgård domineras rev med hård botten samt undervattensbottnar på skären och öarna av täta samhällen av blåmusslor och rödalger. Rödalger förekommer ofta tillsammans med blåmusslor på hårda bottnar i den yttre skärgården, där de bildar zoner med flera arter av rödalger på 5–10 meters djup. Skärgårdshavets rikliga rödalgszoner upprätthåller en mångfald av ryggradslösa djur, vilket också återspeglas i fiskbeståndet och sjöfåglarna.

Fiskar: I Skärgårdshavet påträffas man nästan alla bottendjur- och fiskarter som förekommer i Finlands havsområde. Där förekommer och via den vandrar havsöring och vandringsik som klassificerats som starkt hotade (EN) samt lax och havslekande sik, det vill säga sandsik, som anses vara sårbara (VU) till sina fortplantningsområden.

Däggdjur: Skärgårdshavet är ett av Östersjöns viktigaste förökningsområden. För östersjövikaren (NT) är Skärgårdshavet det viktigaste förekomstområdet i södra Finland. Dessutom besöker tummlaren regelbundet Finlands sydvästra kust, men har veterligen inte förökat sig i Finland sedan 1930-talet. För fladdermöss är Skärgårdshavet en flyttled söderut, men dess exakta betydelse är inte känd.

Fåglar: Tack vare den vidsträckt och mångsidiga skärgården är Skärgårdshavet ett av Östersjöns viktigaste häcknings-, rast-, ruggnings- och flyttningsområden för skärgårdsfåglar. I området häckar många starkt hotade fågelarter. Skärgårdsområdet är sammankopplat med Hangö skärgård och Bottenhavsområdet samt Ålands skärgård. Tack vare sitt läge ligger Skärgårdshavet vid en av de viktigaste flyttlederna på norra halvklotet och via området flyttar ett betydande antal fåglar både till övriga delar av Östersjön och till norra Ishavet. För vissa arter är Skärgårdshavet också ett viktigt övervintringsområde.

Av de skadliga främmande arterna påträffas rikligt med vresros och vitsvanshjort i området. Det finns dessutom mink och mårhund. I fråga om dessa finns det redan pågående bekämpningsåtgärder som bör fortsätta på lång sikt. Av de främmande arterna i området förekommer dessutom kanadagås, svartmunnad smörbult (fisk) och vifingrad brackvattenskrabba, som har spridit sig snabbt på senare tid.

6 Kulturmiljön

Förklaring Beskrivningen av kulturmiljöns nuläge omfattar planeringsområdets landskapsvärden samt byggnadsarvet och arkeologiska objekt. Syftet med beskrivningen är att identifiera planeringsområdets centrala kulturarvsvärden. Det samiska kulturarvet beskrivs på blankett 10C.

Allmän beskrivning av områdets kulturmiljö

Landskap

Planeringsområdet hör till Finlands nationallandskap, som valts ut av miljöministeriet. Området är också en del av två nationellt värdefulla landskapsområden, Skärgårdshavets havslandskap och Erstans havslandskap. Skärgårdshavets havslandskap karakteriseras av bybebyggelsen som uppstått på medeltiden, byhamnar och byöarnas odlingar och betesmarker. Användningen av öarna för lövverk och som ängar och betesmarker skapade säregna livsmiljöer. Till landskapen på de yttre skären hörde fiskestugorna, som användes som bostäder vid nätfiske av strömming vid det öppna havet.

Effekten av den långvariga betesgången syns också i den inre skärgården – till exempel i Lenholmens hage, som vann tävlingen Årets landskapsgärning som ordnades av Maa- ja kotitalousnaiset 2020.

De gamla byarna har bevarat sin traditionella struktur och sitt byggnadsbestånd rätt väl. Öarna har bevarat landskapsmässiga drag av deras traditionella användning inom boskapsskötseln. Däremot revs fiskestugorna på utskären i takt med att det traditionella fisket minskade under 1900-talet.

Den del av området för Skärgårdshavets skötsel- och användningsplan som hör till Erstans havslandskap omfattar Sjalö hospitalö med sitt kulturlandskap. Genom området går den gamla Åbo farled, längs vilken de landskapsmässigt betydelsefulla farledsfyrarna Ingenjör Pettersson och Orisgrund finns.

De betydande kulturvärden som identifierats i Finlands havsplan följer de nationellt värdefulla landskapsvårdsområdena i planeringsområdet för skötsel- och användningsplanen. I Egntliga Finlands landskapsplan (2013) har delar av nationellt värdefulla landskapsvårdsområden markerats som viktiga områden med tanke på kulturmiljön eller landskapsvärden.

Arkeologiska objekt

Kulturarvsobjekten i området för Skärgårdshavets skötsel- och användningsplan indelas i det arkeologiska arvet, statens byggnadsarv (sjöfarten, lots- och fyrväsendet), bybosättningens byggnadsarv och fiskeskärens byggnadsarv. I planeringsområdet känner man till 431 arkeologiska objekt. Gravrösen från järnåldern är från den tid då den tidigaste befolkningen i den yttre skärgården bosatte sig på öarna som steg upp ur havet och erbjöd möjligheter till fiske, sälfångst och boskapsskötsel. Samhällena begravde sina avlidna på platser från vilka det fanns obehindrad sikt över havsfjärden.

När städer började uppstå längs Finlands och Sveriges kust på medeltiden blev fisket en betydande näring för städernas livsmedelsförsörjning och en för skärgården karakteristisk multifunktionell ekonomi, som grundade sig på en kombination av fiske, boskapsskötsel och andra näringar, utvecklades.

De flesta av byarna på de yttre öarna nämns första gången i Åbo slottsläns jordbok 1540, men bybosättningen anses gå tillbaka till medeltiden. Lämningar efter bytomten har bevarats på Björkö, Berghamn och Sjalö. I planeringsområdet finns fyra lämningar av kapell på Kappalholmen, Jurmo och Björkö. Byviken i Björkö byhamn har undersökts havsarkeologiskt, men fynden har ännu inte gett en bild av hamnens historia. Kompassrosen av sten med 32 uddar i Vintrasnäs har anknytning till användningen av hamnen.

Från och med 1700-talet började man grunda fisketorp på öarna. En del av dem har försvunnit så att endast lämningar efter byggnader, stengården, jordkällare och odlingsrösen finns kvar. På fiskeskär i närheten av det öppna havet har tillfälliga bosättningar (tomtning), liksom ruiner av fiskestugor, hamn- eller landstigningsplatser samt inskriptioner och fält för nättorkning bevarats som lämningar av strömmings- och torskfiske. Bakom de labyrinter som byggts av stenar (jungfrudanser) anses ofta ligga föreställningar i anslutning till fisket.

I planområdets östra kant ligger Jungfrusunds skyddshamn, som nämns första gången 1490. Jungfrusund var en etappplats för trafiken mellan kusten och inlandet, en handelshamn i anslutning till farleden mellan Åbo och Helsingfors, en lotsningsplats och en fiskehamn. År 1642 grundades ett värdshus på Krogarudden som verkade fram till 1714. I ett senare skede befästes öarna utanför Jungfrusund. Som arkeologiska lämningar av hamnverksamheten känner man till lämningar av byggnader, inskriptioner, jordkällare, befästningar, stenugnar samt föremålsfynd, konstruktioner och vrak under vattenytan.

Stenugnarna är enkla uteugnar för matlagning som staplats av stenblock. På basis av sin placering kan de flesta stenugnar i planeringsområdet kopplas till den ryska skärgårdsflottans operationer under krigsåren på 1700-talet. Konstruktionerna har sedan gammalt kallats ryssugnar. Dessutom har fiskare använt liknande stenugnar bland annat på Brunskär och Jurmo. Det största stenbrottet är kalkstensbrottet i Ävensor (1845–1956), kring vilket ett samhälle med som mest 200 invånare med folkskola och affär utvecklades. På 1840-talet var Limskär ett kalkbrott vars produktion användes för lokala behov. På Hamnholmen finns två järnföremål som hittades 1736 och som utnyttjades på 1830-talet.

Försvarsutrustning från första världskriget räknas som fasta fornlämningar. I enlighet med detta hör kanonbatterier, kanonvägar samt lämningar av olika byggnader och konstruktioner som byggts vid Öro kustfort 1915–1917 till fornlämningarna. På ön finns också en begravningsplats för soldater från Finska kriget 1808–1809. Även på Utö finns en kanonväg och kanonstationer som byggdes 1915.

Undervattensvraken är i huvudsak vrak från fartyg med träskrov. Det äldsta av dem är Egelskärs kogg från slutet av 1200-talet, som före sin förlisning transporterade last från Norge och Östersjöns kuster sannolikt till Åbo. Fartyget har undersökts under flera år. Till de äldre vraken hör också den klinkbyggda allmogebåten som sjunkit vid Oxholmen och som på basis av radiokarbondatering har byggts cirka 1650–1810. De övriga vraken från 1700-talet är östra sidan av Skeppsådarna, gallioten Borstö 1 samt ett av de mer kända, Vrouw Maria, ett nederländskt handelsfartyg som sjönk 1771 på en resa från Amsterdam till S:t Petersburg lastat med lyxföremål. Till de yngre identifierade vraken hör det så kallade galjonsbildsvraket, s/s Helsingfors (1905), Ladoga (1915), UJ 117 (1941) och s/s Sparta (1949). Få undersökningsdykningar har gjorts och den exakta placeringen för alla vrak är inte känd.

Till de arkeologiska objekten av riksintresse har valts de tillfälliga bosättningarna av tomtning-typ på Pattonskär och Långören, linjekumlet och kompasstenen vid hamnplatsen i Myshamn (Långlandet, Flakaskär), Åsbacka (Berghamn) bytomt, Björkö kapell (Kappalbackan, Stenaln), Krogaruddens havskrog och hamn, de arkeologiska lämningarna av Sjalö hospital, de arkeologiska objekten på Jurmos östra sida (munkringar, lämningar av kapell och tomtningen i Estnäs) samt fartygsvraken Vrouw Maria, östra sidan av Skeppsbådarna, Borstö 1, Ladoga, Galjonsbildsvraket och Oxholmen 1 (30 objekt). Utöver VARK-objekten är de äldre lämningar av fiskestugor och fiskehamnar som hittills hittats särskilt värdefulla i Skärgårdshavet (såsom lämningar av Gärskärs fiskestugor, Rosenhamns hamn och Alskärs båtdragningsplats i SAP-området).

Byggnadsarv

I planeringsområdet finns sju byggda kulturmiljöer av riksintresse.

Området med byggda kulturmiljöer av riksintresse Öro fästning omfattar försvarsutrustning, kanonvägar, byggnader och konstruktioner som byggts 1915–1917 och som bevarat sin historiska karaktär. Till Sjalö hospitals område med byggda kulturmiljöer av riksintresse hör ett hospital som fungerade som leprasjukhus 1623–1785 och därefter som sinnessjukhus fram till 1962, samt gården Fogdebys byggnader samt kyrkan med sin begravningsplats och prästgård. Kyrkan är skyddad genom lagen om skyddande av byggnadsarvet. Av sjukhusets äldsta skede finns endast underjordiska arkeologiska lämningar kvar.

Utö fästning, fyr- och lotssamhälle är bland de äldsta byggda kulturmiljöerna av riksintresse i vårt land. På ön finns två värdefulla stenbyggnader, ett före detta fyrvaktarhus (1753) och en fyr (1814). Utö var den första lotsplatsen vid farleden som kom in från Östersjön. På Utö var man föregångare inom fyrbyggnaden, sjöfartstekniken och utvecklingen av folkskolan.

Av området med byggda kulturmiljöer av riksintresse Västabolands skärgårdsbosättning hör Åvensors by och kalkbrott till planeringsområdet. Grunden för värderingen är skärgårdsnäringarnas långa tradition och gruvindustrins historia.

I området med byggda kulturmiljöer av riksintresse för bybebyggelsen i Kimitoöns yttre skärgård och området för bybebyggelsen i Västabolands yttre skärgård är bybebyggelse och näringar som har sina rötter i medeltiden välrepresenterade. Till planeringsområdet hör byarna Högsåra, Holma, Jurmo, Björkö och Berghamn. I Högsåra by inleddes lotsningen på 1500-talet och den fortsatte fram till 1985. År 1912 öppnades det första pensionatet på ön, ett av de första i sitt slag i skärgården. Holma, Jurmo, Björkö och Berghamn är traditionella fiskarbondenbyar, där byggnader, åkrar, ängar och hamnar har formats enligt terrängen.

Den arkitektoniskt värdefulla Bengtskärs fyr (byggda kulturmiljöer av riksintresse) och dess byggnader har bevarats i sin helhet i byggnadskedet (1906).

Områdena med byggda kulturmiljöer av riksintresse i planeringsområdet betonar det byggnadsbestånd som staten byggt och kulturmiljöerna på skärgårdsbyarnas stomlägenheter. De flesta skyddade byggnader har märkts ut i landskaps- eller generalplanen. Sjalö kyrka och klocktorv med omgivning har skyddats genom ett separat byggnadsskyddsbeslut. Även de skyddade byggnaderna har valts ut så att statens byggnadsbestånd är starkt betonat. Byggnadsarvet i anslutning till fiske hamnar i bakgrunden. Detta framhäver värdet av de byggnader som hör till torpen i Skarpnäs, Kråkskär och Konungsskär. Ett särskilt värdefullt objekt är Gärskär fiskestuga (1899), som är den enda äldre fiskestugan i statens besittning från tiden då strömming fiskades med nät i Skärgårdshavet. Dessa byggnader representerar fisket som traditionell användning av naturen som avses i bestämmelsen om inrättande av Skärgårdshavets nationalpark.

Platser

Arkeologiska objekt

Klass	Antal	Beskrivning
Fasta fornlämningar skyddade enligt lagen om fornminnen	220	Alskär stengårdsgård, Alskär byggnadslämning; Alskär båtdragningsplatser; Alu runa; Bastuslätt 4 brygga; Birsskär stenkonstruktioner; Björkö Byängstomtens bytomt; Björkö Vintrasnäs 3 byggnadslämning; Borstö 1 vrak; Boskär stengrav; Bussö 3 stengrav; Bussö 6 stenugn; Bussö 7 stenugn; Bärskär 1 stenugn; China vrak; Djupklevudden stengrav; Därhusen byggnadslämningar; Egelskär vrak; Ejskär labyrint; Ejskär stenugn; Enharu 1 båtdragningsplats; Enharu 3 stenugn; Enharu tomtning; Estnäs tomtning; Flakaskär 1 kompassten; Fyren 1 runa; Garpen 1 vrak; Grönvik kapell; Gärskär stenring; Gärskär byggnadslämning 1; Gärskär byggnadslämning 2; Gärskär båtdragningsplats 1; Gärskär båtdragningsplats 2; Gärskär båtdragningsplats 2; Gärskär fält för nättorkning; Gåsharu byggnadslämning; Gåsharu båtdragningsplats; Gåsharu vrak; Hamnholmen 1 stenugn; Hamnholmen 2 stenugnar; Hamnholmen 3 stenugn; Hamnholmen 4 stenugn; Hamnholmens järngruva; Hamnskär vrak; Helsingfors vrak; Hummelskär stengrav; Höga Buskär tomtning; Höga Buskär båtdragningsplats; Högländ vrak; Högländ stenugn; Högländ byggnadslämning 2; Högländs byggnadslämning 3; Ingolskär 1 ledfy; Ingolskär 2 byggnadslämning; Stora Kuusis runor; Jungfruholmen kanonstation 2; Jungfruholmen försvarsutrustning; Jungfruholmen kanonstation 1; Jurmo munkring II tomtning; Jurmo munkring III tomtning; Jurmo munkring IV tomtning; Jurmo munkring V tomtning; Kaldoholmen 2 stengrav; Kalvbergen stengrav; Kanonberget hällristning; Kappalbacka kapell; Kappalbacka kapell; Kappalholmens kapell; Kenkämaa byggnadslämning; Kesnäs 1 kanonstation artilleriskydd; Galjonsbildsvraket vrak; Konungsskär 2 byggnadslämning; Korsängsbacken byggnadslämning; Kramppi stengrav; Krogarudden källargrop 1; Krogarudden källargrop 2; Krogarudden runa 1; Krogarudden runa 2; Krogarudden byggnadslämning 1; Krogarudden byggnadslämning 2; Kråkskär Husholmen 1 byggnadslämning; Kråkskär 5 tomtninglämning; Kråkskär Husholmen 2 byggnadslämning; Kråkskär Husholmen 3 byggnadslämning; Kuggskär söder fyndplats; Ladoga vrak; Lammaaluoto stenröse; Lindholmen 2 stockkista; Lindholmen försvarsutrustning; Långlandet 6 linjekummel; Långlandet 8 tomtninglämning; Långören tomtning; Långören tomtning 1; Långören tomtning 2; Lövo vrak; Mattöror vrak; Därhusets park stengårdsgårdar; Mjoö 1 stengrav; Mjoö 2 stengrav; Mjoö 3 stengrav; Morgonlandets sydvästra sida; Moringharu 1 tomtning; Moringharu 2 tomtning; Moringharu 3 båtdragningsplats; Myllymäki 1 kvarnstenar; Myllymäki 2 stenrad; Myllymäki 3 gravröse; Myllymäki 4 mjölnarens gård;

		<p>Nölstö 1 stenugn; Nölstö 2 stenugn; Oxholmen 1 vrak; Oxholmen 1 stenugn; Oxholmens runa; Pattonskär 1 tomtning; Pattonkär 2 tomtning; Pattskär 1 båtdragningsplats; Pattskär 2 tomtning; Ramse torp; Rosala Hamnholmens stengrav; Rosenhamns landstigningsplats; Rosinahällarna vrak; Ryssbacka hangar; Sandholmen stengrav; Sandholms kobben runa kompassros; Sjalö Fogdeby bytomt; Sjalö Utterberg stenrosen; Sjalö Skraddarens hus byggnadslämning; Sjalö Smedens tomt byggnadslämning; Sjalö Forskningsstation byggnadslämning; Sjalö Utridars gården gravrosen; Sjalö Verstaantaka skålgropsstenar; Sjalö kyrka hospitalets begravningsplats; Siivo vrak; Sjalö Ångesnäsbjörken gravröse; Skansholmens försvarsutrustning; Skeppsbadarna östra sidan; Skeppsbadarna norra sidan; Skrämmarn vrak; Sommarhamnen litofon; Stackskär 3 tomtning; Stenaln båtdragningsplats; Stora Buskär byggnadslämning; Stora Buskär tomtning; Stora Mässkär 1 tomtning; Stora Rödsjärn 1 vrak; Stora Rönnskär vettaskåra; Stora Sådik vrak; Storskär labyrint; Strömmudden byggnadslämning; Ståtbådarna väster 1 vrak; Ståtbådarna väster 2 vrak; Söderbergen stengrav; Södra Båtskär tomtning; Tjukan 1 kummel; Tjukan 3 tomtning; Utridarens tomt byggnadslämning; Utö kanonväg; Vidskär tomtning; Vindarörens labyrint; Vintrasnäs 2 Stenhuset byggnadslämning; Vintrasnäs kompassten; Vintrasnäs labyrint; Vostok vrak; Vrouw Maria vrak; Västeråset 2 stenröse; Västeråset labyrinter; Västeråset gästgård; Västerö 4 tomtning; Västerö 5 stengrav; Yttre Klovaskär vrak; Yxskär stenugnar; Ångeskär stengrav; Ådholm gravrosen; Ådö gravröse; Ånholm byggnadslämning; Åsbacka bytomt; Öro 03 runa; Öro 04 begravningsplats; Öro 07 båtdocka; Öro 16 stenbrottsområde; Öro 18 12 tums kanonbatteri 1; Öro 19 12 tums kanonbatteri 2; Öro 21 byggnadslämning; Öro 22 råröse; Öro 23 råröse; Öro 26 lyftanordning; Öro 27 6 tums kanonbatteri 1 kanonstation; Öro 28 6 tums kanonbatteri byggnadslämning; Öro 29 6 tums kanonbatteri ammunitionsförråd 1; Öro 30 6 tums kanonbatteri; Öro 31 kanonbatteri skyddsrum 1; Öro 32 6 tums kanonbatteri kanonstation 3; Öro 33 6 tums kanonbatteri ammunitionsförråd 2; Öro 34 6 tums kanonbatteri kanonstation 4; Öro 35 6 tums kanonbatteri ammunitionsförråd 3; Öro 36 6 tums kanonbatteri kanonstation 5; Öro 37 6 tums kanonstation skyddsrum 2; Öro 38 6 tums kanonstation skyddsrum 3; Öro 41 råröse; Öro 43 telegrafstation; Öro 46 råröse; Öro 47 råröse; Öro 48 råröse; Öro 52 runa; Öro 53 byggnadslämning; Öro 55 byggnadslämning; Öro 56 byggnadslämning; Öro 57 120 mm kanonbatteri kanonstation 1; Öro 58 120 mm kanonbatteri kanonstation 2; Öro 59 120 mm kanonbatteri kanonstation 3; Öro 60 120 mm kanonbatteri kanonstation 4; Öro 61 kanonväg; Öro 62 lämning av jordkällare; Öro 64 väg Pitkä ikävä; Öro 65 väg Lyhyt ikävä; Östergård 2 stengravar</p>
Övriga skyddade arkeologiska objekt (plan)	162	<p>Abborrkobbarna stång lämning; Bastuslätt 2 brunn; Bengtskär sydväst vrak; Björkskär 1 vettaskåra; Björkskär 2 vettaskåra; Björkskär 3 vettaskåra; Björkskär 4 vettaskåra; Björkö 1 stengårdsgård; Björkö 2 stengårdsgård; Bokulla byggnadslämning 1; Bokulla byggnadslämning 2; Bokulla byggnadslämning 3; Bokulla byggnadslämning 4; Bredskär 1 vettaskåra; Bredskär 1 vettaskåra; Bredskär 2 vettaskåra; Bredskär 2 vettaskåra; Bredskär 3 vettaskåra; Bredskär 3 vettaskåra; Bredskär 4 vettaskåra; Bredskär 4 vettaskåra; Bredskär 5 vettaskåra; Bredskär 6 vettaskåra; Bredskär 7 vettaskåra; Bredskär 8 vettaskåra; Bredskärs harun 1 vettaskåra; Bredskärs harun 2 vettaskåra; Bredskärs harun 3 vettaskåra; Bredskärs harun 4 vettaskåra; Bredskärs harun 5 stengrav; Bredskärs kläppen vettaskåra; Brännkläppen 1 vettaskåra; Brännkläppen 2 vettaskåra; Brännkläppen 3 vettaskåra; Brännkläppen 4 vettaskåra; Bussö 1 vettaskåra; Bussö 2 vettaskåra; Bussö 4 lämning av äng; Bussö 5 vettaskåra; Bussö 8 lämning av äng; Byviken byhamn; Bärskär 2 äng; Fladalandet 1 byggnadslämning; Fladalandet 2 stenugn; Fladalandet 3 gästgård; Flakaskär 2 stengrav; Flykläppen 1 vettaskåra; Flykläppen 2 vettaskåra; Gamla Sälängs byggnadslämning; Granskär 1 vettaskåra; Granskär 10 vettaskåra; Granskär 11 vettaskåra; Granskär 12 vettaskåra; Granskär 13 vettaskåra; Granskär 14 vettaskåra; Granskär 2 vettaskåra; Granskär 3 vettaskåra; Granskär 4 vettaskåra; Granskär 5 vettaskåra; Granskär 6 vettaskåra; Granskär 7 vettaskåra; Granskär 8 vettaskåra; Granskär 9 vettaskåra; Gullskär stengrav; Hamnholmens järngruva; Hällskär byggnadslämning; Högländ jordkällare 1; Högländ jordkällare 2; Högländ ladugård; Högländ byggnadslämning 1; Högländ vettaskåra; Inga vrak; Jungfruskär Jannas jordkällare; Jungfruskär Jannas ladugård; Jungfrusund hamn; Kesnäs 2 skjutbana; Kesnäs 3 eldställning; Kesnäs 4 kanonstation skyddsrum; Kesnäs 7 stenstruktur; Konungsskär 3 lämning av brygga; Kråkskär 4 stenröse; Kråkskär byggnadslämning; Limskär kalkbrott; Ljungkläpparna 1 vettaskåra; Ljungkläpparna 2 vettaskåra; Länsi-Lakia vattenreservoar; Långholmen stengrav; Långholmen lada; Långholmen eldställning 1; Långholmen eldställning 2; Långlandet 1 stenstruktur; Långlandet 2 stenstruktur; Långlandet 4 stengrav; Långlandet 5 stengrav; Långlandet 7 äng; Långörens fästning; Lökholmen stengårdsgård; Minnkobben 1 vettaskåra; Minnkobben 2 vettaskåra; Minnkobben 3 vettaskåra; Minnkobben 4 vettaskåra; Minnkobben 5 vettaskåra; Minnkobben 6 vettaskåra; Norstö stenbrott; Pattonkär 3 stengrav; Pattonkär 4 vettaskåra; Sandön byggnadslämning; Sjalö Bastuholmen odlingsområde; Sjalö torn; Severonia vrak; Stackskär 1 äng; Stackskär 2 äng; Stickelskären 1 vettaskåra; Stickelskären 2 vettaskåra; Stickelskären 3 vettaskåra; Stickelskären 4 vettaskåra; Stora Hamnskär stenröse; Stora Hästö äng; Sundholm lada; Sundholm åkerlämning; Sundholm byggnadslämning; Söderkobbs grundet vettaskåra; Trån 1 vettaskåra; Trån 2 vettaskåra; Trån 3 vettaskåra; Trån 4 vettaskåra; Trån 5 vettaskåra; Trån 6 vettaskåra; UJ 117 vrak; Västerön 1 odlingslämning; Västerön 2 odlingslämning; Västerön 3 odlingslämning; Västerön 6 vettaskåra; Västerön 7 äng; Västra Tvihöjlan bassäng; Ävensör kalkstensbrott; Öro 01 stengrav lämning; Öro 05 fästning; Öro 06 eldställning; Öro 08 eldställning; Öro 09 eldställning; Öro 10 kulvert; Öro 11 skyddsrum; Öro 12 eldställning; Öro 13 fästning; Öro 14 byggnadslämning; Öro 15 eldställning; Öro 17 eldställning; Öro 20 eldställning; Öro 24 fästning; Öro 25 fästning; Öro 39 övningsfält; Öro 42 eldställning; Öro 44 skyddsrum; Öro 45 eldställning; Öro 49 eldställning; Öro 50 dagbrott; Öro 51 fästning; Öro 54 eldställning; Öro 63 eldställning; Öro 66 eldställning; Öro 67 byggnadslämning</p>
Övriga arkeologiska objekt	49	<p>Bengtskär Meriläinen-vrak; Björkö 1 vrak; Björkö 2 vrak; Dömmaskär vrak; Gaddarna vrak; Gloet vettaskåra; Gåsskär vettaskåra; Haverö västra Kalkskär vrak; Koholmen labyrint; Kolaskär stenugn; Konungskär 1 byggnadslämning; Krogarudden 4 brygga; Lilla Hästö stenugn; Långlandet 3 stengrav; Metsäpirtti grustag; Morgonlandet södra vrak; Morgonlandet vrak II vrak; Norra Grimsörarna fyndplats; Norrharuna ankare; Nölstö 3</p>

		kallmur; Nölstö 4 tomtning; Ominaisholmen gravplats; Oxholmen 2 vrak; Purunpää östra 1 fyndplats; Purunpää östra 2 fyndplats; Purunpää östra 3 fyndplats; Sjalö Røykkiömäki stensättning; Sjalö Sandviks bergen; Sjalö Sandviks bergen 2 stensättning; Sjalö Sandviks bergen 3 offersten; Sjalö Södra åkern odlingsrösen; Sjalö Forskningsstationens skog 2; Skalmören händelseplats; Sparta vrak; Strandas torp byggnadslämning; Sundkläpparna vrak; Tallriksvarpen vrak; Tercia vrak; Tistronkläppen vrak; Tjukan 2 stenröse; Tjukan 4 kummel; Tjukan 6 byggnadslämning; Trutören fyndplats; Tutkimusaseman metsä 1 byggnadslämning; Vera vrak; Vintrasnäs labyrint; Öro 02 stengravplats; Öro 40 eldställning
Byggnadsarvet		
Klass	Antal	Beskrivning
Skyddat byggnadsarv (skyddade byggnader, konstruktioner och broar)	90	0001 Bostadsbyggnad, kontor, 0002 Källare; 0004 Utrustningsförrådets toalett; 0005 Mat- och potatiskällare; 0007 Kanonhall, före detta kasern; 0008 Utrustningsförråd, före detta matsal; 0010 Silmä skjul och toalett; 0011 Silmä källare; 0014 Bostadsbarack; 0016 Kompostbyggnad, Mörttölä; 0017 Officersklubb; 0018 Avfallskomprimato; 0019 Bostadsbyggnad, Mekka; 0019 Skjul- och toalettbyggnad; 0020 Försvarsmaktens kontorsbarack; 0021 Garage, brandstation och signalförråd; 0023 Kontor; 0024 Gym; 0025 Gammal matkällare; 0026 Matsal; 0029 Utrustnings- och brandredskapsskjul; 0034 Mat- och potatiskällare, kontorets jordkällare; 0035 Kontor och förråd, tidigare bostadsbyggnad; 0038 Vedskjul, toalett; 0039 Bostadsbyggnad, Käärmemurju; 0040 Soldathem; 0042 Förråd, reparationshall; 0043 Sjukstuga; 0047 Hotell (tidigare Manskapskasernen); 0049 Förråd; 0050 Toalett och skjul; 0051 Strandbastu, Ahtisaaris bastu; 0052 Lotshus, Öro norra brygga; 0056 Källare; 0057 Bostadsbyggnad, skola (ustrutningsförråd); 0058 Bostadsbyggnad, Impilina; 0059 Impilina gårdsbyggnad; 0060 Ammunitionsförråd; 0060 Utedass; 0061 Ammunitionsförråd; 0063 Förråd; 0064 Fordonsförvaring; 0065 Reparationsverkstad, ÖkMO; 0066 Svetsverkstad, extraktionsrum; 0067 Vattenverk; 0068 Värmecentral, bastu för beväringarna; 0069 Radhus; 0070 Matkällare; 0080 Radhus 1; 0081 Ekonomibyggnad; 0082 Radhus 2; 0083 Parhus; 0084 Parhus; Berghamn Nagu brygga; Berghamn Nauvo strandbod 1 naturstuga; Berghamn Nauvo strandbod 2 naturstuga; Berghamn Nagu väktarhus Västerby; Berghamn Västerby huvudbyggnad; Björkö vaktstuga; Björkö gäststuga; Holma Gölpö lämning av lada; Holma ria; Högsåra bastu; Högsåra gamla lotsstation; Högsåra lotsstations strandbod; Ammunitionsförråd med välvt tak; Kappalholmen Hanhi bastu; Kappalholmen brunn; Kappalholmen småhus; Kappalholmen vedskjul; Nötö Palmgrens båthus; Nötö lider; Nötö väktarhus (Ångsblick 3-56); Sjalö Kyrkudden begravningsplats; Sjalö klocktorn; Sjalö kyrka; Utö Stenhuset; Utö fyrmästarens bastu; Utö fyrmästarens hus; Utö vedskjul; Utö grupp av byggnader del II; Utö grupp av byggnader del III; Utö bastu; Utö traktorskjul; Öro - Annan skyddsbyggnad; Öro - Annan skyddsbyggnads; Öro 0036 Oljelager; Öro telefonkiosk vid norra bryggan; Öro skjutbana 300 m
Övrigt byggnadsarv	39	0056 Toalett, skjul; Alu fiskestuga; Berghamn Houtskär vapenförråd; Berghamn Houtskär kasern; Berghamn Houtskär vaktstuga; Berghamn Houtskär utrustningsförråd; Bodö aggregatrum; Bodö bastu; Bodö vaktorn; Bodö gamla station; Bodö tidigare arméstation; Gärskär fiskestuga; Högsåra gamla lotsstation; Ingölskär ledfy; Jungfruskär Bjons torp; Jungfruskär Skarnäs tidigare ladugård; Jungfruskär Skarnäs strandbod; Jungfruskär Skarnäs torp; Jungfruskär Skarnäs utedass; Jungfruskär bastu; Jungfruskär kanon 1 bombskydd; Jungfruskär oljelager vedförråd; Jungfruskär kasern (tidigare matsal); Jungfruskär strandbod; Jungfruskär vaktstuga; Konungsskär ödestuga; Kråkskär Nagu ladugård; Kråkskär Nagu strandbod; Kråkskär Nagu bastu; Kråkskär Nagu torp; Morgonlandet bunker; Notvarpharun ödestuga; Rosmanskär kummel 1; Rosmanskär kummel 2; Sjalö båthus; Trunsö Kalkskär Bloms koja; Trunsö Kalkskär Marjanens stuga; Trunsö Kalkskär skjul; Vidskär kummel

Värdeobjekt under skötsel			
Namn	Klass	Skick	Mer information
0001 Bostadsbyggnad, kontor	Byggnad	God	
0002 Källare	Byggnad	Medelmåttlig	
0005 Mat- och potatiskällare	Byggnad	Medelmåttlig	
0007 Kanonhall, före detta kasern	Byggnad	Medelmåttlig	
0008 Utrustningsförråd, före detta matsal	Byggnad	Medelmåttlig	
0014 Silmä	Byggnad	Medelmåttlig	
0019 Bostadsbyggnad, Mekka	Byggnad	Medelmåttlig	
0021 Garage, brandstation och signalförråd	Byggnad	God	

0023 Kontor	Byggnad	God	
0026 Matsal	Byggnad	Medelmåttlig	
0029 Utrustnings- och brandredskapsskjul	Byggnad	God	
0034 Mat- och potatiskällare, kontorets jordkällare	Byggnad	Medelmåttlig	
0035 Kontor och förråd, tidigare bostadsbyggnad	Byggnad	God	
0039 Bostadsbyggnad, Käärmemurju	Byggnad	Medelmåttlig	
0040 Soldathem	Byggnad	Dålig	
0042 Förråd, reparationshall	Byggnad	God	
0043 Sjukstuga	Byggnad	God	
0047 Hotell (tidigare Manskapskasernen)	Byggnad	God	
0051 Strandbastu, Ahtisaaris bastu	Byggnad	God	
0057 Bostadsbyggnad, skola (utrustningsförråd)	Byggnad	Medelmåttlig	
0058 Bostadsbyggnad, Impilinna	Byggnad	Medelmåttlig	
0060 Ammunitionsförråd	Byggnad	God	
0063 Förråd	Byggnad	Medelmåttlig	
0065 Reparationsverkstad, ÖkMO	Byggnad	Medelmåttlig	
0066 Svetsverkstad, extraktionsrum	Byggnad	Medelmåttlig	
0067 Vattenverk	Byggnad	Medelmåttlig	
0068 Värmecentral, bastu för beväringarna	Byggnad	God	
0069 Radhus	Byggnad	Dålig	
0070 Matkällare	Byggnad	Medelmåttlig	
Berghamn Västerby huvudbyggnad	Byggnad	God	
Björkö 2 stengårdsgård	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Björkö Vintrasnäs 3 byggnadslämning	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Byviken byhamn	Arkeologiskt objekt	God	
Djuplevuddens stengrav	Arkeologiskt objekt	God	

Estnäs tomtning	Arkeologiskt objekt	God	
Grönvik kapell	Arkeologiskt objekt	God	
Gärskär fiskestuga	Byggnad	Medelmåttlig	
Gärskär byggnadslämning 1	Arkeologiskt objekt	God	
Hamnholmen 1 stenugn	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Hamnholmen 2 stenugnar	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Hamnholmen 3 stenugn	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Hamnholmen 4 stenugn	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Högsåra gamla lotsstation	Byggnad	God	
Ammunitionsförråd med välvt tak	Byggnad	God	
Korsängsbacken byggnadslämning	Arkeologiskt objekt	Dålig	
Kråkskär Husholmen 1 byggnadslämning	Arkeologiskt objekt	God	
Kråkskär 4 stenröse	Arkeologiskt objekt	God	
Kråkskär 5 tomtninglämning	Arkeologiskt objekt	God	
Kråkskär Husholmen 2 byggnadslämning	Arkeologiskt objekt	God	
Kråkskär Husholmen 3 byggnadslämning	Arkeologiskt objekt	God	
Kråkskär Nagu ladugård	Byggnad	Dålig	
Kråkskär Nagu torp	Byggnad	Medelmåttlig	
Kråkskär Nagu gammal toalett	Konstruktion	Dålig	
Moringharu 1 tomtning	Arkeologiskt objekt	God	
Moringharu 2 tomtning	Arkeologiskt objekt	God	
Ramse torp	Arkeologiskt objekt	God	
Själö Kyrkudden begravningsplats	Konstruktion	Medelmåttlig	
Själö klocktorn	Byggnad	Medelmåttlig	
Själö kyrka	Byggnad	Medelmåttlig	
Själö kyrka hospitalets begravningsplats	Arkeologiskt objekt	God	
Stenaln båtdragningsplats	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Söderbergen stengrav	Arkeologiskt objekt	God	
Trunsö Kalkskär Bloms koja	Byggnad	Medelmåttlig	

Trunsö Kalkskär Marjanens stuga	Byggnad	Medelmåttlig	
Trunsö Kalkskär skjul	Byggnad	Dålig	
Utö Stenhuset	Byggnad	Medelmåttlig	
Vintrasnäs labyrint	Arkeologiskt objekt	Dålig	
Västernäset labyrinter	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Västerrevet gistgård	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Yxskär stenugnar	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Åsbacka bytomt	Arkeologiskt objekt	God	
Örö 10 kulvert	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Örö 53 byggnadslämning	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Örö 64 väg Pitkä ikävä	Arkeologiskt objekt	God	
Örö 65 väg Lyhyt ikävä	Arkeologiskt objekt	Medelmåttlig	
Örö 66 eldställning	Arkeologiskt objekt	Dålig	

Mer information om objekten och deras skötsel

Naturtjänsterna har valt en grupp kulturhistoriskt värdefulla kulturarvsobjekt och skyddsmål har ställts upp för dessa. Naturtjänsterna förbinder sig att sköta objekten (vårdade värdeobjekt). Av de arkeologiska objekten hör 33 till Forststyrelsens vårdade värdeobjekt. Värdeobjekten är stengravar från järnåldern, objekt med anknytning till fiske från historisk tid, krigshistoriska objekt, bytomter och lämningar av torp, stenugnar och kyrkor. De finns på Örö, Kråkskär på Korpo, Konungsskär, Björkö, Jungfruskär, Jurmo, Berghamn, Högland, Kälö, Boskär, Hamnholmen, Bärskär, Holma och Sjalö. Värdeobjekten sköts i enlighet med de tillgängliga resurserna. På Jungfruskär, Berghamn och Jurmo sköter den aktiva vården av öppna vårdbiotoper också kulturarvsobjekten.

Arkeologiska objekt av riksintresse (VARK) är på väg till statsrådet för fastställande. När de arkeologiska objekten av riksintresse fastställts kan de arkeologiska vårdobjekten i Skärgårdshavet omvärderas.

Av byggnadsarvsobjekten hör 43 till de vårdade värdeobjekten som valdes vid Naturtjänsterna 2018 i samband med arbetet med att prioritera kulturhistoriska värdeobjekt och målen för skötseln av dem (s.k. Roti-objekt). Värdeobjekt ingår i Örös bostads-, förråds-, manskaps-, service- och andra byggnader. Andra värdefulla objekt är Kråkskärs torp, Högsåra lotsstation, Utö fyrmästarhus och Stenhuset, Trunsö Kalkskärs och Gärskärs fiskestugor samt Berghamn Västerby fiskarhemman (inklusive strandbod som på grund av fastighetsgränsen ligger utanför planeringsområdet). Sjalö kyrka och klockstapel är ett särskilt värdeobjekt. Sjalö begravningsplats och kryptan under kyrkan har fredats genom lagen om fornminnen.

Reparationer kommer att göras på Högsåra och Örö. De arkeologiska objekten och byggnadsarvsobjekten i planeringsområdet behöver fortfarande inventeras, repareras och följas upp för att man ska få en heltäckande allmän bild av kulturarvet och dess vårdbehov.

Byggnadernas skyddsstatus styr användningen av dem. Underhållet förutsätter kontinuerlig uppföljning: klimatuppvärmningen och den ökade nederbörden påverkar byggnadsobjekten snabbare än på fastlandet. Täckningen ska skötas och byggnadernas omgivning ska hållas öppna. Långlivad och resurssmart reparation förutsätter användning av material som lämpar sig för objektet. I skyddsmiljöer förutsätter underhåll och tillbyggnad myndighetssamarbete bland annat på grund av tillståndsplikten.

Det arkeologiska arvet och byggnadsarvet i anslutning till fisket är arkaiskt och lätt förstörbart, och därför har staten ett särskilt ansvar för skyddet av fiskearvet. När det gäller fiske har Gärskär en lång historia som sträcker sig från 1948.

Särskilda frågor om byggnadsarvet

Sjalö är en kronjuvel och intressebevakningen och underhållet av dess kulturarv ska ombesörjas under alla förhållanden. Även om Skärgårdshavets kulturarvsobjekt är svåra att nå måste man se till att de följs upp och upprätthålls.

Landskapsvärden

I områden som är viktiga med tanke på kulturmiljön eller landskapet i landskapsplanen (2013) gäller en planeringsbestämmelse enligt vilken planerna och åtgärderna ska trygga och främja landskapets värden och beakta landskapets och kulturmiljöns särdrag. Byggandet ska stöda sig på områdets kulturarv.

Informationskällor

Uppgifter om nationellt värdefulla landskapsområden, byggda kulturmiljöer av riksintresse och Museiverkets kulturmiljömaterial finns i Finlands miljöcentrals och Museiverkets webbtjänster (se Källor). Uppgifter om arkeologiska objekt av riksintresse blir tillgängliga i Museiverkets tjänst när statsrådet har godkänt målgruppen.

7A Användning av naturen för rekreation: friluftsliv och naturturism

Förklaring	Av den nuvarande användningen av naturen för rekreation beskrivs verksamhetsmiljön för friluftsliv och naturturism, planeringsområdets dragningskraft och betydelse som rekreatjonsobjekt samt den nuvarande efterfrågan, utbudet och samarbetet inom turismen. Efterfrågade uppgifter är bland annat uppgifter om antalet besök och kundnöjdheten. Med utbudet avses antalet vandringsleder, konstruktioner och anordningar, deras kapacitet och skick. Målet är att analysera tjänsternas och servicekedjornas funktion på ett kundorienterat sätt.
-------------------	---

Verksamhetsmiljön och områdets betydelse som en del av den

Skärgården i planeringsområdet breder ut sig över ett stort område. Den består av tusentals små öar och har en längd på 90 km i öst-västlig riktning och 60 km i nord-sydlig riktning. Det är ett av världens största skärgårdsområden. Skärgårdshavets nationalpark är en del av ett skärgårdsområde som förenas av miljö, kultur och språk.

En stor del av skärgården har sedan 1994 hört till Unescos globala nätverk av biosfärområden. Skärgårdshavets nationalpark utgör kärnområdet för Skärgårdshavets biosfärområde. Syftet med biosfärområdet är att förbättra växelverkan mellan människan och naturen. Skärgårdshavets biosfärområde vill tillsammans med lokala invånare, företagare, forskare, myndigheter och olika organisationer hitta hållbara sätt att bo och verka i skärgården. Främjandet av hållbar och ansvarsfull turism förenas med målen för biosfärområdet.

Under årens lopp har följande objek från Försvarmakten till Forststyrelsen överförts bland annat Jungfruskär, Houtskär Berghamn och Öro kustfort. Endast en del av de överförda konstruktionerna kan underhållas. Försvarmakten har arrenderat vissa markområden av staten, exempelvis Ormskär och Kesnäs udde på Utö blir en del av nationalparken när arrendeavtalet hävs. Även Morgonlandet har arrenderats ut till Försvarmakten och därför styrs inte rekreationen dit.

Naturen under och ovan jord i skärgården, den biologiska mångfalden och skärgårdskulturen är ur turismens synvinkel attraktiva faktorer som kan utnyttjas på ett hållbart sätt. I planeringsområdet koncentreras friluftslivet och turismen till Skärgårdshavets nationalpark och Sjalö.

I nationalparken finns det fast bosatta invånare endast på Öro. I skärgården, inom nationalparkens samarbetsområde, finns det cirka 200 invånare. En del av dem får sin försörjning från turismen antingen som huvud- eller binäring. Många av dem som idkar turism är återflyttare till skärgården eller personer som flyttat till området från annan ort men som uppskattar skärgårdslivet.

I skärgården finns många fritidsstugor vars ägare kommer från ett område som avgränsas av Åbo-Tammerfors-huvudstadsregionen. Stugägarna använder skärgårdens tjänster.

I skärgården rör man sig med båt; segel- och motorbåtar samt kajaker. Av rastplatserna i Skärgårdshavets nationalpark har endast Sandviken på västra stranden av Högsåra bilväg ända fram. Till Högsåra kommer man med färja.

Utmaningar i verksamhetsmiljön:

- Skärgården har en egen stark identitet som gör det svårt att urskilja nationalparken.
- För besökare är det svårt att bilda sig en uppfattning om nationalparken eftersom området är splittrat; av en enskild ö kan endast en viss del höra till nationalparken.
- Aktörerna splittras på ett stort område, även om modern teknik möjliggör bättre kontakter än tidigare.
- En del stugägare kommer till skärgården för att koppla av med sina barndomsminnen, medan de som är bosatta på öarna, erbjuder tjänster och köper dem kan önska sig mer moderna bekvämligheter såsom bättre internetförbindelser osv.

Sammanfattning av användningen av området för friluftsliv och naturturism

Utflykter och naturturism i skärgården är starkt koncentrerade från maj till september, högsäsongen infaller från midsommar till skolstart. På Öro blir säsongen allt längre och målet är att den ska fortsätta året om. Tillväxtpotential finns utanför sommarsäsongen. På Jurmo finns det i första hand friluftsliv- och naturturismverksamhet som baserar sig på privata aktörers tjänster året om. I nationalparken finns det en rastplats där besökare till Jurmo kan tälta och göra upp eld. I Jurmo sätter miljön gränser för ökningen av antalet besökare.

Service och antalet besök i Skärgårdshavets nationalpark har under årens lopp stabiliserats på en viss nivå. De största bristerna gäller rastplatser för paddlare och paddlingsgrupper, dvs. avsaknaden av sådana.

Enligt den senaste besökarundersökningen i Skärgårdshavets nationalpark (2019) kom 40 procent av besökarna från Egentliga Finland och cirka en tredjedel från huvudstadsregionen. Medelåldern bland deltagarna i undersökningen var 50 år. Merparten av deltagarna var i nationalparken på besök tillsammans med ett sällskap på 2–5 personer, som alla var medlemmar av den egna familjen. De flesta besökarna övernattade i egen båt i nationalparken och stannade i genomsnitt fyra dygn i området. Båtfolket besökte i genomsnitt två öar under sitt besök.

Dagsbesökarna stannade i nationalparken i genomsnitt sex timmar.

Besökarna i nationalparken sysslade mest med att njuta av naturen, segla, beundra landskapet och observera naturen. Den mest populära motionsformen var vandring. Deltagarna i besökarundersökningen uppskattade att besökets inverkan på välbefinnandet var i genomsnitt 968 euro.

Naturmiljön i nationalparken motsvarade besökarnas förhandsförväntningar mycket väl och besökarna stördes mest av skötseln av toaletterna och övergödningen av havet.

Underhållet av utflyktshamnarna har lagts ut på entreprenad från maj till september, med undantag av Jungfruskär. I utflyktshamnarna iaktas principerna för skräpfritt friluftsliv med några undantag. Håll Skärgården Ren ansvarar för avfallshanteringen på Jurmo, Björkö och Berghamn (byhamnen).

I nationalparken finns två objekt som hyrts ut till företagare: Öro och Bodö. Företagaren ansvarar för avfallshanteringen vid de uthyrda objekten.

På Sjalö finns Åbo universitets verksamhet, fritidsbebyggelse samt ett naturskyddsområde som förvaltas av staten och en kulturhistoriskt värdefull kyrka. I och med företagsverksamheten som inleddes 2017 har öns betydelse som utflykts- och turistmål ökat. För närvarande finns det tillväxtpotential utanför sommarsäsongen.

Mängden friluftsliv

Objekt med besöksräkning			Mer information om användningen för friluftsliv och dess inriktning
Kod	Namn	Andel av arealen (%)	
862	Skärgårdshavets nationalpark		De populäraste öarna är Jurmo, Sjalö och Öro; antalet besök 25–30 000/år. Öar som är populära bland båtfolk är i synnerhet Bodö, Björkö, Dalskär och Jungfruskär; antalet besök 5–10 000/år. På Berghamn, Högland, Konungskär, Sandö och Sandviken är antalet besök 3–5 000/år. Det årliga antalet besök på Boskär, Stora Hästö och Yxskär är 1–3 000. Antalet besök på Holma är under 1 000 per år. Den livligaste båtsäsongen infaller mellan midsommar och skolstarten.
Uppgifter om besöksräkningen			
År	Besökarantal		
2017	83 366		Personer utan båt kan ta sig till några av öarna med förbindelsebåt. På sommaren görs sporadiska dagsutflykter till Berghamn. Björkö och Bodö är sommarutflyktsmål dit tidtabellen inte möjliggör dagsbesök. Jurmo har besökare året om och privatpersoner köper inkvartering eller tältar. Till Öro och Sjalö kan man åka dagligen på sommaren och mer sällan på vintern. Det finns avgiftsbelagd inkvartering på öarna. På Öro finns det också möjlighet att tälta.
2018	83 922		
2019	72 590		
2020	79 315		
2021	84 000		
2022	78 900		
			Sandviken på Högsåra är nationalparkens enda rastplats med bilväg ända fram.

Användning av ved och avfall

	År	Mängd (m ³)
Blandavfall		
Ved	2021	35

Besökarprofil

Besökarundersökningens namn	Besökarundersökning i Skärgårdshavets nationalpark 2019	År	2019
Besökarnas belåtenhet		Andel turister	
Besökarnas belåtenhetsindex	4,431	Lokala besökare (%)	5,0
Nöjdhet med tjänsterna	4,384	Inhemska resenärer (%)	5,0

Nöjdhet med miljön	0,000	Utländska resenärer (%)	6,0
Uppfyllande av förväntningarna	4,473		
Upplevelse av störningsfaktorer	4,412		
Konsekvenser för den lokala ekonomin		Vistelsens längd	
År	2019	Dagsbesökare (%)	16,0
Syssestättningseffekt (åv)	59	Övernattare (%)	84,0
Inkomsteffekt (milj. €)	7	Dagsbesökare (h)	6
		Övernattare (dygn)	4
		Besökardyggn	267 416

Mer information om besökarundersökningen och konsekvenserna för den lokala ekonomin

Enligt besökarundersökningen 2019 lade besökarna ut i genomsnitt 117 euro per besök. Den lokala ekonomiska effekten av besökarnas utlägg 2019 uppgick till totalt cirka 7 miljoner euro och sysselsättningseffekten till 59 årsverken. Antalet svar på undersökningen var 550.

Turismsamarbete

Beskrivning av samarbetet inom turismen

På grund av resurserna har samarbetet inom turismen varit litet under de senaste åren och koncentrerats till Öro. En övergripande utveckling av områdets hållbara turism kräver ett tätare samarbete med Pargas stad, Kimitoöns kommun och olika turistföretag. Turistföretagen är vanligtvis små familjeföretag.

Till Forststyrelsens roll hör att ordna introduktion för samsarbetsföretagarna; att berätta om naturskyddet och naturens värden samt om ramvillkoren för verksamheten. En lämplig roll för Forststyrelsen kunde också vara att leda små företag till samarbete med regionala organisationer och därigenom till en mer övergripande utveckling av hållbar turism i området.

Skärgårdens företagare är utspridda över ett stort område, vilket skapar utmaningar för gemensamma evenemang. Företagarna har kontaktats per e-post och några gånger har man ordnat utflykter till nationalparkens utflyktsmål. I och med digitaliseringen är det lättare att hålla kontakt med företagarna i den yttre skärgården.

År	2022	Antalet samsarbetsföretag	33	Antalet kunder som samsarbetsföretagen betjänar i planeringsområdet	50 000	Samsarbetsföretagens nöjdhet med tjänsterna (på skalan 1 = mycket missnöjd till 5 = mycket nöjd)	4,000
----	------	---------------------------	----	---	--------	--	-------

Mer information

Samsarbetsföretagarna har önskat mer samarbete och exempelvis rastplatser som kan reserveras för företagsverksamhet samt fler rastplatser för paddlingsgrupper.

På Utö har det varit en utmaning att tälta: det finns ingen lämplig plats för det på statens mark. Försvarsmakten utgår från att dess verksamhet på Försvarsmaktens arrendeområden på öarna Utö och Ormskär ska bevaras även i fortsättningen. Därför utökas inte Försvarsmaktens verksamhet utanför de nämnda områdena jämfört med nuläget.

Utbud av friluftstjänster

Byggnad	Totalt (antal)	Kapacitet (pers.)	Skick (antal)				Underhåll (antal)		Utanför statens område (antal)	Mer information
			God	Medelm.	Dålig	Ej defin.	FS	Övrig		
Ödestuga	3	6		2	1		3		Gärskär, Konungsskär och Notvarpharun	
Naturstuga	3		2			1	3		Berghamn Nagu, Jurmo och Öro	
Service- eller vaktstuga	3		2	1			3		På Jungfruskär Bjons torp och Trunsö Kalkskär. Underhållet av Stora Boskär har	

Konstruktion	Totalt (antal)	Kapacitet (pers.)	Skick (antal)				Underhåll (antal)		Utanför statens område (antal)	Mer information
			God	Medelm.	Dålig	Ej defin.	FS	Övrig		
Eldplats	17		6	9	1	1	17		Berghamn Nagu, Boskär, Dalskär södra och norra, Jungfruskärs hamn och Bjons, Björkö, Högland, Jurmo, Konungsskär & Birsskär, Kråkskär sandstrand och klippa, Sandön, Sandvik/Högsåra, Stora Hästö och Yxskär.	
Naturtorn	2		1	1			2		Högland, Jungfruskär	
Tältområde	14		10	1		3	14		Berghamn Nagu, Björkö, Dalskär, Högland, Jungfruskär, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär, Sandvik/Högsåra, Sandön, Stora Hästö, Yxskär samt Örö 6" tältningsplats för grupper i kasernområdet och Örö tältområde.	
Utflyktshamn	14					14	14		Berghamn, Björkö, Boskär, Dalskär, Högland, Jungfruskär, Konungsskär & Birsskär, Kråkskär, Moringharu/Jurmo, Sandvik/Högsåra, Sandön, Stora Hästö och Yxskär. Utöver de uppräknade finns det ytterligare tre objekt: Bodö och Örö, som har en företagardriven gästhamn och Sjalö kyrkbrygga.	
Utflyktshamn									Objekt som hyrts ut till företagare och som utöver byggnader även har gästhamnar: Bodö och Örö	

Ledernas sammanlagda längder (överlappande ledtyper borttagna)

Sommarleder (utom utflykter på vatten) totalt (km)	25,7						
Vinterleder totalt (km)							
Alla leder på land totalt (km)	25,6						
Led	Totalt (km)	Tillgänglig (km)	Beläggning (km)	Underhåll (km)		Utanför statens område (km)	Mer information
				FS	Övrig		
Sommarutflyktsled	3,2		1,2	3,2		0,0	Västra länken och Kyrkouddens stig på Sjalö, förbindelseleden mellan Örö hamn och 6"/120 mm rundan
Naturstig	26,6		1,4	26,6	0,0	2,2	Berghamn Nagu, Björkö, Boskär, Holma 2 st., Högland, Jungfruskär, Konungsskär, Kråkskär, Pähkinäinen, Forskningsstigen på Sjalö, Stora Hästö, Yxskär och Örö 2 st.
Annan led	0,4			0,4		0,1	Undervattensnaturstigar Stora Hästö (0,3 km) och Dalskär (0,1 km)

Mer information

På Öro är leden från hamnen till början av naturstigarna belagd på en 1,2 km lång sträcka och naturstigarna går delvis (1,4 km) längs en kullerstensväg som skyddas av lagen om fornminnen. På Dalskär ligger skulpturstigen under vatten i ett vattenområde där staten är delägare. På Berghamn, Jungfruskär och Själo ligger en del av naturstigarna någon annanstans än på mark som förvaltas av Forststyrelsen.

7B Användning av naturen för rekreation: guidningsinformation

Förklaring På blanketten beskrivs de centrala nyckeltalen för guidningsinformationen i planeringsområdet samt Forststyrelsens och samarbetspartnarnas metoder för guidningsinformation. Guidning ges vid kundserviceställena, på webbplatsen Utinaturen.fi och i terrängen. Metoder är bland annat personlig guidning, produktion av elektroniskt och tryckt informationsmaterial och terrängskyltar.

Forststyrelsens guidningsinformation i planeringsområdet

Besök		Kundnöjdhet med kundserviceställena		
År	Vid kundserviceställen (antal)	Kundserviceställe	År	Kundnöjdhet (på skalan 1=mycket missnöjd till 5=mycket nöjd)
		Kundundersökning vid Blåmussslans naturum 2008	2008	4,2

Besök		Kunder i guidade grupper		
År	Besök på webbplatsen Utinaturen.fi	År	Vid kundserviceställen (antal)	I terrängen (antal)
2022	116 183	2021	0	0

Mer information

Den viktigaste kommunikationskanalen Utinaturen.fi, FB-sidorna följs av 9 540 personer (11.12.2023). Information om nationalparken på 13 öar: Berghamn, Björkö, Bodö, Boskär, Högland, Jungfruskär, Jurmo, Konungskär, Kråkskär, Sandön, Stora Hästö, Yxskär och Öro. Naturstigstavlorna på 12 öar: Berghamn, Björkö, Boskär, Holma, Högland, Jungfruskär, Konungskär, Pähkinäinen, Stora Hästö, Sjalö, Yxskär och Öro. Undervattensnaturstigen på Stora Hästö och skulpturstigen på Dalskär. Naturstugor (utställningar): Jurmo, Berghamn och Öro. Skärgårdscentrum Korpoström informerar om nationalparken. För närvarande utarbetas en utställning i liten skala. På sommaren fås information från Kasnäs hamn. I Kasnäs, utanför nationalparken, finns en geologisk naturstig. Information om nationalparken i Nagu gästhamn. Frivilliga från Skärgårdshavets vänförening har sedan 2017 guidat besökare på Berghamn på sommaren. Blåmussslans naturum lades ner 2017.

Metoder för guidningsinformation i planeringsområdet	Aktuella (antal)	Bör förnyas om mer än 5 år (antal)	Bör förnyas genast (antal)	Totalt (antal)
Informationsställen	1	1	2	4
Webbplatsen Utinaturen.fi	97	0	0	97
Terrängskyltar	4	0	15	19
Naturstigar	6	0	8	14
Broschyrer och annat tryckt material	2	0	0	2
Plan för naturturism	1	0	0	1

Mer information

Utinaturen.fi uppdateras (FI, SV, EN och RU), liksom Facebook.

Nästan alla skyltar bör förses med text på engelska, med undantag av skyltarna på Öro och Sjalö samt naturstigstavlorna på Berghamn, Stora Hästö och Holma.

Utställningen i Jurmo naturstuga är föråldrad. I Korpoström måste utställningen kompletteras. På Öro kommer utställningen att behöva uppdateras under de närmaste åren. På Berghamn är utställningarna i Västerby huvudbyggnad och naturstugorna aktuella ännu en tid.

Aktuell hamninfo: Berghamn (Västerby) Bodö, Sjalö (3 infarter) och Öro. Hamninformation saknas: Dalskär, Berghamn (byhamnen), Sandviken och Holma. Övriga objekt behöver uppdateras.

Informationen i Nagu gästhamn behöver uppdateras. Information behövs vid andra infarter till området.

Naturstigarna i behov av förnyelse: Boskär, Björkö, Högländ, Jungfruskär, Konungskär, Kråkskär, Stora Hästö (under vattnet), Yxskär och Öro. Naturstigstavlorna aktuella: Berghamn, Pähkinäinen, Själö, Stora Hästö (på land), Holma och Kasnäs geologiska naturstig

8 Jakt och fiske

Förklaring	På blanketten presenteras jakt- och fiskenäringens nuvarande praxis samt avtals- och tillståndssituationen. För jaktens del har den rådande situationen och avtalens giltighetstid antecknats i fältet. Syftet med blanketten är att ge tillräckliga uppgifter för att områdets bruksvärde för dessa funktioner ska kunna bedömas.
-------------------	--

Jakt

Beskrivning av användningen av området för jakt och användningens betydelse

I Skärgårdshavets nationalpark gäller fridlysningsbestämmelserna enligt naturvårdslagen (9/2023), med några undantag. Trots 49 § 1 mom. 5 punkten i naturvårdslagen har de som enligt 1 a § i lagen om Skärgårdshavets nationalpark (645/1982) är stadigvarande bosatta i byar som helt eller delvis hör till samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark rätt att med tillstånd av Forststyrelsen bedriva jakt i enlighet med jaktlagen (615/1993). Enligt lagen kan jakttillstånd beviljas endast lokala invånare. Begränsningar som gäller de viltarter som får jagas kan läggas till tillståndet, om det är nödvändigt med tanke på skyddet. Dessutom kan Forststyrelsen med stöd av 51 § i naturvårdslagen bevilja dispenser för att minska antalet individer av en viss djurart i naturskyddsområden eller nationalparker, om beståndet har vuxit sig för stort eller annars medför oskäligen olägenhet för den övriga naturen. Tillståndet är inte bundet till hemorten.

Numera jagas främst hjortdjur i naturskyddsområden. I nationalparken förekommer också sporadisk jakt på småvilt. I statsägda områden har all jakt ordnats genom att ingå jaktarrendeavtal med lokala föreningar. I statens områden elimineras mink och mårhund genom intensiv jakt, och på platser som är viktiga med tanke på fågelbeståndet elimineras även räv.

Skärgårdsnaturens vård- och skyddsförening fungerar som jaktansordnare och ansvarar för jakten. Jakten på små rovdjur har en positiv inverkan på fågelbeståndet. Målet är skapa platser som är helt fria från små rovdjur och som har bättre häckningsförhållanden för fågelbeståndet. I områden som förvaltas av staten i planeringsområdet gäller 24 jaktarrendeavtal, av vilka 19 enligt avtalet har arrenderats som jaktområden för hjortdjur, 4 som jaktområden för hjortdjur och småvilt och ett som jaktområde för småvilt.

I planeringsområdet finns statens allmänna vattenområde som hör till Skärgårdshavets Naturaområden (SPA och SCI).

Beskrivning av områdets viltbestånd

I området förekommer bland annat skogshare, räv, mink, mårhund, gråsäl, älg, vitsvanshjort, rådjur, knipa, ejder och andra sjöfågelarter. I synnerhet vitsvanshjortar, rådjur och sälar förekommer ställvis rikligt. I naturskyddsområdet i Själo skärgård fanns det en beskattningsplan för vitsvanshjort för perioden 2017–2021.

Uppskattning av jakttrycket i området		Högt		Medelmåttligt	X	Lågt
---------------------------------------	--	------	--	---------------	---	------

Precisering

Jakttrycket i området är lågt. I planeringsområdets allmänna vattenområde finns ett litet skär (ca 100 m²), Ytterbåda, där det i teorin är möjligt att jaga. På grund av skärets storlek och läge är jaktmöjligheterna mycket små. I det allmänna vattenområdet finns inga andra öar eller skär där man får jaga.

Allmän jakt enligt 7 § och 8 § i jaktlagen	Områden som förvaltas av Forststyrelsen (ha)	Mer information
Område enligt 8 § i jaktlagen (kommuninvånarna har fri jakträtt)	0,00	
Allmänna vattenområden (jakträtt enligt 7 § i jaktlagen)	54 783,00	Enligt 7 § i jaktlagen har var och en som är varaktigt bosatt i Finland rätt att jaga på allmänt vattenområde i havet, på sådana öar och skär i allmänt vattenområde i havet som tillhör staten och vilkas besittning inte har överlåtits till någon samt i Finlands ekonomiska zon. I planeringsområdets allmänna vattenområde finns ett litet skär (ca 100 m ²), Ytterbåda, där det i teorin är möjligt att jaga. På grund av skärets storlek och läge är jaktmöjligheterna mycket små. I det allmänna vattenområdet finns inga andra öar eller skär där man får jaga.

Jakt med markägarens tillstånd (områden som förvaltas av Forststyrelsen)	Områden som förvaltas av Forststyrelsen (ha)	Mer information
Forststyrelsens tillståndsområde för småvilt	0,00	
Forststyrelsens tillståndsområde för hjortdjur	0,00	
Forststyrelsens arrendeområde för småvilt	1 718,00	Arrendeområden för småvilt 5 st.
Forststyrelsens arrendeområde för hjortdjur	4 022,00	Arrendeområden för hjortdjur 21 st.
Används inte för jakt eller används i begränsad utsträckning	Områden som förvaltas av Forststyrelsen (ha)	Mer information
Område som förvaltas av Forststyrelsen och som inte används för jakt		Jakten i inrättade naturskyddsområden begränsas av bestämmelserna om skyddsområden
Lokala/tidsmässiga begränsningar för områden som förvaltas av Forststyrelsen	0,00	Områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken och begränsningar av rätten att färdas i de skyddsområden för sälar (Mastbåda och Grimsöarna) som hör till Skärgårdshavets Naturaområden
Områden med jaktförbud i privata skyddsområden		Planen gäller inte privatägda mark- eller vattenområden. Fridlysningsbestämmelserna för privata skyddsområden varierar från fall till fall. I de privata skyddsområden som finns i planeringsområdet är jakt enligt jaktlagen dock tillåten i relativt stor utsträckning.

Jakt med markägarens tillstånd på privat mark och i privata skyddsområden

Planen gäller inte privatägda mark- eller vattenområden. Fridlysningsbestämmelserna för privata skyddsområden varierar från fall till fall. I de privata skyddsområden som finns i planeringsområdet är jakt enligt jaktlagen dock tillåten i relativt stor utsträckning.

Fiske

Beskrivning av användningen av området för fiske och användningens betydelse

I Skärgårdshavets nationalpark gäller fridlysningsbestämmelserna enligt naturvårdslagen (9/2023), med några undantag. Enligt 50 § 5 mom. i naturvårdslagen är det möjligt att fiska i nationalparken i enlighet med de allmänna fiskerättigheterna enligt 7 § i lagen om fiske (379/2015). Med Forststyrelsens tillstånd kan man fiska i Forststyrelsens vattenområden även på något annat sätt än det som avses i 7 § i lagen om fiske (naturvårdslagen 51 § 4).

Skärgårdshavet är ett viktigt område för både kommersiellt fiske och fritidsfiske. År 2022 var de viktigaste fångstarterna inom det kommersiella fisket i havsområdet strömming (6 280*1 000 kg), vassbuk (3 968), nors (545), abborre (355), gös (70), mört (63), sik (32), torsk (30), braxen (30) och lax (25), Naturresursinstitutets statistik, uppdaterad 25.5.2023, gäller hela Skärgårdshavet). Gös och abborre som fångats i Skärgårdshavet utgjorde nästan 40 procent av fångsten i hela havsområdet och Skärgårdshavets andel av den totala fångsten i hela Finlands havsområde var cirka 13 procent (11,4 miljoner kg). I statens vattenområden i nationalparken har 4–7 trålltillstånd och 3–4 nättillstånd (90–112 nät) beviljats för kommersiellt fiske per tillståndsperiod.

Fritidsfiskare har kunnat köpa tillstånd för fiske med fångstredskap i Forststyrelsens vattenområden i Pargas och Kimitoöns kommuner (Eräluvat.fi, tillståndsområde 6015). Tillstånd har sålts endast till fast bosatta i Pargas och Kimitoöns kommuner samt till dem som äger stugfastigheter i området. Med ett fisketillstånd kan man alternativt fiska med ett nät, en ryssja eller mjärde, långrev, agnkrok eller ett aggregat, en harpun eller en pilbåge. I Skärgårdshavet hör statens vattenområden också till havsområdets spöfisketillstånd (tillståndsområde 7412), som möjliggör bland annat ismete, det vill säga spöfiske på is med flera spön, sikmete och fiske med åtta spön eller linor. Med beaktande av tillståndsområdets omfattning kan antalet sålda tillstånd inte riktas endast till Skärgårdshavets nationalpark.

Vattendragets status med tanke på fiskbeståndet

Enligt Naturresursinstitutets långtidsuppföljningar är strukturen på fiskbeståndet och vattenkvaliteten i Skärgårdshavets nationalpark god – abborre är den dominerande arten, sik påträffas regelbundet och andelen karpfiskar är liten. Abborr- och gösbestånden har ökat till följd av att fisket minskat och gösens minimimått har höjts. Gäddbeståndets status är sämre och skulle behöva förbättras bland annat genom att ordna fortolantningsområden. Även havsöringens status i området är fortsatt svag och kräver regleringsåtgärder och fiskeförbud i havsområdet och i

älvmyrningarna för att förbättras.				
Genomförda skötselåtgärder för fiskevattnen				
I området har bland annat lax, havsöring, vandrings- och sandsik planterats ut. Forststyrelsen har planterat 22 000 st. sandsikar i Korpo-Houtskär-Iniö fiskeriområde 2012–2022 (NTM-centralens register).				
Uppskattning av fisketrycket i området		Högt		Medelmåttligt
			X	Lågt
Precisering				
De viktigaste områdena för kommersiellt fiske i havsområdet. Dessutom som områden med tillstånd för fiske med fångstredskap och spö.				
I området finns	X	Kommersiellt fiske	X	Fiskeguidningsverksamhet
Pilkfiske, mete och handredskapsfiske som grundar sig på den allmänna fiskerätten		Förbjudet	X	Delvis tillåtet
Mer information				
Allmänna fiskerättigheter (mete, pilkfiske, strömmingshäckling) är tillåtna i enlighet med de allmänna fiskerättigheterna enligt 7 § i lagen om fiske (379/2015) på andra ställen än inom de områden där det är förbjudet att gå i land, förtöja vid stranden och/eller färdas i vattenområdena antingen en del av året eller året om.				
Allmänna fiskerättigheter enligt lagen om fiske	Områden som förvaltas av Forststyrelsen (ha)	Mer information		
Allmänna vattenområden (lagen om fiske)	54 720,33			
Fiske med markägarens tillstånd (områden som förvaltas av Forststyrelsen)	Områden som förvaltas av Forststyrelsen (ha)	Mer information		
Forststyrelsens fisketillståndsområde	30 698,41	Tillståndsområden för fiske med övriga redskap 28 261,65 ha, tillstånd för spöfiske 30 698,41 ha		
Forststyrelsens arrendeområde för fiske	678,00	Området utanför Gyltö fortö.		
Används inte för fiske eller används i begränsad utsträckning	Områden som förvaltas av Forststyrelsen (ha)	Mer information		
Områden med fiskeförbud i privata skyddsområden				
Fiskebegränsningar				
Lokala särskilda rättigheter				
Område som förvaltas av Forststyrelsen och inte används för fiske				
Fiskbestånd				
Fiskarterna som fångas i Skärgårdshavet omfattar bland annat strömming, vassbuk, nors, abborre, mört, braxen, gös, vandrings- och sandsik, lax, id, lake och regnbågslax. Bestånden av flundra och lake har minskat under de senaste åren. Sporadiskt fångas också piggvar, simpa, torsk, ål och vimma. Vandringsfiskar omfattar havsöring, lax, vandringsik och vimma. I området leker också sandsik, som lokalt även kallas skärgårdssik. Typiska arter i havsvikarna och mer skyddade områden är bland annat abborre, gädda, gös och karpfiskar.				
Mer information om vården av fiskevattnen				

Forststyrelsen genomför för närvarande inte självständigt några vårdåtgärder för fiskevattnen i området.

9 Forskning			
Förklaring		På blanketten beskrivs planeringsområdets nuvarande användning för forskning och eventuella provytor och andra motsvarande områden som ska beaktas i planeringen. Forskningen omfattar också exempelvis långvarig uppföljning av miljöns tillstånd. Om området inte används för forskning konstateras detta på blanketten.	
Forskning som gjorts i området			
Uppföljningar av landnaturtyper har gjorts i liten utsträckning, men effekterna av skötseln av vårdbiotoper har följts upp (L. Lindgren) 1975–2010. På Jungfruskär har man under 40 år årligen följt upp bestånden av två hotade arter. Åbo Akademi har följt upp kärlväxtarter. Den viktigaste forskningen i förändringar i artbeståndet är M. von Numers forskning i artmängderna på öarna, med jämförelsematerial i O. Eklunds material från 1930-talet. Utvecklingen av mnemosynefjärilens och apollofjärilens stammar har följts upp under 2000-talet och 2019–2024. Den historiska markanvändningens inverkan på landskapsstrukturen har undersökts i Berghamns skärgård. I området har man gjort arkeologiska fältundersökningar och inventerat trafikledernas byggnadsarv. Flera forskningsartiklar om vraket Vrouw Maria. En doktorsavhandling om fågelbeståndet skrevs redan på 1700-talet. Flera utredningar av fåglars utbredning, riklighet och beståndsutveckling. En samlade publikation om skärgårdsfåglar 2016. Utifrån det insamlade materialet har man gjort lärdomsprov och undersökningar, även etnologiska.			
Nuvarande användning för forskning och dess betydelse			
Högskolorna och forskningsinstituterna har långtidsserier i området och de bedriver fortfarande forskning, men det finns potential för mycket mer omfattande verksamhet med tanke på områdets mångfald på det nationella planet. Forskning i sälar, främmande rovdjur och fladdermöss, uppföljning av fiskbeståndet samt forskning i kommersiellt fiske och fritidsfiske. Uppföljningen av arterna genomförs förutom av Forststyrelsen även av föreningar. Uppföljningar enligt åtgärdsprogrammet för havsvården genomförs av bland annat Forststyrelsen, Finlands miljöcentral och Naturresursinstitutet. Behovet av att ytterligare öka långtidsuppföljningarna för att utreda korsvisa tryck och effekter är stort. De bevarade vraken i området har stor betydelse för den arkeologiska undersökningen av handeln, varuflödena och kontaktnätverken i Östersjön från och med medeltiden. Utvecklingen av användningen för turism och rekreation förutsätter undersökningar och utredningar som genomförs med vissa intervaller (såsom besökarundersökningar).			
Forskningsaktörer			
Åbo och Helsingfors universitet, Åbo Akademi, Novia, Åbo yrkeshögskola. Naturresursinstitutet, Finlands miljöcentral, Museiverket. Skärgårdshavets forskningsstation ligger på Själö. Forskningsstationen främjar utvecklingen av forskningen i Östersjöns, Skärgårdshavets och skärgårdens status såväl nationellt som internationellt. Långtidsuppföljning som kartlägger Skärgårdshavets status står i centrum för verksamheten. Fågelundersökningar utförs av Åbo ornitologiska förening (Jurmo fågelstation och inventeringar av skärgårdsfåglar). Arkipelagiasällskapet är aktivt i uppföljningen av berguvs- och havsörnsfåglar samt i uppföljningen av skärgårdsfåglar. Frivilliga genomför uppföljning av havsörnen och fågelbeståndet i allmänhet (Jurmo, Utö och Örö). Stiftelsen Sääksisäätiö finansierar inventeringar av havsörn och fiskgjuse. Naturresursinstitutet bedriver uppföljning av fiskbeståndet inom både kommersiellt fiske och fritidsfiske. Åbo YH bedriver bland annat forskning i östersjövikare och buller. Under de senaste åren har man med kartenkäter genomfört delaktiggörande landskapsundersökning som baserar sig på geografisk information (Åbo universitet).			
X	Området hör till nätverket för uppföljning av naturvården	X	Det finns provytor i området
			Området hör till nätverket för uppföljning av restaureringen
Mer information			

10 Annan användning av naturresurser, servitut, nyttjanderätter och avtal

Förklaring Blanketten beskriver användningen av naturresurser i planeringsområdet (utom vilt- och fiskbestånden) samt servitut, nyttjanderätter och avtal som gäller områdets fastigheter (främst på statens mark). Syftet med blanketten är att ge en bild av markanvändningstrycket på planeringsområdet i anslutning till användningen av naturresurser, servitut, nyttjanderätter och avtal.

Verksamhet enligt gruvlagen (gruvor, malmletning, guldvaskning)

Typ av tillstånd enligt gruvlagen	antal	Andel av området (%)	Areal (ha)	Gruvmineraler

Skogsbruk

Forststyrelsens områden I planeringsområdet finns inget område som används för skogsbruk.

Används för skogsbruk (ha)	0,00	Begr. användning (ha)	0,00
----------------------------	------	-----------------------	------

Beskrivning av begränsningarna

Privat mark I privata naturskyddsområden är skogsbruksverksamhet till största delen förbjuden. Naturvårdsåtgärder är i allmänhet tillåtna enligt en separat plan som godkänts av markägaren och NTM-centralen.

Används för skogsbruk (ha)		Begr. användning (ha)	
----------------------------	--	-----------------------	--

Beskrivning av begränsningarna

Avtal, nyttjanderätter och servitut

Typ	Antal	Areal (ha)	Beskrivning
Uthyrning av affärs-/bostadslägenhet	3	0,00	HYRESAVTAL FÖR AFFÄRSLOKALER: Bodö tidigare sjöbevakningsstation har hyrts ut till en företagare. Avtalet upphör 2035. Byggnadernas areal 427 m ² , nyttjanderättsområdet cirka 1,4 ha. Verksamheten på Öro har hyrts ut till en företagare. Avtalet omfattar gästhamnen och ett stort antal byggnader. Avtalet upphör 31.12.2024. Helheten på cirka 27 m ² vid Sjalö kyrkbrygga (kioskbyggnad, toalett och två förråd) har hyrts ut till Pro Seili-Sjalö ry. Avtalet upphör 31.3.2028.
Annan uthyrning/nyttjanderätt/servitut	1	0,00	KONCESSIONSAVTAL: Ett avtal om nyttjanderätt till Sjalö kyrka har ingåtts med Rederi AB Vitharun. Avtalet upphör 31.12.2024. I Stenhuset på Utö finns en utställning som upprätthålls av hembygdsföreningen. Användningen av lokalen har avtalats muntligt.
Uthyrning av affärs-/bostadslägenhet	1	0,00	HYRESAVTAL FÖR BOSTADSLÄGENHETER: Utö/Fyrmästarens hus har hyrts ut till Utö hembygdsförening, Öjar utveckling. Detta avtal är giltigt tills vidare. Högsåra lotsstuga är uthyrd till Högsåra byalag. Avtalet upphörde 2023. Stugorna på Lammasluoto och Katavaluoto på Sjalö har hyrts ut till Åbo universitet. Avtalet gäller tills vidare. Morgonlandets bastustuga är uthyrd till Hangöudds Skärgårdsjaktförening rf. Avtalet upphör 31.12.2025.
Betesarrendeavtal	13	604,88	Syftet med avtalen är att upprätthålla och trygga den biologiska mångfalden genom att sköta vårdbiotoper

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

			<p>genom bete. Syftet med skötseln är att upprätthålla och förbättra arrendeområdets naturvårdsmässiga värde.</p> <p>I Skärgårdshavets nationalpark 7 avtal, totalt 308,28 ha Avtal om naturskyddsområdet i Själo skärgård 3 st., tot. 74,79 ha Avtal om naturskyddsområdet Houtskärs lundar 2 st., tot. 60,55 ha Avtal om naturskyddsområdet i Pakiniais skärgård 1 st., tot. 161,26 ha</p>
Annat arrende/nyttjanderätt/servitut	28	0,00	<p>AVTAL OM TURISMSAMARBETE: Med naturturismföretag som idkar affärsverksamhet i nationalparken och på Själo och som använder serviceutrustningen förutsätts och ingås samarbetsavtal om hållbar naturturism med en kundspecifik bruksersättning. Avtalsmallarna har förnyats på riksnivå vid Forststyrelsen 2019–2021 och på nytt 2023. Därför väntar alla 28 avtal på uppdatering; de nuvarande avtalen är antingen föråldrade eller har upphört.</p>
Ledningsområde	10	2,37	<p>Avtal om ledningsområden är avtal som gäller elledning och jordkablar. Enligt 4 § i den gamla förordningen om nationalparken (1123/1994) har det i Skärgårdshavets nationalpark med Forststyrelsens tillstånd varit tillåtet att underhålla el- och telefonlinjer samt el- och telefonanläggningar utan att äventyra syftet med inrättandet av nationalparken. Efter uppdateringen av nationalparkens fridlysningsbestämmelser är det tillåtet att använda och underhålla befintliga samhällstekniska konstruktioner och anordningar i anslutning till dem i planeringsområdets skyddsområden med stöd av 50 § 1 mom. 7 punkten i naturvårdslagen. I underhållet har man betonat bytet av luftledningar till jordkablar.</p>
Annat arrende/nyttjanderätt/servitut	7	7 159,96	<p>MYNDIGHETSVERKSAMHET: I planeringsområdet har fem objekt beviljats nyttjanderättsavtal (Öro med omgivande vattenområden och skär, Morgonlandet, Kesnäs på Utö, Ormskär och Rödsjär, Gyltö fort med omgivande vattenområden och skär samt de separata öarna Ejskär och Grisselklobben), sammanlagt 7 154 hektar.</p> <p>Gränsbevakningsväsendet har beviljats rätt till öarna Bodö och Storharun, 5,68 hektar. Vid dessa objekt behövs tillstånd av försvarsmakten och/eller Gränsbevakningsväsendet för vissa användningsformer, byggandet av den infrastruktur de kräver eller verksamheten i allmänhet. Då utreder man alltid på förhand försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets ståndpunkt i fråga om verksamheten, användningen av området eller byggandet. Verksamheten får inte ha betydande negativa konsekvenser eller medföra risker för Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter.</p> <p>Meteorologiska institutet har beviljats nyttjanderätt till en väderstation på Utö.</p>
Annat arrende/nyttjanderätt/servitut	58	0,00	<p>Enskilda vägar och vägrätter i nationalparken: De fastigheter som hör till nationalparken (322-891-1-1 Skärgårdshavets nationalpark Kimitoön och 445-891-1 Skärgårdshavets nationalpark Pargas) belastas av 17 vägrätter på Kimitoön +15 i Pargas, totalt 33. Vägrätter som gäller nationalparkens fastigheter, där nationalparkens fastigheter innehar rätten totalt 25.</p>
Annat arrende/nyttjanderätt/servitut	11	0,00	<p>Nyttjanderätter i fastighetsregistret i anslutning till båthamnar och bryggor: De fastigheter som hör till nationalparken (322-891-1-1 Skärgårdshavets nationalpark Kimitoön och 445-891-1 Skärgårdshavets nationalpark Pargas) belastas av en nyttjanderätt till båthamn och två till bryggor. Nationalparkens fastigheter innehar nyttjanderätten till fyra båthamnar och fyra bryggor.</p>
Annat arrende/nyttjanderätt/servitut	3	0,00	<p>Nyttjanderätter i fastighetsregistret i anslutning till vattentäkt och ledning av brunnar: De fastigheter som hör till nationalparken (322-891-1-1 Skärgårdshavets nationalpark Kimitoön och 445-891-1 Skärgårdshavets nationalpark Pargas) belastas av totalt tre rätter till vattentäkt.</p>
Annat arrende/nyttjanderätt/servitut	22	4920,33	<p>JAKTARRENDEAVTAL: I planeringsområdet gäller 24 jaktarrendeavtal, av vilka 19 enligt avtalet har arrenderats som jaktområden för hjortdjur, fyra som jaktområden för hjortdjur och småvilt och ett som jaktområde för småvilt. Arrendeavtalen har upprättats med iakttagande av den nuvarande lagen om Skärgårdshavets nationalpark (524/2023) och den gamla förordningen (1123/1994) samt förordningarna om inrättande av naturskyddsområden i planeringsområdet (Statsrådets förordning om naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland 214/2014 och miljöministeriets förordning om inrättande av naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland 215/2014).</p>

CENTRALA VÄRDEN OCH HOT

11 Centrala skydds- och bruksvärden samt hot

Förklaring	På blanketten beskrivs planeringsområdets centrala natur-, kulturarvs- och bruksvärden. Planeringsområdets centrala värden fastställs utifrån beskrivningen av nuläget med beaktande av områdets syfte samt de allmänna målen i naturvårdslagen och andra författningar som gäller området. Definitionen av värdena är en av de viktigaste punkterna i skötsel- och användningsplanen, eftersom planens syften och mål är att bevara och förbättra planeringsområdets centrala värden.
-------------------	--

Naturvärden: Naturtyper och arter i habitatdirektivet

Beskrivning av värde	Beskrivning av hot	Betydelse	Tidpunkt	Inriktning	Omfattning	Möjl. att påverka
Ängsnätverket: Skärgårdshavets yttre skärgård är utöver fjällen det enda området i Finland där ängsnaturtyperna fortfarande förekommer relativt livskraftigt naturligt. Ängsnätverket är ett av områdets viktigaste helheter i hela Finland. Till skillnad från områdena på fastlandet, i synnerhet i den yttre skärgården, finns det rikligt med små naturligt öppna områden, vars arter delvis liknar arterna på de egentliga vårdbiotopängarna och som fungerar som livsmiljöer för hotade arter. Naturliga ängar är ängar på de övre delarna av sandstränderna, ängar på klipp-, sten- och moränstränder, små havsstrandängar och de mellersta delarna av öppna åsöar. De naturliga ängarna till sitt antal och vårdbiotopängarna till sin areal utgör största delen av ängarna i området. Till ängsnätverket hör också hagmarker, vars arter ofta till största delen är krävande ängsarter. Vårdbiotopängarna har stor betydelse för bevarandet av arterna. Växtartstätheten på de välskötta ängarna i vårdbiotoperna saknar också motstycke. Till denna värdeklass anses även höra kalkrika bergsluttningar och medelnäringsrika hållmarker samt strandklippor.	Nätverket av öppna naturtyper är tätt i området med tanke på Finland som helhet, men beskogningen/naturligt växande skogen och igenväxningen bryter det enhetliga nätverket. I skärgården är detta av särskild betydelse eftersom nätverket är naturligt glest (öar/hav).	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Utanför		nej
	Uttorkning ses redan i Skärgårdshavet. Hot mot små naturtyper, men det är möjligt att påverka med skötsel. Förutsätter mer skötsel och utveckling av metoderna som används samt att man snabbt tillägnar sig nya vårdmetoder.	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		kanske
	Den traditionella djurhållningen i området har upphört. I Skärgårdshavet har man skapat ett nytt modernt sätt att upprätthålla ängsnätverket inom ramen för den nuvarande finansieringsramen och de praktiska möjligheterna. I Skärgårdshavet är igenväxningen av öppna områden den största faktorn som utarmar landnaturtyperna. Igenväxningen påskyndas av många andra faktorer. Hundratals hotade arter är beroende av att naturvärden fortsätter.	Stort	Tidigare användning	Innan- och utanför		nej
	I Skärgårdshavet finns det exceptionellt många fjärilsarter. Ett sönderbrutet habitatnätverk (orsakerna är naturliga och onaturliga) medför en utmanande miljö om näringsväxtens och fjärlens livscykel hamnar i otakt. Visserligen kan en	Måttligt	Framtida användning	Innan- och utanför		kanske

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

	mångsidig palett av naturtyper samt planering av naturtypernas kontinuitet minska problemet. Forskning krävs.					
	Nedfallet av kväve orsakar övergödning i synnerhet i de öppna naturtyperna och hotar deras arter. Fenomenet är svårt att mäta och därmed hanterbart. Forskningsdata behövs.	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		ja
	Igenväxningen orsakas av många olika faktorer (traditionell betesgång upphör, övergödande nedfall, frodigt hav). Även igenväxningen utanför skyddsområdena påverkar artbeståndet i skyddsområdena, eftersom många objekt är otillräckliga för att bevara arterna. Problemets storleksklass och komplicerade lösningsalternativ förutsätter kontinuerlig utveckling och nya kostnadseffektiva behandlingsmetoder.	Stort	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		ja
Skärgårdsskogarna i Skärgårdshavet: Skärgårdsskogarna kännetecknas särskilt av ett glest trädbestånd. I områdets norra och östra delar är antalet skogar som störst. Vanligast är olika tallskogor som har uppkommit på tunna mineraljordar, åsöar och klippor samt klibbalsskogor som breder ut sig särskilt på de övre delarna av steniga stränder. Tallskogarna närmar sig ofta naturtillståndet med olika åldersstrukturer, åldriga träd förekommer regelbundet. Aldungarna vid stranden är i huvudsak unga.	En effektivare användning av skogarna utgör ett hot mot skärgårdens skogsarter, eftersom kopplingen till skyddsområdena på fastlandet är svag. Skogarna är artrika, men arealerna är små och därför beroende av åtgärder utanför skyddsområdena.	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Utanför		nej
De atrikaste skogarna är mellan- och näringsrika blandskogslundar, vars huvudsakliga trädslag är asp eller klibbal. Ask, björk, hägg, rönn och vildapel förekommer regelbundet i området, hasselbuskar är vanliga. Havsklimatet skapar goda förhållanden för epifytarterna; i området finns en stor mängd sällsynta epifytmossor och lavar. Artrikedomen är stor i fåltskiktet, men kulturprägeln är fortfarande stark. Mängden död ved är liten och den har börjat samlas först under det senaste decenniet när trädbeståndet åldras efter kulturbruket. En del av skogarna där boskap går på bete är skogsbeten och en del ska återställas till hagmark. Små lövsumpskogor är vanliga.	En tät underväxt, det vill säga ökad tillväxt, syns i glesa naturtyper (såsom bergsskogor). Frågan kräver forskning.	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		nej
Skärgårdshavets yttersta skärgård: Den yttersta skärgården består av tusentals små trädlösa skär och öar, varav största delen är klippöar. Öarnas	Klimatförändringarna påverkar också de marina ekosystemen på många sätt. Enligt mätningar har	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		

<p>undervattensdelar fortsätter under ytan i form av vidsträckta rev. Variationerna i vattenståndet är stora, vilket kraftigt formar den rika och särpräglade vegetationen på öarnas stränder. De yttre öarna som ligger långt från fastlandet och de stora farlederna är skärgårdens sista glesbygd, där livet i huvudsak framskrider utan människan. Björkskogar och tallbestånd är vanliga på mineraljordar och klippor, även aspdungar förekommer ställvis.</p> <p>Grupperna av öppna klippholmar bildar skyddade förhållanden och grund mitt på öppna havet. Här trivs ett mångsidigt bestånd av skärgårdsfåglar. I förhållandena på öppna havet är i synnerhet störningsfria områden fåglarnas och gräsälarnas rike. Stora djupvariationer och variationer i bottenkvaliteten möjliggör en mångfald av undervattensarter: algfloran på hårda bottenar är riklig och mångsidig. Betydande rödalgs- och blåstångsbottenar förekommer särskilt på områdets klipp- och stenbottenar. Skärgårdshavets yttre skärgård har definierats som ett ekologiskt betydande objekt för den marina undervattensmiljön.</p>	<p>temperaturen nära botten i Skärgårdshavet redan stigit. Varmare vatten påskyndar övergödningen och de marina arterna har inte anpassat sig till temperaturökningen. Klimatförändringarna ökar nederbörden och därmed sötningen av havsvattnet och urlakningen av näringsämnen vintertid. Denna process är omtvistad, men om den genomförs skulle de arter som trivs i saltvatten dra sig tillbaka från Skärgårdshavet (till exempel nyckelarter såsom blåstång och ålgräs).</p>					
	<p>Fartygstrafiken påverkar undervattens- och strandnaturen bland annat genom erosion av propellerströmmar och vågenergistränder, undervattensbuller samt eventuella utsläpp av skadliga ämnen. Fartygstrafiken kan störa fåglar som rastar och äter samt i synnerhet kullar.</p>	<p>Ringa</p>	<p>Tidigare/nuvarande/framtida användning</p>	<p>Innan- och utanför</p>		
	<p>Den ökade kommersiella sjötrafiken ökar risken för fartygsolyckor. Skärgårdshavets labyrintartade landskap försvårar rengöringsåtgärderna. Dessutom finns det betydande strandlinjer som exponeras i området. Särskilt känsliga är den yttre skärgårdens sandstränder, sandmoränbottenar och deras arter. En oljeskada påverkar också fågelsamhällena negativt. Fartygsolyckor kan i värsta fall ha långvariga och omfattande konsekvenser som försämrar användningen i rekreationssyfte och sänker naturens och landskapets värden, varav det värsta scenariot är en stor oljeskada.</p>	<p>Måttligt</p>	<p>Nuvarande/framtida användning</p>	<p>Innan- och utanför</p>		
	<p>Föroreningarna av ytvattnen, det vill säga övergödningen, är det största problemet i alla våra havsområden. Enligt helhetsbedömningen av övergödningsläget har Finlands kustvatten och öppna havsområden dålig status. I kustvattnen är situationen mest oroväckande i Finska viken och Skärgårdshavet, i de yttre havsområdena är bland annat</p>	<p>Stort</p>	<p>Tidigare/nuvarande/framtida användning</p>	<p>Innan- och utanför</p>		

Planeringsrådets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

	<p>statusen i Östersjöns norra del dålig. Direkta effekter av övergödningen är grumling (ökad växtplanktonproduktion), överväxt av trådalger och dess inverkan på andra alger och vattenväxter samt blomningar av blågrönalger. Indirekta konsekvenser är syrebrist på bottarna och bottendjurssamhällen i dåligt skick, vilket försvagar ekosystemen. Det näringsrika havet har också en stark inverkan på strandnaturtyperna. Den starkaste negativa förändringen är igenväxningen. Således är övergödningen också förknippad med ett hot om att livsmiljöerna försämras/förstörs och den biologiska mångfalden minskar/arterna blir hotade. Dessutom försämrar övergödningen av Skärgårdshavet användningen för rekreation kraftigt.</p>				
	<p>En tät underväxt, det vill säga ökad tillväxt, syns på klippor och i glesa naturtyper såsom i bergsskogar och på strandklippornas ängsfläckar. Fenomenet hotar skärgårdsfåglarna och ängsarterna. Frågan kräver forskning.</p>	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	
	<p>Byggandet av kraftledning i området kan hota vissa arter (bl.a. havsörnen) samt orsaka olägenheter för landskapet. Konstruktioner som installeras på havsbotten förstör och försämrar den marina miljön.</p>	Ringa	Framtida användning	Innanför	
<p>Salpausselkä-åsarna: Salpausselkä-åsarna och radialmoränerna som korsar området bildar en särpräglad livsmiljö under och ovanför ytan. Salpausselkä-området har definierats som ekologiskt betydande objekt för den marina undervattensmiljö; områdets sandbottnar upprätthåller ålgräsängar, som är centrala förekomster av den hotade organismsamhällestypen. Även förekomster av hotad blåstång och nating påträffas på områdets sandgrusbottnar.</p> <p>Ovanför ytan på åsarna finns en exceptionellt omfattande helhet av öppna torrängar, hedar och solexponerade stränder, vars växtarter är mångsidiga och insektsarter rika. Hundratals hotade insekts- och växtarter lever i livsmiljöerna på torrängar, ängar och</p>	<p>I området finns rikligt med fritidsbebyggelse som kan påverka arterna, naturtyperna och användningen för rekreation. Byggandet i området påverkar landskapet, ökar användningstrycket och splittrar livsmiljöerna. Infarten till öarna ökar båtlivet och störningarna i de grunda havsområdena samt erosionen på botten. Dessutom förstör anläggningen av småbåtshamnar botten.</p>	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	
	<p>Åsöarna och sandstränderna är känsliga för alltför mycket slitage. Det</p>	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innanför	Möjligt

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

stränder utmed kedjan av åsöar. Fågelfaunan är mångsidig på de öppna åsöarna. De enda förekomsterna av hotad småtärna och sydlig kärrsnäppa finns i västra ändan av Salpausselkä-åsöarna, ute på öppna havet. Stenstränderna på åsöarna i området är centrala pälsbytesområden för den hotade östersjövikaren.

har observerats att stigar bildas allt oftare till och med i den yttre skärgården. Förutsätter handledning och rådgivning av besökarna.					
Silverruda och svartmunnad smörbult och i framtiden även puckellax kan orsaka olägenheter för inhemska fiskarter.	Ringa	Framtida användning	Innan- och utanför		Svårt
Klimatförändringarna påverkar också de marina ekosystemen på många sätt. Enligt mätningar har temperaturen nära botten i Skärgårdshavet redan stigit. Varmare vatten påskyndar övergödningen och de marina arterna har inte anpassat sig till temperaturökningen. Klimatförändringarna ökar nederbörden och därmed sötningen av havsvattnet och urlakningen av näringsämnen vintertid. Denna process är omtvistad, men om den genomförs skulle de arter som trivs i saltvatten dra sig tillbaka från Skärgårdshavet (till exempel nyckelarter såsom blåstång och ålgräs).	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		Svårt
Vresrosvegetationen har tagit över sandstränderna. Behovet av kontinuerlig uppföljning för att förebygga återväxt. Det skulle vara förnuftigt att förvalta skyddsområdena gemensamt både innan- och utanför. Marina främmande arter förändrar sammansättningen i bottenarnas organismsamhällen. Brackvattenskrabban är den mest utbredda främmande undervattensarten i planeringsområdet. Behov av uppföljning, man försöker begränsa de skadliga konsekvenserna för värdefulla naturtyper.	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		Möjligt
Fartygstrafiken påverkar undervattens- och strandnaturen bland annat genom erosion av propellerströmmar och vågenergistränder, undervattensbuller samt eventuella utsläpp av skadliga ämnen. Fartygstrafiken kan störa fåglar som rastar och äter samt i	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		

synnerhet kullar.					
Den ökade kommersiella sjötrafiken ökar risken för fartygsolyckor. Skärgårdshavets labyrintartade landskap försvårar rengöringsåtgärderna vid oljeskador. Dessutom finns det betydande strandlinjer som exponeras i området. Särskilt känsliga är den yttre skärgårdens sandstränder, sandmoränbottnar och deras arter. En oljeskada påverkar också fågelsamhällena negativt. Fartygsolyckor kan i värsta fall ha långvariga och omfattande konsekvenser som försämrar användningen i rekreationssyfte och sänker naturens och landskapets värden, varav det värsta scenariot är en stor oljeskada.	Stort	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
Sand- och grusförekomsterna på havsbotten är viktiga lekområden för fiskar och därmed särskilt viktiga matplatser för sjöfåglar. Sand- och grustäkt förstör livsmiljöerna på havsbotten som upprätthåller hotade naturtyper (bl.a. ålgräsbottnar, särv- och natingbottnar).	Ringa		Innan- och utanför		
Motorfordon i skärgården orsakar störningar för häckande fåglar och personer som besöker området för rekreation. Båtfolk fördriver sjöfågelkullar från lugna och skyddade platser till öppna vatten, varvid de utsätts för måsfåglarnas och havsörnens jakt. Det buller som motorerna orsakar kan försämra andra människors upplevelse av rekreation i naturen. Dessutom kan den ökande fritidsbåttrafiken och förankringen slita på havsbotten som är känsliga för erosion, såsom sandbottnar och ålgräs- och kärlväxtängar. I Skärgårdshavet finns det sandmoränöar dit man tar sig med båt utan hamn- eller bryggkonstruktioner, t.ex. Fårö, Sandön, Duvholm.	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
Ett hot som kraftigt förändrar strandnaturtyperna och undervattensnaturen. Övergödningen	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		Svårt

<p>är det största problemet i alla våra havsområden. Enligt helhetsbedömningen av övergödningssläget har Finlands kustvatten och öppna havsområden dålig status. I kustvattnen är situationen mest oroväckande i Finska viken och Skärgårdshavet, i de yttre havsområdena är bland annat statusen i Östersjöns norra del dålig. Direkta effekter av övergödningen är grumling (ökad växtplanktonproduktion), överväxt av trådalger och dess inverkan på andra alger och vattenväxter samt blomningar av blågrönalger. Indirekta konsekvenser är syrebrist på bottenarna och bottendjurssamhällen i dåligt skick, vilket försvagar ekosystemen. Det näringsrika havet har också en stark inverkan på strandnaturtyperna. Den starkaste negativa förändringen är igenväxningen. Övergödningen är förknippad med ett hot om att livsmiljöerna försämras/förstörs och den biologiska mångfalden minskar/arterna blir hotade. Övergödningen av Skärgårdshavet försämrar kraftigt användningen för rekreation.</p>					
<p>Muddring, muddringsdeponering, invallning, bearbetning av stränder: Efter övergödningen är de fysikaliska förändringarna på havsbotten den näst viktigaste orsaken till att de marina arterna blir hotade. Muddring, deponering och strandbyggande förstör och bearbetar bottenarnas livsmiljöer. Återkommande små muddringar kan kumuleras till en omfattande störning på havsbotten. Förutom att livsmiljöerna försämras eller förstörs är de fysiska störningarna på havsbotten förknippade med en risk för att arternas mångfald minskar/arterna blir hotade. Muddringarna kan ha en stark inverkan på strandnaturtyperna i närområdet genom att övergöda och påskynda igenväxningen. Muddringar förstör också havsstrandängarna direkt.</p>	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		

Fiskodlingen i Skärgårdshavet ökar, vilket lokalt påverkar övergödningen av havsbotten. Den övergödande effekten kommer från områden utanför nationalparkens vatten. Punktbelastningen av näringsämnen ökar lokalt tillväxten av ettåriga trådalger och försämrar den marina naturens mångfald och försämrar i och med samverkan vattenkvaliteten på platser där vattnet strömmar dåligt. I hela Skärgårdshavet är konsekvensen liten, men kan vara en betydande belastare lokalt.	Ringa	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
I Skärgårdshavet finns det exceptionellt många fjärilsarter. Ett sönderbrutet habitatnätverk producerar en utmanande miljö om näringsväxtens och fjärlens livscykel hamnar i otakt. Däremot kan en mångsidig palett av naturtyper samt planering av naturtypernas kontinuitet minska problemet. Förutsätter forskning.	Måttligt	Framtida användning	Innan- och utanför		Möjligtvis
Igenväxningen orsakas av många olika faktorer (traditionell betesgång upphör, övergödande nedfall, övergött hav).	Stort	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		Möjligt

Naturvärden: Fågeldirektivets arter

Beskrivning av värde	Beskrivning av hot	Betydelse	Tidpunkt	Inriktning	Omfattning	Möjl. att påverka
Fågelfauna: Tack vare den vidsträckta och mångsidiga skärgården är Skärgårdshavet ett av Östersjöns viktigaste häcknings-, rast-, ruggnings- och flyttningområden för skärgårdsfåglar. Mått i antalet arter och par är Skärgårdshavet ett av Finlands mest värdefulla områden för skärgårdsfåglar, vars värde ökar på grund av det långa uppföljningsmaterialet. Den långsiktiga jakten på främmande rovdjur i den yttre skärgården har gett resultat och flera fågelarter som klassificerats som hotade klarar sig här bättre än i andra skärgårdsområden. Södra Finlands senaste småtärnor, sydliga kärrsnäppor och höksångare visar sig i Skärgårdshavet. Tack vare sitt läge ligger Skärgårdshavet vid en av de viktigaste flyttlederna på norra halvklotet och via området flyttar ett betydande antal fåglar både till övriga delar av Östersjön och till norra Ishavet.	Orsakar störningar och vågor: livlig båt- och båttrafik kan göra stränderna (måltids-, rast- och häckningsområde) ofördelaktiga för fåglarna. Trafiken och vågorna stör rastande och ätande fåglar samt fåglar med ungar.	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	25–50 %	ja
	Risk för fördrivning och kollision: man vet att många fågelarter undviker att röra sig nära vindkraftverk, vilket väsentligt kan försämra fåglarnas rast- och matplatser. Kollisionsrisken är särskilt stor i områden där det rör sig många fåglar. Byggandet av vindkraft på grund kan förstöra viktiga matplatser.	Måttligt	Framtida användning	Innan- och utanför	<25 %	ja
	Fågeldöd: en oljeskada är särskilt skadlig för sjöfåglar och en oljeolycka under häckningstiden kan förstöra en	Måttligt	Framtida användning	Innan- och utanför	<25 %	nej

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

Skärgårdshavet har särskild betydelse för havsörnen som häcknings- och övervintringsområde, för ejdern som häcknings- och ruggningsområde och för skärsnäppan som övervintringsområde.

betydande del av de sjöfåglar som häckar i området.					
Mink- och mårhundsjakt: skadliga främmande rovdjur är det största hotet mot skärgårdsfåglarna, eftersom skärgårdsfåglarna inte har anpassat sig till landrovdjur som förekommer permanent i området. Främmande rovdjur jagar både ägg, ungar och moderfåglar och är därmed en faktor som i hög grad orsakar dödlighet.	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	75–100 %	ja
Byggandet av stugor ökar störningarna: användningen i rekreationssyfte försämrar såväl häcknings- som mat- och rastmöjligheterna	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	25–50 %	nej
Matplatser förstörs: havsbottengrunden hör till de viktigaste matplatserna för många sjöfåglar. Om de förstörs skulle förekomsten av sjöfåglar försämrats avsevärt.	Stort	Framtida användning	Innan- och utanför	25–50 %	ja
Matplatser förstörs: förändringar i vattnets status påverkar via siktdjupet och näringshalten organismerna på havsbotten och därmed fåglarnas matförhållanden.	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	25–50 %	nej
Kvävednedfallet påskyndar igenväxningen: näringsnedfallet som orsakas av människan påskyndar igenväxningen av öppna livsmiljöer ytterligare även på platser som av naturen kan vara mycket öppna, såsom i den yttre skärgården.	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	50–75 %	nej
Igenväxning: arter i öppna och halvöppna livsmiljöer minskar om miljön blir för sluten för dem.	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	50–75 %	ja
Störningar som orsakas av båtliv och rörelser: människans närvaro kan störa fåglarnas ruvning, omsorgen om ungarna (skydd, matning) och försämrade näringsförhållandena. Båtliv och annan rekreation i skyddade vikar och krig ögrupper fördrivar särskilt sjöfåglarnas kullar, som kan bli tvungna att använda områden som är utsatta för naturkrafter och rovdjur. Att färdas i ett häckningssamhälle är ett klart hot mot fågelbeståndet. Att röra sig i ett rastområde stör det flyttande	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	<25 %	ja

	fågelbeståndet.					
	Sjöfågeljakt: jakt på viktiga rastplatser för sjöfåglar kan väsentligt försämra de hotade sjöfågelarternas mat- och rastförhållanden och därmed försämra beståndens status.	Måttligt	Framtida användning	Innanför	<25%	ja
Naturvärden: Organismsamhällen/arter						
Beskrivning av värde	Beskrivning av hot	Betydelse	Tidpunkt	Inriktning	Omfattning	Möjl. att påverka
Exceptionellt mångsidig naturtyps- och artblock: Skärgårdshavet är till sina arter och naturtyper ett exceptionellt mångsidigt område mätt på vilken måttstock som helst. Variationerna och den rika geodiversiteten i områdets jordskorpa samt strandkrafterna garanterar mångfalden av arter och naturtyper både ovan jord och under havsytan. Tillsammans med djupvariationen skapar de grunden för en mångsidig mosaik av marina arter och organismsamhällen. Området ligger i kärnan av den hemiboreala zonen, och effekterna av den långvariga traditionella markanvändningen kan fortfarande ses på många ställen även idag. Skärgårdshavet omfattar ett brett kontinuum av livsmiljöer som börjar med marina naturtyper och strandnaturtyper och fortsätter via människopåverkade miljöer till gamla skogar i naturtillstånd, som domineras av ädla träd.	Försämring av fiskarnas fortplantningsområden	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
	Detta värde hänvisar till omfattning, splittring av området, utmanande naturförhållanden, exceptionell mångfald och belastningen på den. Skärgårdshavet, som utgör en exceptionell helhet, kräver att planerings- och uppföljningsverktygen och resursfördelningen är omfattande, men också att småskaligheten beaktas, vilket inte alltid är lätt att genomföra i planer och informationssystem på olika nivåer.		Ringa	Nuvarande/framtida användning	Innanför	75–100 %
Kulturvärden: Lokalkulturen						
Beskrivning av värde	Beskrivning av hot	Betydelse	Tidpunkt	Inriktning	Omfattning	Möjl. att påverka
Den lokala kulturen stöder skärgårdsidentiteterna, vars centrala element är en speciell naturmiljö och ett starkt närsamhälle. Identiteterna fokuserar på maritima åtgärder och färdigheter (sjömansfärdigheter, fiske, jakt), förvaltning av öar och naturresurser, företagsamhet och stöd från närsamhället. Arkeologiska objekt visar de marina naturresursernas betydelse för skärgårdssamhällena ur ett långsiktigt perspektiv. Sjöfartens och lots- och fyrverkets byggnadsarv representerar betydelsen av statsmaktens verksamhet i skärgården. Bybosättningens och fiskeskärens byggnadsarv återspeglar den traditionella multifunktionella ekonomins historiska kontinuitet. I Skärgårdshavet var jakten säsongsvis mycket viktig. Säl, sjöfågel och ägg var de viktigaste näringskällorna	Om man på grund av otillräckliga resurser inte kan tillgodose inventerings-, reparations- och uppföljningsbehovet, förfaller byggnaderna. Forststyrelsens värdade värdeobjekt, byggnadsarvet i anslutning till fisket och uppföljningen av arkeologiska objekt ska särskilt skötas.	Stort	Nuvarande/framtida användning	Utanför		
	Slitage, nedtrampning och olovliga ingrepp hotar arkeologiska objekt.	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
	Ökad nederbörd och blåsighet orsakar allt fler fuktskador på värdefulla byggnader och konstruktioner. Byggnadsdelarnas livscykel förkortas när konstruktionerna fryser och tinar upp upprepade gånger under vintersäsongen. Detta framgår bland annat av trädelar, tegel, fogar och fasadputs. Det är allt mer krävande att reglera fukten i inomhusluften i	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		

för skärgårdsborna. Av sälarna (gråsälén, vikaren) togs kött, skinn och tran till vara. Fågel jagades traditionellt i skärgården under våren i april–maj. För skärgårdsborna var vårfågeljakten en mycket stark tradition som hörde till våren och som avslutade den långa mörka vintern. Efter vintern fick man färskt kött och samtidigt utfördes viltvård och jakt på små rovdjur till förmån för fågelbestånden. Dessutom gav fågeljakten och säljakten ett välkommet tillägg av kött till den fiskdominerade kosten och drygade ut ekonomin.

Fisken och fisket utgjorde grunden för försörjningen i Skärgårdshavet genom historien. Utan fisk och fiskefärdigheter skulle man inte ha överlevt i skärgården. Fisket var av väsentlig betydelse för skärgårdens bosättning och för invånarnas överlevnad. Fiske utövades också som yrke och gav inkomster för anskaffning av andra nyttigheter. De viktigaste fångstarterna var bland annat strömming, sik, abborre och gädda. Den nuvarande jakten och fisket i skärgården bygger på dessa historiska grunder.

byggnaderna.					
Antalet lokala fast bosatta i Skärgårdshavets nationalparks samarbetsområde har under årtiondenas lopp minskat och den återstående befolkningen åldras. Detta försämrar bevarandet av en levande fiskekultur i området.	Stort	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
Övergödningen påverkar fisket. De största hoten mot fiskbestånden är förändringar i vattenkvaliteten samt försämrad status på lekplatserna och utbyggnad av vattendragen i lekälvarna.	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
De som stadigvarande bor i byar som helt eller delvis hör till samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark har rätt att med tillstånd av Forststyrelsen bedriva jakt i enlighet med jaktlagen. Lagen ställer stora krav på den praktiska tillämpningen, eftersom det inte finns någon lista över byar som hör till eller gränsar till samarbetsområdet. Områden som hör till byarna kan utredas endast med hjälp av fastighetsbeteckningen och detta är i praktiken svårt. Lokala jaktföreningar anser att jakträtten i nationalparken bör utvidgas så att även de som är medlemmar i lokala jaktföreningar har rätt att jaga i området. Lagen gör det inte möjligt att utvidga definitionen av lokal bosättning och därmed riskerar skärgårdens unika jaktkultur och utnyttjandet av gamla sätt att använda naturen och övergången till kommande generationer att försvinna. I synnerhet jakt på småvilt och sjöfågel hotar att försvinna bland skärgårdsborna.	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innanför	50–75 %	
De som stadigvarande bor i byar som helt eller delvis hör till samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark har rätt att med tillstånd av Forststyrelsen bedriva jakt i enlighet med jaktlagen	Stort	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför	50–75 %	

(615/1993). Antalet lokala fast bosatta i Skärgårdshavets nationalparks samarbetsområde har under årtiondenas lopp minskat och den återstående befolkningen åldras. Detta orsakar stora problem vid jakt på hjortdjur eftersom det inte finns tillräckligt med lokala jägare. Lagen gör det inte möjligt att utvidga definitionen av lokal bosättning och därmed riskerar skärgårdens unika jaktkultur och utnyttjandet av gamla sätt att använda naturen och övergången till kommande generationer att försvinna. I synnerhet jakt på småvilt och sjöfågel hotar att försvinna bland skärgårdsborna.					
Skärgårdshavets starka gråsälsbestånd orsakar olägenheter för fisket.	Måttligt	Tidigare/nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
Skadeinsekter drar nytta av högre temperaturer. Ökningen av skadedjur försvårar underhållet av värdefulla byggnader och påverkar kulturlandskapets vegetation negativt.	Måttligt	Nuvarande/framtida användning			

Naturuppskattning och -kunskap: Miljöfostran

Beskrivning av värde	Beskrivning av hot	Betydelse	Tidpunkt	Inriktning	Omfattning	Möjl. att påverka
Skärgårdshavet bjuder på fascinerande naturfrid invid södra Finlands trängselzon. Det är svårt att ta sig ut i skärgården och därför har bland annat frivilligarbete varit ett tryggt sätt att uppleva skärgården. Skärgården låter besökarna uppleva sin litenhet (naturen stor, människan liten), vilket inte är lätt på andra håll i södra Finland. Genom erfarenhet och upplevelser kan även de som inte annars är intresserade av skärgården eller naturen sannolikt lättare lägga miljöinformation på minnet. Det viktigaste exemplet på sådan verksamhet är verksamhet som kombinerar naturvård och miljöfostran och som länge har utvecklats i Skärgårdshavet. Utvecklingen av ett företagsamarbete som beaktar miljöfostran är följande landvinning. Utöver lägren för frivilliga är också turistföretag, naturskyddsföreningar och ornitologiska sällskapet, som aktivt följer fågelbeståndet i området, fästpunkter för naturintresset i skärgården.	Talkoarbete och frivilligarbete är ett viktigt verktyg i genomförandet av miljöfostran i Skärgårdshavet och förutsätter ett fungerande nätverk av intressentgrupper och samarbete samt en aktiv diskussion mellan Forststyrelsen och andra aktörer. Resurser (brist på finansiering och personal) kan leda till att kvaliteten och mängden miljöfostran försämras.	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innanför		

Betydelsen av forskning och uppföljning: Forskningens betydelse

Beskrivning av värde	Beskrivning av hot	Betydelse	Tidpunkt	Inriktning	Omfattning	Möjl. att påverka
<p>Uppföljning av förändringar: Skyddsområdena och Forststyrelsen som förvaltar dem erbjuder möjligheter till samarbete för organisationer som är intresserade av att följa upp förändringarna i skärgården. Uppföljningen av förändringar är också ett nödvändigt verktyg för Forststyrelsens verksamhet med tanke på att förstå förändringarna i skärgårdsnaturen och hantera konsekvenserna för mångfalden. Det är nödvändigt att fortsätta uppföljningen av fågelbeståndet och att inleda uppföljningen av förändringar i naturtyperna. Utvecklingen av uppföljningen av hotade arter borde inledas särskilt vid objekt med fortlöpande skötsel.</p> <p>Skärgårdsforskning (delvis överlappande med uppföljningen av förändringar): Forskningen i skärgårdsfåglar har traditionellt varit stark i området. I synnerhet uppföljningarna av fågelbeståndet har producerat oersätligt material i området och har via naturintresset och frivilligarbetet skapat kontakt med skärgården för många som annars inte skulle ha fått det. Även forskningen i växtarter har långa traditioner i skärgården. Skärgårdsforskningen har i allmänhet varit varierande och tidvis saknat finansiering. Behovet av forskning är stort under det förändringstryck som klimattförändringarna medför (direkta och indirekta konsekvenser). Skärgårdsmiljöerna kan vara en viktig del av naturvårdsforskningen.</p>	<p>Forskningen i Skärgårdshavet minskar i stället för en ökning av det önskade samarbetet. Försämrade finansieringsutveckling. Skärgårdsmiljöns utmaningar gör det omöjligt att få finansiering för uppföljningsundersökningar i området.</p>	Stort	Nuvarande/framtida användning	Innan- och utanför		
	<p>Små resurser (pengar & personer) för fiskforskning.</p>	Måttligt				

Användning för rekreation och naturturism: Rekreativ användning av natur- och kulturobjekten

Beskrivning av värde	Beskrivning av hot	Betydelse	Tidpunkt	Inriktning	Omfattning	Möjl. att påverka
<p>För båtfolk och paddlare är Skärgårdshavet ett traditionellt besöksområde som man besöker upprepade gånger. Båtfolk använder utflyktshamnar som inte tillhandahåller tjänster och servicehamnar som drivs av företagare. Den livligaste båtsäsongen varar i sex veckor – de mest engagerade rör sig på sjön från april till månadsskiftet oktober–november. Besökarnas aktiviteter stödjer sig i stor utsträckning på den omgivande naturen; man fiskar, simmar, dyker, paddlar med SUP-bräda, vandrar osv. Besökare utan egen båt rör sig till objekten antingen med avgiftsfria eller avgiftsbelagda förbindelsefartyg. Antalet besöksmål är begränsat, exempelvis i Skärgårdshavets nationalpark till Björkö, Bodö, Öro, Berghamn och Jurmo. Besökare utan egen båt lockas av möjligheten att njuta av naturen och observera omgivningen. De som rör sig med förbindelsefartyg</p>	<p>Områdets attraktionskraft minskar när naturvärden förstörs.</p>	Stort	Nuvarande användning	Innan- och utanför	75–100 %	Båtförare, paddlare och andra besökare kan ges vägledning om ansvarsfull verksamhet. De egna servicestrukturerna, såsom utflyktshamnar och markerade leder, ska motsvara användningsbehoven. Exempelvis de egna toaletterna och avloppsvattensystemen underhålls på ett ansvarsfullt sätt.
	<p>Okontrollerad företagsverksamhet kan orsaka skador på arter och naturtyper. Skadorna kan bero på okunnighet.</p>	Måttligt	Nuvarande/framtida användning	Innanför	25–50 %	Avtalen ger bättre kännedom om samarbetsparterna. Med

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

köper ofta inkvarterings- och/eller måltidstjänster av turistföretagare på öarna och stöder därmed företagarnas näringsverksamhet, vilket bidrar till att bevara skärgården som bebodd.

					hjälp av introduktion kan man styra verksamheten.
Serviceutrustning som är i dåligt skick eller otillräcklig eller felplacerad i förhållande till användningstrycket kan leda till att besökarna betar sig olämpligt i naturskyddsområdena och därigenom förstör naturvärdena.	Stort	Nuvarande användning	Innanför	25–50 %	Med god kundkänedom får man rätt dimensionering och placering av tjänsterna. Genom att upprätthålla tjänsterna uppmuntras också besökarna att agera på ett sätt som lämpar sig för naturskyddsområdet. Vid bedömningen av serviceutrustningen ska även möjligheterna att lägga ut utrustningen på entreprenad och företagsarbetet beaktas.
Ett för stort användningstryck eller bristfälligt styrd vandring kan medföra slitage på miljön och förstöra arterna. Områdets attraktionskraft minskar när naturvärdena förstörs.	Ringa	Framtida användning	Innanför	<25 %	Användningstrycket och rörligheten kan påverkas exempelvis av att serviceutrustningen är rätt dimensionerad och placerad samt genom kommunikation.
Att färdas för nära stränderna kan störa medmänniskor.	Måttligt	Nuvarande användning	Innanför	25–50 %	Satsa på vägledning och anvisningar.
Strandbyggandet påverkar områdets rekreationsvärden negativt genom att minska andelen miljö i naturtillstånd. När de fria områdena minskar ökar trycket på att öka antalet utflyktshamnar i skyddsområdena, vilket ökar kostnaderna för underhållet av området och slitaget på naturmiljön i skyddsområdet.	Stort	Framtida användning	Innan- och utanför	25–50 %	I intressebevakningen av planeringen av markanvändningen lyfts viktiga värden fram ur naturskyddsområdenas synvinkel.
Författningar, EU-direktiv och andra begränsningar som påverkar fisket.	Ringa		Innan- och utanför		
Uppvärmningen av vattnen påverkar fiskbestånden. Den gynnar vissa fiskarter, men är skadlig för andra arter. Detta påverkar också fritidsfisket.	Ringa	Framtida användning	Innan- och utanför	75–100 %	

Sammanfattning

Det finns flera faktorer som försämrar och hotar Skärgårdshavets biologiska mångfald. Dessa anknyter till övergödningen av havet, mänsklig verksamhet, klimatförändringar, främmande arter samt igenväxningen, som beror på flera faktorer. Även verksamheter utanför skyddsområdet och Forststyrelsens budgetsituation påverkar statusen i nätverket av skyddsområden och upprätthållandet av den.

Övergödningen av Östersjön påverkar näringsväven och därigenom såväl de marina naturtyperna och strandnaturtyperna som öarnas landnaturtyper och fisket. Övergödningen orsakar utarmning av de marina naturtyperna, minskning av värdefulla mångformiga bottenar och försämring av fiskarnas lekplatser. Direkta effekter av övergödningen är grumling (ökad växtplanktonproduktion), överväxt av trådalger och dess inverkan på andra alger och vattenväxter samt blomningar av blågrönalger. Indirekta konsekvenser är syrebrist på bottenarna och bottenjurssamhällen i dåligt skick. Övergödningen kan leda till att arter försvinner och organismsamhällena förändras. Således är övergödningen också förknippad med ett hot om att livsmiljöerna försämras/förstörs och den biologiska mångfalden minskar/arterna blir hotade. Största delen av näringsbelastningen transporteras med åarna till havet från avrinningsområdet, och härstammar huvudsakligen från jordbruket och annan diffus belastning. Därmed spelar de åtgärder som vidtas i avrinningsområdet en nyckelroll för att minska övergödningen av Skärgårdshavet.

Igenväxningen av de mest värdefulla öppna naturtyperna i Skärgårdshavet hotar största delen av arterna. Till orsakerna till igenväxningen hör övergödningen av havet, kvävenedfallet och klimatförändringarna samt att betet upphör, möjligen genom flera funktioner. De huvudsakliga åtgärderna är röjning av stränder och värdbiotoper, hyggesbränning, skumning av ytan och betesgång samt uppföljning av igenväxningen. Bekämpningsåtgärderna är starkt beroende av naturskydds- och jordbrukspolitiken.

Den ökade båttrafiken, turismen och fritidsbebyggelsen utanför skyddsområdena har en betydande inverkan särskilt på områdets fågelarter, känsliga havsbottenar och landnaturtyper. Konsekvenserna kan dämpas genom att vägleda besökare och turistverksamhet, genom noggrannare planering av naturstigar samt inrättande av restriktionsområden. Det ökande byggandet och säsongsbekämpningen ökar båttrafiken. De försvagar också nätverket av naturtyper genom att försvåra naturvärden, såsom hyggesbränning eller betesgång, eller genom att direkt försämma eller förstöra förekomsterna av befintliga naturtyper och arter.

En välmående och mångsidig natur är en förutsättning för rekreation och turism. Strändernas stugliv inverkar negativt på användningen för rekreation; när miljön i naturtillstånd minskar avtar också områdets attraktivitet och trycket på att använda naturskyddsområdenas naturhamnar ökar. Okontrollerad turism kan ha flera negativa effekter som ännu inte identifierats. Skärgårdshavets turismsamarbete och gemensamma turismstrategi är bra verktyg för att minimera konsekvenserna.

De viktigaste främmande arterna är de små rovdjuren mink och mårhund, som hotar i synnerhet fågelarterna. Långsiktig och regelbunden jakt på små rovdjur i samarbete med lokala aktörer har konstaterats vara en fungerande bekämpningsmetod. Av de vilda små rovdjuren orsakar också räven olägenheter på viktiga fågelöar och punktvis bekämpning av räv är nödvändig vid objekt med sällsynta arter.

Bestånden av vitsvanshjort och rådjur är ställvis stora i skärgården och orsakar betydande konsekvenser för vegetationen, som också återspeglas i insektsarterna och försämrar mångfalden. Därför borde vitsvanshjortstammen utrotas i skyddsområdena. Detta är dock omöjligt i en splittrad skärgårdsmiljö, så målet är effektiv jakt.

Nya främmande växtarter dyker upp då och då. Målet är att snabbt bekämpa dem. Särskilt på Öro övervakas spridningen av främmande växtarter och vid behov vidtas bekämpningsåtgärder snabbt. Den viktigaste främmande växtarten är vresrosen, som hotar i synnerhet vegetationen på sandstränderna. Det är viktigt att arten bekämpas effektivt och heltäckande, eftersom den är ihärdig och sprids kraftigt.

Inga helt nya marina främmande arter har anlänt till planeringsområdet under de senaste åren, men de tidigare anlända arterna såsom den vitfingrade brackvattenskrabban och den svartmunnade smörbulten har ökat och påverkar näringsvävarna och det marina ekosystemet på många sätt. I praktiken är det omöjligt att bekämpa främmande arter som redan anlänt i den marina miljön, men lokalt undersöks möjligheterna att minska bestånden. Tyngdpunkten ligger på att förebygga nya främmande arter.

Den uttorkning som klimatförändringarna orsakar hotar i synnerhet ängsnaturen. Öarnas natur är känslig för störningar på grund av de små förekomsterna av naturtyper och naturligt svaga sammankopplingen. Torkan hotar i första hand öarnas exceptionella artrikedom i fråga om insekter, i synnerhet arter med ett litet urval resurser. Även en eventuell differentiering av fjärlar och deras näringsväxter utgör ett hot mot områdets artrikedom. Klimatförändringarna påverkar också de marina ekosystemen på många sätt. Varmare vatten påskyndar övergödningen och de marina arterna har inte anpassat sig till temperaturökningen. Klimatförändringarna förutspås öka nederbörden och därmed göra havsvattnet sötare. Denna process är omtvistad, men om den genomförs skulle de arter som trivs i saltvatten dra sig tillbaka från Skärgårdshavet (till exempel nyckelarter såsom blåstång och ålgräs). Klimatförändringarna hotar också områdets kulturarv. Ökad nederbörd och blåsighet orsakar allt fler fuktskador på värdefulla byggnader och konstruktioner. Byggnadsdelarnas livscykel förkortas när konstruktionerna fryser och tinar upp upprepade gånger under vintersäsongen. Det är allt mer krävande att reglera fukten i inomhusluften i byggnaderna.

De som är stadigvarande bosatta i byar som hör till samarbetsområdet i Skärgårdshavets nationalpark har rätt att jaga i området med Forststyrelsens tillstånd. Jakt- och vildmarkskulturen har alltid varit en del av skärgårdskulturen och en viktig del av den levande skärgården. Naturskyddet kan försämma jakt- och fiskekulturens framtid, jaktkulturen i skärgården och utnyttjandet av gamla sätt att använda naturen samt överföringen av dessa tillkommande generationer, eftersom traditionell jakt inte längre till alla delar är möjlig i skyddsområdena. Dessutom har lokalbefolkningen minskat och blivit äldre, vilket återspeglas i bevarandet av den traditionella jakt- och fiskekulturen. I skyddsområdena ska alla funktioner i första hand samordnas på ett hållbart sätt med beaktande av områdenas skyddsvärden.

Även verksamhet utanför skyddsområdena kan ha en betydande inverkan på naturtyperna och arterna i skyddsområdet. Dessa kan i huvudsak påverkas endast genom intressebevakning. Exempelvis är en eventuell utbyggnad av vindkraften skadlig för flyttfåglarna och vandringsfiskarna. Sand- och grustäkt hotar rastande och häckande fågelarter. Efter övergödningen är de fysikaliska förändringarna på havsbotten den näst viktigaste orsaken till att de marina arterna blir hotade. Mudring, deponering, schaktning och byggande på bottenar och stränder förstör,

förändrar och försämrar bottenarnas livsmiljöer och organismer. Återkommande små muddringar kan kumuleras till en omfattande störning på havsbotten. Förutom att livsmiljöerna försämras eller förstörs är de fysiska störningarna på havsbotten förknippade med en risk för att arternas mångfald minskar/arterna blir hotade. Den ökade kommersiella sjötrafiken ökar risken för fartygsolyckor och orsakar störningar för arterna i området. Skärgårdshavets labyrintartade landskap försvårar rengöringsåtgärderna efter en oljeskada. Dessutom finns det betydande strandlinjer som exponeras i området. En oljeskada påverkar också fågelsamhällena negativt. Fartygsolyckor kan i värsta fall ha långvariga och omfattande konsekvenser som försämrar användningen i rekreationssyfte och sänker naturens och landskapets värden, varav det värsta scenariot är en stor oljeskada.

På grund av den svårtillgängliga skärgårdsmiljön, antalet betydande och hotade naturtyper och arter samt antalet turist-, rekreations- och kulturarvsobjekt förutsätter skötseln och användningen av området tillräckliga resurser i fråga om både personal och finansiering. Om man på grund av otillräckliga resurser inte kan svara på inventerings-, uppföljnings-, skötsel-, underhålls-, reparations- och istandsättningsbehoven för områdets centrala värden, finns det risk för att de värden som upprätthålls av en av Finlands viktigaste och mest mångformiga skyddsområden försvagas på ett oåterkalleligt sätt.

MÅLSÄTTNING

12 Syften och mål		
Förklaring		
På blanketten fastställs syften, mål och åtgärder för att avvärja hot mot områdets centrala värden. På blanketten beskrivs också identifierade utvecklingsobjekt samt tillhörande mål och åtgärder. Blanketten utgör grunden för de åtgärder som preciseras i planens genomförandedel. Målet är en tydlig beskrivning av den önskade utvecklingen av skydds- eller bruksvärdet på lång sikt och preciseras ytterligare i beskrivningen av målet. Målen beskriver målbilden för dem som ansvarar för skötseln och användningen av området i förhållande till planeringsområdets värden. Målet är en önskad förändring av planeringsområdets status på kort sikt. Med målen preciseras de mer allmänna syftena i planen. Genom åtgärderna strävar man efter att uppnå målen och därigenom även på lång sikt uppnå syftena.		
Syften (högst 10 st.)	Mål	Åtgärd
Vi skyddar och bevarar Skärgårdshavets naturtyper och arter	Vi förebygger slitage på känsliga habitat	Särskilda åtgärder för att förhindra slitage i rekreationszonen
		Vägen till Bjons på Jungfruskär förbättras
	Uppgifterna om naturtypernas och de hotade arternas egenskaper samt uppföljningsuppgifterna om naturvårdens konsekvenser uppdateras för att upptäcka förändringar	Informationen om indikatorarter som beskriver kvaliteten på de naturtyper som vårdas uppdateras regelbundet.
		Uppföljningen av de viktigaste naturtyperna som kräver naturvård fortsätter och kompletteras
		Uppdateringen av informationen om naturtyper i Natura 2000-områdena synkroniseras för att betjäna direktivrapporteringen
		Uppgifterna om hotade arter uppdateras regelbundet
	Vi upprätthåller den marina naturens mångfald och förbättrar dess status	Nya och kompletterande kartläggningar av den marina naturen
		Vi utvecklar uppföljningen av effekterna på den marina naturen av användning i rekreationssyfte.
		Vi genomför uppföljningar enligt havsförvaltningsplanens övervakningsprogram
	Vi förbättrar tillståndet på mångformiga sandbottnar	Minskning av slitaget på värdefulla sandbottnar
		Skyddet av sandbankar utökas
		Effektivare frivilligt skydd
	Vi deltar i forskningssamarbete (fiskarter och fiskens livsmiljöer)	Forststyrelsen deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt i mån av möjlighet
	Vi följer upp bestånden av små rovdjur och utreder fladdermusbestånden	Vi utreder utbredningen och förekomsten av fladdermusarter som påträffas i Skärgårdshavet
Vi följer upp stammarna av små rovdjur, såsom uttern, och deras eventuella inverkan på fåglarna		

Vi beaktar områden som reserverats för skydd i planeringsområdet	Förutsättningarna för att inrätta områden som reserverats för skydd utreds
Medvetenheten om den marina naturen förbättras	Vi ökar medvetenheten om den marina naturens värdeområden hos organisationer i Skärgårdshavet
	Vi producerar information om havsobjekt som är värdefulla för nätverket av skyddsområden
	Vi ökar kännedomen om skyddsområdena, deras läge och regler bland dem som färdas på vattnet
	I intressebevakningen utnyttjar vi information om den marina naturens värdeområden
	Skydds- och restriktionsområdenas gränser införs på sjökort, elektroniska kartor och utflyktskartan
Vi förbereder oss för oljeolyckor	Vi producerar information om naturobjekt som ska skyddas och om fästplatser för oljebommar
Vi upprätthåller, bevarar och förbättrar fågelbeståndets värden	Vi deltar i projektet för att återuppliva häckningsbeståndet av sydlig kärrensnäppa i Finland
	Vi ökar medvetenheten om fågelbeståndets värden hos andra organisationer i Skärgårdshavet
	Vi genomför kompletterande kartläggningar av skärgårdsfåglar
	Vi identifierar viktiga ruggnings- och höstrastplatser för sjöfåglar
	Vi utvecklar uppföljningen av rekreationsanvändningens hållbarhet för att skydda fåglarna
	Vi ordnar fågelkartläggningar i områden där man planerar att avlägsna främmande rovdjur
	Vi genomför och samordnar riksomfattande uppföljningar av skärgårdsfåglar
	Vi genomför och stöder intressentgruppernas uppföljning av hotade fågelarter och topprovdjur
	Turism- och rekreationsanvändningen styrs så att fågelvärdena bevaras
	Vi märker ut områden där begränsningar gäller med hjälp av restriktionsområdesskyltar i terrängen.
	Vi uppdaterar publikationen om utvecklingen av skärgårdsfåglarnas bestånd och nuläget för dem

		I samband med halvtidsutvärderingen av skötsel- och användningsplanen uppdaterar vi ordningsstadgan i fråga om bestämmelserna om begränsningar i rätten att färdas
		Vi deltar i uppföljningen av användningen av de omgivande havs- och landområdena
	Vi arbetar för miljöfostran och stärkande av samarbetet med intressentgrupper	Stärkt samarbete med intressentgrupper inom naturskyddet och naturvården
		Kommunikation om naturskydd och naturvård
Vi tryggar den biologiska mångfalden genom naturvård	Vi bevarar och stärker de särdrag som är värdefulla med tanke på kalkrika bergsslutningars mångfald	Uppföljning, skötsel och iståndsättning av kalkrika bergsslutningars öppenhet
	Vi sköter och utökar fiskarnas fortplantningsområden	Restaurering av lekområden och bevarande av livskraftiga naturliga fiskbestånd
	Vi tryggar bevarandet av höksångarens häckningsbestånd genom naturvård	Vi iståndsätter häckningsplatser och beaktar artens krav vid andra skötselobjekt
		Vi utreder restaureringsobjekt i höksångarens häckningsmiljö och utarbetar restaureringsplaner för dem
	Vi upprätthåller, bevarar och förbättrar tillståndet för fågelbeståndets värden	Vi iståndsätter fåglarnas viktigaste häckningsöar genom att minska trädbeståndet och annan högre vegetation
		Effektiviserad jakt på mink och mårhund fortsätter systematiskt
		Vi ökar medvetenheten om effekterna av att avlägsna främmande rovdjur och uppmuntrar till medborgarobservationer
	Vi stärker naturvårdens paraplyarters livsmiljöer för mnemosynefjäril och apollofjäril och bestånden ökar	Stärkande av nätverket av habitat för apollofjärilen och uppföljning av arten
		Iståndsättning och högklassig skötsel av mnemosynefjärilens habitat samt uppföljning av arten
	Vi förbättrar den marina naturens tillstånd	Vi planterar ut ålgräs och kransalger
Vi utreder potentiella restaureringsobjekt i havsmiljön och genomför restaureringar		
Vi stärker bestånden av skogbevuxna livsmiljöer och hotade arter i dem	Iståndsättning av moskogor	
	Skötsel av lundar och beståndet av ädla lövträd	
Vi förbättrar nätverket av solexponerade livsmiljöer	Iståndsättning av nätverket av solexponerade miljöer på ås- och moränöar	
Vi förbättrar tillståndet för vårdbiotopernas naturtyper och arealen ökar. Vi stärker nätverken av vårdbiotoper.	Skötsel av öppna vårdbiotoper med andra metoder än bete.	

	Betesgång i öppna vårdbiotoper
	Skötsel av hedar
	Skötsel av lövängar
	Skötsel av trädbevuxna vårdbiotoper (andra än lövängar)
	Ökning av antalet vårdbiotoper och skötselarealen samt förbättring av nätverkets sammankoppling
	Utredning av läget på tillandningsmarker som är kritiska för naturvärden
Vi förbättrar strandnaturtypernas status och bereder oss på de förändringar som klimatförändringarna orsakar	Strandnaturtypernas igenväxning begränsas och skräp som samlats på stränderna avlägsnas
	Vi avlägsnar och bekämpar skräp som sköljts upp på stränderna i Skärgårdshavet
Vi restaurerar våtmarker och myrar i Skärgårdshavet	Vattenhushållningen på dikade myrar, fuktiga ängar och våtmarker förbättras
Naturvärden i Skärgårdshavet är en planmässig, socialt hållbar och kostnadseffektiv helhet	Den övergripande planen för naturvård styr åtgärderna för naturvård och iståndsättning
	Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård uppdateras regelbundet
Samarbete med intressentgrupper: Vi stärker talkoarbetet, forskningen och miljöfostran som tjänar målen för naturvärden	Tryggande och utveckling av talkoarbetet, miljöfostran och intressentgruppernas forsknings-/uppföljningsarbete
Vi genomför artspecifika skötselplaner enligt behov och ökar vid behov antalet individer av arter som hotas av utrotning genom aktiv artförflyttning	Flyttning eller återinförande av en art till iståndsatta objekt
Vi säkerställer kompetensen och kontinuiteten i naturvärden	En hög kompetensnivå och kontinuitet i planeringen och genomförandet av naturvärden säkerställs
Vi minskar de negativa effekterna av främmande arter och andra arter som är skadliga för mångfalden	Objektspecifika förvaltningsplaner för beståndet av vitsvanshjort och rådjur
	Vi testar en metod för eliminering av vitfingrad brackvattenskrabba
	Minskning och bekämpning av främmande växtarter
	Samarbetet för att minska rådjursbeståndens överbetning utökas
	Vi ökar medvetenheten om skadliga arter och uppmuntrar till medborgarobservationer av främmande arter

		<p>Vi utreder förekomsten av dovhjort och dess inverkan på arterna och naturtyperna på Nötö</p> <p>Vi utreder konsekvenserna av vitsvanshjortarnas och rådjurens bete</p> <p>Vi följer upp effekterna av nya främmande arter och nya arter</p>
Vi värnar om och bevarar områden där mänsklig verksamhet är obetydlig	Vi förebygger störning av sälar	Vi ökar kunskapen om östersjövikaren och garanterar gynnsamma livsmiljöer för vikaren
	Vi vägleder användningen och skötseln för att förhindra slitage på naturtyperna	Känsliga naturtyper inkluderas i regel i vildmarkszonen
Vi bevarar värdefulla kulturarvsobjekt	Vi utvecklar skyddet och användningen av kulturarvsobjekt. Vi tryggar skyddsnivån genom en tillräcklig inventering och värdering av kulturarvsobjekten. Vi beaktar kulturarvsobjekten i planeringen och genomförandet av naturvården samt i utvecklingen av tjänster och friluftskonstruktioner. Vi tryggar bevarandet av objekten med hjälp av meningsfull användning, underhåll, skötsel och uppföljning.	Undervattenskulturarv beaktas i inventeringen av den marina naturen
		Genomförandet av skyddet övervakas och uppgifterna i det geografiska informationssystemet hålls aktuella.
		Med hjälp av underhåll och uppföljning åtgärdar man reparationskulden och anpassar sig till klimatförändringen.
		Inventering, konditionsgranskning, dokumentering och värdering av kulturarvsobjekten i planeringsområdet
		Uppföljningen av kulturarvsobjekten producerar information för LAC-indikatorn och planeringen av underhållet.
	Vi bevarar planeringsområdets landskapsvärden vid vårdbiotopobjekt, naturtjänsternas skötta värdeobjekt, nationellt värdefulla landskapsområden, byggda kulturmiljöer av riksintresse samt arkeologiska objekt av riksintresse. Närmare beskrivning av objekten i bilagan Beskrivning av nuläget, kulturarv.	Skötsel av kulturarvsobjekt och vårdbiotoper (bete, röjning).
Skärgårdshavets användning för turism och rekreation är hållbar och stärker besökarnas förhållande till naturen, och all verksamhet följer naturskyddsområdenas värden.	Vid vägledning av användningen, beviljandet av tillstånd och samtycken beaktar vi ramvillkoren för kulturarvet och naturskyddet; skyddsgrunder, känsliga arter, naturtyper och tidpunkter samt områdets övriga användare och lokalbefolkningen.	Evenemangstillstånd och markägarens samtycke
		Besökarundersökning och besökaruppföljning
		Ändringar för ödestugor, rast- och tältplatser samt leder.
		Ödestugor, rast- och tältplatser samt leder som ska bevaras och underhållas.
		Ödestugor och naturstiggar som tas ur bruk.
	Högklassiga friluftskonstruktioner som planerats på ett kundorienterat sätt och som är rätt dimensionerade och placerade med tanke på användning och naturvården vägleder besökarna till objekt som tål den belastning som rekreationen ger upphov till. Möjligheterna till tillgänglighet bedöms från fall till fall.	Uppföljning av hållbarheten i rekreations- och turismanvändningen med hjälp av LAC-

		indikatorerna.
		Användningen av tilländningar på rastplatserna och möjligheterna att införliva dem i nationalparken utreds
		Avtal ingås om underhåll av leder på privat mark
		Förbud mot att kasta ankar
	Vi förbättrar besökarnas förståelse för natur- och kulturvärden, naturskydd, biologisk mångfald samt tryggt och ansvarsfullt friluftsliv. Innehållet i tjänsterna anknyter till Skärgårdshavets naturvärden och naturskyddets betydelse.	Samarbete med skolor och läroanstalter.
		Information vid besöksmålen; naturstigar, infotavlor osv.
		Utställningar som ska upprätthållas
		Skärgårdsetikett utarbetas för besökare
		Kommunikation om betesgång
		Introduktion för naturturismföretagare
	Vi utvecklar kännedomen om planeringsområdet och dess rekreations- och turismmöjligheter tillsammans med områdets aktörer, samarbetsföretag, lokala invånare samt besökare. Genom samarbete sänker vi tröskeln för att besöka nationalparken.	Nationella avtal om hållbar naturturism ingås med turismföretagare.
		När efterfrågan ökar kan ett objekt utrustas så att det går att reservera för grupper.
		Främjande av fisketurism
		Synligheten för Skärgårdshavets nationalpark ska förbättras
		Satsning på samarbete med intressentgrupper
Vi bevarar den levande skärgårdskulturen i Skärgårdshavet	Turism och rekreation skapar sysselsättning i skärgården.	Ansvarsfull turism som respekterar naturvärden möjliggörs på vissa platser.
	Skärgårdens fiskekultur bevaras och är hållbar	Kommersiella fisketillstånd beviljas i enlighet med tillståndskvoter, bestämmelser och begränsningar
		Fritidsfisketillstånd beviljas i enlighet med gällande författningar och begränsningar
		Minskning av gråsälens negativa effekter på fisket inom ramen för bestämmelserna
	Skärgårdens jaktkultur bevaras och är hållbar	Inom ramen för bestämmelserna möjliggörs jakt på gråsäl för lokalbefolkningen i nationalparken
		Jakt- och fisketjänsternas årliga möte om jakt med Naturtjänsterna
		Reglering av hjortdjursbestånden möjliggörs
		Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster uppdaterar och förenhetligar jaktarrendeavtalen för Skärgårdshavet

		<p>Forststyrelsen främjar bevarandet av jaktkulturen i nationalparken</p> <p>Behovet av att utöka antalet jaktrelaterade konstruktioner vid rekreationsobjekt utreds</p> <p>Samarbetet med lokala jaktsällskap intensifieras</p>
Allt terrängarbete som Forststyrelsen utför i skyddsområdena i Skärgårdshavet är hållbart och klimatsmart samt kostnadseffektivt och säkert.	Vi utvecklar verksamhetsätten för terrängarbeten och upprätthåller ett fungerande nätverk av baser	<p>En femårsplan utarbetas för att säkerställa upprätthållandet av nätverket av baser</p> <p>Byggnads-, restaurerings- och underhållsverksamheten är hållbar och följer principerna för cirkulär ekonomi</p> <p>Vi utnyttjar den bästa tillgängliga tekniken i vårt arbete</p> <p>Utveckling av planmässighet och prognostisering i terrängarbetena</p> <p>Upprätthållandet av ett fungerande nätverk av baser stöder arbetet i skärgården</p>
Utvecklingsobjekt (högst 6 st.)	Mål	Åtgärd
Skärgårdshavets attraktionskraft ökar och de lokala ekonomiska effekterna av hållbar naturturism ökar särskilt på öarna Öro och Jungfruskär.	Vi utvecklar turismen i planeringsområdet i enlighet med utvecklingsplanen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet i samarbete med regionens aktörer och samarbetsföretag.	<p>För att stödja utvecklingen av naturturismen kan vid behov en företagsundersökning genomföras.</p> <p>Planen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet uppdateras efter 2030.</p> <p>Turismen och förlängningen av turistsäsongen främjas: Björkö, Bodö, Jungfruskär, Berghamn, Sjalö.</p> <p>Främjande av åretruntturism på Öro.</p> <p>Vi strävar efter att möjliggöra utveckling av förnyande turism.</p> <p>Utvecklingsplanen för Öro uppdateras</p> <p>Tältområdet på Öro kan inkluderas i företagavtalet.</p> <p>Lämplig turistverksamhet möjliggörs på Lammasluoto och Kappalholmen nära Nötö.</p> <p>För objekt som lämpar sig för turism utarbetas produktkort för företagare.</p> <p>En regional samarbetsgrupp tillsätts för uppföljningen av genomförandet av turismplanen.</p> <p>Utveckling av fåraherdeverksamheten eftersträvas.</p>
Vi utvecklar skärgårdsforskningen i samarbete	Vi utvecklar uppföljningen och naturvården i Skärgårdshavet	Kontinuerlig utveckling av naturvårdens

med olika intressentgrupper		verksamhet och arbetssätt.
		Vi utreder hur igenväxningen av öppna naturtyper utvecklas
		Utveckling av uppföljningarna för att upptäcka förändringar
	Vi under kulturmiljön vetenskapligt.	Forskning om historia, kulturmiljö och lokal kultur stöds genom att samla in information om dem.
	Områden med liten mänsklig verksamhet erbjuder ett lugnt och tryggt förekomstområde för Skärgårdshavets fågelbestånd	Vi utreder störningar orsakade av turism och sjötrafik och deras inverkan på fågelarterna

13A Zonindelning: Friluft- och naturturismzonen			
Förklaring	Användningstrycket som allmänheten medför i planeringsområdet styrs systematiskt och målinriktat till friluft- och naturturismzonen. Utgångspunkten för hög besöksartäthet ställer särskilda krav inom zonen bland annat på styrning av användningen med hjälp av aktiv handledning och servicestrukturer, vars uppgift är att säkerställa en hållbar användning och besökarnas säkerhet		
Allmän bestämmelse:	Zonen är ett attraktivt område för friluftsliv och naturturism, dit besökarna aktivt styrs med hjälp av guidning och servicestrukturer. Nya servicestrukturer och vandringsleder kan placeras i zonen.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	7 000
Berghamn och Boskär	Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	40,42
	<p>På Berghamn finns service i utflyktshamnen och utställningar i strandbodarna året om. Västerby huvudbyggnad är öppen endast när guiden är närvarande. Objektet lämpar sig också som övernattningsplats för större grupper. Vid underhåll av byggnader ska särskild uppmärksamhet fästas vid slitage på terrängen. Gården är genomgående en Natura-naturtyp och många hotade arter förekommer. Kraftigt slitage är skadligt för vegetationen.</p> <p>På Boskär finns service i utflyktshamnen, men på grund av det rikliga fästingbeståndet på ön finns det ingen möjlighet att tälta där. Det rekommenderas inte att man rör sig på öns havssträndängar för att skydda den känsliga naturtypen.</p> <p>Båda öarna och utflyktshamnarna har betande djur. Sällskapsdjur ska alltid vara kopplade.</p> <p>Vattenområdena kring öarna ingår inte i planen, men båttrafiken i närheten av objekten kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.</p>		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	10 000
Björkö	Utflykter och naturturism på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	53,75
	<p>På Björkö finns en utflyktshamn som är populär bland båtfolk. För att skydda vattnet i insjön följs dess kvalitet upp och besökarna får anvisningar för att vattenkvaliteten ska förbli god.</p> <p>Förbindelsebåten tar i land på promenadavstånd från nationalparkens tjänster och man kommer överens med markägarna om skyltning som vägleder besökarna.</p> <p>På ön finns betande djur, så sällskapsdjur ska alltid vara kopplade.</p> <p>Vattenområdet som omger ön har i planen delvis anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.</p>		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	10 000
Bodö	Utflykter och naturturism på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	55,51
	Den tidigare sjöbevakningsstationen erbjuder service som drivs av företag i gästhamnen. På andra sidan ön vid Ånholmsfladan kan man tälta. Leden som förenar objekten går över privat mark och man kommer överens med markägarna om skyltning som vägleder besökarna.		

	Vattenområdet kring ön ingår inte i planen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	10 000
Dalskär	Utflykter på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	12,01
	På Dalskär finns service i utflyktshamnen. Båtförare uppmanas att undvika att röra sig vid skulpturstigen. Vattenområdet kring ön ingår inte i planen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	500
Gärskär	Utflykter på egen hand och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	5,04
	Fiskestugan på ön hör till Forststyrelsens värdefulla objekt och ön har också ett arkeologiskt objekt av riksintresse. Fiskestugan är alltid öppen som ödestuga. Nytt objekt med tältningsområde. För att skydda arterna på ön avgränsas tältningsområdet i närheten av fiskestugan. I princip byggs inga servicestrukturer på ön. Öns besökare informeras om objektets historiska betydelse och det område som avgränsats för tältning samt instrueras att beakta det närliggande området med förbud mot att färdas och den känsliga naturen i den yttre skärgården. Vattenområdet som omger ön har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av en landstigningsplats.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	5 000
Högländ	Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	28,13
	På Högländ skyddar lagen om fornminnen de s.k. ryssugnarna, som är enkla utomhusugnar av staplade stenblock för matlagning. I åtgärderna beaktas objektets kulturarvsvärden. På Högländ finns service i utflyktshamnen. Objektet lämpar sig också som övernattningsplats för större grupper. Det finns betande djur på ön och i närheten av utflyktshamnen, så sällskapsdjur ska alltid vara kopplade. Vattenområdet som omger ön har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	5 000
Högsåra, Sandviken	Utflykter på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	5,82

	<p>Vid Sandviken finns service i utflyktshamnen och den nås både sjövägen och längs vägen. Vi strävar inte efter att förebygga slitage på Sandvikens sandstränder, eftersom det torde vara omöjligt då vägen går ända fram. Objektet är helt reserverat för rekreation.</p> <p>Närheten till privat mark och by förutsätter en tydlig styrning av verksamheten.</p> <p>Vattenområdet kring ön ingår inte i planen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.</p>		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	10 000
Jungfruskär	<p>Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet</p>		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	96,01
	<p>Service i utflyktshamnen. Österfladans strandäng hör till vildmarkszonen, där det rekommenderas att man undviker att färdas under fåglarnas häckningstid (1.4–31.7). Det finns betande djur på ön och i närheten av utflyktshamnen. Sällskapsdjur ska alltid vara kopplade. Cykling är tillåten endast på vägar.</p> <p>Bryggan vid Bjons bas används på våren och sommaren endast för talkoarbeten och som arbetsbas. För turism efter 31.7. Bjons övriga konstruktioner kan användas under hela säsongen. Under fåglarnas häckningstid används bryggorna på västra stranden på Bjons. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid slitage på terrängen i samband med turism och när basen används och byggnader underhålls. Gården är genomgående en Natura-naturtyp och många hotade arter förekommer. Kraftigt slitage är skadligt för vegetationen.</p> <p>Vattenområdet som omger ön har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.</p>		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	30 000
Jurmo	<p>Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet</p>		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	28,49
	<p>De delar som hör till nationalparken finns i öns östra och västra ändar och man kommer överens med markägarna om skyltning som vägleder besökarna. Arkeologiska objekt i östra delen: munkringar, lämningar av kapell och tomtning i Estnäs hör till de arkeologiska objekten av riksintresse. En av munkringarna finns på den del av ön som hör till nationalparken. I åtgärderna beaktas objektets kulturarvsvärden och de som rör sig i området får vägledning.</p> <p>Nationalparkens tältningsområde på Moringharu. Objektet lämpar sig också för större grupper. Naturstugan är öppen året om. På ön finns betande djur, så sällskapsdjur ska alltid vara kopplade. Cykling är tillåten endast på vägar utanför nationalparken. Slitage på känsliga sandstränder förebyggs genom att vägleda besökarna.</p> <p>Vattenområdet som omger ön har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av en hamn.</p>		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	3 000
Kappalholm	<p>Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet.</p>		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	19,49
	<p>Kappalholm erbjuder ett tältningsområde. Objektet lämpar sig också som övernattningsplats för större grupper.</p> <p>Serviceinfrastrukturen dimensioneras för användningen. I åtgärderna beaktas objektets kulturarvsvärden. Målet är att freda omgivningen kring det gamla kapellet.</p>		

	Vattenområdet kring ön ingår inte i planen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	3 000
Kråkskär	Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	13,05
	På Kråkskär finns service i utflyktshamnen. Objektet lämpar sig också som övernattningsplats för större grupper. Det finns betande djur på ön och i närheten av utflyktshamnen. Sällskapsdjur ska alltid vara kopplade. Vattenområdet kring ön ingår inte i planen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	500
Låga Sundskär	Utflykter på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	8,67
	Nytt objekt med tältningsområde. I princip byggs inga servicestrukturer på ön, men man kan tälta. Besökarna instrueras att beakta det närliggande området med förbud mot att färdas och den känsliga naturen i den yttre skärgården.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	500
Långlandet	Utflykter på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	24,69
	Öns linjekummel och tomtning hör till de arkeologiska objekten av riksintresse och deras stenar får inte flyttas. Besökarna uppmanas att lämna sjöfararnas stenkonstruktioner i fred och beakta den känsliga naturen i den yttre skärgården. I princip byggs inga servicestrukturer på ön, men man kan tälta.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	500
Norra Benskär	Utflykter på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	30,78
	Nytt objekt med tältningsområde. I princip byggs inga servicestrukturer på ön, men man kan tälta. Vattenområdet som omger ön har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av en landstigningsplats.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	15 000
Pähkinäinen	Utflykter på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	64,59
	På ön finns betande djur i inhägnader. Det är förbjudet att ta med sällskapsdjur till inhägnaderna.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	5 000

Sandön	Utflykter och naturturism på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	38,42
	<p>På Sandön finns service i utflyktshamnen. Objektet lämpar sig också som övernattningsplats för större grupper.</p> <p>Slitage på den känsliga sandstranden förebyggs genom att vägleda besökarna.</p> <p>Vattenområdet som omger ön har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av en landstigningsplats.</p>		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	30 000
Själö	Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	102,77
	<p>Själö kyrka med tillhörande begravningsplats hör till Själö hospitals område för byggda kulturmiljöer av riksintresse. Själö kyrka och klocktorn med omgivning har skyddats genom ett separat byggnadsskyddsbeslut och lagen om fornminnen. Kyrkudden är till största delen ett fornlämningsområde. Dessa beaktas i planeringen av verksamheten och vägledningen av besökarna.</p> <p>Det är förbjudet att slå läger på huvudön på Själö. Det är tillåtet att tillfälligt slå läger på andra platser, om inte begränsningar i rätten att färdas hindrar det. Cykling är tillåtet endast på huvudöns väg. På ön finns betande djur i inhägnader. Det är förbjudet att ta med sällskapsdjur till inhägnaderna.</p> <p>I planeringen av Lammasluotos användning och verksamhet beaktas öns värdefulla kalkrika bergsluttningar.</p> <p>Vattenområdet som omger huvudön på Själö och Lammasluoto har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av landstigningsplatser.</p>		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	500
Små Sundskären	Utflykter på egen hand		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	5,44
	Nytt objekt med tältningsområde. I princip byggs inga servicestrukturer på ön, men man kan tälta. Besökarna uppmanas att beakta den känsliga naturen i den yttre skärgården.		
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare:	7 000
Stora Hästö – Konungsskär – Birsskär	Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	51,59
	<p>På Konungsskär och Birsskär finns service i utflyktshamnen. På Konungsskär finns dessutom en ödestuga som är öppen året om och ön lämpar sig också som övernattningsplats för större grupper.</p> <p>På Stora Hästö finns service i utflyktshamnen. Objektet lämpar sig också som övernattningsplats för större grupper. Båtförare uppmanas att undvika att röra sig vid naturstigen under vatten.</p> <p>Det finns betande djur på öarna och i närheten av utflyktshamnarna, så sällskapsdjur ska alltid vara kopplade.</p> <p>Vattenområdet som omger öarna har i planen anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med</p>		

	hjälp av landstigningsplatser.	
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare: 3 000
Yxskären	Utflykter på egen hand och möjlighet att bekanta sig med vårdbiotoperna.	
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha): 24,99
	<p>På Yxskären finns service i utflyktshamnen.</p> <p>Det finns betande djur på ön och i närheten av utflyktshamnen sommartid, så sällskapsdjur ska alltid vara kopplade.</p> <p>Vattenområdet som omger ön har i planen delvis anvisats till vildmarkszonen, men båttrafiken i närheten av objektet kan tidvis vara livlig. Båttrafiken styrs med hjälp av en landstigningsplats.</p>	
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare: 10 000
Ölmos	Utflykter på egen hand	
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha): 7,76
	Slitage på den känsliga sandstranden förebyggs genom att på ett kontrollerat sätt vägleda fotgängare på Ölmos strandled genom området som förvaltas av Forststyrelsen. Den västra delen av statens område är en vildmarkszon där man ska undvika att färdas för att trygga arterna på den känsliga sandstranden.	
Namn	Mål	Prognos för antalet besökare: 35 000
Örö	Utflykter på egen hand, naturturism och möjlighet att bekanta sig med kulturarvet	
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha): 197,14
	<p>Värnandet om de skyddade byggda kulturmiljöerna av riksintresse beaktas i all verksamhet. Örö fort omfattar försvarsutrustning, kanonvägar, byggnader och konstruktioner som byggts 1915–17 och som bevarat sin historiska karaktär.</p> <p>På ön finns planeringsområdets mest mångsidiga infrastruktur för friluftsliv och naturturism. Utöver gästhamnen finns olika typer av inkvartering och annan service. Öns tjänster drivs av företaget.</p> <p>Bilar förs till ön endast för underhållsarbete. På grund av upprepade torka tillåts inte öppen eld på ön och rökare hänvisas till vissa platser. I naturvården är öppen eld tillåten. Cykling är tillåten endast på vägar. På ön finns betande djur i inhägnader. Det är förbjudet att ta med sällskapsdjur till inhägnaderna. Det är förbjudet att ankra vid naturstränderna i området. Båttrafiken styrs med hjälp av gästhamnen.</p>	
Areal totalt (ha), andel av planeringsområdet (%)		914,56 0,5
Privata skyddsområden och andra privatägda områden		
Friluftsliv- och naturturismzonen (rekreationszonen) har endast märkts ut på statens områden. Privata skyddsområden och privata områden kan ändå ha betydande rekreativvärden. Vid användning och utveckling av privata skyddsområden ska man beakta skyddsbeslutet för områdena samt få markägarens och NTM-centralen i Egentliga Finlands samtycke till verksamheten.		

13B Zonindelning: Vildmarkszonen			
Förklaring	Vildmarkszonen är ett område med låg besöksfrekvens och litet antal besök i förhållande till arealen, där styrningen av användningen planeras för att uppnå detta mål. Där lämpar sig särskilt sådana användningsformer för vilka låg besöksfrekvens är ett särskilt värde och till och med en förutsättning. I styrningen av användningen av zonen beaktas särskilt den lokala befolkningens behov av att använda området.		
Allmän bestämmelse:	Vildmarkszonen är ett område dit besökarna inte aktivt styrs och där man inte bygger ny serviceutrustning. Området kan användas för separat fastställda naturnäringars behov och turismtjänster som lämpar sig för områdets vildmarksnatur, såsom guidade utflykter. I andra områden än naturskyddsområden kan det i zonen också finnas verksamhet som syftar till att utnyttja naturresurser. Det är tillåtet att färdas i vildmarkszonen i enlighet med allemansrätten		
Namn	Zonens mål	Prognos för antalet besökare:	
	Vildmarkszonen bevaras så lugn, naturlig och ödemarkslik som möjligt.		
	Precisering av den allmänna föreskriften	Areal (ha):	171 123,41
	I zonen behandlas befintliga konstruktioner i enlighet med riktlinjerna i Forststyrelsens separata riksomfattande utredning av byggnadsbeståndet (2023).		
	Areal totalt (ha), andel av planeringsområdet (%)	171 123,41	91,8
Privata skyddsområden och andra privatägda områden			
Privata marker och privata naturskyddsområden har i huvudsak markerats som vildmarkszoner. En del av objekten kan ändå ha betydande rekreativvärden och när dessa utvecklas måste man beakta skyddsbeslutet för objektet. Man måste också få markägarens och NTM-centralen i Egentliga Finlands samtycke till verksamheten.			

13C Zonindelning: Zoner med begränsande och särskilda naturvärden

Förklaring	Det är förbjudet att färdas inom restriktionszonen. Genom restriktionen tryggas områdets naturvärden. Restriktionerna kan också vara tidsbegränsade. I skötsel- och användningsplanen kan inga restriktionszoner fastställas för mark- och vattenområden utanför de områden som reserverats för skydd. För dessa områden är det dock ibland nödvändigt att fastställa rekommendationer för att begränsa möjligheterna att färdas eller gå i land för att trygga områdets särskilda naturvärden. Även i skyddsområden som utsätts för ett betydande tryck från rekreation kan man vid behov anvisa naturvärdeszoner av rekommendationskaraktär.
-------------------	--

Restriktionszon, allmän grund:	Zonen bevarar områdets naturskyddsvärden med hjälp av rörelsebegränsningar eller andra begränsningar som gäller besökare. Restriktionszonerna genomförs med en ordningsstadga som grundar sig på naturvårdslagen (naturvårdslagen 9/2023, gamla naturvårdslagen 1096/1996 fram till 31.5.2023), en bestämmelse om inrättande av ett område eller ett beslut om fridlysning av privata skyddsområden. Begränsning av rätten att färdas eller stiga i land kan utfärdas om det är nödvändigt för att arterna eller naturtyperna ska kunna bevaras (Naturvårdslagen 9/2023 56 och 58 §, gamla naturvårdslagen 1096/1996 18 och 20 §). Försvarsmaktens rörelseförbudszon och gränzonen är också begränsningszoner.
---------------------------------------	--

Zon för särskilda naturvärden, allmän grund:	Zonen gäller områden med särskilda naturvärden och det rekommenderas att man undviker att färdas eller stiga i land för att skydda dem under vissa tider. Zonen har ett informationsmål. Zonen kan anvisas för ett skyddsområde som utsätts för betydande användningstryck från rekreation samt för ett annat område än det som reserverats för skydd. Vid behov kan NTM-centralen för att förebygga olägenheter som avses i 1 § i terrängtrafiklagen förbjuda eller begränsa användningen av ett motordrivet fordon på ett visst markområde eller istäckt vattenområde.
---	--

Restriktionszon

Namn	Restriktionstiden börjar	Restriktionstiden slutar	Areal (ha)	Motivering
Aspö och Brunskär	01.04	31.07	64,78	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor.
Grimsörarna	01.01	31.12	1 775,60	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området samt dyka med andningsutrustning utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.1–31.12 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor.
Gullkrona	01.04	31.07	21,42	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor.
Jurmo och Utö	01.04	31.07	141,39	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. I restriktionsområdet på Jurmo (öns västra del) är det dessutom förbjudet att flyga obemannade luftfartyg (drönare) utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.1–31.12. Alu ön (Alunskär) används för vandring och naturturism utanför fågelskyddsområdet 1.8–31.3. På ön finns en fiskebod med historiskt värde som används som ödestuga utanför skyddsområdet.
Morgonlandet	01.04	31.07	3,37	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor i restriktionsområdet på Morgonlandets nordvästra udde. Nytt restriktionsområde.

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

Orisgrunden	01.04	31.07	26,24	Det är förbjudet att stiga i land, färdas i området närmare än 100 meter från stranden och flyga obemannade luftfartyg (drönare) utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. Nytt restriktionsområde.
Salpausselkä	01.02	15.06	128,95	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.2–15.6 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. Dessutom är det förbjudet att färdas närmare än 400 meter från stranden på Simonsharun och Simonsharu kobben 1.2–15.6 för att skydda arter som är känsliga för mänskliga störningar. Nytt restriktionsområde.
Öarna vid Sjalö	01.04	31.07	2,86	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. Nytt restriktionsområde.
Trunsö, Sandholm och Borstö	01.01	31.12	12 168,22	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området samt dyka med andningsutrustning i vattenområdena kring öarna utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.1–31.12 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. Begränsningen av rörelsefriheten tryggar också indirekt vrak som klassificerats som fornlämningar i området. I zonen finns en avgränsning av fornlämningens skyddsområde som fastställts av Sydvästra Finlands miljöcentral (1/300/2006) och som förbjuder all dykning och ankring som inte hänför sig till sjöräddningen eller åtgärder som förbättrar sjösäkerhetsutrustningen eller till dyknings- och forskningsverksamhet som Museiverket bemyndigat och leder.
Vänö	01.04	31.07	18,51	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. Nytt restriktionsområde.
Ådö	01.02	31.07	32,70	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.2–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor.
Ölmos	01.04	31.07	3,92	Det är förbjudet att stiga i land, färdas och flyga obemannade luftfartyg (drönare) i området utan Forststyrelsens tillstånd under tiden 1.4–31.7 för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor.
Areal totalt (ha)			14 387,96	Andel av planeringsområdet (%): 7,7
Privata skyddsområden och andra privatägda områden				

13D Zonindelning: Viktig zon för samekulturen	
Förklaring	Zonen är till sin karaktär ett ödemarksområde med låg besöksartäthet och ett litet antal besökare i förhållande till arealen, vilket dessutom har särskild betydelse för utövandet av samekulturen. Zonen kan användas inom samernas hembygdsområde. I styrningen av användningen av zonen, såsom tillståndsprövningen, tryggas i synnerhet förutsättningarna för att utöva samekulturen.
Allmän bestämmelse:	Zonen används för att anvisa områden som är särskilt viktiga med tanke på samekulturen. Sådana områden kan till exempel vara områden som är viktiga för renskötseln och andra traditionella samenäringar samt för kulturarvet och som kan identifieras och avgränsas på ett ändamålsenligt sätt. För att trygga särskilda värden kan tidsbegränsade principer för styrning av områdesanvändningen riktas till zonen. För att områdets ödemarkskaraktär ska bevaras och samekulturen tryggas ska särskild prövning tillämpas när sådana användningsformer för området som kan påverka ovan nämnda värden tillåts.
Namn	Mål Prognos för antalet besökare:
	Precisering av den allmänna föreskriften Areal (ha):
Areal totalt (ha), andel av planeringsområdet (%)	

GENOMFÖRANDE

14 Åtgärder för naturskydd och skydd av kulturarvet		
Förklaring	På blanketten preciseras de åtgärder som nämns i samband med målsättningen så att åtgärdernas art, storleksklass och läge fastställs med tillräcklig noggrannhet. Beskrivning av det tekniska genomförandet av åtgärderna och närmare anvisningar ingår i åtgärdsplanerna. Naturskyddsåtgärderna gäller naturtyper och arter, till exempel i form av restaurering eller vård av värdbiotoper.	
Naturskydd		
Åtgärd	Beskrivning	Prioritering
Iståndsättning av moskogor, ha	<ul style="list-style-type: none"> – Behovet av iståndsättningsåtgärder som ökar mängden död ved är i regel litet i Skärgårdshavets moskogor, eftersom död ved har samlats naturligt på grund av stormar och torra samt biotiska faktorer såsom svampsjukdomar och insektsskador. Det har ofta gått årtionden sedan den tidigare användningen av moskogor (bl.a. skogsbruk och blädning) och därför är trädbeståndets skiktning i regel bra eller utvecklas i rätt riktning. Ställvis har moskogarna också uppnått särdrag enligt definitionen av naturskog. – Iståndsättningen av moskogor inriktas vanligtvis på skogar som är under 70 år gamla och har en jämn trädstruktur och som domineras av ett eller några trädslag och som tidigare varit ekonomiskog eller i dylikt bruk. – Skogarna iståndsätts bland annat genom att producera död ved, öka lövträdens livsutrymme och säkerställa att de förnyas, avlägsna utplanterade barrträdsskogor (lämnas kvar för att beskogas naturligt) och hyggesbränning (främst på åsöarna). – Vattenhushållningen i moskogor i dikade mineraljordar kan vid behov återställas genom att täppa till diken 	Brådskande (3–5 år)
Betesgång i öppna värdbiotoper	<ul style="list-style-type: none"> – Betesgången på betesmarkerna fortsätter åtminstone på alla betesmarker som innehåller nationellt, landskapsmässigt och lokalt värdefulla värdbiotoper – Vid objekt med fortlöpande skötsel förbättras kvaliteten genom att öka samarbetet med aktörer inom avtalsbaserad betesgång: alla aktörer ombeds årligen lämna uppgifter om betet, ett möte ordnas minst två gånger per avtalsperiod om objekt som det finns arter som kräver brådskande eller särskilt skydd och/eller arter som är akut (CR) eller starkt hotade (EN) eller en betydande mängd andra hotade arter som betet kan påverka. På andra platser ordnas ett möte minst en gång per avtalsperiod. – Ett samarbetsmöte och/eller utbildning ordnas med alla aktörer inom avtalsbaserad betesgång en gång per miljöavtalsperiod. – Betesgången genomförs i första hand som rotationsbete. Kontinuerlig betesgång övervägs alltid noggrant. Vid rotationsbete regleras betetrycket och betestiden skiftesvis så att betesgångens nytta för den biologiska mångfalden blir så stor som möjligt. Genom rotationsbete kan man bland annat förebygga skador på hotade växter och insekter som orsakas av de betande djurens ätande och nedtrampning och på så sätt minska behovet av separata skyddskonstruktioner inom betesmarkerna. I arrangemangen för rotationsbete beaktas att beteskiftena i skärgården inte nödvändigtvis ligger bredvid varandra eller ens på samma ö, vilket avsevärt ökar transportkostnaderna och aktörens arbetsbörda. Vid betesgång kan man också hålla mellanår av naturskyddsskäl, såsom för att bevara och öka de hotade arternas livskraft eller för att trygga arter som är känsliga för betesgång (t.ex. lundar, kalkrika bergssluttningar). – Målet för fårbeta är att övergå till rotationsbete på alla betesmarker. 	Brådskande (3–5 år)
Skötsel av öppna värdbiotoper med andra metoder än bete.	<ul style="list-style-type: none"> – Genom att slå ängar förbättras levnadsförhållandena för hotade växter och insekter som lever på dem. – Långvariga slåtterobjekt sköts på ett högklassigt och kostnadseffektivt sätt. Slåtter utförs årligen på samma öar (bland annat Jungfruskär och Berghamns skärgård), varvid Forststyrelsen för att säkerställa kvaliteten på och kontinuiteten i skötseln upprätthåller den slåtterutrustning som behövs vid skötseln av dessa objekt – Slåtterängar i låglandet (6510) slås årligen för att bevara naturtypens särdrag och hotade arter som drar nytta av slåttern. – Slåtterobjekten efterbetas i regel. 	Brådskande (3–5 år)

	<ul style="list-style-type: none"> – Restaurerings slåtter utförs efter behov (bland annat vassruggar, områden där tuvtåtel dominerar). – Möjligheten att utöka slåtter och efterbete av öppna vårdbiotoper utreds också på nya objekt när det finns tydliga grunder för det (nytta med tanke på naturskyddet, förutsättning för att Natura-naturtypen ska bevaras). – Slåtter av problemarter (bland annat berggrör och örnbråken) främjas i första hand genom avtal om arrende av betesmark, men Forststyrelsen kan utföra slåtter på små områden med artskydd som grund, även på miljöavtalsobjekt för skötsel av arter som behöver särskilt och brådsökande skydd samt akut (CR) och starkt hotade (EN) arter. – Kostnadseffektiva metoder som lämpar sig för hotade arter (bland annat mnemosynefjärilens habitat och fårbeten) för slybekämpning och vårbränning utreds. – Förekomster av hotade arter skyddas vid behov med hjälp av skyddsstaket eller andra skydds konstruktioner. – Naturliga ängar är en viktig del av ängsnätverket särskilt i den yttre skärgården. Naturliga ängar sköts vid behov bland annat genom att röja enar och trädplantor samt slå vassruggar. – Både naturliga och betade ängsområden lider på många ställen av mossbildning i bottenskiktet (kvävenedfall). Metoder för att öppna mosstäckets till exempel genom att sladda/tillfälligt höja betetrycket/utföra små hyggesbränningar utreds. 	
Skötsel av hedar	<p>Igen vuxna hedar ISTÅNDSÄTTAS genom att röja träd och enar från dem samt genom hyggesbränning. En del av de enbuxna hedarna som behöver iståndsättas grundligt hyggesbränns under de torra sommarmånaderna, då måren som täcker marken och vegetationen i huvudsak förbränns och ger utrymme för en mosaik av risväxter och fläckar av torräng och mineraljord, som är särskilt värdefulla med tanke på den biologiska mångfalden. Hedar med FORTLÖPANDE SKÖTSEL betas regelbundet och hyggesbränning görs upprepade gånger med cirka 15–25 års mellanrum på våren och hösten. De enbuxna hedfläckarna på små öar kompletterar nätverket av hedar och även dessa hyggesbränns regelbundet för att bevara naturtypens särdrag.</p> <p>I Skärgårdshavet har de största (>10 ha) förekomsterna av torra hedar (4030) uppkommit och bevarats tack vare traditionell betesgång och regelbunden hyggesbränning. Dessutom påträffas hedar utanför betesmarkerna även på klippiga öar och åsöar. Alla typer av hedar är hotade naturtyper och deras värde för den biologiska mångfalden är starkt förknippat med den mosaikartade strukturen som bildas av hedvegetation samt fläckar av torräng och solexponerad mineraljord.</p>	Brådsökande (3–5 år)
Vi iståndsätter häckningsplatser och beaktar artens krav vid andra skötselobjekt	Utifrån en kartläggning av häckningsplatserna för höksångare genomförs nödvändig iståndsättning av häckningsmiljön för att arten ska ha tillräckligt gynnsamma livsmiljöer i Skärgårdshavet. Kraven på höksångarens häckningsmiljö beaktas i den övriga naturvården.	Brådsökande (3–5 år)
Skötsel av lövängar	<ul style="list-style-type: none"> – Lövängar slås i regel årligen för att bevara naturtypens särdrag. Efter övervägande kan mellanår hållas i fråga om slåttern, om det är motiverat till exempel på grund av svår torka. – Foderträdens löv skärs till foder med cirka 4–5 års mellanrum. Experter på trädvård, arborister, används i så stor utsträckning som möjligt när löven skärs. – Det säkerställs att nya foderträd växer fram. – Användningen av talkoarbete vid skötseln av lövängar fortsätter som en kostnadseffektiv arbetsform som möjliggör högklassig skötsel av lövängarna. – På lång sikt utreds också möjligheterna att iståndsätta nya skötselobjekt och finansieringen av fortsatt skötsel tillsammans med NTM-centralen och miljöministeriet. 	Brådsökande (3–5 år)
Skötsel av trädbevuxna vårdbiotoper (andra än lövängar)	<ul style="list-style-type: none"> – Betesgången på betesmarkerna fortsätter och kvaliteten på skötseln förbättras genom att samarbetet med aktörerna inom avtalsbaserad betesgång utvecklas och standardiseras enligt samma principer som i öppna vårdbiotoper. – Oberoende av betesdjuren är det viktigt att använda rotationsbete vid objekt med mångsidiga och/eller motstridiga värden, såsom vårdbiotop- och lundvärden, i synnerhet i skötselområdena 2, 3 och 4 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård. Konsekvenserna för naturtyperna och artbeståndet följs upp som en del av det kommande uppföljningsprogrammet, och betetrycket och tidpunkten för betesgången revideras utifrån observationerna. Arbetet utförs i samarbete med NTM-centralens miljöavtalsexperter 	Brådsökande (3–5 år)

	<ul style="list-style-type: none"> – Slybekämpningen utvecklas enligt samma principer som i öppna vårdbiotoper. – På de skötta objekten görs vid behov nya gallringar av det dominerande trädbeståndet för att minska den ökade skuggningen i och med att träden växer. Tidsintervallet för underhållsgallringarna är vanligtvis cirka 25–35 år beroende på objektet. – På betesmarkerna utreds hur trädbeståndet i betade skogar under 65 år kan gallras till skogsbeten eller hagmarker när de är tillräckligt näringsrika (MT+, OMT och lund). Detta beaktas i uppdateringen av den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård. – Bevarandet av arter som lever på död ved i trädbevuxna vårdbiotoper tryggas genom att öka mängden död ved, inklusive brända träd. – Vi värnar om vildapeln och utreder möjligheten att föröka arten från frön genom att odla och ympa den. Vi ser också till att andra trädarter som är fåtaliga (bland annat ädla lövträd, asp och sålg) förnyas på betesmarkerna exempelvis genom att skydda plantor och unga individer från betesdjuren. 	
Istandsättning och högklassig skötsel av mnemosynefjärilens habitat samt uppföljning av arten	<ul style="list-style-type: none"> – Mnemosynefjärilen är en paraplyart för hagmarker, ängar och betade lundar i näringsrika och kalkpåverkade områden i skärgården. – Istandsättningen av områden som är kopplade till nätverket av habitat för mnemosynefjärilen fortsätter för att uppnå en gynnsam skyddsnivå i skötselområdena 1 och 2 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård. En gynnsam skyddsnivå fastställs enligt det åtgärdsprogram som för närvarande utarbetas vid NTM-centralen i Egentliga Finland. – Kvaliteten på skötseln av de nuvarande objekten med mnemosynefjärilar säkerställs genom att reglera betesgången och minska hjortdjurens skadliga effekter på nunneörtssläktet och honungsväxter samt genom att genomföra de resterande istandsättningarna som planerats för dessa objekt och sköta eftervården av de istandsatta områdena. – Istandsättningen fortsätter för att stärka nätverket av habitat för mnemosynefjärilen vid objekt som identifierats som viktiga i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård. Målet för brådskande istandsättningar är cirka 20 hektar ängar och hagmarker. Utöver dessa istandsätts skogsbeten som ingår i områdeshelheterna. – Målet är att fördubbla antalet mnemosynefjärilar under 10 år i skötselområde 2 i den övergripande planen samt att uppnå en gynnsam skyddsnivå. – Uppföljningen av mnemosynefjärilens populationer fortsätter regelbundet (minst vart femte år). – Möjligheten att grunda nya populationer av mnemosynefjäril med hjälp av utplanteringar till habitat i gott skick i områden som är särskilt viktiga för nätverket utreds. 	Mycket brådskande (1–2 år)
Stärkande av nätverket av habitat för apollofjärilen och uppföljning av arten	<ul style="list-style-type: none"> – I apollofjärilens habitat ingår klippor på skär och öar där det växer kärleksört samt ängar med honungsväxter i närheten av klippområdena. – I apollofjärilens habitat (bland annat skär och ängar med apollofjärilar i skötselområde 5 i den övergripande planen) istandsätts genom röjning öppna och halvöppna livsmiljöer som lämpar sig för honungsväxter och kärleksört, som är värdväxten för artens larver bland annat på enbevuxna ängs- och hedområden, slybevuxna strandängar och frodiga områden med ungt trädbestånd. De arealer som lämpar sig för arten och de växter den behöver utökas också genom hyggesbränning i enbevuxna områden. Kärleksörtens fröbank kan behandlas mekaniskt för att aktivera gröningsprocessen. En viktig del av skötselåtgärderna är också att reglera vitsvanshjortpopulationen i artens förekomstområden, eftersom hjortarna gärna äter honungsväxter. – Uppföljningen av artens utbredning och skötselåtgärdernas effektivitet fortsätter regelbundet med hjälp av frivilligarbete och i samarbete med forskare vid Åbo universitet. I arbetet med att istandsätta habitat utnyttjas erfarenheter från tidigare istandsättning. 	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi istandsätter fåglarnas viktigaste häckningsöar genom att minska trädbeståndet och annan högre vegetation	Öppna livsmiljöer är särskilt viktiga för skärgårdsfåglar och många rastande fågelarter. Målet är att hålla de viktigaste fågelöarna öppna. Särskilt viktigt är det att hålla häckningsplatserna för sydlig kärrsnäppa och småtärna öppna från högre vegetation. När jakten på främmande rovdjur utvidgas till mellanskärgården förväntas skärgårdsfåglarna sprida sig till dessa områden. Genom att hålla ett öga på fåglarnas utbredning säkerställs att det finns lämpliga öppna miljöer i mellanskärgården där skärgårdsfåglar kan häcka.	Brådskande (3–5 år)
Strandnaturtypernas igenväxning	– Övernödnngen av Östersjön och delvis också inhörandet av den traditionella hokanskötseln har nå många	Mycket brådskande (1–2 år)

begränsas och skräp som samlats på stränderna avlägsnas	<p>håll lett till igenväxning av strandängar, sandstränder och steniga stränder bland annat genom att vass breder ut sig och antalet kväveälskande arter ökar.</p> <p>– Vanligtvis finns det objekt som behöver skötsel i synnerhet i skötselområdena 3–6 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård, men även på andra ställen där representativa strandnaturtyper och värdefulla strandarter hotas av igenväxningen. Särskilt öar som är viktiga för fågelbeståndet, värdefulla strandängar, förekomster av hotade arter samt sandstränder på åsöar och steniga sandblandade stränder är viktiga skötselobjekt.</p> <p>– Övergödningen av strandnaturtyperna minskas bland annat genom att slå vass, bränna vass och gräva upp vassruggar med rötterna. Dessutom minskas de högvuxna kväveälskande arterna som drar nytta av övergödningen bland annat genom slåtter och minskning av organiskt material som sköljts upp på stranden. Unga träd röjs också.</p> <p>– Skräp tas bort från öarnas stränder. Insamlingen av skräp effektiveras genom att lokalisera de områden där skräp systematiskt sköljs upp på stranden och koncentrera insamlingen av skräp till dessa stränder.</p> <p>– Beredskapen inför klimatförändringarna utvecklas genom att i samarbete med forskningsinstitut och universitet utreda bland annat hur höjningen av havsvattenståndet samt minskningen av istäcket på vintrarna och salthalten i havsvattnet påverkar strandnaturtyperna och de arter som lever där. I beredskapen betonas upprätthållandet av ett omfattande och representativt nätverk av strandnaturtyper samt i fråga om enskilda strandnaturtyper en utredning av områden som lämpar sig för flyttning på grund av det högre havsvattenståndet och skötseln av dessa områden.</p>	
Effektiviserad jakt på mink och mårhund fortsätter systematiskt	<p>Eliminering av främmande rovdjur har visat sig vara en av de mest effektiva åtgärderna för att skydda skärgårdsfåglar. I Skärgårdshavet har främmande rovdjur avlägsnats ställvis i den yttre skärgården i flera decennier och under de senaste fem åren har jakten på främmande rovdjur utvidgats till mellanskärgården. Resultaten har varit positiva för skärgårdsfågeln. Målet på lång sikt är en skärgård som är fri från främmande rovdjur, vilket innebär att jakten ska täcka och utvidgas från den yttre skärgården mot den inre skärgården och de så kallade "matningsstationerna" på fastlandet. Syftet är att förhindra att främmande rovdjur tar sig från uddar på fastlandet och andra centrala platser ut i skärgården.</p>	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi testar en metod för eliminering av vitfingrad brackvattenskrabba	<p>Främmande marina arter anländer obemärkt till exempel med barlastvatten från fartygstrafiken och sprids ofta på havsbotten till ett stort område. Främmande arter sprider sig aggressivt och när antalet individer ökar kan de förändra och försvaga de marina näringskedjorna (indirekt inverkan på bestånden av fiskar, havsfåglar och sälar samt på fisket). I Skärgårdshavet har den vitfingrade brackvattenskrabban under de senaste 15 åren spridit sig nästan överallt och den förekommer ställvis i rikliga populationer. Arten påträffas på mjuka gyttjebottnar, sand- och grusbotten nära stranden. Det har observerats att den vitfingrade brackvattenskrabban försämrar förekomsten av bland annat blåstång genom att jaga den makrofauna som håller blåstången fri från alger. Krabborna äter dessutom fiskrom och kan därmed påverka fiskbestånden i området. Spridningen av den vitfingrade brackvattenskrabban kan inte längre förhindras, men som en del av projektet Biodiversesea testas metoder för att minska beståndet lokalt i området kring Högland, bland annat med hjälp av en bottensug och mjårdar.</p>	Brådskande (3–5 år)
Minskning och bekämpning av främmande växtarter	<p>I Skärgårdshavet har man framgångsrikt bekämpat främmande växtarter under de senaste åren, bland annat har cirka hälften av vresrosförekomsterna förstörts. Bekämpningen av vresrosen och andra främmande arter som klassificerats som nationellt invasiva samt trädgårdsväxter som sprider sig kraftigt i naturen (bland annat vårtörel, gullrisläktet, älsallat) fortsätter. Bekämpningen av främmande växtarter främjas i samarbete med markägare på privat mark. Intressentgruppernas bekämpningsprojekt stöds i så stor utsträckning som möjligt. Dessutom informeras områdets invånare och besökare om främmande arter i skärgården. Med tanke på bekämpningen av främmande växtarter är det viktigt att utreda hur olika bekämpningsmetoder fungerar och lämpar sig för olika objekt samt att samla in information om nya förekomster och regelbundet följa upp nya skott som gror ur fröbanken vid förekomster som bekämpats tidigare.</p>	Mycket brådskande (1–2 år)
Objektspecifika förvaltningsplaner för beståndet av vitsvanshjort och rådjur	<p>Den områdesspecifika förvaltningsplanen och den systematiska jakten på rådjur syftar till att kraftigt minska antalet rådjur i skyddsområdena för att skydda objekt med värdefulla naturvärden. När det gäller vitsvanshjorten är målet att helt avlägsna arten från de mest värdefulla områdena. För rådiurens del föllis situationen och</p>	Mindre brådskande (6–10 år)

	<p>effekterna upp och med hjälp av årliga samarbetsmöten med Jakt- och fisketjänsterna fastställs målen på nytt enligt behov. Dessutom fortsätter den riktade och intensifierade jakten på vitsvanshjort. Under de senaste åren har avlägsnandet av vitsvanshjort effektiviserats på Örö, Sjalö och Pähkinäis-Kenkämaa.</p>	
<p>Vi deltar i projektet för att återuppliva häckningsbeståndet av sydlig kärnsnäppa i Finland</p>	<p>För närvarande utgörs häckningsbeståndet av sydlig kärnsnäppa av endast cirka 30 par och med ett så litet antal par hotas arten av utrotning. Häckningsbeståndet i Östersjön omfattar mindre än 300 par. Uleåborgs universitet leder ett nytt projekt för kläckning av den sydliga kärnsnäppans ägg i Finland 2024. Kläckning av ägg i en äggkläckningsmaskin minskar boförlusterna under ruvningen.</p> <p>Under den första fasen är avsikten att föda upp sydliga kärnsnäppor i Uleåborgsregionen, men i följande fas ska häckningsbestånden stärkas i övriga Finland. I Skärgårdshavet förekommer sydliga kärnsnäppor endast på Jurmo, där häckningsbeståndet utgörs av ett eller två par. I bästa fall har nästan ett tiotal par sydlig kärnsnäppa häckat på ön. Det vore av största vikt att stärka det häckande beståndet på Jurmo medan arten fortfarande förekommer på ön.</p>	<p>Mindre brådskanie (6–10 år)</p>
<p>Vi planterar ut ålgräs och kransalger</p>	<p>Målet är att bidra till att tillståndet för bottenhabitat och naturtyper med svag status förbättras samt att upprätthålla habitat och naturtyper med god status. Ålgräs och kransalger bildar undervattensängar som är väsentliga för den biologiska mångfalden. Arterna är känsliga för störningar och i denna åtgärd planteras ålgräset eller kransalgerna ut i områden där deras förekomster har försvagats eller försvunnit på grund av mänsklig verksamhet. Utplanteringen inriktas i första hand på områden där förhållandena är gynnsamma för arternas framgång, men någon slags faktor som förhindrar spridningen har försvårat artens naturliga spridning. Vid en del av objekten kan utplanteringen också förutsätta att den ursprungliga orsaken till störningen eller förlusten först elimineras eller minskas. De restaurerade områdena ökar den marina biologiska mångfalden och erbjuder bland annat lämpliga livsmiljöer, lek- och yngelområden för fiskar.</p>	<p>Brådskanie (3–5 år)</p>
<p>Flyttning eller återinförande av en art till iståndsatta objekt</p>	<p>Efter noggrant övervägande kan man flytta och återinföra arter när det gäller utrotningshotade arter eller deras värdväxter vars förekomster är små och isolerade, och därför riskerar försvinna på lång sikt till exempel på grund av sporadiska störningar eller inavel. Hotade växter och antalet individer av värdväxter som är viktiga för hotade arter kan också utökas till exempel med individer som odlats från frön eller sticklingar. Flyttningarna utökas till en början i liten skala för att återinföra arterna till förekomster som försvunnit samt till livsmiljöer som iståndsatts genom naturvårdsåtgärder.</p> <p>Flyttningar görs om arterna inte har ökat på naturlig väg trots skötselåtgärder i livsmiljön eller om arternas naturliga spridning bedöms vara långsam (till exempel om flyttningen över ett havsområde tar årtionden eller århundraden). Arter som är under utredning för att eventuellt utplanteras är bland annat mnemosynefjäril, näbbtrampört, vildapel, sodaört och backtimjan.</p> <p>Flyttningarna görs i samarbete med sakkunniga, de dokumenteras noggrant och utvecklas mot bakgrund de erfarenheter som gjorts. Arterna utökas om det är möjligt också från frön eller genom plantering av odlade individer (t.ex. med sticklingar eller frön som samlats in från den ursprungliga populationen).</p>	<p>Mindre brådskanie (6–10 år)</p>
<p>Vi producerar information om naturobjekt som ska skyddas och om fästplatser för oljebommar</p>	<p>Den ökade sjötrafiken ökar risken för oljeolyckor i Finlands kustområde och den har identifierats som en relativt osannolik riskfaktor i området, men när en oljeolycka sker har det mycket omfattande konsekvenser för havs- och skärgårdsnaturen. Dessutom har avsiktliga oljeolyckor identifierats som en metod för hybridpåverkan som hotar den nationella säkerheten. Forststyrelsen har ingående kännedom om området i och med kartläggningen av den marina naturen och vi känner till områdets viktigaste naturvärden. På så sätt kan vi anvisa de viktigaste objekten som kräver oljebekämpning i nätverket av skyddsområden i Skärgårdshavet. Vi producerar en förteckning över objekt som ska skyddas mot oljeskador och pekar ut oljebommarnas viktigaste fästplatser som geografiskt informationsmaterial i Forststyrelsens geografiska informationssystem (Uljas och ersättande system).</p>	<p>Brådskanie (3–5 år)</p>
<p>Vi ökar medvetenheten om skadliga</p>	<p>Främmande marina arter anländer oemärkt till exempel med ballastvatten från fartykstrafiken och det är inte</p>	<p>Brådskanie (3–5 år)</p>

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

arter och uppmuntrar till medborgarobservationer av främmande arter	lätt att upptäcka främmande arter på havsbotten när man rör sig på vattnet. Främmande arter sprider sig aggressivt och när populationen ökar kan de förändra och försvaga de marina näringskedjorna (indirekt inverkan på bestånden av fiskar, havsfåglar och sälar samt på fisket). Vi strävar efter att öka medborgarnas medvetenhet om främmande marina arter och deras kända inverkan på lokala ekosystem. Dessutom uppmuntrar vi medborgarna att göra observationer och anmäla dessa till de myndigheter som utför uppföljningen (exempelvis vieraslajit.fi). Medborgarobservationer bidrar till att effektivisera uppföljningen av främmande arter. Åtgärden inleds som en del av projektet Biodiversea LIFE-IP.	
Vi ökar medvetenheten om effekterna av att avlägsna främmande rovdjur och uppmuntrar till medborgarobservationer	Vi ökar medborgarnas medvetenhet om främmande rovdjur och deras kända skadliga konsekvenser för lokala ekosystem genom samarbete med intressentgrupper. Dessutom uppmuntrar vi medborgarna att göra observationer och anmäla dessa till de myndigheter som utför uppföljningen (exempelvis laji.fi). Målet är att årligen utarbeta meddelanden och producera kommunikationsmaterial om genomförandet och resultaten av jakten på främmande rovdjur.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi ökar medvetenheten om den marina naturens värdeområden hos organisationer i Skärgårdshavet	Finlands ekologiskt eller biologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA-områden) omfattar 87 områden som har valts utifrån nästan femton års kartläggningmaterial från VELMU-programmet (nationella inventeringsprogrammet för marin undervattensnatur) och avgränsats med hjälp av experter. EMMA-områdena omfattar bland annat de viktigaste fiskproduktionsområdena i Finlands havsområden och förekomstområdena för hotade arter oberoende av deras nuvarande skyddsnivå. Nästan alla dessa omfattar olika marina naturtyper och representerar den marina naturen med störst mångfald. I planeringsområdet har fyra EMMA-områden identifierats och beskrivits för närvarande (EMMA-områdena Ådöfjärden, Högsåra, Salpausselkä-åsarna och Skärgårdshavets yttre skärgård). Vi strävar efter att öka medvetenheten hos intressentgrupperna i Skärgårdshavet om dessa EMMA-områden och andra värdeområden i den marina naturen som ska identifieras i fortsättningen.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi producerar information om havsobjekt som är värdefulla för nätverket av skyddsområden	Det långsiktiga kartläggningsarbetet som Forststyrelsen utför i Skärgårdshavet och bearbetningen av det insamlade materialet som stöd för ett effektivare skydd av arterna och naturtyperna i området är av största vikt. Till exempel ligger endast 30 procent av Skärgårdshavets numera kända förekomster av ålgräs inom statens skyddsområden – resterande 70 procent ligger utanför de områden som förvaltas av staten, i samfälliga eller privata vattenområden. För att effektivisera skyddet av arter och naturtyper producerar Forststyrelsen information som grundar sig på kartläggningar om bland annat skyddade kransalgs- och ålgräsbottnar i Skärgårdshavet som är skyddade naturtyper enligt 64 § i naturvårdslagen (9/2023). Dessutom ger vi aktuell information om bland annat skyddet av östersjövikaren (direktivart, bilaga II och V).	Brådskande (3–5 år)
Minskning av slitaget på värdefulla sandbottnar	För att förbättra tillståndet för sandbottnar med betydande och känsliga naturvärden och förhindra att det försämras identifierar Forststyrelsen sandbottnar i Skärgårdshavet och strävar efter att samarbeta med andra delägare i samfälliga vattenområden och förhandlar om olika lindrings- eller begränsningsåtgärder för att skydda den marina naturen. När det gäller samfälliga vattenområden utreder vi delägarnas vilja att begränsa eller rikta ankringen på värdefulla ålgräsängar, till exempel genom att installera förtöjningsbojar vid känsliga besöksmål eller förtöjningslänkar vid populära besöksmål för att styra användningen. Åtgärderna genomförs om delägarlagen är positivt inställda till samarbetet. Sandön nordväst om Kasnäs fungerar som pilotobjekt.	Brådskande (3–5 år)
Vi ökar kunskapen om östersjövikaren och garanterar gynnsamma livsmiljöer för vikaren	I Skärgårdshavet består vikarbeståndet av 200–300 individer. Det finns inte särskilt mycket information om belastningen och hoten som riktas mot dessa delar av beståndet, men klimatförändringarna och den ökade sjötrafiken antas ha haft en negativ inverkan på bestånden. De nuvarande åtgärderna för skötsel och skydd av bestånden av östersjövikare är inte tillräckliga. Forststyrelsen deltar i WWF:s sälarbetsgrupp och projektet Vår saimenvikare 2, där man kartlägger och samlar in information om läget i de södra populationerna av östersjövikare. De viktigaste livsmiljöerna för dessa populationer finns i Skärgårdshavet. Artdata som samlas in i området används vid intressebevakning och skyddsplanering. Exempel: I arbetet med skötsel- och användningsplanen är målet att säkerställa lugna livsmiljöer för vikaren och skydda den mot mänskliga störningar genom zonplanering (så kallade tysta naturområden) samt att utöka områdena med begränsningar i rätten att färdas på de viktigaste öarna som vikaren använder.	Brådskande (3–5 år)
Vi ökar medvetenheten om fågelbeståndets värden hos andra organisationer i Skärgårdshavet	Skärgårdshavet är ett av Östersjöns mest värdefulla häcknings-, ruggnings- och rastområden för skärgårdsfåglar. Här häckar nästan alla skärgårdsfågelarter som påträffas i Östersjön. Skärgårdshavet ligger också vid en av de viktigaste flvttlederna på norra halvklotet. Över och förbi området flvttar rikligt med siö- och	Mycket brådskande (1–2 år)

	<p>rovfåglar samt tättingar.</p> <p>I Skärgårdshavet har information om fågelbeståndet producerats i stor utsträckning genom frivilligarbete, så nära arbete med intressentgrupperna är viktigt även i fortsättningen. Det rikliga materialet har bidragit till att forskningsinstitutet utifrån de uppgifter som samlats in i området har producerat ett stort antal vetenskapliga publikationer om fågelbeståndens tillstånd och skyddsåtgärdernas inverkan på fågelbestånden.</p> <p>Målet är att göra informationen om fåglarna lättillgänglig, att samarbeta med föreningar och sällskap för att skydda fåglarna samt att tillsammans med forskningsinstitutet utreda metoder för att skydda fåglarna.</p>	
Samarbetet för att minska rådjursbeståndens överbetning utökas	En effektiviserad minskning av rådjuren är en utmaning på öar med många markägare. Effekten av jakten blir obetydlig om rådjuren inte avlägsnas från en eller flera fastigheter. Det behövs omfattande samarbete mellan myndigheterna, jakträttsinnehavarna och markägarna. Rådjurens överbetning orsakar i synnerhet på våren betetryck på värdefulla lundar och vårdbiotoper. Situationen är utmanande särskilt i områden där det förekommer värdefulla insektsarter. Stammen av mnemosynefjäril är hotad, eftersom dess larver lever på bestånd av stor nunneört uttryckligen under våren. Även den vårblomande orkidéarten Adam och Eva lider av rådjurens betande. Arten är populär bland rådjuren särskilt när det bara finns lite annan vegetation. Målet är att samarbeta med Viltcentralen, NTM-centralen, jaktvårdsföreningarna och jaktsällskapen för att minska rådjurstycket i stora överbetade områden med splittrade markägarförhållanden.	Brådskanie (3–5 år)
Den övergripande planen för naturvård styr åtgärderna för naturvård och iståndsättning	Målet med den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård är att koncentrera naturvården till ekologiskt effektiva helheter, där sannolikheten för att artbeståndet ska bevaras ökar. Den övergripande planen för naturvården uppdateras regelbundet så att den motsvarar målen enligt den aktuella situationen (bland annat komplettering av nätverket av skyddsområden och hur iståndsättningen av nätverken framskrider).	Mycket brådskanie (1–2 år)
Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård uppdateras regelbundet	Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård uppdateras i samarbete med NTM-centralen och andra viktiga intressentgrupper. I samband med uppdateringen utvärderas genomförandet av planen och i planen inkluderas också objekt inom det marina naturskyddet som påverkas av skyddet av landnaturtyper. I fortsättningen uppdateras planen regelbundet med cirka fem års mellanrum och vid behov oftare.	Brådskanie (3–5 år)
Uppföljning, skötsel och iståndsättning av kalkrika bergssluttningars öppenhet	<ul style="list-style-type: none"> – Övergödande kvävednedfall, förhöjd koldioxidhalt och på många ställen också avslutad betesgång leder vanligtvis till att öppna kalkrika bergssluttningar växer igen och artbeståndet minskar. De kalkrika bergssluttningarnas igenväxning följs upp genom terrängbesök och om det är möjligt med hjälp av fjärranalysmetoder. – Naturvårdsåtgärderna inkluderar att röja enbuskar och unga träd på öppna och halvöppna kalkrika bergssluttningar på ekologiska grunder samt att minska de vanliga mossor och lavar som drar nytta av övergödningen och som täcker de kalkrika ytorna samt den mår som samlats på marken. Dessutom slås eller rensas problemarter såsom bergrör, tajgaörnbräken osv. – På de kalkrika bergssluttningarna i den inre och mellersta skärgården följs också betets inverkan på artbeståndet. Vid behov regleras betetrycket och betesperioden med hjälp av rotationsbete för att förhindra överbetning. Målet är att minska antalet vilda betesdjur och i synnerhet vitsvanshjortstammens storlek i områden med hög individtäthet. – För att upprätthålla livskraften hos arter som anpassat sig till förhållandena på skuggiga kalkrika bergssluttningar minskas vid behov bland annat underväxt och skogsmossor som täcker bergssluttningarna. – I den yttre skärgården hålls de kalkrika bergssluttningarna i regel öppna utan skötselåtgärder och gör det möjligt att bevara deras arter. 	Brådskanie (3–5 år)
Vi utreder potentiella restaureringsobjekt i havsmiljön och genomför restaureringar	I EU:s strategi för biologisk mångfald är restaurering av livsmiljöer ett centralt sätt att skydda den biologiska mångfalden. Målet är att bidra till att tillståndet för bottenhabitat och naturtyper med svag status förbättras samt att upprätthålla habitat och naturtyper med god status. Skyddet av arter och naturtyper förbättras genom restaureringsåtgärder för den marina naturen. Försämrade naturvärden återställs i så stor utsträckning som möjligt med beaktande av avrinningsområdet. I Skärgårdshavet är näringsbelastningen i avrinningsområdet den viktigaste faktorn som försämrar vattenkvaliteten. Skärgårdshavets restaureringsobjekt utreds som en del av en restaureringsplan för nätverket av marina skyddsområden som omfattar hela Finlands kust där man i nätverket	Brådskanie (3–5 år)

	av skyddsområden identifierar de objekt där skötsel- och restaureringsåtgärder kan vidtas samt genomför denna plan. Forststyrelsens befogenheter ligger på statens marker; i övriga Naturaområden förhandlas om restaureringsåtgärder och åtgärderna planeras i samarbete med markägarna.	
Tryggande och utveckling av talkoarbetet, miljöfostran och intressentgruppernas forsknings-/uppföljningsarbete	<p>Frivilligarbetet som tjänar målen för naturvården stärks särskilt genom att öka och utveckla talkoverksamheten.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Samanvändningen av baser som stöder Forststyrelsens verksamhet med intressentgrupperna utökas och utvecklas särskilt med tanke på naturvården, miljöfostran, forskningen och uppföljningen. – Talkoarbetet och dess möjligheter förbättras och ökas i synnerhet i Skärgårdshavets centrala områden för talkoverksamheten, som är lövängsobjekten Jungfruskär och Berghamns skärgård samt Örö specialområde för arter som trivs i solexponerade miljöer. Målet är att utöka talkoarbetet även i Jurmo. På dessa ställen spelar talkoarbetet en nyckelroll för att säkerställa kvaliteten på en särskilt god skötsel (t.ex. slåtter med små maskiner i stället för traktor på mycket värdefulla ängar, såsom Paradisängen på Jungfruskär, och krattning av gräs i stället för balning i syfte att undvika att jordmånen tätas och säkerställa att värdefulla växter hinner fröa innan slåtteravfallet samlas in). Dessutom ger talkoarbetet betydande kostnadsbesparingar för naturvårdsarbetena. Den viktigaste åtgärden är att upprätthålla och utveckla den infrastruktur som behövs för talkoverksamheten. – Byggnaderna som stöder talkoverksamheten fungerar också som bas för forskning, uppföljning och handledning (bl.a. Forskning i mnemosynefjärilen, fågeluppföljning och Arkipelagia-sällskapets guideverksamhet). – Talkoinfrastrukturen tillgodoser också på turistverksamhetens behov. Stöd för talkoverksamheten och annan verksamhet som möjliggör kostnadsintensiv naturvård prioriteras dock när beslut fattas om byggnadsbeståndet och dess användning. – Möjligheterna för turistverksamhet som stöder sig på principerna för förnyande turism utreds att stöda naturvårdsarbetet i de centrala områdena för talkoverksamheten, särskilt på Jungfruskär och Örö. Utgångspunkten för den förnyande turismen är att besöket har en positiv ekologisk, social och ekonomisk inverkan på objektet. – På öarna Jungfruskär och Örö prioriteras stöd och möjliggörande av naturvårdsarbete när beslut fattas om öns byggnadsbestånd och dess användning. 	Brådskande (3–5 år)
Ökning av antalet vårdbiotoper och skötselarealen samt förbättring av nätverkets sammankoppling	<ul style="list-style-type: none"> – Nätverket av vårdbiotoper utvidgas genom grundläggande iståndsättningsarbete (bl.a. genom röjning, hyggesbränning och betesgång). – De objekt som ska iståndsättas väljs utifrån målen och prioriteringarna för de olika skötselområdena i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård med beaktande av uppdaterade uppgifter om arter och naturtyper (inklusive nya skyddsområden). Behovet av iståndsättning koncentreras till ängar och hagmarker i skötselområdena 2, 3 och 4 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård, men det finns också behov av iståndsättning i andra skötselområden. Utöver ängar och hagmarker iståndsätts också skogsbeten och betesmarker i skogarna. – Övergödda naturliga ängar och hedar i den yttre skärgården iståndsätts på ekologiska grunder och i synnerhet i områden som är centrala för artbeståndet och habitatnätverket. – Konsekvenserna för såväl landnaturtyper som små vattendrag, såsom flador eller små insjöar, bedöms när nya iståndsättningsåtgärder och betesmarker planeras. 	Mycket brådskande (1–2 år)
En hög kompetensnivå och kontinuitet i planeringen och genomförandet av naturvården säkerställs	<ul style="list-style-type: none"> – Skärgårdshavets speciella naturtyper och förhållanden samt det stora antalet hotade arter förutsätter krävande specialkompetens inom naturvården. Det är nödvändigt att säkerställa kompetensen hos planerare av naturvård och personer som utför praktisk naturvård (egen fältpersonal, aktörer inom avtalsbaserad betesgång och företagare) för en högklassig och kostnadseffektiv naturvård. – Det är särskilt viktigt att bevara kompetensen vid Forststyrelsen, att sörja för utbildningen av företagare och aktörer inom avtalsbaserad betesgång samt studerande inom branschen bland annat genom att utveckla samarbetet med läroanstalterna. 	Mycket brådskande (1–2 år)
Iståndsättning av nätverket av solexponerade miljöer på ås- och moränöar	De öppna solexponerade livsmiljöerna på Skärgårdshavets kedjor av åsöar och sandiga moränöar upprätthåller populationer av tiotals hotade insektsarter. Arterna rör sig mellan den yttre skärgården och fastlandet längs kedjan av åsöar och mellan habitatfläckar inom nätverket av öar. Solexponerade miljöer påträffas i ett stort antal naturtyper med solexponering och sandhaltig moränjord såsom åsskogar, hedar, torrängar, sandstränder och	Brådskande (3–5 år)

	<p>dynamråden. Naturvårdsåtgärderna fokuserar på att sköta livsmiljöer som är viktiga för nätverket, bland annat skog- och enbevuxna solexponerade livsmiljöer, såsom sandiga stränder, torrängar, hedar (se punkt 5.3 Skötsel av hedar), enbusksnår och solexponerade sluttningar i åsskogar, som öppnas genom röjning och hyggesbränning. Dessutom görs strukturdragen i åsskogar med en eller två dominerande trädarter i jämn ålder mångsidigare bland annat genom att ställvis öppna solexponerade sluttningar samt öka mängden död ved med hjälp av hyggesbränning, ringbarkning och trädfällning. Efter iståndsättningen vidtas också kontinuerliga skötselåtgärder för naturtyperna på ekologiska grunder, bland annat upprätthålls öppenheten genom infrekventa röjningar och en del av öarna betas regelbundet. För att trygga honungsväxterna och insekternas näringsväxter regleras betesperioden och -trycket med hjälp av rotationsbete (se avsnittet 5.1 Betesgång i öppna vårdbiotoper). Vassruggar och röflor som drar nytta av övergödningen minskas på stränderna bland annat genom att förstöra små separata förekomster och slå dem.</p>	
<p>Vattenhushållningen på dikade myrar, fuktiga ängar och våtmarker förbättras</p>	<p>I Skärgårdshavet finns ställvis utdikade ängar och myrar (bland annat rikkärr och sumpskogar). Grävda fåror och diken återställs när återställningen bedöms förbättra naturtypernas representativitet och den inte orsakar olägenheter för hotade arter eller grannfastigheter. På öppna myrar och våtmarker röjs vid behov också unga träd och enar på ekologiska grunder för att upprätthålla öppenheten och minska avdunstningen, och en del av dem kan betas (bland annat på Jurmo). På Jurmo höjs grunddammen som installerats i rikkärret Träskets utloppsdike 2023 stegvis för att återställa vattennivån.</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>
<p>Vi avlägsnar och bekämpar skräp som sköljts upp på stränderna i Skärgårdshavet</p>	<p>På stränderna i Skärgårdshavets skyddsområden finns det på många ställen rikligt med skräp som sköljts upp på stranden ur havet bland annat på grund av strömmar, närheten till farleder för sjötrafik samt fritidsbåtliv och yrkesfiske. Strandskräpet hotar sjöfågelbeståndet och däggdjuren i området, eftersom de kan fastna eller kvävas. Dessutom mals strandskräpet småningom till mikroplaster och anrikas i näringsvävarna på havsbotten. Skräpiga stränder försämrar också rekreativvärdena i skyddsområdena. Vi utreder var de mest nedskräpade objekten finns på stränderna och havsbottenarna i Skärgårdshavets skyddsområden och avlägsnar strandskräp i samarbete med intressentgrupper och frivilliga aktörer samt utvecklar en kedja för borttagning, transport och återvinning av skräp i skärgården bland annat inom ramen för projektet Biodiversesea LIFE-IP.</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>
<p>Skötsel av lundar och beståndet av ädla lövträd</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Målet med naturvården av lundarna är att trygga och förbättra livskraften hos de lundarter som är typiska för olika lundtyper samt att sköta förekomster av hotade arter. Många lundtyper i Skärgårdshavet bevaras naturligt utan skötselåtgärder eller så behövs skötselåtgärder sällan. – Balansen i skyddet av lundar och vårdbiotoper och en gynnsam skyddsnivå tryggas genom skötsel som styrs av den övergripande planen för naturvården. Målet är att se till att lundnaturtyperna bildar omfattande nätverk som tryggar bevarandet av varje lundtyps särdrag. – Bevarandet av lundväxter, lövträd och lundbuskar som är fåtaliga (bland annat getapel, trubbhagtorn, spetshagtorn, slån, skogsolvon och vildapel) tryggas vid behov genom skötsel. Dessutom utreds möjligheterna att föröka arterna från frön av naturligt ursprung eller fröplantor som odlats i plantskola. – De ädla lövträdens livskraft upprätthålls genom att vid behov ge dem mer öppet livsrum. Målet är att särskilt se till att de äldsta ädla lövträden, enskilda isolerade individer och små förekomster av ädla lövträd är livskraftiga. I skötselområde 1 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård är det särskilt viktigt att trygga att eken förnyas. Vid objekt med rikligt med ädla lövträd låter man åtminstone en del av träden utvecklas utan skötselåtgärder. – Målet är att trygga upprätthållandet och förnyelsen av den oavbrutna följderna av stående murkna aspar samt förekomsten av ask och hassel. – De ekologiska grunderna för uppdämning av gamla tegdiken och andra dylika dikningar utreds objektspecifikt. Målet är att återställa vattenhushållningen till ett naturligt tillstånd och att vara beredd på torka under somrarna. På våren och vid störtregn rinner smältvattnet snabbt bort längs dikena jämfört med vad det gör i en lund i naturligt tillstånd. 	<p>Brådskande (3–5 år)</p>
<p>Kontinuerlig utveckling av naturvårdens verksamhet och arbetssätt.</p>	<p>I Skärgårdshavet har högklassig naturvård en nyckelposition när det gäller att upprätthålla och öka den biologiska mångfalden. Den föränderliga omvärlden och förändringarna i bland annat miljöförhållandena förutsätter att naturvårdsverksamheten utvecklas kontinuerligt. De bästa resultaten uppnås när ny forsknings- och uppföljningsinformation utnyttjas i utvecklingen och naturvårdsexperten och de som arbetar med naturvård utvecklar vården tillsammans. Vi identifierar och upprätthåller fungerande och kostnadseffektiva verksamhetssätt</p>	<p>Mindre brådskande (6–10 år)</p>

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

	för planeringen och metoderna inom naturvården.	
Stärkt samarbete med intressentgrupper inom naturskyddet och naturvården	Ett samarbete som är centralt för naturskyddet och naturvården utvecklas ingående med olika intressentgrupper, såsom myndigheter, universitet, läroanstalter, aktörer inom avtalsbaserad betesgång, naturvårdsföretagare, turistföretagare, lokalinvånare, byföreningar och organisationer. Dessutom samarbetar man med andra som bor i skärgården och personer som använder området för rekreation. Man strävar efter att möjliggöra frivilligarbete bland annat inom naturvård och artutredningar, och det leder också till mer växelverkan inom miljöfostran.	Brådskande (3–5 år)
Nya och kompletterande kartläggningar av den marina naturen	Nya och kompletterande kartläggningar av den marina naturen genomförs i planeringsområdet som en del av den riksomfattande kartlägningsplanen för skyddet av den marina naturen, som utarbetas årligen för varje havsområde utifrån olika projekt, informationsbehoven och finansieringssituationen. Det behövs naturinformation om hela växtperioden, speciellt informationen om arter som förekommer under den tidiga växtperioden är bristfällig. Nya kartläggningar genomförs för att upprätthålla den nuvarande informationsnivån. Forststyrelsen har fastställt att information om undervattensnaturen föråldras på cirka 20 år. I Skärgårdshavet är det aktuellt att inleda nya kartläggningar av den marina naturen från och med 2024. Kompletterande kartläggningar behövs för att precisera och utöka befintlig information. När den marina naturen kartläggs är informationen alltid punktformig, så kompletterande kartläggningar är nödvändiga. Dessutom behövs riktade uppföljningskartläggningar för att bedöma den marina naturens tillstånd och följa upp förändringar bland annat för direktivrapportering och bedömningar av hur hotade arter är.	Mycket brådskande (1–2 år)
Undervattenskulturarv beaktas i inventeringen av den marina naturen	Vid inventeringar av naturtyper under vatten håller man utkik efter eventuella från tidigare okända vrak, konstruktioner och föremål på havsbotten. Sådana dokumenteras när de hittas (fotografering och anteckningar) och placeringen fastställs. I fråga om redan kända vrak kontrolleras uppgifternas riktighet. Vid planeringen av inventeringarna beaktas även eventuella kända vrak och områdets arkeologiska potential. En expert på kulturarv registrerar observationer och rapporterar dem till det regionala ansvarsmuseet.	Brådskande (3–5 år)
Vi genomför kompletterande kartläggningar av skärgårdsfåglar	Kompletterande kartläggningar av skärgårdsfåglar ger aktuell information om förändringar i deras utbredning och antalet par utanför områden med permanent uppföljning av skärgårdsfåglar. Målet är att vi ska känna till skärgårdsfåglarnas tillstånd relativt väl i planeringsområdet. Den kompletterande kartläggningen omfattar både kartläggning av nya områden och uppföljning av produktionen av ungar. Med hjälp av uppföljningen av produktionen kan man få information om vilka faktorer som påverkar fåglarnas produktion av ungar och på längre sikt antalet par. Uppföljningen av produktionen av ungar producerar information för planeringen av nödvändiga skyddsåtgärder.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi identifierar viktiga ruggnings- och höstrastplatser för sjöfåglar	Skärgårdshavet är en nationellt viktig ruggnings- och rastplats för sjöfåglar. Målet är att identifiera och kartlägga viktiga samlingsområden så att eventuella hot mot dem kan avvärjas.	Brådskande (3–5 år)
Vi utreder utbredningen och förekomsten av fladdermusarter som påträffas i Skärgårdshavet	I Skärgårdshavet påträffas sju fladdermusarter och förekomstbilderna för dem är bristfälligt kända. Särskilt med tanke på förvaltningen av byggnadsbeståndet är det viktigt att vi känner till fladdermössens förekomstbild, så att eventuella rivningsarbeten och ändringar i byggnadsegendomen inte försämrar fladdermusbeståndets tillstånd.	Brådskande (3–5 år)
Informationen om indikatorarter som beskriver kvaliteten på de naturtyper som vårdas uppdateras regelbundet.	- Uppföljningen av kvaliteten på de naturtyper som behöver vård (bl.a. vårdbiotoper, solexponerade miljöer, strandnaturtyper) och indikatorarterna för skötselresultatet standardiseras. Uppföljningarna utvecklas åtminstone för följande arter: apollofjäril, höksångare, mnemosynefjäril, Adam och Eva, korskovall, pukvete, brudsporre, backtimjan, kattfo och gulmåra. Som indikatorarter kan man också välja arter som ofta har en negativ inverkan på mångfalden, såsom vass, berggrör, tuvtåtel osv. - Utöver indikatorarterna samlar man också in livsmiljöspecifika uppgifter om miljövariabler som är viktiga för krävande arter (närmare information i åtgärden för uppföljning av naturtyper som kräver naturvård) - Uppgifterna om indikatorarterna uppdateras minst vart sjätte år för alla platser som vårdats i mindre än tio år. Vissa särskilt känsliga arter kan följas upp oftare, till exempel kan mnemosynefjärilen och Adam och Eva följas upp med 1–3 års mellanrum. - På platser som har vårdats i över tio år uppdateras uppgifterna om indikatorarterna enligt art och plats efter övervägande, men med minst tolv års mellanrum.	Mycket brådskande (1–2 år)

<p>Vi utvecklar uppföljningen av effekterna på den marina naturen av användning i rekreationssyfte.</p>	<p>Rekreativ användning belastar den marina naturen bland annat med buller ovan och under vattnet, slitage på havsbotten när båtar förankras, slitage på populära stränder, nedskräpning, avloppsvatten och andra utsläpp i havet, till exempel båtfärg och bränsle. Det är särskilt känsliga naturtyper och arter, såsom ålgräsängar på sandbotten, som belastas. Det är ännu inte särskilt väl känt hur belastningen från rekreativ användning påverkar den marina naturen. Om vi identifierar den belastning som rekreativ användning orsakar på vissa platser, kan konsekvenserna för marina arter och naturtyper lindras eller förhindras med lämpliga åtgärder. Vi utvecklar LAC-metoden för uppföljning av rekreativ användningens hållbarhet för naturvärden under vatten. Vi testar och utvecklar ibruktagandet av metoden på värdefulla havsnaturobjekt, utgångs- och tröskelvärden för undervattensmätare, uppföljningen av dem och lämpliga åtgärder som lindrar konsekvenserna av rekreativ användning på den marina naturen. Med hjälp av satellitbilder analyserar och identifierar vi hotspot-områden för småbåtar i Skärgårdshavet under en period på flera år. Vi installerar en kamera/besökarräknare för att utreda antalet båtar som besöker bland annat Björkö. Utifrån utredningarna utvecklar och utarbetar vi nödvändiga åtgärder för att lindra konsekvenserna av rekreativ användning och rikta in styrningen av användningen.</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>
<p>Vi genomför uppföljningar enligt havsförvaltningsplanens övervakningsprogram</p>	<p>Målet med Finlands havsförvaltningsplan är att havet ska uppnå god status. Havsförvaltningsplanen gäller hela Finlands havsområde och sträcker sig från strandlinjen till den ekonomiska zonens yttre gräns. Havsförvaltningsplaner utarbetas i alla EU:s kuststater. Havsförvaltningsplanen består av tre delar som uppdateras vart sjätte år. Övervakningsprogrammet för Finlands havsförvaltningsplan har utarbetats för åren 2020–2026. Med hjälp av dykningar på kustvattnens mjuka gyttjebotten samt sand- och grusbotten följer man upp förändringar i artbeståndet och arternas täckning, som bland annat påverkas av eutrofieringen. Övervakningen omfattar alla Finlands havsområden (Bottenviken, Kvarken, Bottenhavet, Skärgårdshavet, Finska viken). I varje havsområde genomförs övervakningen i cykler på tre år.</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>
<p>Vi genomför och stöder intressentgruppernas uppföljning av hotade fågelarter och topprovdjur</p>	<p>Skärgårdshavets häckningsbestånd är mycket viktiga på nationell nivå i fråga om arterna höksångare, småtärna och sydlig kärrsnäppa som kräver särskilt skydd. Cirka 95 procent av det häckande beståndet av höksångare på fastlandet påträffas i planeringsområdet.</p> <p>För småtärnans del är beståndet som häckar i Skärgårdshavet det enda häckande beståndet söder om Bottniska viken. När det gäller sydlig kärrsnäppa är beståndet i Skärgårdshavet det enda i Egentliga Finland och utgör för närvarande knappt 5 procent av hela det häckande beståndet i Finland.</p> <p>Arterna som kräver särskilt skydd övervakas delvis i samband med uppföljningen av skärgårdsfåglar (småtärna) och delvis inom ramen för uppföljningen vid Jurmo fågelstation (sydlig kärrsnäppa). Höksångaren omfattas för närvarande inte av regelbunden uppföljning.</p> <p>För närvarande ansvarar frivilliga för uppföljningen av skärgårdens topprovdjur.</p>	<p>Mycket brådskande (1–2 år)</p>
<p>Vi genomför och samordnar riksomfattande uppföljningar av skärgårdsfåglar</p>	<p>De riksomfattande uppföljningarna av skärgårdsfåglar inleddes vid Finlands kust år 1948. Först omfattade de sex områden, varav ett finns i Skärgårdshavet, senare utvidgades de till att omfatta hela kusten. Materialet om antalet par som man får från uppföljningarna kan användas för många ändamål. De viktigaste är uppföljning av arternas bestånd, uppföljning av bestånden av viltfåglar, bedömning av hotade arter, uppföljning av skyddsområdenas tillstånd och rapportering med koppling till internationella förpliktelser (bl.a. HELCOM). Uppföljningen av skärgårdsfåglar är ett exceptionellt långvarigt och omfattande uppföljningsprogram på global nivå.</p> <p>I samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark finns fyra inventeringsområden i den yttre skärgården och två i mellanskärgården. I Sjalö skärgård finns ett inventeringsområde för mellanskärgården. Forststyrelsen samordnar uppföljningen av skärgårdsfåglar i samarbete med Finlands miljöcentral. Forststyrelsen har haft en stor del av uppföljnings- och samordningsansvaret för uppföljningsområdena i</p>	<p>Mycket brådskande (1–2 år)</p>

	samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark.	
Vi följer upp stammarna av små rovdjur, såsom uttern, och deras eventuella inverkan på fåglarna	Skärgårdshavets bestånd av små rovdjur har stärkts avsevärt under 2000-talet. Särskilt uttern verkar fortsätta öka i antal, också räven har observerats regelbundet, även i den yttre skärgården. Mården är en nykomling som har etablerat sig på några öar i mellanskärgården. Man får en mycket bra bild av stammarna av små rovdjur i samband med jakten på främmande rovdjur, då man samlar in observationer om alla små rovdjur som påträffas.	Brådskande (3–5 år)
Vi ordnar fågelkartläggningar i områden där man planerar att avlägsna främmande rovdjur	I Skärgårdshavet har man mest avlägsnat främmande rovdjur i den yttre skärgården, där det finns bäst uppgifter om effekterna av jakten. När jakten utvidgas till mellanskärgården behöver vi information om hur elimineringen av mårddhund och mink påverkar fågelarterna i mellanskärgården. Fågelkartläggningarna genomförs som en del av projektet Biodiversea.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi utreder störningar orsakade av turism och sjötrafik och deras inverkan på fågelarterna	Vi utreder störningar som orsakas av turism och sjötrafik och deras inverkan på fågelarterna för att utreda effekterna av områden med rörelsebegränsning, zoner och områden med liten mänsklig aktivitet. Enligt undersökningar som gjordes i Skärgårdshavet på 1990-talet kan mänsklig aktivitet och närvaro ha en skadlig inverkan på vissa fågelarter. För att förebygga och lindra skadliga konsekvenser behövs en utredning om människans inverkan på fågelarterna.	Mindre brådskande (6–10 år)
Vi utreder förekomsten av dovhjort och dess inverkan på arterna och naturtyperna på Nötö	Dovhjorten är en främmande art med en livskraftig population på Nötö som sträcker sig åtminstone till den intilliggande ön Mjöo, som till stor del hör till nationalparken. Det är oklart vilken inverkan dovhjorten har på arterna och naturtyperna. Syftet med åtgärden är att utreda antalet individer samt betets omfattning och intensitet. Om man upptäcker att dovhjorten påverkar artbeståndet kan man bedöma behovet av en uppföljning av naturtyperna. I nationalparken strävar man efter att hålla dovhjortstammen så liten som möjligt.	Brådskande (3–5 år)
Vi utreder konsekvenserna av vitsvanshjortarnas och rådjurens bete	Det är känt att starka hjortpopulationer har en betydande inverkan på artbeståndet och naturtyperna. Vitsvanshjorten och dovhjorten är främmande arter medan rådjuret är en etablerad däggdjursart i Finland. Det är inte precis känt vilken påverkan hjortarna har i skärgården. Forststyrelsen utreder hjortarnas påverkan i samarbete med olika aktörer. Dessutom utreds möjligheterna att minska hjortbeståndet och dess påverkan på arter och naturtyper. Det finns tecken på att nunneörten som mnemosynefjärilen livnär sig på samt honungsväxterna på ängarna har minskat på grund av hjortarna i mellanskärgården.	Brådskande (3–5 år)
Vi följer upp effekterna av nya främmande arter och nya arter	Under de senaste åren har många främmande arter och nya arter kommit till Finland. Vissa arter har haft skadliga konsekvenser för naturliga arter, för en del är konsekvenserna inte kända. Vi följer upp hur arter som eventuellt sprider sig till Skärgårdshavet påverkar arterna och naturtyperna i skyddsområdena. I fråga om vissa arter, såsom vildsvin, finns det rikligt med information om deras inverkan på bland annat växtligheten. Vid behov bekämpar vi arter. Vi följer också upp hur andra arter som är skadliga för mångfalden påverkar naturvärdena.	Brådskande (3–5 år)
Uppdateringen av informationen om naturtyper i Natura 2000-områdena synkroniseras för att betjäna direktivrapporteringen	- Informationen om Natura 2000-naturtyperna uppdateras vid terränginventeringar i samma takt som direktivrapporteringen, med 12 års mellanrum (direktivrapportering med 6 års mellanrum). - För att minska resursbehovet följer man sällan upp naturliga Natura 2000-naturtyper som förändras långsamt (bl.a. moskog, lund, myr, klippor (med undantag av klippvegetation på kalkrika bergssluttningar), samt naturtyperna rullstensåsar och skär och små öar i Östersjön). - Halvöppna och öppna Natura 2000-naturtyper som snabbt förändras följs upp mer intensivt (bl.a. naturtyperna solexponerade miljöer, havsstränder, vårdbiotoper och klippvegetation på kalkrika bergssluttningar). - Uppgifterna om Natura 2000-naturtyperna i de nya skyddsområdena kartläggs snabbt. - Hur kombinationer av fjärranalysmaterial och naturtypsinventeringar lämpar sig för Natura-naturtyperna utreds tillsammans med organisationer som utvecklar uppföljningen av naturtyperna (se mål 9).	Brådskande (3–5 år)
Uppgifterna om hotade arter uppdateras regelbundet	- Alla uppgifter om förekomster av arter som kräver brådskande skydd och arter som kräver särskilt skydd samt de mest hotade arterna (CR och EN) och direktivarterna (cirka 150 arter och cirka 1 000 förekomster) uppdateras regelbundet. - Uppgifterna om förekomsten av sårbara (VU) och nära hotade (NT) arter uppdateras i mån av möjlighet i samband med artutredningar och riksomfattande uppföljningar av vårdbiotoper, lundar eller dylikt, bland annat vid naturvårdsobjekt som kontinuerligt vårdats under en lång period. - I samband med undersökningar av förekomst bedöms behovet av att vårda arternas habitat.	Mycket brådskande (1–2 år)

	<p>- Nya artutredningar riktas särskilt till naturtyper som verkar värdefulla med tanke på artbeståndet samt till planeringsobjekt inom naturvården.</p> <p>- I mån av möjlighet främjas artutredningar som görs i samarbete med olika intressentgrupper (bl.a. forskningsinstitut, myndigheter och frivilliga).</p>	
Uppföljningen av de viktigaste naturtyperna som kräver naturvård fortsätter och kompletteras	Pågående uppföljningar av naturvårdens effektivitet utvecklas och för att förbättra tillförlitligheten kompletteras nätverken av objekt som följs upp med naturtyper som ska vårdas och som påverkas av naturvården. Pågående uppföljningar av naturtyper är uppföljningar av vårdbiotoper, lundar och solexponerade miljöer. Utöver dessa kan man följa bland annat skötseln av mnemosynefjärilens habitat, lundar på vårdbiotoper osv. Uppföljningscykeln anpassas bland annat till direktivrapporteringens rytm.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi utvecklar uppföljningen av rekreationsanvändningens hållbarhet för att skydda fåglarna	<p>Rekreativ användning medför olägenheter för fåglarna i skärgården i samband med båtliv, landstigning och vistelse i fåglarnas häcknings- och rastområden, buller, nedskräpning och flygning med obemannade luftfartyg. Särskilt belastas skyddade naturhamnar och ögrupper samt vissa öppna öar som är populära bland fåglar och människor, exempelvis Jurmo.</p> <p>Konsekvenserna av rekreationsanvändningen för fågelbeståndet har undersökts i Skärgårdshavet på 1990-talet, då båtlivet konstaterades störa särskilt sjöfåglarnas kullar. Den senaste tiden har man fått information från fastlandet om att obemannade luftfartyg (drönare) skrämmar bort fåglar. Det är inte känt vilken inverkan drönare har i skärgården. Om vi identifierar den belastning som rekreationsanvändningen orsakar på vissa platser, kan konsekvenserna för fåglarna lindras eller förhindras med lämpliga åtgärder.</p> <p>Vi utvecklar LAC-metoden för uppföljning av rekreationsanvändningens hållbarhet för att skydda fåglarna. Vi testar och utvecklar ibruktagandet av metoden på värdefulla fågelobjekt, utgångs- och tröskelvärden för mätarna, uppföljningen av dem och lämpliga åtgärder som lindrar konsekvenserna av rekreationsanvändningen på fågelbeståndet. Målet är i första hand att kartlägga vilka konsekvenser båtliv och rekreationsanvändning har på vissa platser som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet och hur man kan minska på de eventuella olägenheterna.</p>	Mindre brådskande (6–10 år)
Utveckling av uppföljningarna för att upptäcka förändringar	<p>- Uppföljningarna utvecklas till en kostnadseffektiv helhet som producerar information om naturtyper och arter och som anpassar sig till olika resurssituationer, och som utöver riksomfattande uppföljningar endast omfattar uppföljningar som behövs i skärgården.</p> <p>- I uppföljningarna utnyttjas fjärranalys så mycket som möjligt. Man strävar också efter att kombinera tillståndspliktigt forskningsmaterial från olika aktörer för uppföljningarna.</p> <p>- I utvecklingsplanerna för uppföljningen beaktas andra utvecklingsprojekt inom miljöförvaltningens uppföljning (t.ex. Finlands miljöcentrals utvecklingsprojekt för naturinformation).</p>	Brådskande (3–5 år)
Vi utreder hur igenväxningen av öppna naturtyper utvecklas	<p>- En metod för fjärranalys utvecklas för att bedöma växtlighetens täckning och möjligheten att använda fjärranalys utreds för att i större utsträckning följa upp igenväxningen av Skärgårdshavets öppna naturtyper.</p> <p>- En metod testas i den yttre skärgården, där det finns tecken på igenväxning av skär och öar, men omfattningen är oklar.</p>	Brådskande (3–5 år)
Vi utreder restaureringsobjekt i höksångarens häckningsmiljö och utarbetar restaureringsplaner för dem	<p>Höksångaren är en art som kräver särskilt skydd och vars häckande bestånd har minskat kraftigt i Finland sedan 1980-talet. Orsakerna till tillbakagången är inte ordentligt kända i Finland, men igenväxningen och försämringen av habitatet har misstänkts vara en bakomliggande faktor. Höksångaren föredrar halvöppna miljöer med både soliga och solexponerade kantzoner och tätare buskar samt en mindre mängd träd som skydd.</p> <p>Cirka 95 procent av fastlandets höksångarbestånd finns i Skärgårdshavet. Forststyrelsen och NTM-centralen i Egentliga Finland har en viktig roll i bevarandet av arten i Finland. Skärgårdshavet torde fortfarande vara relativt lämpligt för arten, eftersom det fortfarande finns gamla betesmarker som håller på att växa igen i utkanterna av mellanskärgården och den yttre skärgården. Höksångarens häckande bestånd i Skärgårdshavet omfattar omkring ett hundratal par och man känner till bortåt femtio reviröar. Målet är att kartlägga kända förekomstplatser tillsammans med NTM-centralen i Egentliga Finland och bedöma kvaliteten på häckningsmiljön</p>	Brådskande (3–5 år)

	och behovet av restaurering samt utarbeta restaureringsplaner enligt behov.	
Skydd av kulturarvet		
Åtgärd	Beskrivning	Prioritering
Genomförandet av skyddet övervakas och uppgifterna i det geografiska informationssystemet hålls aktuella.	Vid övervakningen av skyddet ska uppmärksamhet fästas vid skyddet av vrak i samarbete med sjöbevakningssektionen, särskilt i restriktionsområdet där kamera- och radarövervakning kan utnyttjas. Uppgifterna om objekten i Forststyrelsens geografiska informationssystem PAVE hålls aktuella. Planreserven för naturvården kompletteras proaktivt med planerings- och inventeringsobjekt som gäller kulturarvsåtgärder i Forststyrelsens geografiska informationssystem SASS.	Brådskande (3–5 år)
Forskning om historia, kulturmiljö och lokal kultur stöds genom att samla in information om dem.	Man sörjer för att den kulturarvsinformation som Naturtjänsterna samlar in är användbar och högklassig i forskningen om historia, kulturmiljö, landskap och lokal kultur. Kulturarvsinformationen är öppen. Inventeringsrapporterna och utredningarna publiceras så att de är tillgängliga för historia och miljöforskning på ett etablerat sätt. Även den geografiska informationen hålls öppet tillgänglig. Tjänster som väljs senare kan fungera som distributionsplattformar, till exempel portalen Agricola (https://agricolaverkko.fi/) och den nationella tjänsten avoindata.fi. Information om kulturarvet som är avsedd för allmänheten kan göras synlig via webbplatsen utinaturen.fi och Forststyrelsens kommunikation.	Brådskande (3–5 år)
Med hjälp av underhåll och uppföljning åtgärdar man reparationsskulden och anpassar sig till klimatförändringen.	För byggnadsarvsobjekten i planeringsområdet utarbetas en beräkning av reparationsskulden som innehåller målnivåer och kostnadskalkyler för reparationer samt årlig basfinansiering för underhållet av de vårdade värdeobjekten. Reparationer och underhåll av byggnadsarvsobjekt prioriteras med åtgärder enligt Forststyrelsens värdeklassificering utifrån inventeringsuppgifter och uppskattningar och med beaktande av de förändringar som klimatförändringen orsakar.	Brådskande (3–5 år)
Skötsel av kulturarvsobjekt och vårdbiotoper (bete, röjning).	Arkeologiska objekt sköts i huvudsak där de förekommer i samband med en vårdbiotop (som på Sundholm, Ramsö, Jurmo, Jungfruskär, Berghamn i Nagu, Stora Buskär, Öro, Yxskären och Norstö). Om det finns specialfinansiering att tillgå för vård av kulturarvet riktas den till vårdade värdeobjekt, objekt i RKY-områdena och VARK-objekt. Sådana objekt är till exempel Grönvikens kapellruin på Jurmo, bytomten Åsbacka på Berghamn och torplämningen på Ramsö i Houtskär samt bland byggnadsarvsobjekten Stenhuset på Utö, Öros värdebyggnader, Högsåra gamla lotsstation, fiskestugan på Gärskär och kyrkan och begravningsplatsen på Sjalö.	Brådskande (3–5 år)
Inventering, konditionsgranskning, dokumentering och värdering av kulturarvsobjekten i planeringsområdet	Kompletterande inventeringar av de arkeologiska objekten i planeringsområdet genomförs och deras skick följs upp. Byggnadsarvsobjekten behöver grundläggande och kompletterande inventering, dokumentering, byggnadshistoriska utredningar, värdering och uppföljning. Vid värderingen av byggnadsarvsobjekt tillämpas Forststyrelsens värderingsnyckel. Inventeringarna genomförs systematiskt under skötsel- och användningsperioden. Byggnaderna hålls bäst i skick när de används och är bebodda. Man strävar efter att byggnaderna ska användas för vettiga ändamål.	Brådskande (3–5 år)
Uppföljningen av kulturarvsobjekten producerar information för LAC-indikatorn och planeringen av underhållet.	Uppföljningen av arkeologiska objekt och byggnadsarvsobjekt utvecklas utifrån erfarenheterna. Man strävar efter att följa upp de arkeologiska objekten med hjälp av drönare och RTK-mätning så att man kan följa eventuella förändringar i ställningen och placeringen av stenar och block som hör till objektets struktur. Kompassrosen på Björkö har fungerat som pilotobjekt för utvecklingen av metoden.	Brådskande (3–5 år)
Naturskydd: privat mark och privata skyddsområden		
Skötseln av naturen på land hänvisar till den övergripande plan som utarbetats för naturvården i Skärgårdshavet. Åtgärder som genomförs i privata skyddsområden ska alltid ha markägarens samtycke och en plan som godkänts av NTM-centralen. I planen har inga direkta åtgärder anvisats för privata skyddsområden, men exempelvis skötsel av vårdbiotoper och avlägsnande av främmande arter lämpar sig också för privata skyddsområden. Vatten- och havsvården är systematisk planering och verksamhet som omfattar hela landet och vars mål är god status i vattnen. Motsvarande planer görs i alla EU-länder i sex års cykler. Vattenvården planeras i sju vattenförvaltningsområden. NTM-centralerna ansvarar för planeringen av vattenvården. Miljöministeriet ansvarar för planeringen av havsvården i samarbete med NTM-centralerna. Medborgare och andra intressentgrupper kan delta i planeringen av vattenvården i regionala samarbetsgrupper som koordineras av NTM-centralerna. I de olika skedena av planeringen av vattenvården ordnas dessutom höranden där alla medborgare kan ge respons.		

Skydd av kulturarvet: privat mark och privata skyddsområden

Regionala ansvarsmuseet för Egentliga Finland ansvarar för skyddet av kulturarvet i privata skyddsområden och privatägda marker och vattendrag. Museet ger bland annat aktörerna råd i musei- och kulturarvsarbetet. Ansvarsmuseet undersöker, dokumenterar och inventerar kulturmiljöer, byggnadsarv och det arkeologiska kulturarvet i landskapet samt ger råd om vård och reparation av byggnader och kulturmiljöer. Kulturarvsarbetet i landskapet utförs i samarbete med Museiverket.

15 Åtgärder inom rekreativ användning och naturturism

Förklaring På blanketten preciseras de åtgärder som angetts i samband med målsättningen för användningen av naturen för rekreativ ändamål, främst friluftsliv, naturturism, kommunikation och skyltning. Åtgärdernas art, storleksklass och läge fastställs med tillräcklig noggrannhet. Beskrivning av det tekniska genomförandet av åtgärderna och närmare anvisningar ingår i åtgärdsplanerna.

Besöksprognos	90 000	År	2035
---------------	--------	----	------

Beskrivning av efterfrågan (målbild) och förändring jämfört med nuläget

Skärgårdshavets nationalpark inrättades 1983 och har etablerat sig som ett populärt rekreations- och utflyktsmål som man besöker varje år. Antagandet är att det under de kommande åren inte kommer att ske några väsentliga förändringar i mängden självständig rekreation. På Örö är målet att ha företagsdriven turistverksamhet året runt och tillväxtpotential finns utanför sommarsäsongen. På Jungfruskär kan antalet besökare under sommaren öka i och med turismen. På Björkö och Berghamn kan antalet turister under sommarsäsongen öka något. På Själo huvudö, som hör till Själo naturskyddsområde, finns tillväxtpotential främst på våren och hösten. I fortsättningen finns det bättre förutsättningar än tidigare för självständig paddling och verksamhet som drivs av paddlingsföretag.

Rekreativ användning och naturturism

Åtgärd	Beskrivning	Prioritering
Besökarundersökning och besökaruppföljning	Besökarundersökningen i nationalparken upprepas cirka vart femte år enligt de rådande anvisningarna. Föregående besökarundersökning gjordes 2019. Antalet besök följs upp med hjälp av räknare och företagarnas uppskattningar för uthyrda objekt. Beräkningsmetoden behöver preciseras och utvecklas.	Brådskande (3–5 år)
För att stödja utvecklingen av naturturismen kan vid behov en företagsundersökning genomföras.	Föregående företagsundersökning i Skärgårdshavet gjordes 2008. Undersökningen ger information om företagets verksamhet, flaskhalsar i verksamheten och önskemål beträffande skyddsområdena. Undersökningen kan upprepas vid behov.	Mindre brådskande (6–10 år)
Planen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet uppdateras efter 2030.	Skärgårdshavets plan för ansvarsfull turism bearbetades under 2022–2023. Planens livscykel är cirka sju år. Senast efter 2030 är det dags att uppdatera läget; hur det ser ut och vart är vi på väg.	Mindre brådskande (6–10 år)
Främjande av åretruntturism på Örö.	I Skärgårdshavets nationalpark eftersträvas åretruntturism på Örö kustfort. Turismen utvecklas enligt de ramvillkor som natur- och kulturskyddet ställer. Med hjälp av naturturism hålls Örö bebodd och infrastrukturen i skick året runt. För att utveckla verksamheten behövs en realistisk uppfattning om de byggnader och konstruktioner som ska underhållas. En förutsättning för att åretruntturismen ska utvecklas är att öns företagare kan bo på ön. Även anställda och turister behöver ändamålsenliga inakvareringsmöjligheter. Som stöd för Örös naturturism uppdateras öns utvecklingsplan, där man mer ingående utvärderar exempelvis målet om ett hållbart besökarantal på ön och variationen i fördelningen av antalet besök och besökarprofiler under ett kalenderår. En avgörande fråga för att åretruntturism ska utvecklas på Örö är bevarandet av förbindelsebåttrafiken, som behövs för öns underhåll året runt och i synnerhet vintertid också för transport av invånare, anställda och besökare.	Mycket brådskande (1–2 år)
Turismen och förlängningen av turistsäsongen främjas: Björkö, Bodö,	Åtgärder som möjliggör längre turistsäsong och turism varierar mycket i fråga om dimensioneringen.	Brådskande (3–5 år)

<p>Jungfruskär, Berghamn, Själo.</p>	<p>På Björkö är målet att hålla den grundläggande infrastrukturen i skick; naturstig, skyltar, en tydligt markerad eldplats för dem som tältar och en fungerande tältplats. För dem som kommer med förbindelsebåt behövs en tydligt skyltad led från bryggan till nationalparkens tjänster.</p> <p>På Bodö underhålls rutten från Ånholmsfladan till gästhamnen. Detta gynnar både båtförare och tältare som kommer till Ånholmsfladan.</p> <p>På Jungfruskär behövs mer resurser för turismen och för att förlänga turistsäsongen, eftersom målen bland annat är förknippade med att förbättra inkvarteringen. Till exempel kan vaktstugan rivas och ersättas av barackinkvartering. Skarpnäs anpassas så att inkvarteringen passar för små grupper. Samma lokaler används av både talkoarbetare och betalande kunder, så tiderna och sätten olika byggnader används ska fastställas med hjälp av ett produktkort som skapas för objektet.</p> <p>På Berghamn i Nagu finns Västerby gård som upprätthålls av Forststyrelsen och som mestadels är låst. I huvudbyggnaden finns en utställning som samarbetsföretagarna kan visa för grupper. Nyckeln fås från Forststyrelsen. De små utställningarna i bodarna på gården är öppna året runt. Man kommer till ön med en avgiftsfri förbindelsebåt.</p> <p>Forststyrelsens uppgift på Själo är i fortsättningen att upprätthålla markerade leder och naturstigen. Själo kyrka förblir ett besöksmål för turister som beaktar kulturarvets värden och begränsningar.</p>	
<p>Utvecklingsplanen för Öro uppdateras</p>	<p>Den nuvarande utvecklingsplanen för Öro är från 2013. Ön öppnades för allmänheten i juni 2015 och efter åtta års erfarenheter är det dags att uppdatera planen: nuläge, mål och utmaningar för de kommande åren.</p>	<p>Mycket brådskande (1–2 år)</p>
<p>Man strävar efter att möjliggöra utveckling av förnyande turism.</p>	<p>Målet är att möjliggöra utbudet av produkter för förnyande turism i nationalparken. Målet är också att besökarna ska lämna positiva spår efter sig genom att utföra konkret naturvårdsarbete. Samtidigt värnar de om sin egen relation till naturen och satsar på sitt eget välbefinnande. Företagarna sköter om produktutvecklingen, Forststyrelsen hjälper till bland annat med att fastställa lämpliga objekt och ge tillräcklig introduktion.</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>
<p>Nationella avtal om hållbar naturturism ingås med turistföretagare.</p>	<p>Forststyrelsen ingår samarbetsavtal om hållbar naturturism med de turistföretag som är verksamma i naturskyddsområdet. Avtal ingås enligt rådande anvisningar. För att bedriva affärsverksamhet inom turism krävs alltid ett avtal när det gäller områden med leder, rastplatser eller andra friluftskonstruktioner och när företagets verksamhet stöder sig på dessa friluftskonstruktioner.</p>	<p>Mycket brådskande (1–2 år)</p>
<p>Tältområdet på Öro kan inkluderas i företagavtalet.</p>	<p>För att främja livskraften i företagsverksamheten på Öro kan tältområdet läggas till i företagavtalet. Därmed kan företagaren i fortsättningen ta ut en serviceavgift för användningen av området. Mot en avgift ska det erbjudas fler tjänster än vad som erbjuds på Forststyrelsens avgiftsfria tältplatser, till exempel dusch och bastu.</p>	
<p>När efterfrågan ökar kan ett objekt utrustas så att det går att reservera för grupper.</p>	<p>I Skärgårdshavet finns för närvarande en avgiftsbelagd rastplats på Öro som kan reserveras för grupper. När efterfrågan ökar kan en sådan inrättas på Jungfruskär, Högholmens västra strand eller på Kappalholmen nära Nötö. Med inrättande avses åtminstone en eldplats som omfattas av underhåll, ett låst vedlida, ett bord och en toalett.</p>	<p>Mindre brådskande (6–10 år)</p>
<p>Ändringar för ödestugor, rast- och tältplatser samt leder.</p>	<p>Den gamla fiskestugan på Alunskär blir en ödestuga som kan användas när inga begränsningar för att färdas i området råder.</p> <p>Tältning möjliggörs på några så kallade obebyggda rastplatser. Dessa betjänar i synnerhet paddlare, men är tillgängliga för allt båtfolk. Objekt: Gärskär, Ånholmsfladan vid Bodö, Kappalholmen, Låga Sundskär och Norra Benskar. Platserna utrustas endast i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa hållbar användning av området och besökarnas säkerhet. I förhandsinformationen (t.ex. på utinaturen.fi) kan man rekommendera en specifik landstigningsplats.</p> <p>Rastplatsen på Nölstö flyttas till Storlandet på Jungfruskär, där även de övriga tjänsterna på Jungfruskär finns.</p> <p>Tältplatserna utvidgas på flera öar; på grund av fästingar övernattar besökare numera på klippor i tält som står siälvsändigt. De som använder hånammattor behöver träd och andra tältar fortsättningsvis på miukt underlag.</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

	<p>Grupper som rör sig med turistföretagare (vanligen 10–15 personer) behöver också ställvis mer utrymme än i nuläget. I avgränsningarna av områdena beaktas naturskyddsaspekterna. Målet är att för varje byggd rastplats fastställa ett tältområde som framgår tydligt av infotavlorna på ön. Platser där tältområdet utvidgas: Dalskär, Högland, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär, Sandön, Stora Hästö, Yxskär och Öro.</p> <p>På Björkö vore det önskvärt att utvidga tältområdet, men eftersom det ligger i ett privat skyddsområde fattas besluten i anslutning till detta mellan NTM-centralen och markägaren.</p> <p>Ölmos är ett känsligt sandstrandsområde, där slitage bör förhindras. Om Kimitoöns kommuns önskan om en led från Ölmos söderut förverkligas, undersöks möjligheterna att förlänga leden till en del av nationalparken. Största delen av området fredas från besökare.</p>	
<p>Ödestugor, rast- och tältplatser samt leder som ska bevaras och underhållas.</p>	<p>Ödestugorna på Gärskär och Konungsskär upprätthålls.</p> <p>Rastplatser som upprätthålls (utflyktshamnar) (14 st.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Boskär: brygga, eldplats, vedskjul och toalett - Berghamn, Jungfruskär och Yxskär: brygga, eldplats, vedskjul, tältplats och toalett - Björkö, Dalskär, Högland, Högsåra, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär, Sandviken, Sandö och Stora Hästö: eldplats, vedskjul, tältplats och toalett <p>På Små Sundskär och Långlandet bevaras de obebyggda rastplatserna.</p> <p>Befintliga leder som ska bevaras: Dalskär (på land) och Västra länken och Kyrkouddens stig på Sjalö.</p>	<p>Inte brådskande (över 10 år)</p>
<p>Ödestugor och naturstigar som tas ur bruk.</p>	<p>Ödestugan på Notvarpharun tas ur bruk. I praktiken sker detta så att den inte nämns till exempel på kartorna på Utinaturen.fi, och stugan underhålls inte. I något skede kommer stugan att rivas. Målet är att freda området som ett så kallat tyst naturområde.</p> <p>På Boskär och Pähkinäis förnyas inte längre skyltarna längs naturstigen och de avlägsnas när de nått slutet av sin livscykel. Kvar blir de markerade lederna.</p> <p>Skyltarna längs naturstigarna på Holma förnyas inte längre och de avlägsnas när de nått slutet av sin livscykel. Forststyrelsen upprätthåller inte leden efter att skyltarna avlägsnats.</p>	<p>Mindre brådskande (6–10 år)</p>
<p>Lämplig turistverksamhet möjliggörs på Lammasluoto och Kappalholmen nära Nötö.</p>	<p>Både Lammasluoto nära Sjalö och Kappalholmen nära Nötö kan börja användas för turism.</p> <p>På Kappalholmen ska man beakta kulturarvsobjekten i placeringen av konstruktioner och service för turismen.</p> <p>All användning av Lammasluoto ska genomföras på naturvårdens villkor (eventuell framtida betesgång). Klipporna i området är värdefulla kalkhällar och slitage bör förhindras i samband med en eventuell utveckling av turistverksamheten.</p>	<p>Mindre brådskande (6–10 år)</p>
<p>Utveckling av fåraherdeverksamheten eftersträvas.</p>	<p>Jungfruskär och Kråkskär i Nagu skulle lämpa sig som fåraherdeobjekt, men verksamheten förutsätter tydlig rollfördelning och arbetsfördelning med lokala turistföretagare: vem samordnar, hur ordnas transporter och underhåll osv.</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>
<p>Samarbete med skolor och läroanstalter.</p>	<p>Inom de gränser som resurserna tillåter främjas samarbetet med skolor och läroanstalter. Samarbetet gör det möjligt att berätta om naturskyddsarbetet och stärka eleverns och studerandes relation till naturen.</p> <p>Skärgårdshavet har långa traditioner av samarbete med lokala skolor; regionens sjundeklassister har sedan länge fått besöka nationalparken nå våren. Under de senaste åren har samordningen överförs till</p>	<p>Brådskande (3–5 år)</p>

	<p>Skärgårdshavets Biosfärområde. Denna tradition fortsätter eftersom den binder ortsborna till nationalparken och ökar förståelsen för områdets naturskyddsvärden och naturskyddsarbete.</p> <p>Många läroanstalter inom naturresursbranschen tar årligen med sig studerande till skärgården för att utföra naturvårdsarbete. Nationalparken erbjuder dem en inlärningsplattform och i gengäld får de göra en arbetsinsats som ökar den biologiska mångfalden i nationalparken.</p> <p>Kimitoöns gymnasium har marin profil. Tillsammans med dem söker man en samarbetsform som lämpar sig för båda parterna inom ramen för resurserna.</p>	
En regional samarbetsgrupp tillsätts för uppföljningen av genomförandet av turismplanen.	Skärgårdshavets nationalpark är en del av Skärgårdshavets turistområde. Därför beaktades även Pargas stads och Kimitoöns kommuns synpunkter i utvecklingsplanen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet (2022–23). För att säkerställa att helheten förs vidare inrättas en regional samarbetsgrupp vars uppgift är att följa upp och bidra till genomförandet av planen.	Mycket brådskande (1–2 år)
Uppföljning av hållbarheten i rekreations- och turismanvändningen med hjälp av LAC-indikatorerna.	Med hjälp av LAC-indikatorerna (Limits of Acceptable Change) som bedömer rekreationsanvändningens hållbarhet följer man upp besökarnas inverkan på besöksmålen. Med hjälp av indikatorerna följer man upp den mänskliga aktivitetens ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenser. Under åren 2023–29 kompletteras indikatorerna med indikatorer för konsekvenserna för havsnaturen och strandnaturen.	Mindre brådskande (6–10 år)
Ansvarsfull turism som respekterar naturvärden möjliggörs på vissa platser.	<p>Skärgårdshavets plan för ansvarsfull turism har bearbetats samtidigt som arbetet med skötsel- och användningsplanen 2022–23. Enligt den eftersträvas åretrunnturism på Örö. Man strävar efter att förlänga säsongen och utöka turismanvändningen på Jungfruskär, Björkö, Bodö, Berghamn i Nagu och på Sjalö. Metoderna varierar beroende på plats.</p> <p>Kappalholmen och Lammasluoto är potentiella turistmål. Jungfruskär och Kråkskär i Nagu skulle lämpa sig som fåraherdeobjekt, men verksamheten förutsätter tydlig rollfördelning och arbetsfördelning med lokala turismföretagare: vem samordnar, hur ordnas transporter och underhåll osv.</p> <p>Försök med förnyande turism och tillhörande produkter kan riktas både till öar som anvisats för turism och till öar som omfattas av naturvård. Företagarna ansvarar för produktutvecklingen, Forststyrelsens uppgift är att möjliggöra. Objekten väljs ut i samarbete med Forststyrelsen.</p>	Brådskande (3–5 år)
Främjande av fisketurism	Fiskemöjligheter och rastplatser erbjuds för fisketurism. Vi deltar i projekt som stöder fisketurismen i mån av möjlighet.	Mindre brådskande (6–10 år)
För objekt som lämpar sig för turism utarbetas produktkort för företagare.	För att utveckla turismen skapas produktkort för objekt som ska användas för turism. På produktkortet definieras verksamhetsmiljön och eventuella begränsningar som ska beaktas i planeringen av verksamheten.	Mycket brådskande (1–2 år)
Guidning och kommunikation		
Åtgärd	Beskrivning	Prioritering
Synligheten för Skärgårdshavets nationalpark ska förbättras	<p>Många planerar att besöka Skärgårdshavet utan att veta att de eventuellt kommer att besöka en plats som hör till Skärgårdshavets nationalpark. Därför är det viktigt att dela information om nationalparken, dess värden och spelregler redan innan besökarna kommer till platsen. Objekten och åtgärderna granskas utifrån situationen och resurserna.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrala webbsidor upprätthålls. - För dem som rör sig med båt är gästhamnarna runt nationalparken viktiga etapper: Nagu, Pargas port, Kasnäs, Dalsbruk, Utö osv. Informationen om nationalparken förstärks på dessa platser. - För dem som rör sig med förbindelsebåtar behövs information om nationalparken i båtarnas avgångshamnar och på öar som ingår i nationalparken och finns länkas båtarnas rutt. 	Brådskande (3–5 år)

Information vid besöksmålen; naturstigar, infotavlor osv.	<p>Infotavlorna vid landstigningsplatserna (14 st.) upprätthålls: Berghamn (Västerby), Björkö, Bodö, Boskär, Högländ, Jungfruskär, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär i Nagu, Sandö, Sjalö (Post-, Kyrk- och Stationsbryggan), Stora Hästö, Yxskär och Öro.</p> <p>Infotavlor läggs till: Berghamn (förbindelsebåtbryggan), Sandviken på Högsåra och Dalskär.</p> <p>Naturstigar upprätthålls (13 st.): Berghamn, Björkö, undervattensskulpturstigen vid Dalskär, Högländ, Jungfruskär, Kråkskär i Nagu, Konungsskär, Forskningsstigen på Sjalö, Stora Hästö undervattensstig och naturstigen på land, Yxskär och Öro (2 st.)</p> <p>Naturstigar kan utökas om resurserna tillåter: Kyrkouddens stig på Sjalö och Öro undervattensnaturstig till Solkuro.</p>	Brådskande (3–5 år)
Utställningar som ska upprätthållas	Utställningar om nationalparken upprätthålls: Jurmo naturstuga, Berghamn/Västerby, Öro och Skärgårdscentrum Korpoström.	Brådskande (3–5 år)
Turism- och rekreationsanvändningen styrs så att fågelvärdena bevaras	Målet är att med mjuka metoder, som skyltar och kommunikation, styra var människor rör sig så att det inte hotar fågelvärdena på en enskild plats. Människors vandring styrs vid behov till exempel med hjälp av naturstigar och informationstavlor samt information om områdets fågelvärden.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi märker ut områden där begränsningar gäller med hjälp av begränsningsområdesskyltar i terrängen.	Gränserna för Skärgårdshavets nationalpark och områdena med begränsningar i rätten att färdas samt områdena med begränsningar i rätten att färdas i Sjalö naturskyddsområde märks ut med skyltar i terrängen.	Brådskande (3–5 år)
Satsning på samarbete med intressentgrupper	Genom att satsa på samarbete med olika aktörer kan man förenhetliga kommunikationen om planeringsområdets naturvärden, dess tjänster och turistprodukter till olika användargrupper. Centrala intressentgrupper är bland andra Visit-organisationerna i Pargas, Kimitoön och Åbo, Skärgårdshavets Biosfärområde, turismföretagare vid Forststyrelsens arrendeobjekt och andra samarbetsföretagare i planeringsområdet, Arkipelagia-sällskapet rf och Håll Skärgården Ren rf. Genom samarbete kan man också utöka antalet kommunikationskanaler och kommunikationens omfattning.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi ökar kännedomen om skyddsområdena, deras läge och regler bland dem som färdas på vattnet	I en enkät som Forststyrelsen genomförde 2022 och som riktades till personer som rör sig i Skärgårdshavet och skärgården lyfte respondenterna fram behovet av förtydliga avgränsningarna och reglerna för skyddsområdet. Forststyrelsen strävar efter att öka medvetenheten om Skärgårdshavets undervattensvärden, fågelbestånd, skydds- och begränsningsområden samt deras läge och regler. Skärgårdsetikett utarbetas för att främja beaktande av miljön när man färdas på vattnet och i skärgården. År 2023–2029 höjer projektet Biodiversesea LIFE-IP människornas medvetenhet om naturvärden under vatten och beaktandet av dem även i Skärgårdshavet. Vi ökar båtfolkets medvetenhet om bland annat sandbottnar och de värden de upprätthåller. Vi informerar om åtgärder som kan lindra effekterna av båtliv och rekreation på sandbottnar.	Brådskande (3–5 år)
Kommunikation om betesgång	På flera av besöksmålen i planeringsområdet förekommer betesgång under sommaren (på tio besöksmål år 2023). Beroende på plats är betesdjuren antingen inhägnade eller rör sig fritt på hela ön eller på en stor del av den. Kommunikationen på plats samt förhandsinformationen om betesgången och dess betydelse samt anvisningarna för hur man ska bete sig anpassas till varje plats. Målet är att möten mellan betesdjur, människor och husdjur ska vara trygga för alla inblandade. Genom att agera rätt ger man betesdjuren det lugn de behöver.	Brådskande (3–5 år)
Skärgårdsetikett utarbetas för besökare	Etikett i friluftslivet som Forststyrelsen publicerade 2020 hjälper dem som rör sig i naturen att göra utflykter som respekterar naturen och andra besökare. Utifrån den utarbetas en Skärgårdsetikett som skraddarsys för vatten- och strandmiljön. Den kan användas för att öka medvetenheten om och trygga bland annat skärgårdens kulturarv och känsliga natur (t.ex. avloppsvatten till havs och på öar, flyttande av stenar, landstigning och förankring, tältning, ändring av landskapet). Etiketten kan också tillämpas på andra havs-, å- och älv- samt sjöområden som Forststyrelsen förvaltar och utnyttjas i kommunikationen på olika sätt till exempel med	Mycket brådskande (1–2 år)

	kampanjer i sociala medier och på den egna webbplatsen Utinaturen. Åtgärden genomförs som en del av projektet Biodiversea LIFE-IP.	
Kommunikation om naturskydd och naturvård	Kommunikationen får olika teman enligt objekt och område, och på utvalda objekt strävar man efter kommunikation som möjliggör en djupare introduktion utöver tydliga och lättlästa informationstavlor och skyltar. Fördjupad information om Skärgårdshavets unika naturvärden och naturvård samlas på webbplatsen om naturvård.	Brådskande (3–5 år)
Introduktion för naturturismföretagare	Naturturismföretagarna och deras anställda är nationalparkens ansikte utåt i Skärgårdshavet. För att säkerställa att samarbetsföretagarna berättar om nationalparkens värderingar, betydelse och tjänster ser vi till att de får tillräcklig introduktion.	Mycket brådskande (1–2 år)
Vi uppdaterar publikationen om utvecklingen av skärgårdsfåglarnas bestånd och nuläget för dem	År 2017 publicerade Forststyrelsen tillsammans med Åbo stad publikationen "Skärgårdsfågelfaunans historia, utveckling och nuläge i Åbo skärgård" (Forststyrelsens naturskyddspublikationer, serie A 226). Rapporten innehåller aktuell information om skärgårdsfågelbeståndens tillstånd i Skärgårdshavet. Publikationen har använts inom såväl intressebevakning, naturvård, styrning av rekreation och kommunikation som forskning. Målet är att med tio års mellanrum uppdatera uppgifterna om antalet par, beståndets utveckling och utbredning på basis av det insamlade uppföljningsmaterialet och den nya kartläggningsinformationen.	Mindre brådskande (6–10 år)

Privat mark och privata skyddsområden

Ett antal leder som hör till nationalparken går över privatägd mark. På Berghamn, Björkö, Bodö, Jungfruskär, Jurmo och Sjalö säkerställs genom avtal mellan Forststyrelsen och markägarna att alla parter känner till vem som har nyttjanderätt till de befintliga och använda lederna och vem som ansvarar för underhållet av dem.

Berghamn: den del av leden som går på Högberget

Björkö: leden från förbindelsebåtbryggan till nationalparkens tjänster.

Bodö: leden mellan gästhamnen och den obebyggda rastplatsen som betjänar personer som färdas i båda riktningarna.

Jungfruskär: den del av leden som går över ängen.

Jurmo: leden från hamnen till tältplatsen och till östra udden.

Sjalö: början av lederna (2 st.) och naturstigen

16 Åtgärder inom jakt och fiske

Förklaring På blanketten fastställs åtgärder, anvisningar och bestämmelser i anslutning till jakt och fiske. Syftet med blanketten är att precisera de åtgärder som nämns i samband med målsättningen så att åtgärdernas art, storleksklass och läge fastställs med tillräcklig noggrannhet.

Jakt och viltvård

Beskrivning av ändringen av jaktarrangemangen i området

I den föregående stomplanen för nationalparken (2000) var jakt på hjortdjur och sjöfåglar med undantag av gäss och annan jakt på småvilt tillåten i för lokalbefolkningen på vissa villkor. Säljar var fredade. I fråga om gråsäl och grågås skrivs inte längre något absolut förbud in i denna plan. I fortsättningen granskas villkoren för beviljande av jaktlicenser regelbundet med tanke på tryggandet av nationalparkens naturvärden och artbeståndets hållbarhet. För tidsbundna tillstånd införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats. Tillstånden för jakt på gråsäl förutsätter rapportering av fångstmängden. Jaktlicens för gråsäl beviljas undantagsvis endast som personliga tillstånd. Vårjakt på sjöfåglar har varit förbjuden i Finland i många år och därför behöver ärendet inte behandlas i denna nya plan. Inga ändringar föreslås i övriga skyddsområden som förvaltas av staten och ingår i planen.

Jaktarrangemang för området

Allmän jakt enligt 7 § och 8 § i jaktlagen

	Förändring	Orsak	Areal (ha)	Beskrivning
Allmänt vatten (jakträtt enligt 7 § i jaktlagen)	Förändras inte		54 783,00	

Jakt med markägarens tillstånd (områden som förvaltas av Forststyrelsen)

	Förändring	Orsak	Areal (ha)	Beskrivning
Forststyrelsens arrendeområde för småvilt	Förändras inte		1 718,00	
Forststyrelsens arrendeområde för hjortdjur	Förändras inte		4 022,00	

Används inte för jakt eller används i begränsad utsträckning

	Förändring	Orsak	Areal (ha)	Beskrivning
Lokala/tidsmässiga begränsningar för områden som förvaltas av Forststyrelsen	Utvidgas	Tre nya begränsningsområden föreslås för nationalparken och två nya för naturskyddsområdet i Själo skärgård. Begränsningarna i de nya områdena gäller endast en del av säsongen.	179,75	Under en del av säsongen är det förbjudet att färdas i tio områden med begränsningar i rätten att färdas, i två områden gäller begränsningarna året runt. Arealen (179 ha) omfattar nya begränsningsområden som omfattar vatten, skär och några öar i begränsningsområdena. Markarealen i de nya områdena med begränsningar i rätten att färdas är mycket liten, så i praktiken har de endast liten betydelse för jakten i området.

Planering av bärkraftigt nyttjande av viltbestånden

I planeringsområdet finns inga jaktområden som grundar sig på tillståndskvoter som reglerar viltbestånden. På grund av planeringsområdets omfattning och de splittrade små arrendeområdena är det i praktiken inte möjligt att planera viltbestånden i dessa områden. Statliga och privata jaktarrendeområden bildar tillsammans större jaktområden. Planeringen av ett bärkraftigt nyttjande av viltbestånden och beståndsvården genomförs av lokala jaktsällskap. Från fall till fall kan man dock ställa upp beståndsvårdande mål och fastställa regionala eller tidsmässiga begränsningar till exempel med tanke på tryggandet av naturvärdena och artbeståndets bärkraft. Vid behov är det också möjligt att följa upp ett bärkraftigt nyttjande av viltarter i jaktarrendeområdena.

Viltvård (bl.a. habitat och eliminering av små rovdjur) och konstruktioner

På statens områden elimineras mink och mårhund genom intensiv jakt, och på platser som är viktiga med tanke på fågelbeståndet elimineras även räv. Jakten genomförs som en del av projektet Biodiversea. Skärgårdsnaturens vård- och skyddsförening fungerar som jaktamordnare och ansvarar för jakten i Skärgårdshavet. Målet är skapa platser som är helt fria från små rovdjur och som har bättre häckningsförhållanden.

Enligt 50 § i naturvårdslagen är det möjligt att uppföra olika konstruktioner som behövs för besökarnas säkerhet. Med Forststyrelsens samtycke och på ett sätt som avtalas närmare är det möjligt att från fall till fall bygga skjuttorn och skjutplattformar. Med hjälp av konstruktionerna kan man öka besökarsäkerheten i skyddsområdena och de kan anses nödvändiga med tanke på skötseln och användningen av nationalparken. Det kan vara motiverat att använda torn särskilt i de livliga rekreationsområden där avsikten är att hålla vitsvanshjordstammen på en miniminivå. Behoven utreds till exempel i samband med uppdateringen av jaktarrondeavtalen.

Åtgärder

Åtgärd	Beskrivning	Prioritering
Inom ramen för bestämmelserna möjliggörs jakt på gråsäl för lokalbefolkningen i nationalparken	<p>Jakt på gråsäl möjliggörs i Skärgårdshavets nationalpark inom ramen för bestämmelserna. Säljakt är en del av den traditionella skärgårdskulturen i Skärgårdshavet och i skärgårdssamhället. Det är fråga om en jaktform som kräver specialkompetens och specialutrustning. Forststyrelsen kan bevilja jägare som bor i byar i samarbetsområdet personliga tillstånd i enlighet med lagen om Skärgårdshavets nationalpark (645/1982 1 a §). Villkoren för beviljande av tillstånd granskas regelbundet för att trygga naturvärdena i skyddsområdena och med tanke på gråsälbeståndets hållbarhet. För tidsbundna tillstånd införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats, såsom kvoter, sälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. Gråsälerna är en av arterna som utgör grund för skyddet av Skärgårdshavets Natura-område. Ett personligt tillstånd är motiverat eftersom det är fråga om en mycket utmanande jaktform som kräver särskilda färdigheter. På så sätt förblir också antalet jägare litet och uppföljningen blir bättre. Säljakten riktar sig till områden där jakten är liten eller ingen jakt förekommer alls.</p> <p>Dessutom är det enligt 51 § i naturvårdslagen i nationalparker och andra naturskyddsområden som avses i lagen, om syftet med inrättandet av området inte äventyras, tillåtet att med tillstånd av Forststyrelsen avlägsna sådana individer av viltarter som orsakar ett uppenbart hot mot människors säkerhet eller risk för betydande ekonomisk skada på egendom. Forststyrelsen behandlar dessa ansökningar från fall till fall till exempel för att förhindra betydande ekonomisk skada på fisket orsakad av gråsäl.</p>	Brådskande (3–5 år)
Behovet av att utöka antalet jaktrelaterade konstruktioner vid rekreationsobjekt utreds	Enligt 50 § i naturvårdslagen är det möjligt att uppföra olika konstruktioner som behövs för besökarnas säkerhet. Med Forststyrelsens samtycke och på ett sätt som avtalas närmare är det möjligt att från fall till fall bygga skjuttorn och skjutplattformar (både permanenta och tillfälliga). Med hjälp av konstruktionerna kan man öka besökarsäkerheten i skyddsområdena och de kan anses nödvändiga med tanke på skötseln och användningen av nationalparken. Turismtrycket har ökat särskilt på Öro och det ökade antalet besökare kan orsaka problem för jakten. Användningen och installeringen av älgorn för hjortdjursjakt på rekreationsobjekt med mycket besökare ökar säkerheten, eftersom ett skott som skjuts snett neråt från tornet stannar i marken. En utredning görs till exempel i samband med uppdateringen av jaktarrondeavtal om vilka rekreationsobjekt i nationalparken det är nödvändigt att tillåta konstruktioner på med tanke på besökarsäkerheten.	Mycket brådskande (1–2 år)

Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster uppdaterar och förenhetligar jaktarrondeavtalen för Skärgårdshavet	Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster uppdaterar och förenhetligar jaktarrondeavtalen för Skärgårdshavets nationalpark. I uppdateringen beaktas riktlinjerna i denna skötsel- och användningsplan samt fridlysningsbestämmelserna för naturskyddsområdena och annan uppdaterad lagstiftning som gäller områdena.	Mycket brådskande (1–2 år)
Jakt- och fisketjänsternas årliga möte om jakt med Naturtjänsterna	Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster ordnar årligen ett möte mellan Forststyrelsens processer där man behandlar Skärgårdshavets jaktarrondeavtal och jaktlicenser samt deras hållbarhet i förhållande till arternas och naturtypernas tillstånd i naturskyddsområdena.	Mycket brådskande (1–2 år)
Reglering av hjortdjursbestånden möjliggörs	Reglering av hjortdjursbestånden möjliggörs genom att arrendera ut områden för att jaga och driva hjortdjur i enlighet med bestämmelserna om inrättande av områdena (lagen om Skärgårdshavets nationalpark 645/1982, Statsrådets förordning om naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland 214/2014). I Skärgårdshavet är i synnerhet rådjur och vitsvanshjort betydande arter. I Skärgårdshavets nationalpark kan man driva älg och vitsvanshjort med iakttagande av vad som står i jaktlagen, med beaktande av regionala och tidsmässiga begränsningar. Möjligheten att driva djur gäller även andra än lokalbefolkningen som bor inom nationalparkens samarbetsområde.	Mindre brådskande (6–10 år)
Samarbetet med lokala jaktsällskap intensifieras	Forststyrelsen fortsätter samarbetet med lokala jaktsällskap för att bevara och utveckla skärgårdens jakt- och fiskekultur. Exempel på detta är att öka antalet jaktkonstruktioner som förbättrar besöks säkerheten på rekreationsobjekten efter övervägande och att beakta behoven av ändringar i lagstiftningen när det gäller främmande arter, såsom vitsvanshjort och mink. Lokala jaktföreningar har föreslagit att jakträtten i Skärgårdshavets nationalpark bör utvidgas så att även de som är medlemmar i lokala jaktföreningar har rätt att jaga där. Detta och användningen av assisterande personer, såsom hundförare, upplevs som viktigt särskilt med tanke på de lokala jaktföreningarnas sällskapsjakt på hjortdjur samt arrangemangen för jakt på invasiva främmande rovdjur.	Brådskande (3–5 år)
Forststyrelsen främjar bevarandet av jaktkulturen i nationalparken	Enligt 1 a § i lagen om Skärgårdshavets nationalpark (645/1982): "De som stadigvarande bor i byar som helt eller delvis hör till samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark har rätt att med tillstånd av Forststyrelsen bedriva jakt i enlighet med jaktlagen (615/1993)". Forststyrelsen bidrar till att bevara jaktkulturen i skärgården genom att bevilja tillstånd och ingå jaktarrondeavtal med lokala jaktsällskap. När tillstånd beviljas och avtal ingås införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats utifrån kvoter, sälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. I jaktlicenserna för gråsäl förutsätts rapportering av bytesmängden. I Skärgårdshavet är i synnerhet rådjur och vitsvanshjort betydande arter.	Mindre brådskande (6–10 år)

Eventuella rekommendationer för andra områden (privata skyddsområden och privata områden)

Fridlysningsbestämmelserna för privata skyddsområden varierar från fall till fall. I de privata skyddsområden som finns i planeringsområdet är jakt enligt jaktlagen dock tillåten i ganska stor utsträckning.

Fiske

Ändring i fisket i området

I planen föreslås ändringar i fisket med fångstredskap med beaktande av den gällande lagen om fiske (379/2015, 49 §). I fortsättningen är försäljningen av tillstånd inte bunden till kommundeltillhörighet eller till dem som äger stugfastigheter. Dessutom får ett fångst- eller båtlag i fortsättningen fiska med högst 240 m nät (FL 49 §). Endast kommersiella fiskare, vars tillstånd beviljas separat inom de gränser som kvoterna tillåter, har möjlighet till en mängd som överskrider det. I planen föreslås tre nya områden med begränsningar i rätten att färdas för att skydda arter som är känsliga för störningar från människor. I nationalparken finns det sedan tidigare nio områden med begränsningar i rätten att färdas. De nya områdena omfattar sammanlagt cirka

110 ha av vattenområdena och får endast under en del av säsongen inte användas för fiske. Således påverkar de knappt alls fisket i planeringsområdet.				
Fiske i området				
Fiske med markägarens tillstånd (områden som förvaltas av Forststyrelsen)				
	Förändring	Orsak	Areal (ha)	Beskrivning
Forststyrelsens fisketillståndsområde	Utvidgas	I fortsättningen är försäljningen av tillstånd inte bunden till kommuntillhörighet eller till dem som äger stugfastigheter. Dessutom får ett fångst- eller båtlag i fortsättningen fiska med högst 240 m nät (FL 49 §).	30 762,00	Tillståndsområden för spöfiske 30 762 ha och tillståndsområden för fiske med övriga redskap 27 198 ha
Forststyrelsens arrendeområde för fiske	Förändras inte		678,00	Området utanför Gyltö fort.
Används inte för fiske eller används i begränsad utsträckning				
	Förändring	Orsak	Areal (ha)	Beskrivning
Område som förvaltas av Forststyrelsen och inte används för fiske	Utvidgas	Tre nya begränsningsområden föreslås för nationalparken och två nya för naturskyddsområdet i Sjalö skärgård. Begränsningarna i de nya områdena gäller endast en del av säsongen.	13 925,00	Under en del av säsongen är det förbjudet att färdas i tio områden med begränsningar i rätten att färdas, i två områden gäller begränsningarna året runt. I södra delen av Insjön på Björkö finns ett 3 ha stort område med fiskeförbud.
Skötsel av fiskevattnen och fiskbestånd				
Forststyrelsen vidtar för närvarande inte självständiga åtgärder för att sköta om fiskevattnen, men deltar i restaureringar av fiskarnas habitat som Luke planerar inom projektet Biodiversea. Inom projektet genomförs inventeringar och restaureringar av fiskarnas lekmiljöer och habitat, och nya sådana skapas i samarbete med olika forskningsorganisationer och andra samarbetspartner. Tillståndsområdena för fiske omfattas av planeringen av fisket. Det finns kvoter för antalet tillstånd för tillståndsområdena.				
Åtgärder				
Åtgärd	Beskrivning			Prioritering
Restaurering av lek- och bevarande av livskraftiga naturliga fiskbestånd	Jakt- och fisketjänster: Inventering, restaurering och skapande av nya lek- och livsmiljöer för fiskar i samarbete med olika forskningsorganisationer och andra samarbetspartner. Skydd av havsnaturen: Forststyrelsens havsinventeringar producerar information om vattenväxtlighet och habitat samt tillståndet i fiskarnas habitat. Vid restaureringen av havsnaturen har man ett nära samarbete med Naturresursinstitutets experter både genom att man beaktar åtgärder som främjar fiskarnas fortplantning och tillståndet i habitat som är viktiga för fiskarna och genom att genomföra egentliga restaureringar av habitat som syftar till att restaurera habitat som är viktiga för fiskar. Inom projektet Biodiversea LIFE-IP utarbetas senare en handbok med de bästa lärdomarna för alla som planerar och genomför restaureringar av havsnatur.			Mindre brådskande (6–10 år)
Kommersiella fisketillstånd beviljas i enlighet med tillståndskvoter, bestämmelser och begränsningar	Beviljande av fisketillstånd för kommersiellt fiske enligt tillståndskvoterna som granskas för varje tillståndsperiod och enligt gällande författningar och begränsningar. I tillståndskvoteringen beaktas vattenområdets storlek, fiskbeståndets status och fisketrvcket i området. Fisket stvrs enligt lagen (379/2015) och förordningen			Mindre brådskande (6–10 år)

	(1360/2015) om fiske, bestämmelserna om Skärgårdshavets nationalpark och planerna för nyttjande och vård som upprättats av NTM-centralen i Egentliga Finland och fiskeriområdena Kimitoön-Finby, Pargas-Nagu, Korpo-Houtskär-Iniö och Erstan-Velkua.	
Fritidsfisketillstånd beviljas i enlighet med gällande författningar och begränsningar	Tillstånd för fritidsfiske med övriga redskap och spö på statens vattenområden finns till salu. Av redskapsområdena ingår 6005 Södra kustområdet och 6015 Skärgårdshavets nationalpark, av spöfiskeområdena 7412 Havsområdet. För tillståndsområde för fiske med övriga redskap 6015 Skärgårdshavets nationalpark är det i fortsättningen inte endast kommuninvånare eller personer som äger en stugfastighet som kan köpa tillstånd. Med avvikelse från det tidigare beviljade antalet nät (4 st./120 m) får ett fångst- eller båtlag enligt den gällande lagen om fiske (379/2015, 49 §) fiska med högst 240 meter nät om inte fiskelaget i fråga bedriver kommersiellt fiske. Bestämmelser om detta finns i 49 § i lagen om fiske. Tillståndet gäller inte områden där begränsningar i rätten att färdas gäller.	Mycket brådskande (1–2 år)
Minskning av gråsälens negativa effekter på fisket inom ramen för bestämmelserna	Jakt på gråsäl möjliggörs i Skärgårdshavets nationalpark inom ramen för bestämmelserna. Gråsäl ligger bakom största delen av skadorna som orsakas av säl inom det kommersiella fisket i Östersjön. Sälarna åter upp fångst och söndrar fångstredskap, och det orsakar avsevärda problem för kommersiella fiskare. I och med att bestånden har ökat har skadorna orsakade av säl ökat. Forststyrelsen kan bevilja jägare som bor i byar i samarbetsområdet personliga tillstånd i enlighet med lagen om Skärgårdshavets nationalpark (645/1982 1 a §). Villkoren för beviljande av tillstånd granskas regelbundet för att trygga naturvärdena i skyddsområdena och med tanke på gråsälbeståndets hållbarhet. För tidsbundna tillstånd införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats, såsom kvoter, sälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. Gråsäl är en av arterna som utgör grund för skyddet av Skärgårdshavets Natura-område. Ett personligt tillstånd är motiverat eftersom det är fråga om en mycket utmanande jaktform som kräver särskilda färdigheter. På så sätt förblir också antalet jägare litet och uppföljningen blir bättre. Dessutom är det enligt 51 § i naturvårdslagen i nationalparker och andra naturskyddsområden som avses i lagen, om syftet med inrättandet av området inte äventyras, tillåtet att med tillstånd av Forststyrelsen avlägsna sådana individer av viltarter som orsakar ett uppenbart hot mot människors säkerhet eller risk för betydande ekonomisk skada på egendom. Forststyrelsen behandlar dessa ansökningar från fall till fall till exempel för att förhindra betydande ekonomisk skada på fisket orsakad av gråsäl.	Mycket brådskande (1–2 år)
Forststyrelsen deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt i mån av möjlighet	Vi deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller fiskar och fiskhabitat i mån av möjlighet.	Mindre brådskande (6–10 år)

Eventuella rekommendationer för andra områden (privata skyddsområden och privata områden)

I huvudsak är fiske tillåtet i privata skyddsområden i enlighet med lagen om fiske.

Jakt- och fiskeövervakning

En jakt- och fiskeövervakare ansvarar för Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning med stöd av personal som utför terrängarbete åt Forststyrelsen. Övervakningen av Skärgårdshavets nationalpark görs genom sporadiska övervakningsbesök i området, i övrigt är den i praktiken en reaktion på ett specifikt problem eller en händelse. Med nuvarande båtar och bemanning är övervakningen av det vidsträckta område som Skärgårdshavet utgör utmanande. Behovet av tillsyn koncentreras särskilt till veckoslut och kvällar under sommaren och hösten. Tillsynen har också genomförts i samarbete med andra myndigheter. De viktigaste är Västra Finlands sjöbevakningssektion vid Gränsbevakningsväsendet och i fortsättningen även båtpoliserna vid polisrättningen i Sydvästra Finland i enlighet med resurserna. Uppgifterna och därmed de tillgängliga resurserna koncentreras till områden med livligare sjötrafik och rekreation nära kusten, inte till den yttre skärgården. Övervakningen består nästan uteslutande av övervakning av att bestämmelserna för skyddsområdet följs. I området fokuserar man också på att övervaka nedskräpning, eldning och fiske.

17 Riktlinjer för styrning av användningen och användning av naturresurser

Förklaring	På blanketten fastställs de användningsformer för naturresurser och områden i planeringsområdet som inte har framkommit på tidigare blanketter. Dessa är bärplockning, svampplockning, arrangemang för trafik och rörelse, idrottsevenemang, scoutverksamhet och annan lägerverksamhet, gruvverksamhet samt marktäkt, vedtäkt och tagande av grundvatten.
Bär- och svampplockning	Tillåten
Beskrivning	<p>I områden som förvaltas av staten är det tillåtet att plocka bär och svamp i enlighet med allemansrätten, om inte tidsmässiga eller lokala begränsningar i rätten att färdas hindrar det.</p> <p>I planeringsområdet är rätten att färdas i Skärgårdshavets nationalpark begränsad genom en ordningsstadga för tio begränsningsområden (varav tre är helt nya områden), en ny ordningsstadga för naturskyddsområdet i Sjalö skärgård, där det finns två begränsningsområden, samt bestämmelser om salskyddsområdena vid Grimsörarna och Mastbådan. En stor del av områdena där begränsningar i rätten att färdas råder är karga eller trädlösa skär och grund utan växtlighet i den yttre skärgården, där man inte heller annars skulle kunna plocka bär eller svamp.</p> <p>I privata skyddsområden har man kunnat begränsa både rätten att färdas och plockning av bär och nyttosvamp beroende på skyddsområde och dess syfte och tidpunkten då det inrättades.</p>
Naturnäringsar (inkl. jakt/fiske/bärplockning som näring)	
Beskrivning	<p>I planeringsområdet bedrivs inte bär- och svampplockning som naturnäring. År 2021 fanns det 204 kommersiella fiskare i storområdet Skärgårdshavet, varav 40 procent var heltidsanställda, det vill säga hörde till grupp I. 10 procent av fiskarna är kvinnor. Av de kommuner som hör till planeringsområdet fanns 33 fiskare i Pargas, 28 i Nådendal och 42 i Tövsala som ligger utanför planeringsområdet.</p> <p>Under föregående tillståndsperiod (2015–2019) beviljades sju trålltillstånd för statens vattenområden i nationalparken, under den nuvarande (2019–2024) beviljades fyra tillstånd. För nätfiske beviljades tre tillstånd (90 nät) för föregående tillståndsperiod, för innevarande period fyra tillstånd (112 nät).</p>

Terrängtrafik och annan trafik		
Aktivitet	Förändring	Beskrivning
Rätt att färdas och slå läger		
Aktivitet	Förändring	Beskrivning
Cykling	Begränsas	Cykling är förbjudet i Skärgårdshavets nationalpark för att skydda natur som är känslig för slitage samt betesdjur, utom på bilvägarna på Örö och Jungfruskär som märkts ut på kartan som bifogats till ordningsstadgan. I Själo naturskyddsområde förbjuds cykling för att skydda natur som är känslig för slitage samt betesdjur, med undantag av den bilväg som anges på kartan som bifogats till ordningsstadgan.
Slå läger	Utvidgas	Det är tillåtet att tillfälligt slå läger endast på områden som anvisats för detta ändamål. I planen föreslås tre nya tältområden i nationalparken (Gärskär, Ånholmsfladan vid Bodö och Kappalholmen) och två helt nya holmar att tälta på (Låga Sundskär och Norra Benskär) samt utvidgning av befintliga tältområden. Tältområdena utvidgas på Berghamn, Dalskär, Högland, Jungfruskär, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär, Sandö, Stora Hästö, Yxskär och Örö. På tältområdena och i utfärdshamnarna ska man nattetid (kl. 23–07) beakta andra användares nattro. Det är förbjudet att bedriva verksamhet som stör andra människor. Det är förbjudet att slå läger på Själo huvudö.
Göra upp öppen eld	Förändras inte	I planeringsområdet är det tillåtet att göra upp eld endast på platser som är avsedda för detta ändamål och endast med för ändamålet avsedd ved som förts till platsen. I planen föreslås inga nya eldplatser. Användning av friluftskök är tillåten även på andra ställen. När varning för terrängbrand råder är det förbjudet att göra upp öppen eld på andra ställen än i kokskjul med rökkanal. När varning för terrängbrand råder är det förbjudet att använda vildmarkskök.
Arrangerade evenemang och föreningsverksamhet		
Aktivitet	Förändring	Beskrivning
Annat evenemang som ordnas i terrängen	Förändras inte	Forststyrelsen kan ge sitt samtycke till att offentliga tillställningar eller terrängtävlingar och annan därmed jämförbar verksamhet ordnas. Evenemangstillstånden behandlas från fall till fall och tidsmässiga eller lokala begränsningar eller andra ramvillkor kan fastställas för att trygga skyddet av arter och naturtyper.
Användning av naturresurser		
Aktivitet	Förändring	Beskrivning
Uttag av ved	Förändras inte	Forststyrelsen kan, på villkor som den bestämmer, för husbehov överlåta virke och boskapsfoder från nationalparksområdet till dem som är bosatta inom samarbetsområdet för nationalparken och av särskilda skäl även till andra skärgårdsbor (lagen om Skärgårdshavets nationalpark 645/1982, 1 §)
Annan användning		
Aktivitet	Förändring	Beskrivning
Företagsverksamhet med anknytning till turism	Förändras inte	För att kunna utnyttja planeringsområdets leder och konstruktioner i företagsverksamhet krävs att ett samarbetsavtal om naturturism har ingåtts med Forststyrelsen.
Myndighetsverksamhet	Förändras inte	I planeringsområdet får det bedrivas sådan verksamhet som förutsätts enligt de uppgifter som föreskrivits för Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet, och denna verksamhet får även utvecklas. I Skärgårdshavets nationalpark är det, när situationen kräver det, tillåtet att vidta åtgärder som är nödvändiga för landets försvar och Gränsbevakningsväsendets uppgifter, vid räddningsverksamhet, för bekämpning av sjukdomar som kan överföras till människor eller djur och för bekämpning av växtskadegörare eller för djurskyddet samt att fälla ett träd som orsakar uppenbar fara för grannfastigheten. Åtgärderna ska genomföras så att de inte skadar syftet med inrättandet av området mer än nödvändigt. Begränsningar i att färdas och använda terrängfordon gäller inte personer som har i uppgift att övervaka eller sköta statens områden, eller poliser, räddningspersonal och brandmän eller motsvarande myndigheter som rör sig i nationalparken på tjänsteuppdrag.

Skogsbruk		
Mål		
I de områden i planeringsområdet som förvaltas av staten bedrivs ingen skogsbruksverksamhet.		
Åtgärder (metoder och begränsningar)		
I de områden i planeringsområdet som förvaltas av staten bedrivs ingen skogsbruksverksamhet.		
Områden som förvaltas av Forststyrelsen		
Används för skogsbruk (ha)	Begränsad användning för skogsbruk (ha)	Beskrivning av förändringen
0,00	0,00	
Åtgärder med naturtypsfigurerna i habitatdirektivet		
Rekommendationer för skogsplanering på privat mark		
I privata naturskyddsområden är skogsbruksverksamhet i huvudsak förbjuden. Naturvårdsåtgärder är i allmänhet tillåtna enligt en separat plan som godkänts av markägaren och NTM-centralen. De privata områden som hör till planeringsområdet och som inte är privata naturskyddsområden är mestadels privata eller samfälliga vattenområden.		

18 Åtgärder och förvaltning för styrning av användningen

Förklaring På blanketten fastställs åtgärder i anslutning till styrningen av användningen av planeringsområdet samt riktlinjer, anvisningar och bestämmelser om besittningen. Väsentliga frågor i anslutning till besittning och förvaltning av ett skyddsområde är ställningstagande till en eventuell utvidgning av skyddsområdet, ordningsstadga, säkerhet, övervakning och räddningsverksamhet samt samarbete med andra aktörer.

Aktörer som ansvarar för planeringsområdet

Forststyrelsens Naturtjänster förvaltar de statsägda skyddsområdena och områdena som reserverats för skydd i planeringsområdet. Planeringsområdet omfattar 16 Natura 2000-områden som delvis överlappar statens skyddsområden. NTM-centralen i Egentliga Finland är ansvarig myndighet för Naturaområdena i fråga. Dessutom omfattar planen 125 privata skyddsområden och samfällda vattenområden, men för deras del är planen inte förpliktande. De är i privata markägares eller delägarlagens och fiskeområdenas besittning. De som äger de privata naturskyddsområdena ger tillstånd att utarbeta och genomföra naturvårds- och restaureringsplaner på marken som de äger. NTM-centralen i Egentliga Finland fattar fridlysningsbeslut som gäller privata skyddsområden, behandlar dispenser för dem och godkänner skötsel- och åtgärdsplanerna för dem.

Åtgärder

Åtgärder för att inrätta ett skyddsområde

Åtgärd	Beskrivning
Användningen av tillandningar på rastplatserna och möjligheterna att införliva dem i nationalparken utreds	<p>På grund av landhöjningen uppstår tillandningsmark i Skärgårdshavet. Ställvis har ny mark också stigit upp i anslutning till rastplatser och det försvårar anvisningarna för att slå läger i synnerhet på Ånholmsfladan vid Bodö och Kappalholmen. I båda fallen är det fråga om nya rastplatser. Det finns också tillandningsmark i anslutning till andra rastplatser som hör till nationalparken, men deras läge nära vattenbrynet lockar inte till att slå läger.</p> <p>Målet är att utreda situationen beträffande tillandningsmarker som försvårar den praktiska skötseln och användningen av objekten för rekreationsverksamhet. Vi intensifierar samarbetet med delägarna och delägarlagen i de samfällda vattenområdena. Om det anses eftersträvansvärt att införliva tillandningsområdena i nationalparken med tanke på rekreationsanvändningen och styrningen av den, kan Forststyrelsen ansöka om en inlösningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som ska inlösas införlivas i nationalparksfastigheten.</p>
Effektivare frivilligt skydd	<p>Till nätverket av skyddsområden som förvaltas av staten i Skärgårdshavet hör endast ett fåtal grunda vattenområden som upprätthåller den rikligaste mångfalden i havsnaturen. I egenskap av ansvarig instans för förvaltningen av statens skyddsområden är Forststyrelsen majoritetsägare i flera samfällda vattenområden i Skärgårdshavet där det förekommer viktiga naturvärden på havsbotten, till exempel ålgräsängar på sandbottnar.</p> <p>Vi intensifierar samarbetet med delägarna och delägarlagen i de samfällda vattenområdena. I fråga om de samfällda vattenområdena med de viktigaste naturvärdena utreder vi olika skyddsmetoder och även möjligheterna, fördelarna, nackdelarna och kostnadskalkylen för uppdelning av vattenområdena och införlivning av dem i nationalparken eller andra statliga skyddsområden för att effektivera skyddet av bland annat känsliga sandbottnar och värdefulla havsarter (bl.a. ålgräs). Vid behov kan Forststyrelsen ansöka om en styckningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som styckas av till Forststyrelsens ägo införlivas i nationalparksfastigheten.</p>
Skyddet av sandbankar utökas	<p>Ett slags sandbank som kallas tombolo är en geologisk formation som istiden åstadkommit och som är typisk för Skärgårdshavet. På sandbankarna förekommer samma värdefulla växt- och insektsarter som på sandstränderna. En tombolo kan främja gynnsamma växtförhållanden för ålgräs som förekommer på sandbottnar. På grund av landhöjningen ligger området på många ställen på tillandningsområden och hör således inte till de skyddsområden som förvaltas av staten. Sandbankarna är utsatta för såväl miljöförändringar som ökad belastning i form av rekreationsanvändning, och därför vore det bra att inkludera dem i skydds begränsningarna.</p> <p>Vi intensifierar samarbetet med delägarna och delägarlagen i de samfällda vattenområdena. I fråga om tombolo-sandbankarna i Skärgårdshavets havsområden utreder vi möjligheterna, fördelarna, nackdelarna och kostnadskalkylen för inlösnings och införlivning av tillandningsmarker i nationalparken eller andra statliga skyddsområden. Om det anses eftersträvansvärt att införliva tillandningsområdena i nationalparken med tanke på naturskyddet, kan Forststyrelsen ansöka om en inlösningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som ska inlösas införlivas i nationalparksfastigheten.</p>

Utredning av läget på tillandningsmarker som är kritiska för naturvärden	I Skärgårdshavet finns det tillandningsmark i samfälliga vattenområden som ägs av delägarlag och är viktig för naturvärden och för att möjliggöra skötseln av hotade arter som förekommer där. På tillandningarna förekommer värdefulla och hotade arter som också viktiga bland annat när det gäller betesgång. Typiska objekt är havsstrandängar, sandstränder och stenstränder med litet virkesproduktionsvärde men värdefulla naturvärden. Även de långgrunda sandbottnarna längs de vassbevuxna sandstränderna är viktiga att sköta om, eftersom vassruggarna som växer dem får hela sandstranden att växa igen. De mest kritiska tillandningsområdena med tanke på naturvärden utreds. Om det anses eftersträvansvärt att införliva tillandningsområdena i nationalparken med tanke på naturskyddet, kan Forststyrelsen ansöka om en inlösningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som ska inlösas införlivas i nationalparksfastigheten eller i andra naturskyddsområden som staten förvaltar.
Förutsättningarna för att inrätta områden som reserverats för skydd utreds	I planeringsområdet utreds förutsättningarna för att inrätta områden som reserverats för statligt skydd och bland annat avveckla små objekt på mindre än 1 ha i byområdena på Utö och Nötö och andra områden från nationalparken (sammanlagt ca 25 ha). Dessa objekt har övergått i statens ägo före uppdateringen av lagen om nationalparken (524/2023) och de har ingen naturskyddsmässig betydelse. Miljöministeriet ansvarar för ändringarna i lagen om nationalparken och för lagberedningen för inrättandet av naturskyddsområden, som används för att inrätta naturskyddsområden av statsägda områden och områden som redan tidigare reserverats för skydd.
Styrning av användningen och inverkan på markanvändningen	
Åtgärd	Beskrivning
I samband med halvtidsutvärderingen av skötsel- och användningsplanen uppdaterar vi ordningsstadgan i fråga om bestämmelserna om begränsningar i rätten att färdas	Genom ordningsstadgan begränsas rätten att färdas i områden som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet och som utsätts för mänsklig påverkan eller där hot om detta är sannolikt. Utkasten till ordningsstadgor utarbetas i samband med skötsel- och användningsplanen för de statliga skyddsområdena Skärgårdshavets nationalpark och naturskyddsområdet i Sjalö skärgård. I samband med halvtidsutvärderingen av skötsel- och användningsplanen framkommer ett behov av uppdatering om nya öar och skär har införlivats i nätverket av skyddsområden eller om förändringar upptäcks i förekomsten av fåglar.
Särskilda åtgärder för att förhindra slitage i rekreationszonen	Det förekommer alltid känsliga naturtyper och hotade arter även i friluft- och naturturismzonerna. Detta beror på de grovt dragna zongränserna. Det finns också känsliga naturtyper i friluft- och naturturismzonerna för att möjliggöra miljöfostran och eftersom objekten är anknutna till kända rekreationsobjekt som använts under lång tid. I områden med känsliga naturtyper används linjedragning samt vid behov olika konstruktioner och skyltar för att styra hur människor färdas. Sträckningarna för naturstigar dras så att de inte går i närheten av populära häckningsplatser för fåglar, såsom grunda och frodiga vikar, havsstrandängar och fågelskår. Konsekvenserna av användningen för uppföljningen av rekreations- och turismanvändningens hållbarhet följs upp med hjälp av LAC-indikatorerna (testning av uppföljning av slitage på sandöar pågår 2023 på Sandö) samt i tillämpliga delar genom kartläggning av fågelarterna. I tysta naturområden och begränsningsområden följs båttrafiken med hjälp av fjärranalys.
Känsliga naturtyper inkluderas i regel i vildmarkszonen	Bevarandet av känsliga naturtyper främjas i första hand genom zonindelning, vilket innebär att man inkluderar de känsligaste områdena och naturtyperna såsom kalkhällar, sandstränder eller skyddade vikar samt tysta naturområden i vildmarkszoner, dock med beaktande av välkända rekreationsobjekt och besökarnas säkerhet. I vildmarkszonen eller områden med begränsningar i rätten att färdas placeras också sådana objekt där risken för olagliga eldplatser är hög trots förebyggande åtgärder och/eller där det finns arter som behöver död ved och som blir lidande om död ved samlas in.
Evenemangstillstånd och markägarens samtycke	Offentliga tillställningar som ordnas i nationalparken och på statens naturskyddsområden i enlighet med lagen om sammankomster (530/1999, 1 kap. 2 §) förutsätter Forststyrelsens samtycke eller tillstånd. Samtycke eller tillstånd krävs också för sådana tillställningar som kan antas orsaka större än ringa olägenheter för till exempel växtligheten eller andra arter. Sådana evenemang kan vara t.ex. idrotts-, orienterings- och andra evenemang i terrängen samt scout- eller andra läger. Områdena som används, deltagarantalet, rutterna, aktiviteterna samt vid behov rapportering och uppföljning fastställs i tillstånden. I tillståndsprövningen fäster man uppmärksamhet vid tidpunkten (häckningstiden), nationalparkens zoner och områden med känslig natur samt värdefulla objekt och möjligheterna att använda andra områden i nationalparken.
Avtal ingås om underhåll av leder på privat mark	På Berghamn, Björkö, Bodö, Jungfruskär, Jurmo och Sjalö säkerställs genom avtal mellan Forststyrelsen och markägarna att alla parter känner till vem som har nyttjanderätt till de befintliga och använda lederna och vem som ansvarar för underhållet av dem. Berghamn: den del av leden som går på Högberget Björkö: leden från förbindelsebåtbryggan till nationalparkens tjänster. Bodö: leden mellan gästhamnen och den obebyggda rastplatsen som betjänar personer som färdas i båda riktningarna.

	Jungfruskär: den del av leden som går över ängen. Jurmo: leden från hamnen till tältplatsen och till östra udden. Själö: början av lederna (2 st.) och naturstigen
Vi deltar i uppföljningen av användningen av de omgivande havs- och landområdena	Intressebevakning är en viktig arbetsprocess som kan användas för att påverka projekt som planeras i Skärgårdshavet (bl.a. fiskodling och vattenbruk, energiprojekt, planläggning, sjötrafik, marktäkt och andra projekt som påverkar miljön) och erbjuda aktuell information om naturvärden samt påvisa informationsbrister utifrån sakkunskap och insamlad information hos Forststyrelsens naturtjänster. Projekt som kan ha skadliga konsekvenser för fågelarter påverkar vi aktivt i samband med planerings- och tillståndsprocesserna.
I intressebevakningen utnyttjar vi information om havsnaturens värdeområden	Intressebevakning är en viktig arbetsprocess som kan användas för att påverka projekt som planeras i Skärgårdshavet (bl.a. fiskodling och vattenbruk, energiprojekt, sjötrafik, marktäkt och andra projekt som påverkar havsmiljön) och erbjuda aktuell information om marina naturvärden samt påvisa informationsbrister utifrån sakkunskap hos Forststyrelsens naturtjänster och andra organisationer som deltar i VELMU (inventeringsprogrammet för marin undervattensnatur) och producerar marina data. Finlands ekologiskt eller biologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA-områden) omfattar 87 områden som har valts utifrån nästan femton års kartläggningmaterial från VELMU-programmet och avgränsats med hjälp av experter. EMMA-områdena omfattar bland annat de viktigaste fiskproduktionsområdena i Finlands havsområden och förekomstområdena för hotade arter oberoende av deras nuvarande skyddsnivå. Nästan alla dessa omfattar olika marina naturtyper och representerar havsnaturen med störst mångfald. I planeringsområdet har fyra EMMA-områden identifierats och beskrivits för närvarande (EMMA-områdena Ådöfjärden, Högsåra, Salpausselkä-åsarna och Skärgårdshavets yttre skärgård). Det är viktigt att lyfta fram dessa områden och materialet som en del av intressebevakningen för att trygga Skärgårdshavets mest värdefulla marina naturområdens framtid.
Förbud mot att kasta ankar	Behovet av förbud mot att kasta ankar bedöms i anslutning till undervattensstigarna vid Stora Hästö och Dalskär. Nödvändiga åtgärder vidtas.
Skydds- och begränsningsområdenas gränser införs på sjökort, elektroniska kartor och utflyktskartan	Havet känner inga gränser, och detta gäller särskilt skyddsområdenas gränser i havsområdena. De marina skyddsområdenas fulla potential förverkligas inte så länge som besökarna inte ser eller känner till skyddsområdenas gränser och olika områden med begränsningar i rätten att färdas när de är ute på vattnet. I en enkät som Forststyrelsen genomförde 2022 och som riktades till personer som rör sig i Skärgårdshavet och skärgården lyfte respondenterna fram behovet av förtydliga avgränsningarna och reglerna för skyddsområdet. För att effektivisera skyddet av havsnaturen och göra det lättare att färdas på vattnet i Skärgårdshavet strävar Forststyrelsen efter att främja utmärkningen av skyddsområdenas gränser på papperssjökort och elektroniska sjökort samt i kartapplikationer, till exempel hylt.net, som används av olika hobbygrupper. Dessutom strävar vi efter att samla skyddsområdenas begränsningar i rätten att färdas och andra begränsningar till exempel i Östersjöportalen, där de är lättillgängliga. Även möjligheten att märka ut gräns- och begränsningsområdena med bojar och märken i terrängen/havet ska utredas.
Vägen till Bjons på Jungfruskär förbättras	Havsstrandängen vid Österfladan, Jungfruskär är ett värdefullt område både med tanke på växtligheten och fågelbeståndet. Bjons gård vid Österfladans mynning används som bas, för talkoarbete och turism. Med tanke på objektets tillgänglighet och naturvärden är det ytterst viktigt att minska vandringen på havsstrandängen genom att förbättra vägen som leder till Bjons gård. Målet är att grundförbättra vägen till Bjons gård så att det går att köra med fordon som behövs för naturvård och underhåll av Bjons gård på den. Dessutom är det meningen att gångtrafiken ska följa vägen.
Övrigt bygnadsbestånd	
Åtgärd	Beskrivning
Byggnads-, restaurerings- och underhållsverksamheten är hållbar och följer principerna för cirkulär ekonomi	På grund av de långa avstånden i skärgården och transportkostnaderna för materialet strävar man i första hand efter att upprätthålla det befintliga bygnadsbeståndet i stället för att bygga nytt. Dessutom strävar man efter att avstå från objekt som inte lämpar sig för verksamheten, hitta användningsändamål för objekt som ska bevaras och historiska objekt som främjar underhållet av bygnadsbeståndet och återvinningen av material i byggnadsarbetet. Gamla byggnader av lokal- eller kulturhistorisk betydelse underhålls och renoveras inom ramen för resurserna. Vid renovering av gamla byggnader strävar man efter att använda traditionella byggnadsmaterial och arbetsmetoder. Vid nybyggen fästs särskild uppmärksamhet vid att byggnaderna smälter samman med det befintliga bygnadsbeståndet och landskapet.
En 5-årsplan utarbetas för att säkerställa	Naturtjänsterna förvaltar ett stort bygnadsbestånd i Skärgårdshavet som i sin helhet inte kan upprätthållas med nuvarande finansiering.

upprätthållandet av nätverket av baser	En 5-årsplan utarbetas för att säkerställa upprätthållandet av nätverket av baser i samarbete med experter på skydd av natur- och kulturarvet och turism- och rekreationsbruk med beaktande av den nuvarande organisationsstrukturen och Skärgårdshavets regionala användningsbehov. I kostnadskalkylerna beaktas också befintliga kompletteringsbehov såsom inkvartering för anställda i Korpoström (hyrs i nya byggnaden via Skärgårdsstiftelsen) och dessutom utreds bland annat möjligheterna att lägga till stugan på Kråkskär som en ny fåraherdebas/bas för terrängarbete (säkerställande av arbets säkerheten, främjande av förnyande naturturism eller frivilligarbete) och situationen i Österskärs skärgård (säkerställande av trygg arbetsmiljö och övertagande av område som kartlagt i obetydlig utsträckning).	
Övriga åtgärder		
Åtgärd	Beskrivning	
Vi utnyttjar den bästa tillgängliga tekniken i vårt arbete	För att säkerställa att terrängarbetena är hållbara och klimatsmarta utnyttjar vi i vårt terrängarbete i mån av möjlighet den bästa tillgängliga tekniken, såsom förbränningsmotorer med nyare teknik, biobränslen och elmotorer. Dessutom ser vi till att arbetsbåtarnas botten hålls rena för att minska bränsleförbrukningen och kostnaderna. Miljövänligare teknik tas i bruk när nuvarande utrustning har nått slutet av sin livscykel. Övergången sker kontrollerat. I övergången beaktas terrängarbetenas användningsbehov och de befintliga resurserna.	
Utveckling av planmässighet och prognostisering i terrängarbetena	Vi planerar alla terrängarbeten i området så att trafiken till objekten orsakar så små utsläpp som möjligt. Detta förutsätter planering av terrängarbetena på förhand, samarbete mellan olika processer och informationsutbyte och sammanställning av behoven, så att flera arbeten kan genomföras under samma besök, vid behov med stöd av nätverket av baser.	
Upprätthållandet av ett fungerande nätverk av baser stöder arbetet i skärgården	Med terrängarbete avses arbeten i skärgården som ingår i kartläggnings-, underhålls-, övervaknings-, skötsel-, uppföljnings- och forskningsverksamhet i skyddsområdena. Med hjälp av nätverket av baser i Skärgårdshavet (baserna i Korpoström och Kasnäs, Bjons och vaktstugan på Jungfruskär, Västerby på Berghamn, Öro, Stora Buskär och Trunsö Kalkskär) är terrängarbetet miljövänligt, hållbart och tryggt och ökar arbetstagarnas välbefinnande. Nätverket av baser gör vårt arbete kostnadseffektivt och klimatsmart jämfört med att köra fram och tillbaka många gånger. Dessutom tjänar de fungerande och omfattande samarbets- och intressentgruppsrelationerna som nätverket av baser möjliggör målen för skyddsområdena i Skärgårdshavet, när de samarbetspartner som utnyttjar nätverket producerar information för skyddsområdenas behov. Nätverket av baser används i samband med naturskyddsarbete (uppföljning, kartläggning, projekt) som utförs av andra aktörer, exempelvis naturintresserade. Dessutom är det möjligt att i stor utsträckning använda frivilliga i skyddsområdesnätverkets arbete och det talkoarbete som utförs åt Forststyrelsen kompenserar underhållskostnaderna för baserna. Det är också förmånligare att anlita konsulter och entreprenörer när de kan utnyttja nätverket av baser i stället för kommersiell inkvarteringsverksamhet. Genom att upprätthålla nätverket av baser upprätthålls samtidigt kulturarvet, eftersom många baser är kulturhistoriskt värdefulla objekt.	
Beredskap		
Typ	Beredskap	Beskrivning
Oljebekämpningsplan	Finns	Det nya informationssystemet för bekämpning av miljöskador, MERT (Marine Environment Response Tool), togs i operativt bruk nationellt den 1 juni 2022. MERT-systemet stöder i synnerhet ledningen av bekämpning av miljöskador i havsområdet. MERT-systemet ägs av Gränsbevakningsväsendet, och Finlands miljöcentral (SYKE) fortsätter att utveckla och upprätthålla systemet. Systemet är planerat att i stor utsträckning betjäna olika aktörer som deltar i bekämpningen av miljöskador, men tyngdpunkten i utvecklingen av systemets första funktioner ligger på aktiviteter till havs. En regional oljebekämpningsplan ska utarbetas för Skärgårdshavets område. Med hjälp av planen kan de fågel-, säl- och havsnaturområden som är mest värdefulla med tanke på mångfald, naturtyper och artbestånd skyddas mot oljeolyckor.
Plan för bekämpning av skogsbrand	Finns	Forststyrelsens anvisning för bekämpning av skogsbränder, Miljö- och kvalitetshandbok 6.2.14 används. I samband med hyggesbränning utarbetas en separat brand- och säkerhetsplan.
Servicestrukturernas säkerhet		
Typ	Beredskap	Beskrivning
Räddningsplan för byggnader	Finns	För byggnaderna som används för inkvartering (på Öro och Bodö) finns en räddningsplan som uppdateras årligen och upprätthålls av verksamhetsutövaren.
Brandinspektion i byggnader	Ja	Genomförs enligt lagen.

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

Namn- och koordinatmärkning av objekten	Finns	Både namnuppgifter och koordinater finns på hyresobjekten och i de utflyktshamnar som har servicestrukturer.
Räddningssamarbete	Finns	Man kan larma via VHF-kanal 16 (kommunikationsradio med kort räckvidd som används inom sjöfarten). Sjöräddningscentralen kan larmas per telefon, tfn 029 4000. Det allmänna nödnumret 112 fungerar också. Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare använder myndighetsnätet Virve.

Samarbete

Typ	Beredskap	Beskrivning

Andra byggnader än sådana som används för rekreation och friluftsliv

Objekt (namn)	Ägare	St.	Beskrivning
Kesnäs på Utö och Ormskär	Forststyrelsen		I områdena finns försvarskonstruktioner från olika tidsperioder. Områdena har arrenderats ut till Försvarsmakten och Försvarsmaktens verksamhet har företräde där. Därmed utökas inte den övriga verksamheten i områdena aktivt. Objekt i vildmarkszonen. Man får färdas i områdena i enlighet med allemansrätten, på eget ansvar. På Kesnäs sätts dock skyltar upp för att trygga fåglarnas häckning. Målet är att besökare ska hålla sig på huvudstigen fram till minnesmärket mellan den 1 april och den 31 juli.
Berghamn, Houtskär	Forststyrelsen		Försvarsmakten har haft ett kustfort på ön och byggnaderna och konstruktionerna i anslutning till det är mestadels i dåligt skick. Det skulle krävas omfattande åtgärder för att göra ön säker att använda för friluftsliv- eller naturturismverksamhet. Detta förefaller orealistiskt under de kommande 10–15 åren och därför planeras inga åtgärder i detta skede. Objekt i vildmarkszonen.
Morgonlandet	Forststyrelsen		Byggnader: jaktstuga, barack, bastu. Området har arrenderats ut till Försvarsmakten och Försvarsmaktens verksamhet har företräde på ön. Därmed utökas inte den övriga verksamheten på ön aktivt. Man får färdas i området i enlighet med allemansrätten, på eget ansvar. Besökare kommer inte aktivt att hänvisas till ön. Objekt i vildmarkszonen.
Rangskär	Forststyrelsen	3	Byggnader: småhus, bastu och skjul. Ön behövs för närvarande inte som bas. Ön är belägen intill ett tyst naturområde och därför vidtas inga åtgärder med anknytning till friluftsliv eller naturturism där. Objekt i vildmarkszonen.
Åvensör	Forststyrelsen		På platsen finns en gammal kalkgruva med tillhörande grottor och stup. Ingången till gruvan är stängd av säkerhetsskäl, men det hindrar inte besökare. Ovanpå gruvan finns inhägnad betesmark. Friluftsliv- eller naturturismverksamhet hänvisas inte till platsen. Objekt i vildmarkszonen.
Servicebaser och andra byggnader	Forststyrelsen		Byggnader i nätverket av baser: baserna i Korpoström och Kasnäs, Bjons och vaktstugan på Jungfruskär, vaktstugan på Berghamn (Västerby), barackerna på Örö, Stora Buskär (som upprätthålls tillsammans med Jakt- och fisketjänsterna) och Trunsö Kalkskär. Därtill ett hus på Nötö och Lotsstugan på Högsåra.

Privata skyddsområden och andra områden i privat ägo

I planen har inte byggnadsbeståndet i de privata skyddsområdena eller gällande åtgärdsplaner i områdena utretts.

19 Resurser

Förklaring	På blanketten fastställs engångskostnaderna och de kontinuerliga kostnaderna för genomförandet av skötsel- och användningsplanen som grund för planeringen av verksamheten. Dessutom fastställs övriga kostnader i anslutning till skötseln och förvaltningen av området, vilket stöder skötsel- och användningsplanens koppling till den årliga verksamhetsplaneringen. Det är främst Forststyrelsen som står för kostnaderna för genomförandet av skötsel- och användningsplanen. Om åtaganden som gäller andra aktörer, såsom NTM-centralen eller kommunen, antecknas i planen, ska även kostnaderna för dessa anges på blanketten.
-------------------	--

År vars kostnadsnivå uppskattningarna baserar sig på
--

2024

	Kontinuerliga kostnader €/år	Utgifter av engångsnatur €	Mer information
Byggnader	5 000	80 000	Underhåll och iståndsättning av talkocentren på Jungfruskär och Örö för att betjäna naturvårdsarbetet (för att minska de årliga kostnaderna för naturvården). Vid underhållet av byggnadsbeståndet på Jungfruskär säkerställs i första hand talkoarbetet inom naturvården, entreprenader inom naturvården samt de bästa lösningarna för fåraherdeverksamheten. Övrigt främjande av naturturism genomförs med tanke på dessa.
Byggnader	30 000	1 000 000	Byggnader för rekreationsändamål: Berghamns naturstugor, Jungfruskär (Bjons, Skarpnäs, bastu osv.), Jurmo naturstuga och Konungsskärs ödestuga
Konstruktioner	1 000	80 000	Utflyktshamnar inklusive bryggor, naturtornen på Högländ och Jungfruskär, hängbron på Örö: reparationer, förnyande eller rivning.
Leder	3 000	10 000	Underhåll av naturstig (16 st.) och markerade leder: träd som fallit över leden, uppdatering av markeringar osv. Eventuell ny undervattensstig till Örö.
Leder		3 000	Fågelskydd: besökare dirigeras med skyltar och andra konstruktioner vid objekt som är värdefullt med tanke på fågelbeståndet
Guidningstjänster och information	3 000	164 000	Ny och uppdaterad information om utflyktshamnarna (16 st.) à 2 500. Gästhamnar m.m. 10 st. à 3000. Uppdateras (13 st.), avlägsnas (3 st.) à 4 000 och ny naturstig (1 st.) à 10 000. Uppdatering av de utställningar som ska upprätthållas, 4 st. à 5 000 samt broschyrer 3 000.
Besöksräkning, besökar-, företags- m.fl. undersökningar		10 000	Besöksundersökning med finansiering från projektet IP-LIFE Biodiversea.
Besöksräkning, besökar-, företags- m.fl. undersökningar	3 000	20 000	Fjärravlästa besöksräknare (à 3 000 €). Årsavgifter (à 300 €) för fjärravlästa besöksräknare och nya batterier/år (à 200 €). Egen företagsundersökning genomförs med egna digitala system.
Rekreationsanvändning totalt	45 000	1 367 000	
Restaurering	12 000		Restaurering av skogar och våtmarker (inklusive iståndsättning av lundar).
Restaurering		6 000	Havsnaturen: Utplantering av havsarter, 1 arbetsvecka, 2 pers. 6 000 euro (av engångskaraktär).
Artvård	50 000		Undersökningar av hotade arter och bedömning av behovet av naturvård
Annan naturvård		30 000	Restaurering av häcknings-, mat- och rastområden för höksångare och andra hotade fågelarter
Annan naturvård	300 000		Naturvårdsarbeten för att bevara den biologiska mångfalden, det vill säga budget för att bevara tillståndet. Omfattar kostnader för kontinuerlig vård samt nödvändiga och brådskande restaureringar för att bevara den biologiska mångfalden (övergripande plan för naturvården).
Annan naturvård	800 000		Stöd för kompletterande iståndsättning inom naturskyddet och grundläggande iståndsättning av nya objekt samt de därpå följande arbetena för kontinuerlig skötsel för att förbättra tillståndet. Inkluderar en budget för förbättring av naturtypernas och arternas tillstånd

			(övergripande plan för naturvården).
Annan naturvård	5 000	20 000	Ordnande av talkoläger för insamling av skräp 15 000 euro, bortforsling och behandling av avfall 5 000 euro. Insamling av skräp, årliga talkoläger: 5 000 euro.
Annan naturvård	85 000	5 000	Jakt på främmande rovdjur
Annan naturvård		18 000	Utarbetande av en restaureringsplan för höksångarens habitat
Uppföljningar av naturvården		15 000	Vi utreder störningar som orsakas av turism och sjötrafik och deras inverkan på fågelarterna för att utreda effekterna av områden med rörelsebegränsning, zoner och områden med liten mänsklig aktivitet
Uppföljningar av naturvården	80 000	200 000	De kontinuerliga uppföljningarna består av naturtypsuppföljning av naturvården i vårdbiotoper, lundar och solexponerade områden (fortsättning och komplettering) samt undersökningar av indikatorarter. Upprätthållandet av uppdaterad naturinformation (LTI+fjärr), utveckling av fjärranalys och utarbetande av uppföljningen har räknats som kostnader av engångsnatur
Uppföljningar av naturvården	10 000	30 000	Upprätthållande av uppföljningsinformation om främmande arter (vresros) samt uppföljning och konsekvensuppföljning av däggdjursarter
Uppföljningar av naturvården	60 000		Havsnaturen: 1 båtlag som genomför nya och kompletterande kartläggningar av havsnaturen (uppföljning ingår inte) 1,5 mån/år.
Uppföljningar av naturvården		15 000	Havsnaturen: Utredning och planering av mänsklig belastning på havsnaturen 15 000 euro (två personers arbete i 1 månad, av engångsnatur).
Uppföljningar av naturvården		25 000	Havsnaturen: Åtgärder för att lindra belastningen på havsnaturen 15 000 euro och utrustning 10 000 euro (av engångskaraktär).
Uppföljningar av naturvården	14 000	37 000	Fågelskydd: Nationella uppföljningar av skärgårdsfåglar (7 000 euro/år) Kompletterande kartläggningar av skärgårdsfåglar (7 000/år) Utredning av områden där sjöfåglar samlas (7 000 euro/gång) Uppföljning av höksångare (15 000 euro/av engångsnatur) Uppföljning av effekterna av jakten på främmande rovdjur (15 000 euro/av engångsnatur)
Uppföljningar av naturvården		15 000	Utredning av fladdermusbeståndets tillstånd
Uppföljningar av naturvården		3 000	Uppföljning av bestånden av små rovdjur
Uppföljningar av naturvården		15 000	Fågelskydd: Uppföljning av hållbarheten i rekreationsanvändningen (utveckling av ibruktagandet av LAC-metoden)
Naturskydd totalt	1 416 000	434 000	
Byggnadsarv	24 000	8 000	Expertarbete 2 veckor/år 4 000 € (planering, övervakning av skyddet, upprätthållande av geografisk information, kvalitetskontroll och delning, planering av reparationsbyggande och underhåll, konkurrensutsättning och tillsyn, uppföljning av objektens skick). Årligt renovering och underhåll av byggnadsarvsobjekt 20 000 €. Värdering av byggnadsarvsobjekt, skötselklassificering och beräkning av reparationssskuld, expertarbete av engångskaraktär 1 mån. 8 000 €.
Byggnadsarv	350 000	5 000 000	Bostads-, lager-, manskaps-, service- och andra byggnader på Öro,

			Kräkskärs torp, Västerby på Berghamn, Högsåra lotsstation, fyrmästarens hus och Stenhuset på Utö, Trunsö Kalksär och Gärskärs fiskestugor samt Sjalö kyrka och klockstapel.
Arkeologiska objekt	7 000	5 000	Kontinuerligt expertarbete 2 veckor/år, 4 000 euro (planering, övervakning av skyddet, upprätthållande av geografisk information, kvalitetskontroll och delning, planreserv, kulturarvmässig hållbarhet inom naturvärden). Kompletterande inventering och uppföljning av arkeologiska objekt i 1 månad med 3 års mellanrum, med kostnader för båt 9 000 euro (3 000 euro/år). Engångsutveckling av LAC-dronemetoden 5 000 €.
Kulturarv totalt	381 000	5 013 000	
Fastighetstekniska kostnader	50 000	500 000	Örö, Jungfruskär m.fl.: vatten, avlopp och el
Inrättande och utmärkning av skyddsområde		75 000	Utmärkning av nationalparkens gränser och områden med begränsningar i rätten att färdas i terrängen
Kostnader för andra byggnader än sådana som används för rekreationsändamål	40 000	1 000 000	Huset på Nötö, servicebaserna i Korpoström och Kasnäs, vaktstugan på Berghamn, basen på Jungfruskär. Basen på Stora Boskär upprätthålls tillsammans med Jakt- och fisketjänsterna. I kostnaderna av engångsnatur har man beaktat byggnader som ska rivas enligt utredningen av byggnadsbeståndet.
Arbetskostnader för deltagande och intressenter	5 000		Introduktion och möten, 10 dagar à 500 euro
Arbetskostnader för deltagande och intressenter	10 000		Expertarbete, arbete med intressentgrupper, intressebevakning
Övriga kostnader	150 000	1 000 000	Underhåll och användning av båtar, i genomsnitt 4–5 båtlag per år i området (marint naturskydd, naturskydd på land, rekreationsanvändning). Reparationer, byten och köp av båtar.
Övriga kostnader		10 000	Inlösning av tillandningsområde eller samfällt område, exempelpris enligt Lantmäteriverkets prislista som justerats 2024: inlösning av högst 20 ha tillandning 6 350 euro (ingen mervärdesskatt), för varje 10 ha efter det 880 euro (ingen mervärdesskatt). Avgifterna för förrättningar till fast pris bestäms enligt de priser som gällde vid den tidpunkt då ansökan inkom. Det är samma pris på förrättningar till fast pris oberoende av om de utförs separat eller i samband med en annan förrättning. Om andra förrättningar eller åtgärder utförs i samband med förrättningen, debiteras dessa separat.
Övriga kostnader			Havsnaturen: Oljebekämpningsåtgärder: planering av objekt som ska skyddas och var oljebommar ska fästas samt utrustning, 15 000 euro.
Övriga kostnader		20 000	Fågelskydd: Vi uppdaterar publikationen om utvecklingen av skärgårdsfåglarnas bestånd och nuläget för dem
Förvaltningskostnader och övriga kostnader totalt	255 000	2 605 000	
Allt totalt	2 097 000	9 419 000	Alla kostnader sammanlagt under planeringsperioden (15 år) €
			40 874 000

20 Konsekvensbedömning

Förklaring

På blanketten beskrivs åtgärdernas konsekvenser, riskerna med åtgärderna och bekämpningen av riskerna.

Konsekvenser för Natura 2000-skyddsgrunderna

Utgångspunkten är att målen och åtgärderna i skötsel- och användningsplanen stöder bevarandet och förbättringen av nationalparkens naturvärden och bland annat minskar de potentiella hoten mot Natura-områdenas centrala värden. Naturvårdens, friluftslivets och naturturismens inverkan på Natura 2000-områdenas skyddsgrunder har bedömts i separata rapporter.

Skötseln av naturen på land styrs av en övergripande plan som utarbetats för naturvärden i Skärgårdshavet. I bedömningen av den övergripande planens konsekvenser för naturen har följande konstaterats:

"Planens konsekvenser för Natura 2000-naturtyperna samt direktivarter och hotade arter är neutrala eller positiva, och planen försämrar inte avsevärt statusen för de arter och naturtyper som utgör grund för skyddet av Natura 2000-området. Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård utvidgar arealen för naturtyperna i habitatdirektivet och förbättrar deras kvalitet och får direktivarternas populationer att växa. Några Natura-naturtyper får minskad areal, men de ersätts med en annan Natura-naturtyp beroende på vilket alternativ som är mest värdefullt med tanke på objektets naturvärden och objekthelheten. Den övergripande planen för Skärgårdshavet och de objektspecifika arbetsplaner som genomförs under den syftar till att stärka de hotade arterna och naturtyperna samt direktivnaturtypernas och direktivarternas habitatnätverk och därigenom ha en betydande inverkan på uppnåendet av en gynnsam skyddsnivå."

I planen har man för första gången strävat efter att beakta områdets havsnatur som en helhet med tanke på skötseln och användningen och inkludera åtgärder som upprätthåller eller främjar tillståndet för skyddet av havsnaturen. Samtliga planerade åtgärder har positiva ekologiska konsekvenser.

Forststyrelsen gjorde en separat bedömning av konsekvenserna för Naturaområdena när det gäller friluftslivet och naturturismen. Bedömningen riktades till fem Naturaområden som ingår i skötsel- och användningsplanen och som är föremål för planmässig användning för friluftsliv och naturturism. Naturaområdena är Pakinains skärgård, Skärgårdshavet, Öro, Själo skärgård och Ölmos-Purunpää. Bedömningen gjordes för befintliga och planerade konstruktioner och funktioner. I området inrättas en ny led för befintliga stigar, på Öro görs en ny undervattensnaturstig och en del nya områden reserveras för tältning. I fråga om turismanvändningen är planen att förlänga användningen av vissa objekt och att Öro ska börja användas för åretruntturism.

Rekreationsanvändningen kan ha skadliga verkningar på växtligheten, djurlivet, marken och vattendragen. Den synligaste och mest betydande effekten uppstår när terrängen blir nertrampad. Det gör marken tätare, utsätter växtligheten för slitage och i värsta fall kan det leda till att det uppstår arealer utan växtlighet, vilket i sin tur kan förstärka erosionen. Rekreationsanvändningen kanaliseras i allmänhet till stigar, leder och rastplatser där vandrare tillbringar största delen av sin tid. Okulärt sett är det svårare att observera och mäta konsekvenserna av båtlivet i skärgårdsmiljön. Konsekvenserna drabbar undervattensnaturen, särskilt på ställen där fartyg och båtar förtöjs med fri ankring. Slarvig ankring skadar botten och kan försämma och förstöra undervattensorganismer och deras habitat. I grunda områden orsakar båtlivet också erosion på botten och stränder, grumling av vattnet och avgasutsläpp som samlas på havsbotten. Båtfolket kan också lämna spår efter sig i havsnaturen genom nedskräpning eller olämplig hantering av avfalls- och grävatten och direkta utsläpp i havet.

Rekreationsanvändningen har mycket lindriga konsekvenser för skyddsgrunderna för Naturaområdena Pakinains skärgård och Ölmos-Purunpää. I fråga om Själo och Skärgårdshavet identifierades mindre, lokala skadliga konsekvenser för naturtyper som utgör skyddsgrunder, men konsekvensernas betydelse bedöms som ringa med beaktande av helheten. I Själo och Skärgårdshavet finns det behov av att beakta användningens lindriga men skadliga inverkan på sällsynta, småskaliga och artmässigt värdefulla naturtyper. Med det nuvarande antalet besökare är konsekvenserna av användningen dock på många ställen relativt måttliga. På Öro planeras en utvidgning av tältområdet och turismanvändning året runt. Tältområdet har inga konsekvenser för skyddsgrunderna. Användningen av Öro för turism året runt kan förvärra konsekvenserna för naturtyper som utgör skyddsgrunder, men det är svårt att bedöma. Konsekvenserna beror i hög grad på den eventuella ökningen av antalet besökare och hur väl de känsliga naturtyperna tål slitage under olika årstider.

Av arterna som utgör grund för skyddet av områdena bedöms smalfrösnäcka, nordisk klipptuss, dvärglåsbräken och grön sköldmossa inte utsättas för några försämrande effekter. Inom ramen för bestämmelserna möjliggörs jakt på gråsäl för lokalbefolkningen i nationalparken. Genom regleringen av gråsälbeståndet tryggas förutsättningarna för kommersiellt fiske och kustfiske. Dessutom är säljakt en viktig del av den levande skärgårdskulturen. Om individantalet i de rikliga gråsälbestånden inte kan begränsas, kan det ha skadliga konsekvenser för de lokala fiskbestånden och fisket. Gråsälbeståndet i Skärgårdshavet är för närvarande livskraftigt och jakt äventyrar inte beståndets

livskraft eller syftet med inrättandet av nationalparken. Villkoren för beviljande av tillstånd för säljakt granskas regelbundet för att trygga naturvärdena i skyddsområdena och med tanke på gråsälbeståndets hållbarhet. För tidsbundna tillstånd införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats, såsom kvoter, sälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. Jakten äventyrar inte gråsälbeståndets livskraft eller syftet med inrättandet av nationalparken. I Skärgårdshavet finns två sälskyddsområden och i nationalparken finns områden med begränsningar i rätten att färdas. Dessa områden skyddar gråsälbestånden. Forststyrelsen följer upp hållbarheten i beskattningen av gråsälbestånden genom tillstånd och tillhörande rapportering.

Med det nuvarande antalet besökare är effekterna av användningen på många ställen tämligen måttliga och antalet besökare antas inte komma att öka väsentligt i framtiden. Det är uppenbart att små negativa konsekvenser förekommer, men slitaget är lokalt till sin natur och det har inte identifierats några konsekvenser som skulle sträcka sig till habitathelheternas eller ekosystemens ekologiska processer eller funktion som helhet. I bedömningen identifierades inga betydande försämrande konsekvenser för de arter, naturtyper eller ekosystem som utgör grund för skyddet. Det observerades inte heller någon skadlig samverkan med andra projekt. Utvecklingen av turisttjänsterna kan i viss mån öka besökarantalet och därmed slitaget på lederna och tältområdena. I regel har serviceutrustningen placerats eller kommer att placeras på sådana ställen där användningen har så lite försämrande konsekvenser för naturvärdena som möjligt. Naturvärdena beaktas noggrannare i de mer detaljerade åtgärdsplanerna för rekreationsanvändningen. En noggrannare konsekvensbedömning, till exempel noggrannare terrängkartläggningar av artbeståndet, görs alltid i samband med åtgärdsplanerna för serviceutrustning innan byggandet inleds. Serviceutrustningen utökas inte i sådana områden där den skulle utgöra ett hot mot naturvärdena. I nuläget är det mycket svårt eller omöjligt att bedöma båtlivets konsekvenser för Skärgårdshavets undervattensnatur, eftersom båtlivet har förekommit länge i området, flera besöksmål är etablerade och det inte finns någon dokumenterad information om utgångsläget innan båtlivet inleddes.

Lindring kan åstadkommas genom halvtidsutvärdering, zonindelning, guidning och kommunikation, begränsningsområden och genom att styra var besökare får färdas. Konsekvenserna lindras också genom en noggrannare åtgärdsplanering av rekreationsanvändningen, där naturvärdena beaktas. Båtlivets konsekvenser för havsnaturen kan dock lindras till exempel genom reglering och information. I lindringsåtgärderna i Natura-bedömningen har man betonat genomförandet av uppföljningar och halvtidsutvärderingen, i samband med vilken åtgärderna för styrning och begränsning av rekreationsanvändningen ska utvärderas på nytt. LAC-uppföljning av slitage har inletts på två platser i Skärgårdshavet. LAC-uppföljningen ska utvidgas till objekt med värdefulla naturvärden och utifrån observationerna kan man vid behov ändra var besökare får färdas eller begränsa rätten att färdas på värdefulla objekt. För skötsel- och användningsplanen för Skärgårdshavet görs en halvtidsutvärdering 2029. I samband med den kan nödvändiga åtgärder omvärderas bland annat för att trygga Natura-områdenas skyddsvärden och övriga naturvärden.

Sammanfattning av planens konsekvenser

De åtgärder som riktas in på de centrala värdena i Skärgårdshavets planeringsområde (Salpausselkä-åsarna, den yttersta skärgården, skärgårdsskogarna, ängsnätverket, fågelbeståndet, den exceptionellt mångsidiga blandningen av naturtyper och arter, rekreationsanvändningen, forskningens betydelse, miljöfostran, den lokala kulturen) syftar till att antingen upprätthålla eller förbättra dem. På grund av Skärgårdshavets exceptionella mångfald och omfattande värdehelhet är antalet mål och åtgärder stort jämfört med många andra skötsel- och användningsplaner. Med tanke på området särdrag, omfattning och mångfald som är unika i Finland har dock alla åtgärder som tagits upp i planen ansetts vara nödvändiga. Bara i själva nationalparken känner man till 32 Natura-landnaturtyper och cirka 600 hotade arter lever i planeringsområdet. Av de hotade arterna kräver 60–80 procent naturvård för att bevaras. Kulturarvet i området är också rikligt och mångsidigt på grund av en lång historia av bosättning (bosättning vid Egentliga Finlands kust har funnits från och med sen stenålder). I planeringen av skötseln och användningen av området betonas förutom åtgärder som syftar till att trygga områdets naturvärden även samordning av naturskyddet och den mångsidiga rekreationsanvändningen samt den lokala jakt- och fiskekulturen. Med åtgärderna i planen strävar man efter att upprätthålla och förbättra den biologiska mångfalden, trygga så kallade tysta naturområden, hållbar rekreationsanvändning och naturturism samt upprätthålla och utveckla forsknings- och uppföljningsverksamheten.

I Skärgårdshavets nationalpark har man sedan parken inrättades (1983) utfört betydande naturvårds- och restaureringsarbeten för att förbättra och upprätthålla tillståndet för naturtyper och arter i området. Även om naturvårdsnätverket har förstärkts systematiskt hotas fortfarande en del av de hotade arterna av utrotning. Åtgärderna kommer att fortsätta under genomförandet av denna plan och utvidgas till övriga statliga naturskyddsområden som ingår i planeringsområdet. Arternas och naturtypernas tillstånd och representativitet i planeringsområdet förbättras bland annat genom restaurerings- och naturvårdsåtgärder för olika naturtyper, åtgärder för eliminering av främmande arter samt utplantering av arter. Havsnaturen beaktas på ett övergripande sätt i åtgärderna som ingår i planen.

Planens ekologiska konsekvenser är till stor del positiva; naturskyddsåtgärderna syftar till att bevara och förbättra arternas och naturtypernas tillstånd både på öarna och under ytan. Inom naturskyddet och naturvården måste man dock alltid göra medvetna val när man genom skötselåtgärder återställer eller till exempel förbättrar en viss naturtyp eller utökar dess areal. När ett visst mål eftersträvas blir man ibland tvungen att gallra bort något annat och därmed kan åtgärderna också ha skadliga ekologiska

konsekvenser för exempelvis enskilda arter, men man strävar efter att göra dessa val medvetet och med beaktande av det övergripande målet. Upprätthållandet av kulturarvsobjekt är på många ställen också upprätthållande av naturvärden. Rekreativitetens strävan efter att förbättra nationalparksbesökarnas upplevelse av rekreativ användningen och deras relation till naturen, men samtidigt också att på ett kontrollerat och förutseende sätt avgränsa och följa upp de konsekvenser som rekreativ användningen medför för naturen.

Uppföljningen av arter och naturtyper och deras utveckling för att bedöma effekterna av naturvårdsåtgärderna och å andra sidan allmänt för att bedöma deras tillstånd tas i stor utsträckning upp i planen. På grund av den biologiska mångfalden i Skärgårdshavet finns det fortfarande många arter och naturtyper som inte omfattas av uppföljningen eller som det inte har utvecklats lämpliga uppföljningsmetoder eller -indikatorer för. Även betestrycket från vissa skadliga arter, såsom rådjur, vid vissa naturskyddsmässigt värdefulla objekt i Skärgårdshavet kräver övervakning. Skärgårdshavets popularitet som utflykts- och naturturismmål och rekreativitetens strävan efter att redan etablerade öar förutsätter också ett behov av uppföljning av rekreativ användningens miljökonsekvenser (bl.a. slitage på naturtyper, förekomst av hotade eller störningskänsliga arter), så att man vid behov kan reagera i tid på konsekvenserna för områdets naturvärden för att undvika att naturvärdena försämras. Uppföljningen görs under planens genomförandeperiod både som uppföljning av naturtyper och arter och som en del av uppföljningen av nationalparkens ekologiska, ekonomiska och sociokulturella hållbarhet (som metod används gränser för acceptabel förändring, LAC). Under de kommande åtta åren strävar man efter att särskilt utveckla LAC-indikatorer med tanke på havs- och strandnaturen. Informationen från uppföljningen om människans påverkan på naturen utnyttjas i planens halvtidsutvärdering, där man bland annat bedömer behovet av att styra rekreativ användningen av området på olika sätt eller ta i bruk nya begränsningsområden.

De sociala konsekvenserna av planen hänför sig antingen direkt eller indirekt till samarbetet med den lokala kulturen och centrala intressentgrupper för att underhålla och bevara dem samt till nyttan för turister och rekreativ användare som besöker området. Enligt lagen om Skärgårdshavets nationalpark har området inrättats för att skydda Skärgårdshavets natur och kultur, för att trygga därmed förknippade traditionella sätt att utnyttja naturen, för att bevara en levande skärgård samt för att främja miljöforskning och allmänt intresse för naturen. Forststyrelsen har strävat efter att i de mål och åtgärder som tagits med i planen beakta den målbild som finns i lagen till den del det är möjligt inom ramen för Forststyrelsens behörighet. Det bör dock beaktas att eftersom det är fråga om en helhet som är betydligt större än nationalparken, uppfylls målen i lagen endast i nationalparken. Utanför den följs eventuellt andra riktlinjer med iakttagande av andra författningar om inrättande av statliga områden. I planen har man strävat efter att beakta responsen och önskemålen från de centrala intressentgrupperna. Önskemålen har beaktats bland annat i förutsättningarna för att bevara jakt- och fiskekulturen i området, i turism- och samarbetsföretagarnas samt områdets rekreativ användares och naturintresserades behov och genom att utöka möjligheterna till samarbete med olika aktörer i området både inom naturvärden och forskningen.

Planens ekonomiska konsekvenser gäller både Forststyrelsens egna resurser och den ekonomiska nyttan som uppstår i området. De ekonomiska konsekvenserna av de åtgärder som antecknats i planen hänför sig till största delen till Forststyrelsens egna resurser: genomförandet av terrängarbeten i området (arbeten som ingår i kartläggning-, underhålls-, övervaknings-, skötsel-, uppföljnings- och forskningsverksamheten i skyddsområdena) förutsätter långsiktig finansiering för att man ska kunna genomföra omfattande terrängarbeten i de utmanande skärgårdsförhållandena. På grund av terrängarbetenas mångsidighet och de särskilda förhållandena i skärgården bör särskild uppmärksamhet fästas vid förhandsplanering, kostnadseffektivitet och klimatsmarhet. Forststyrelsen skaffar en del av terrängarbetena i området som köpta tjänster och via samarbetsföretagarna, och det leder till att åtgärderna har en positiv inverkan på den lokala ekonomin. Även åtgärder för rekreativ- och turismanvändningen som bland annat syftar till att förbättra eller främja förutsättningarna för turismtjänster i området har en positiv inverkan på den lokala ekonomin. Enligt besökarundersökningen i Skärgårdshavets nationalpark (2019) uppgick besökarnas totala lokala ekonomiska effekter 2019 till cirka 7 miljoner euro och sysselsättningseffekten till 59 årsverken.

Skärgårdshavets nationalparks betydelse som rekreativ- och naturturismobjekt har ökat sedan föregående stomplan (2000), vilket bland annat syns i form av ett ökat antal besök och mångsidigare rekreativ former. Den ökade rekreativ användningen ökar samtidigt behovet av att förebygga konsekvenserna av den. I planen fastställs flera åtgärder med syftet att utveckla rekreativ- och turismanvändningen i Skärgårdshavet och svara på ett eventuellt växande antal besökare. Åtgärderna består bland annat av att utveckla turismanvändningen och göra ändringar i ödestugor, rast- och tältplatser samt leder. Utvecklingen av naturturismen i samarbete med lokala aktörer påverkar antalet besök och hur länge besökarna stannar, vilket har en positiv inverkan på den lokala ekonomin. Även effekterna på hälsan och välbefinnandet som besökarna i området upplever ökar i och med att turism- och rekreativ tjänsterna blir mångsidigare.

Planen gäller områden i statens besittning i Skärgårdshavet. I planeringsområdet ingår dock 125 privata naturskyddsområden som följer Natura 2000-programmet, men planen är inte förpliktande i fråga om privata mark- och vattenområden. Förlusten av biologisk mångfald och klimatförändringen framskrider och den belastning de medför för naturtyperna och arterna förutsätter dock att man även utanför skyddsområdena fäster uppmärksamhet vid kopplingarna mellan naturskyddsområdena, så att arterna och naturtyperna i mån av möjlighet kan förflytta sig från ett område till ett annat. Å andra sidan har det inte funnits tillräcklig information om till exempel placeringen av naturvärdesobjekt under vatten när de befintliga naturskyddsområdena inrättades. Därför har några åtgärder skrivits in i planen som gäller antingen samfälliga områden där

Forststyrelsen är delägare i områden som förvaltas av staten eller helt privatägda områden. I fråga om dessa är avsikten att genomföra eventuella åtgärder som tryggar skyddet (t.ex. utplacering av förtöjningsbojar som underlättar båtlivet på samfälliga vattenområden) till den del delägarna i samfälliga eller privatägda områden är villiga att vidta olika åtgärder. Man har också strävat efter att beakta landhöjningen i strandzonen och dess inverkan på skötseln och användningen av områdena (bl.a. strandbete, tältområden, sandbankar).

Stävja klimatförändringen och anpassa sig till den

Utöver att habitat splittras och försvinner är klimatförändringen ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden. I de nordliga regionerna, inklusive Finland, går förändringen minst dubbelt så snabbt jämfört med det globala genomsnittet. Skärgårdshavet är med sina arter och naturtyper ett område med exceptionell mångfald och det gör det känsligt för klimatförändringens effekter. Klimatuppvärmningen och den tilltagande eutrofieringen och igenväxningen som den leder till påverkar såväl arterna på land och i vattnet som rekreativsvärdena. Dessutom försvagar klimatförändringen kulturarvsvärdena. Klimatförändringen har redan påverkat Skärgårdshavets natur och konsekvenserna fortsätter att växa. Förändringar i temperaturförhållanden och nederbörd samt exceptionella väderförhållanden, såsom värmeböljor och perioder av torka, blir också vanligare i Skärgårdshavets skyddsområden. Förändringarna kan ha en betydande inverkan på organismsamhällena i skyddsområdena och leda till att habitat försämras och försvinner samt att arternas mångfald försvagas och arter blir mer hotade.

Klimatförändringen kan förändra våra havsområden på ett betydande sätt, men man vet ännu inte tillräckligt om tröskelvärdena för klimatförändringen när det gäller olika organismer och många processer. Klimatförändringen leder till att nederbördsmängderna ökar året runt. Regnet sköljer ner humus och organiskt material i havet i allt högre grad, och det gör vattnet grumligt och mörkt. Detta förändrar habitatet och deras sammansättning och försämrar de nuvarande arternas levnadsförhållanden både under ytan och i strandnaturen. Dessutom leder den ökade näringsbelastningen som hamnar i havet från avrinningsområdet till ännu högre sannolikhet för algblomningar, och leder till att de blågröna algerna blommar längre och i större omfattning. När vattnet blir varmare förändras bland annat fiskarternas struktur: arter som trivs i kallt vatten försvinner, vissa arter minskar och karpfiskar som drar nytta av uppvärmningen och eutrofieringen blir fler. När vintrarna blir varmare blir isvintrarna mer sällsynta, och det gör det svårare för östersjövikaren att bygga bo. När isen som nöter mot stränderna minskar gynnas också igenväxningen av strandområdena. Klimatförändringen påverkar utbredningen och rikligheten av många arter, inklusive Skärgårdshavets nyckelarter (t.ex. blåstång, blåmussla, ålgräs) och sällsynta arter. Både trådalger och främmande arter blir rikligare och tar livsrum från de ursprungliga arterna. Främmande arter kan förändra hela den marina näringskedjan på ett övergripande sätt och därmed indirekt påverka bestånden av fiskar, havsfåglar och sälar samt fisket. Den årstidsrelaterade syrebristen i skärgårdens djup kan öka i framtiden. När temperaturen stiger i vattnet nära botten, vilket redan kan observeras, påskyndar det nedbrytningsprocesserna och syreförbrukningen.

Skärgårdshavets centrala värden är till många delar hotade av klimatförändringens effekter. Därför strävar åtgärderna i planen efter att stabilisera naturförhållandena i området och på så sätt främja naturens anpassningsförmåga till förändringen och samtidigt hålla igång området ekosystemtjänster. Naturtyperna och arterna i området följs upp genom att uppdatera inventeringarna av naturtyper och arter vid behov eller med jämna mellanrum samt genom att utveckla uppföljningen av dem. Undersökningar visar att man kan stödja skyddet av de arter och naturtyper som är känsligast för klimatförändringen genom att bilda ett omfattande nätverk av naturskyddsområden för olika vegetationszoner. Utanför skyddsområdena behövs dessutom åtgärder som ökar arternas möjligheter att förflytta sig till nya områden när klimatet förändras. Planen för Skärgårdshavet gäller endast områden som förvaltas av staten, men i den ingår också sådana åtgärder som syftar till att främja skyddet, livsmiljöerna och arterna utanför de områden som förvaltas av staten.

NATURTYPER

Naturtyperna i planeringsområdet hör till Östersjöns och kustens naturtyper, som påverkas av både inlandets och havets ekosystem. Det innebär att klimatförändringen medför förändringar från land, hav och luft. I skyddsområdena är det möjligt att med hjälp av naturvård och restaurering bromsa upp förlusten eller försämringen av arter och naturtyper som utsätts för klimatförändringen. Målet är att bidra till att tillståndet för habitat och naturtyper med svag status förbättras samt att upprätthålla habitat och naturtyper med god status. Man strävar efter att förbättra naturtypernas tillstånd på land och till havs i Skärgårdshavet på ett mångsidigt sätt genom olika naturvårdsåtgärder. Till exempel är tilltagande torka sommartid ett hot mot småskaliga naturtyper, men genom ändamålsenlig skötsel kan konsekvenserna av torkan lindras. För att motverka torka förutsätts mer skötsel och en utveckling av metoderna som används samt att man snabbt tillägnar sig nya vårdmetoder. I Skärgårdshavet är igenväxningen av öppna områden den största faktorn som utarmar landnaturtyperna. Naturvårdsåtgärderna har en nyckelroll i bekämpningen av igenväxning.

Med tanke på inriktningen av skydds- och skötselåtgärderna är det viktigt att identifiera de områden och naturtyper som lättast reagerar på klimatförändringen samt de områden där konsekvenserna kan lindras genom skydds- och skötselåtgärder. För att skötselåtgärderna ska kunna anpassas systematiskt till klimatförändringens konsekvenser bör de resultat som uppnås med dem granskas regelbundet. Detta förutsätter en mångsidigare uppföljning av arterna. Anpassning till klimatförändringen förutsätter att habitat- och populationsnätverken stärks och att man sörjer för att de kan förflytta sig geografiskt. Kontinuitet både under och ovanför vattenytan garanterar att det finns lämpliga förekomstområden för arter och livsmiljöer utanför de nuvarande områdena. I Skärgårdshavet innebär detta till exempel att habitat restaureras högre

upp på ön och längre in i skärgården eller att man garanterar att arter och naturtyper kan förflytta sig mot Bottenhavet eller Finska viken.

ARTER

Än så länge vet man ganska lite om klimatförändringens inverkan på arterna i Skärgårdshavet och därför har många uppföljningar tagits med i naturskyddsåtgärderna. Med hjälp av dem kan man komma åt förändringar som sker inom arterna och naturtyperna. Naturvårdsåtgärderna kan till vissa delar också anpassas till klimatförändringen (se översiktsplanen för naturvården).

Målet med utplanteringar för att flytta och återinföra arter är att främja uppnåendet av god status hos habitat och naturtyper med svag status och på så sätt främja arter och naturtyper som exponeras för klimatförändringen. Till exempel hjälper utplanteringar av kransalger och ålgräs i den marina miljön dessa arter att överleva och återhämta sig i områden där deras naturliga spridning av olika orsaker är omöjlig eller för långsam. Genom att bygga konstgjorda bon kan man hjälpa östersjövikaren att föröka sig när isvintrarna blir färre.

Klimatförändringens direkta och indirekta konsekvenser ökar och har gjort antalet främmande arter större även i Skärgårdshavet. De uppföljnings- och bekämpningsåtgärder för främmande arter (bl.a. vitsvanshjort, främmande rovdjur, vresros) som finns med i planen förbättrar de ursprungliga arternas möjligheter att klara av det tryck som klimatförändringen orsakar. Med tanke på skärgårdsfåglarna är jakten på främmande rovdjur mycket central för att bevara eller förbättra beståndens tillstånd. I arbetet med att bekämpa främmande arter är det viktigt att sträva efter att identifiera de skadligaste nya främmande arterna som eventuellt kan sprida sig och de arter som sannolikt stärker sitt fotfäste och sina skadliga effekter. Man strävar efter att förbättra fiskarnas fortplantningsförhållanden genom inventeringar och restaureringar av fiskarnas lekmiljöer och habitat samt genom att skapa nya habitat i samarbete med olika forskningsorganisationer och andra samarbetspartner.

ÖVRIGA VÄRDEN

Ökad nederbörd och blåsighet orsakar allt fler fuktskador på kulturhistoriskt värdefulla byggnader och konstruktioner. Byggnadsdelarnas livscykel förkortas när konstruktionerna fryser och tinar upp upprepade gånger under vintersäsongen. Det är allt mer krävande att reglera fukten i inomhusluften i byggnaderna. Dessutom förökar sig skadeinsekter och rötsvampar och orsakar olägenheter för byggnadsbeståndet när klimatet förändras. Med hjälp av underhåll och uppföljning av byggnadsbeståndet i planeringsområdet åtgärdar man reparationsskulden och anpassar sig till klimatförändringen. I planen har man strävat efter att beakta de övergripande klimatkonsekvenserna av Forststyrelsens verksamhet. Man strävar till exempel efter att se till att man färdas på ett klimatsmart sätt i skärgården och att den utrustning som används för det samt underhålls-, nybyggnads- och reparationsbyggandet är så klimatsmart som möjligt.

I service- och underhållsåtgärderna inom rekreationsanvändningen är det viktigt att minska behovet av underhåll med hjälp av planerade och högklassiga tjänster, genom att hålla konstruktioner i gott skick samt genom miljöfostran. Att spara ved och följa principerna för skräpfritt friluftsliv minskar behovet av underhåll, eftersom en stor del av underhållet av området består av ved- och toalettunderhåll samt hantering av skräp som lämnats kvar på öarna (och som havet fört med sig). I och med klimatförändringen blir perioderna av torka och tiderna då varning för terrängbrand råder längre under sommaren. Det innebär att man i fortsättningen måste fästa mer uppmärksamhet vid placeringen av eldplatserna, säkerheten i deras omgivning och kommunikationen om varningar för terrängbrand. Det extremare vädret (bl.a. stormperioder) återspeglas direkt i rekreations- och turismanvändningen: folk flyr stormarna och försvårar därmed företagsverksamheten i området. Eutrofieringen av Skärgårdshavet och värmeböljorna försämrar rekreationsanvändningen kraftigt. Det påverkar såväl rekreationsfisket som besökarnas naturupplevelse, men i skyddsområdet kan man endast i liten utsträckning bekämpa eutrofieringen.

Mål: Vi förebygger slitage på känsliga habitat						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Särskilda åtgärder för att förhindra slitage i rekreationszonen. Det förekommer alltid känsliga naturtyper och hotade arter även i friluftszonerna. Detta beror på de grovt dragna zongränserna. Det finns också känsliga naturtyper i friluftszonerna för att möjliggöra miljöfostran och eftersom objekten är anknutna till kända rekreationsobjekt som använts under lång tid. I områden med känsliga naturtyper används linjedragning samt vid behov olika konstruktioner och skyltar för att styra hur människor färdas. Sträckningarna för naturstigar dras så att de inte går i närheten av populära häckningsplatser för fåglar, såsom grunda och frodiga vikar, havsstrandängar och fågelskär. Konsekvenserna av användningen för uppföljningen av rekreations- och turismanvändningens hållbarhet följs upp med hjälp av LAC-indikatorerna (testning av uppföljning av slitage på sandöar pågår 2023 på Sandö) samt i tillämpliga delar genom kartläggning av fågelarterna. I tysta naturområden och begränsningsområden följs båttrafiken med hjälp av fjärranalys.	Genom att leda bort störningar från känsliga naturtyper eller häckningsområden för fåglar uppnås positiva konsekvenser för direktivnaturtyper och hotade fågelarter. Genom att staka ut stigarna så att de leds bort från känsliga naturobjekt uppnås både fördelar för mångfalden och ekonomiska fördelar. Behovet av skyddande konstruktioner minskar.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Risken är att dirigeringen av naturstigen inte fungerar på önskat sätt och att naturtyperna utsätts för slitage eller att fåglarna störs ändå. Uppföljningen gör det möjligt att reagera med en tidtabell som inte försämrar Natura-naturtypernas representativitet. Om uppföljning och lindringsåtgärder inte vidtas kan naturtypernas representativitet försämrans relativt snabbt och i värsta fall kan det vara oåterkalleligt.
Vägen till Bjons på Jungfruskär förbättras. Havsstrandängen vid Österfladan, Jungfruskär är ett värdefullt område både med tanke på växtligheten och fågelbeståndet. Bjons gård vid Österfladans mynning används som bas, för talkoarbete och turism. Med tanke på objektets	Den ekologiska effekten är att den värdefulla havsstrandängen inte utsätts för slitage på grund av vandring och bilkörning och att mänsklig närvaro inte stör de fåglar som häckar och rastar där.	x			Möjlig konsekvens	Om servicevägen inte genomgår en grundlig förbättring finns det risk för att en värdefull naturtyp förstörs och att fågelbeståndets levnadsförhållanden försämrans. Tillräckliga resurser ska garanteras för förbättring av vägen.

<p>tillgänglighet och naturvärden är det ytterst viktigt att minska vandringen på havsstrandängen genom att förbättra vägen som leder till Bjons gård.</p> <p>Målet är att grundförbättra vägen till Bjons gård så att det går att köra med fordon som behövs för naturvård och underhåll av Bjons gård på den. Dessutom är det meningen att gångtrafiken ska följa vägen.</p>						
Mål: Uppgifterna om naturtypernas och de hotade arternas egenskaper samt uppföljningsuppgifterna om naturvårdens konsekvenser är uppdaterade för att upptäcka förändringar						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Uppföljningen av de viktigaste naturtyperna som kräver naturvård fortsätter och kompletteras. Pågående uppföljningar av naturvårdens effektivitet utvecklas och för att förbättra tillförlitligheten kompletteras nätverken av objekt som följs upp med naturtyper som ska vårdas och som påverkas av naturvården. Pågående uppföljningar av naturtyper är uppföljningar av vårdbiotoper, lundar och solexponerade miljöer. Utöver dessa kan man följa bland annat skötseln av mnemosynefjärilens habitat, lundar på vårdbiotoper osv. Uppföljningscykeln anpassas bland annat till direktivrapporteringens rytm.</p>	<p>Uppföljning av naturvården är en nödvändig åtgärd för att observera naturvårdens effekter och miljöförändringarna, för att förbättra både naturvårdens effektivitet och kostnadseffektivitet. Beroende på naturtyp följer man bland annat förändringar i resurserna som behövs för växtligheten och de arter som är föremål för skötsel (t.ex. mängden brända träd, mängden exponerad mineraljord, minskning av utbredningen av mår e.d.), och man bedömer hur förändringarna påverkar det artbestånd som är typiskt för naturtypen samt naturtypens representativitet.</p>	x		x	Möjlig konsekvens	Uppföljningarna dimensioneras så att de ger tillförlitlig information om förändringar i naturtyperna och om variabler (effektivitet) som är viktiga för de arter som är föremål för skötseln på ett kostnadseffektivt sätt.
<p>Informationen om indikatorarter som beskriver kvaliteten på de naturtyper som vårdas uppdateras regelbundet. - Uppföljningen av kvaliteten på de naturtyper som behöver vård (bl.a. vårdbiotoper, solexponerade miljöer, strandnaturtyper) och indikatorarterna för skötselresultatet standardiseras. Uppföljningarna utvecklas</p>	<p>Indikatorarterna, som har valts ut för att snabbt och enkelt kunna upptäcka tecken på förändring, ger vid behov möjlighet att snabbt ändra naturvårdsåtgärderna. Regelbunden observation påskyndar den ekologiska effekten av korrigerande åtgärder och minskar kostnaderna. Med hjälp av indikatorarterna minskar också behovet av expertresurser, eftersom behovet av omfattande växtlighetsutredningar som kräver specialsakskunskap minskar. Utredningarna av indikatorarter kan kombineras med ovan nämnda uppföljningar av direktivarter, de mest hotade arterna (CR och EN) och andra arter. För allmänheten fungerar en</p>	x		x	Möjlig konsekvens	En utvald indikatorart kan lämpa sig dåligt för att observera effekter och/eller reagera kraftigare på någon annan förändring som tidsmässigt överlappar hur skötselarbetet framskrider. Man strävar efter att utöka forskningen om indikatorarterna bland annat tillsammans med läroanstalter och forskningsaktörer.

<p>åtminstone för följande arter: apollofjäril, höksångare, mnemosynefjäril, Adam och Eva, korskovall, pukvete, brudsporre, backtimjan, kattfot och gulmåra. Som indikatorarter kan man också välja arter som ofta har en negativ inverkan på mångfalden, såsom vass, berggrör, tuvtåtel osv.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utöver indikatorarterna samlar man också in livsmiljöspecifika uppgifter om miljövariabler som är viktiga för krävande arter (närmare information i åtgärden för uppföljning av naturtyper som kräver naturvård) - Uppgifterna om indikatorarterna uppdateras minst vart sjätte år för alla platser som vårdats i mindre än tio år. Vissa särskilt känsliga arter kan följas upp oftare, till exempel kan mnemosynefjärilen och Adam och Eva följas upp med 1–3 års mellanrum. - På platser som har vårdats i över tio år uppdateras uppgifterna om indikatorarterna enligt art och plats efter övervägande, men med minst tolv års mellanrum. 	<p>indikatorart som en tydlig indikator som signalerar förändring på ett enkelt sätt och gör skötselåtgärderna mer acceptabla, intressanta och begripliga.</p>					
<p>Uppdateringen av informationen om naturtyper i Natura 2000-områdena synkroniseras för att betjäna direktivrapporteringen. - Informationen om Natura 2000-naturtyperna uppdateras vid terränginventeringar i samma takt som direktivrapporteringen, med 12 års mellanrum (direktivrapportering med 6 års mellanrum).</p> <ul style="list-style-type: none"> - För att minska resursbehovet följer man sällan upp naturliga Natura 2000-naturtyper som förändras långsamt (bl.a. moskog, lund, myr, klippor (med undantag av klippvegetation på kalkrika bergssluttningar), samt naturtyperna rullstensåsar och skär och små öar i Östersjön). - Halvöppna och öppna Natura 2000-naturtyper som snabbt förändras följs upp mer intensivt 	<ul style="list-style-type: none"> - I direktivrapporteringen används tillförlitlig och aktuell information när uppgifter om Natura 2000-naturtyper som snabbt förändras (öppna och halvöppna) är mindre än 6 år gamla och uppgifter om naturliga naturtyper som förändras långsamt är mindre än 12 år gamla. - Att uppgifterna om Natura 2000-naturtyperna är aktuella underlättar också bedömningen av hur hotade naturtyperna är. - Genom att observera förändringar tillräckligt ofta kan man dessutom reagera snabbt på negativa förändringar, vilket gör eventuella naturvårdsåtgärder billigare och effektivare än om de korrigerande åtgärderna fördröjs på grund av brist på aktuella uppgifter. 	x		x	Möjlig konsekvens	<p>Direktivrapporteringen och arbetet med att bedöma hur hotade naturtyperna är försvåras på grund av bristfälliga uppgifter. Om uppdateringsintervallet för naturtypsinventeringarna är för långt, försvåras reaktionen på negativa förändringar och oåterkalleliga negativa konsekvenser hinner uppstå. Dessutom ökar behovet av naturvårdsåtgärder vilket ökar kostnaderna.</p>

<p>(bl.a. naturtyperna solexponerade miljöer, havsstränder, vårdbiotoper och klippvegetation på kalkrika bergssluttningar). - Uppgifterna om Natura 2000-naturtyperna i de nya skyddsområdena kartläggs snabbt. - Hur kombinationer av fjärranalysmaterial och naturtypsinventeringar lämpar sig för Natura-naturtyperna utreds tillsammans med organisationer som utvecklar uppföljningen av naturtyperna (se mål 9).</p>						
<p>Uppgifterna om hotade arter uppdateras regelbundet. - Alla uppgifter om förekomster av arter som kräver brådskande skydd och arter som kräver särskilt skydd samt de mest hotade arterna (CR och EN) och direktivarterna (cirka 150 arter och cirka 1 000 förekomster) uppdateras regelbundet. - Uppgifterna om förekomsten av sårbara (VU) och nära hotade (NT) arter uppdateras i mån av möjlighet i samband med artutredningar och riksomfattande uppföljningar av vårdbiotoper, lundar eller dyligt, bland annat vid naturvårdsobjekt som kontinuerligt vårdats under en lång period. - I samband med undersökningar av förekomst bedöms behovet av att vårda arternas habitat. - Nya artutredningar riktas särskilt till naturtyper som verkar värdefulla med tanke på artbeståndet samt till planeringsobjekt inom naturvården. - I mån av möjlighet främjas artutredningar som görs i samarbete med olika intressentgrupper (bl.a. forskningsinstitut, myndigheter och frivilliga).</p>	<p>Med hjälp av uppdaterad information kan de hotade arter som drar nytta av eller lider av naturvårdsåtgärderna beaktas i naturvården och vid behov kan skötseln av artförekomsten ändras bland annat vid objekt med fortlöpande skötsel. Uppgifterna om förekomsten av hotade arter är också ett mycket viktigt tillägg till informationen om naturtyper som producerats med hjälp av fjärranalysmetoder och bedömningen av naturtypernas representativitet. Uppdaterad information förbättrar också kostnadseffektiv allokering av resurser (effektivitet) och reaktionen på nationella mål och mål som fastställts på EU-nivå.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Resurserna räcker inte till för att undersöka arterna tillräckligt ofta eller för nödvändiga naturvårdsåtgärder i arternas habitat, vilket leder till att hotade populationer försvinner. Allokeringen av naturvårdsresurser är otillfredsställande på grund av bristfälliga artuppgifter, vilket gör att resurser går till spillo. Även direktivrapporteringen, bedömningarna av hur hotade arter är och andra bedömningar försvåras om kartläggningsresurserna är för små.</p>

Mål: Upprätthålla havsnaturens mångfald och förbättra dess tillstånd						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Vi utvecklar uppföljningen av rekreativ användningens effekter på havsnaturen. Rekreativ användning belastar havsnaturen bland annat med buller ovan och under vattnet, slitage på havsbotten när båtar förankras, slitage på populära stränder, nedskräpning, avloppsvatten och andra utsläpp i havet, till exempel båtfärg och bränsle. Det är särskilt känsliga naturtyper och arter, såsom ålgräsängar på sandbotten, som belastas. Det är ännu inte särskilt väl känt hur belastningen från rekreativ användning påverkar havsnaturen. Om vi identifierar den belastning som rekreativ användning orsakar på vissa platser, kan konsekvenserna för marina arter och naturtyper lindras eller förhindras med lämpliga åtgärder. Vi utvecklar LAC-metoden för uppföljning av rekreativ användningens hållbarhet för naturvärden under vatten. Vi testar och utvecklar ibruktagandet av metoden på värdefulla havsnaturobjekt, utgångs- och tröskelvärden för undervattensmätare, uppföljningen av dem och lämpliga åtgärder som lindrar konsekvenserna av rekreativ användning på havsnaturen. Med hjälp av satellitbilder analyserar och identifierar vi hotspot-områden för småbåtar i Skärgårdshavet under en period på flera år. Vi installerar en kamera/besökarräknare för att utreda antalet båtar som besöker bland annat Björkö. Utifrån utredningarna utvecklar och utarbetar vi nödvändiga åtgärder för att lindra konsekvenserna av</p>	<p>Utvecklingen av uppföljningen av rekreativ användning och åtgärder för att lindra belastningen från den har en ekologisk effekt på effektiviseringen av skyddet av naturvärdena och tryggandet av mångfalden. Åtgärdens sociala inverkan gäller bevarandet av rekreativ värdena: till exempel genom att styra båtlivet och lindra dess konsekvenser bevaras skärgårdsnaturen i ett mer naturligt tillstånd. Konsekvenserna är omfattande och långvariga.</p>	x	x		Möjlig konsekvens	Om inte övervakning och åtgärder för att lindra effekterna vidtas i takt med att småbåtstrafiken ökar, uppnår de marina skyddsområdena inte sin fulla skyddspotential och deras rekreativ värden försämras. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av uppföljning och åtgärder för att lindra effekterna.

rekreationsanvändningen och rikta in styrningen av användningen.						
Nya och kompletterande kartläggningar av havsnaturen. Nya och kompletterande kartläggningar av havsnaturen genomförs i planeringsområdet som en del av den riksomfattande kartläggningsplanen för skyddet av den marina naturen, som utarbetas årligen för varje havsområde utifrån olika projekt, informationsbehoven och finansieringssituationen. Det behövs naturinformation om hela växtperioden, speciellt informationen om arter som förekommer under den tidiga växtperioden är bristfällig. Nya kartläggningar genomförs för att upprätthålla den nuvarande informationsnivån. Forststyrelsen har fastställt att information om undervattensnaturen föråldras på cirka 20 år. I Skärgårdshavet är det aktuellt att inleda nya kartläggningar av havsnaturen från och med 2024. Kompletterande kartläggningar behövs för att precisera och utöka befintlig information. När havsnaturen kartläggs är informationen alltid punktformig, så kompletterande kartläggningar är nödvändiga. Dessutom behövs riktade uppföljningskartläggningar för att bedöma havsnaturens tillstånd och följa upp förändringar bland annat för direktivrapportering och bedömningar av hur hotade arter är.	De nya och kompletterande kartläggningarna av den ekologiska konsekvensen gäller havsnaturens mångfald, arterna och naturtyperna i området samt bedömningen och uppföljningen av deras tillstånd. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Genom de nya och kompletterande kartläggningarna får man mer och uppdaterad information om arter och naturtyper och med hjälp av informationen kan man bilda sig en uppfattning om arternas och naturtypernas tillstånd. Föråldrad information försämrar informationens tillförlitlighet och användbarhet, vilket försämrar uppdateringen av informationen om skyddsområdena. Bedömningen av naturtypernas och arternas tillstånd och informationen om konsekvenserna av mänsklig belastning förutsätter fortlöpande, uppdaterad uppföljningsinformation. Informationen om undervattensnaturen ska vara tillförlitlig och så aktuell som möjligt för att svara på rapporteringskraven för nationell och internationell naturinformation och behoven som finns inom planeringen av naturskyddet. Åtgärdens ekonomiska inverkan gäller utnyttjandet av naturresurser. Vi behöver tillförlitlig och uppdaterad naturinformation för att kunna reagera i intressebevakningen på belastningen och miljökonsekvenserna av grön omställning (bl.a. energiprojekt) och blå tillväxt (bl.a. vattenbruk) i planeringsområdet.	x		x	Möjlig konsekvens	Om det inte finns resurser att göra uppföljningskartläggningar och kompletterande kartläggningar föråldras den befintliga informationen, och då är det inte möjligt att bedöma arternas och naturtypernas tillstånd och följa upp konsekvenserna av belastningen. Arternas och naturtypernas tillstånd kan således försämrats och förlusten av biologisk mångfald fortskrida i havsnaturen. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av kartläggningar.
Vi genomför uppföljningar enligt havsförvaltningsplanens övervakningsprogram. Målet med Finlands havsförvaltningsplan är att havet ska uppnå god status. Havsförvaltningsplanen gäller hela Finlands havsområde och	Den ekologiska konsekvensen av uppföljningarna gäller havsnaturens mångfald, arterna och naturtyperna i området samt bedömningen och uppföljningen av deras tillstånd. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Genom uppföljningarna kommer man åt effekterna av miljöförändringen på naturtyperna i fråga och förbättrar bedömningen av deras tillstånd.	x			Möjlig konsekvens	Bristen på uppdaterad övervakningsinformation förhindrar att kraven i ramdirektivet om en marin strategi uppfylls. Om uppföljningens tidsserie bryts på grund av resursbrist får vi inte heltäckande material och förlorar information om hur miljöförändringar påverkar arter och naturtyper. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för att genomföra uppföljningen.

<p>sträcker sig från strandlinjen till den ekonomiska zonens yttre gräns. Havsförvaltningsplaner utarbetas i alla EU:s kuststater. Havsförvaltningsplanen består av tre delar som uppdateras vart sjätte år.</p> <p>Övervakningsprogrammet för Finlands havsförvaltningsplan har utarbetats för åren 2020–2026. Med hjälp av dykningar på kustvattnens mjuka gyttjebottnar samt sand- och grusbottnar följer man upp förändringar i artbeståndet och arternas täckning, som bland annat påverkas av eutrofieringen. Övervakningen omfattar alla Finlands havsområden (Bottenviken, Kvarken, Bottenhavet, Skärgårdshavet, Finska viken). I varje havsområde genomförs övervakningen i cykler på tre år.</p>						
--	--	--	--	--	--	--

Mål: Förbättra tillståndet på mångformiga sandbottnar

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Minska slitaget på värdefulla sandbottnar. För att förbättra tillståndet för sandbottnar med betydande och känsliga naturvärden och förhindra att det försämras identifierar Forststyrelsen sandbottnar i Skärgårdshavet och strävar efter att samarbeta med andra delägare i samfällda vattenområden och förhandlar om olika lindrings- eller begränsningsåtgärder för att skydda havsnaturen. När det gäller samfällda vattenområden utreder vi delägarnas vilja att begränsa eller rikta ankringen på värdefulla ålgräsängar, till exempel genom att installera förtöjningsbojar vid känsliga besöksmål eller förtöjningslänkar vid populära besöksmål för att</p>	<p>Åtgärdens ekologiska effekt är inriktad på att trygga mångfalden. Effekten är direkt och långvarig. Styrningen av användningen och lindringen av användningstrycket på sandbottnar har en positiv inverkan på bevarandet av den nationella, hotade havsnaturtypen (LuTu 2018) och de arter som lever där.</p>	x			Möjlig konsekvens	Om användningstrycket på sandbottnarna inte minskas kan det leda till att den hotade havsnaturtypen och de arter som finns där försvagas eller förstörs i strandområdena i fråga. Tillräckliga resurser ska garanteras för planering och genomförande av lindringsåtgärder.

<p>styra användningen. Åtgärderna genomförs om delägarlagen är positivt inställda till samarbetet. Sandön nordväst om Kasnäs fungerar som pilotobjekt.</p>						
<p>Skyddet av sandbankar utökas. Ett slags sandbank som kallas tombolo är en geologisk formation som istiden åstadkommit och som är typisk för Skärgårdshavet. På sandbankarna förekommer samma värdefulla växt- och insektsarter som på sandstränderna. En tombolo kan främja gynnsamma växtförhållanden för ålgräs som förekommer på sandbottnar. På grund av landhöjningen ligger området på många ställen på tillandningsområden och hör således inte till de skyddsområden som förvaltas av staten. Sandbankarna är utsatta för såväl miljöförändringar som ökad belastning i form av rekreationsanvändning, och därför vore det bra att inkludera dem i skydds begränsningarna.</p> <p>Vi intensifierar samarbetet med delägarna och delägarlagen i de samfälliga vattenområdena. I fråga om tombolo-sandbankarna i Skärgårdshavets havsområden utreder vi möjligheterna, fördelarna, nackdelarna och kostnads kalkylen för inlösnings och införlivning av tillandningsmarker i nationalparken eller andra statliga skyddsområden. Om det anses eftersträvasvärt att införliva tillandningsområdena i nationalparken med tanke på naturskyddet, kan Forststyrelsen ansöka om en inlösningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som ska inlösas införlivas i nationalparksfastigheten.</p>	<p>Effektivare skydd av sandbankarna stärker skyddet av arter i sandiga livsmiljöer och bidrar till att geologiska formationer från istiden bevaras för kommande generationer (ekologisk effekt). Effekten är direkt och långvarig. Den sociala effekten gäller rekreationsvärdena (en välmående livsmiljö ökar rekreationsvärdena). Den ekonomiska effekten hänför sig till kostnaderna för en eventuell delning av vattenområdet. Effekten är direkt och kortvarig.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>På grund av överdrivet användningstryck kan sandiga livsmiljöer och geologiska formationer försämrats eller förstöras helt. Tillräckliga resurser ska garanteras för att utredningsarbetet och eventuella inlösningar ska kunna genomföras.</p>
<p>Effektivare frivilligt skydd. Till</p>	<p>Den ekologiska effekten av effektiveringen av det frivilliga</p>	x		x	Möjlig	<p>Om alla möjliga metoder inte utreds för att stärka nätverket</p>

<p>nätverket av skyddsområden som förvaltas av staten i Skärgårdshavet hör endast ett fåtal grunda vattenområden som upprätthåller den rikligaste mångfalden i havsnaturen. I egenskap av ansvarig instans för förvaltningen av statens skyddsområden är Forststyrelsen majoritetsägare i flera samfällda vattenområden i Skärgårdshavet där det förekommer viktiga naturvärden på havsbotten, till exempel ålgräsängar på sandbottnar.</p> <p>Vi intensifierar samarbetet med delägarna och delägarlagen i de samfällda vattenområdena. I fråga om de samfällda vattenområdena med de viktigaste naturvärdena utreder vi olika skyddsmetoder och även möjligheterna, fördelarna, nackdelarna och kostnads kalkylen för uppdelning av vattenområdena och införlivning av dem i nationalparken eller andra statliga skyddsområden för att effektivera skyddet av bland annat känsliga sandbottnar och värdefulla havsarter (bl.a. ålgräs). Vid behov kan Forststyrelsen ansöka om en styckningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som styckas av till Forststyrelsens ägo införlivas i nationalparksfastigheten.</p>	<p>skyddet är att skyddet av marina naturtyper och arter effektiveras och nätverket av skyddsområden stärks. Effekten är direkt och långvarig. Den ekonomiska effekten hänförs till kostnaderna för en eventuell delning av vattenområdet. Effekten är direkt och kortvarig.</p>				<p>konsekvens</p>	<p>av skyddsområden, hotar Skärgårdshavets nätverk av marina skyddsområden att förbli splittrat och naturvärdena i de grunda havsbottenzonerna kan inte tryggas i tillräcklig utsträckning.</p>
--	--	--	--	--	-------------------	---

Mål: Vi deltar i forskningssamarbete (fiskarter och fiskens livsmiljöer)

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Forststyrelsen deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt i mån av möjlighet. Vi deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt som gäller fiskar och fiskhabitat i mån av möjlighet.</p>	<p>Forskningssamarbetet har positiva effekter på direktivarterna och fiskbeståndens existens och hållbart nyttjande av dem. Samarbetet med intressentgrupperna ökar informationsutbytet och gör samarbetet i området smidigare.</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>Möjlig konsekvens</p>	<p>Utan forskning beaktas inte informationen om fiskbeståndens tillstånd i realtid och faktorer som påverkar tillståndet.</p>

Mål: Vi följer upp bestånden av små rovdjur och utreder fladdermusbestånden

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Vi utreder utbredningen och förekomsten av fladdermusarter som påträffas i Skärgårdshavet. I Skärgårdshavet påträffas sju fladdermusarter och förekomstbilderna för dem är bristfälligt kända. Särskilt med tanke på förvaltningen av byggnadsbeståndet är det viktigt att vi känner till fladdermössens förekomstbild, så att eventuella rivningsarbeten och ändringar i byggnadsegendomen inte försämrar fladdermusbeståndets tillstånd.	Den ekologiska effekten är att information samlas om fladdermusbestånden och deras utbredning. Målet är att bevara och förbättra fladdermusbeståndets tillstånd. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för kartläggningsarbetet.	x			Möjlig konsekvens	Utan information om fladdermössens antal och utbredning kan bestånden försvagas eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för kartläggningsarbetet.
Vi följer upp stammarna av små rovdjur, såsom uttern, och deras eventuella inverkan på fåglarna. Skärgårdshavets bestånd av små rovdjur har stärkts avsevärt under 2000-talet. Särskilt uttern verkar fortsätta öka i antal, också räven har observerats regelbundet, även i den yttre skärgården. Mården är en nykomling som har etablerat sig på några öar i mellanskärgården. Man får en mycket bra bild av stammarna av små rovdjur i samband med jakten på främmande rovdjur, då man samlar in observationer om alla små rovdjur som påträffas.	Det är känt att främmande rovdjur och räven har en skadlig inverkan på skärgårdsfåglarna och att mården i synnerhet utnyttjar hålbbyggarnas bon. Det är känt att uttern ibland jagar fåglar, men dess inverkan på skärgårdsfåglarna är inte välkänd. Målet är att följa utterstammen under jakten på främmande rovdjur och utreda utterns beteende till exempel med hjälp av viltkameror som installeras på fåglarnas häckningsöar. Den ekologiska effekten riktas mot bevarandet av utter- och fågelbestånden när informationen om utterns inverkan på skärgårdsfåglarna förbättras. Effekten är direkt eller indirekt. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för att ordna uppföljningen.	x			Möjlig konsekvens	Om vi saknar information kan vi inte reagera på skyddet av uttern och skärgårdsfåglarna. Tillräckliga resurser ska garanteras för att planera och ordna uppföljningen.

Mål: Vi beaktar områden som reserverats för skydd i planeringsområdet

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Förutsättningarna för att inrätta områden som reserverats för skydd utreds. I planeringsområdet utreds förutsättningarna för att inrätta områden som reserverats för statligt skydd och bland annat avveckla små objekt på mindre än 1 ha i byområdena på Utö och Nötö och andra områden från nationalparken (sammanlagt ca 25 ha). Dessa objekt har övergått	Inrättandet av områden som reserverats för statligt skydd som egentliga naturskyddsområden och avlägsnandet av områden som inte har något naturskyddsmässigt värde från nationalparken förtydligar skötseln och användningen av områdena.	x	x	x	Möjlig konsekvens	

<p>i statens ägo före uppdateringen av lagen om nationalparken (524/2023) och de har ingen naturskyddsmässig betydelse. Miljöministeriet ansvarar för ändringarna i lagen om nationalparken och för lagberedningen för inrättandet av naturskyddsområden, som används för att inrätta naturskyddsområden av statsägda områden och områden som redan tidigare reserverats för skydd.</p>						
Mål: Medvetenheten om havsnaturen förbättras						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>I intressebevakningen utnyttjar vi information om havsnaturens värdeområden. Intressebevakning är en viktig arbetsprocess som kan användas för att påverka projekt som planeras i Skärgårdshavet (bl.a. fiskodling och vattenbruk, energiprojekt, sjötrafik, marktäkt och andra projekt som påverkar havsmiljön) och erbjuda aktuell information om marina naturvärden samt påvisa informationsbrister utifrån sakkunskap hos Forststyrelsens naturtjänster och andra organisationer som deltar i VELMU (inventeringsprogrammet för marin undervattensnatur) och producerar marina data.</p> <p>Finlands ekologiskt eller biologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA-områden) omfattar 87 områden som har valts utifrån nästan femton års kartläggningmaterial från VELMU-programmet och avgränsats med hjälp av experter. EMMA-områdena omfattar bland annat de viktigaste fiskproduktionsområdena i Finlands havsområden och förekomstområdena för hotade</p>	<p>Intressebevakningens ekologiska effekter gäller bevarandet av mångfalden. Genom att beakta havsnaturens värden i planeringen och beslutsfattandet stärks de marina arternas och naturtypernas välbefinnande och bevarande. De sociala konsekvenserna gäller rekreativvärdena och bevarandet av områdets skärgårdskultur; Skärgårdshavet är ett viktigt naturturismål och området har en livskraftig skärgårdskultur. De ekonomiska konsekvenserna hänför sig till utnyttjandet av naturresurser (vattenbruk, förnybar energi). Effekterna är direkta (inom skyddsområdena), delvis indirekta (verksamhet utanför skyddsområdena) och långvariga.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Projekten till havs och bedömningen av deras konsekvenser förutsätter kännedom om den havsdata som samlats in under ytan samt sakkunnig tolkning. Projekten i havsområdena ökar på grund av den gröna omställningen, så aktuell information om havsnaturen behövs. Om projekt genomförs utan aktuell och tillförlitlig information om havsnaturen, beaktas inte naturvärdena under vatten i beslutsfattandet alls eller så beaktas de inte i tillräcklig utsträckning. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas i intressebevakningen.</p>

<p>arter oberoende av deras nuvarande skyddsnivå. Nästan alla dessa omfattar olika marina naturtyper och representerar havsnaturen med störst mångfald. I planeringsområdet har fyra EMMA-områden identifierats och beskrivits för närvarande (EMMA-områdena Ådöfjärden, Högsåra, Salpausselkä-åsarna och Skärgårdshavets yttre skärgård). Det är viktigt att lyfta fram dessa områden och materialet som en del av intressebevakningen för att trygga Skärgårdshavets mest värdefulla marina naturområdens framtid.</p>						
<p>Vi ökar medvetenheten om den marina naturens värdeområden hos organisationer i Skärgårdshavet. Finlands ekologiskt eller biologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA-områden) omfattar 87 områden som har valts utifrån nästan femton års kartläggningmaterial från VELMU-programmet (nationella inventeringsprogrammet för marin undervattensnatur) och avgränsats med hjälp av experter. EMMA-områdena omfattar bland annat de viktigaste fiskproduktionsområdena i Finlands havsområden och förekomstområdena för hotade arter oberoende av deras nuvarande skyddsnivå. Nästan alla dessa omfattar olika marina naturtyper och representerar havsnaturen med störst mångfald. I planeringsområdet har fyra EMMA-områden identifierats och beskrivits för närvarande (EMMA-områdena Ådöfjärden, Högsåra, Salpausselkä-åsarna och Skärgårdshavets yttre skärgård). Vi strävar efter att öka medvetenheten hos intressentgrupperna i Skärgårdshavet om dessa</p>	<p>Samarbetet med intressentgrupperna har ekologisk inverkan på bevarandet av mångfalden. Genom att göra havsnaturens värden kända och beakta dem i planeringen och beslutsfattandet stärks de marina arternas och naturtypernas välbefinnande och bevarande. Den sociala effekten gäller stärkande av hållbarheten och medvetenheten i rekreativ användning av området. Information om havsnaturens värdeområden kan utnyttjas i turistverksamheten (ekonomisk effekt). Effekterna är indirekta och långvariga.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Om projekt genomförs utan aktuell och tillförlitlig information om havsnaturen och expertis, beaktas inte naturvärdena under vatten i beslutsfattandet alls eller så beaktas de inte i tillräcklig utsträckning. Tillräckliga resurser ska säkerställas för att producera och bearbeta information och engagera sakkunniga.</p>

EMMA-områden och andra värdeområden i havsnaturen som ska identifieras i fortsättningen.						
<p>Vi ökar kännedomen om skyddsområdena, deras läge och regler bland dem som färdas på vattnet. I en enkät som Forststyrelsen genomförde 2022 och som riktades till personer som rör sig i Skärgårdshavet och skärgården lyfte respondenterna fram behovet av förtydliga avgränsningarna och reglerna för skyddsområdet. Forststyrelsen strävar efter att öka medvetenheten om Skärgårdshavets undervattensvärden, fågelbestånd, skydds- och begränsningsområden samt deras läge och regler. Skärgårdsetikett utarbetas för att främja beaktande av miljön när man färdas på vattnet och i skärgården. År 2023–2029 höjer projektet Biodiversesea LIFE-IP människornas medvetenhet om naturvärden under vatten och beaktandet av dem även i Skärgårdshavet. Vi ökar båtfolkets medvetenhet om bland annat sandbottnar och de värden de upprätthåller. Vi informerar om åtgärder som kan lindra effekterna av båtliv och rekreation på sandbottnar.</p>	<p>Ökad medvetenhet om skyddsområdena och deras bestämmelser och därigenom beaktandet av naturvärdena i all verksamhet i Skärgårdshavet tryggar arternas och naturtypernas tillstånd och bevarandet av mångfalden (ekologisk effekt, direkta och omfattande konsekvenser). När naturvärdena bevaras i skyddsområdet är också rekreativvärdena höga (social effekt). Styrningen av och kommunikationen om en effektiv användning av skyddsområdena gör det lättare för turistföretagare i skärgården att beakta skyddsvärdena i sin verksamhet (ekonomisk effekt). De sociala och ekonomiska effekterna är indirekta och omfattande.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Utan tillräcklig styrning av användningen kan naturvärdena försämrans eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för planering och genomförande av styrningen av användningen.</p>
<p>Skydds- och begränsningsområdenas gränser införs på sjökort, elektroniska kartor och utflyktskartan. Havet känner inga gränser, och detta gäller särskilt skyddsområdenas gränser i havsområdena. De marina skyddsområdenas fulla potential förverkligas inte så länge som besökarna inte ser eller känner till skyddsområdenas gränser och olika områden med begränsningar i rätten att färdas när de är ute på vattnet. I en enkät som Forststyrelsen</p>	<p>Tydligt markerade gränser för skyddsområdena och bestämmelserna som gäller dem effektiviserar beaktandet av naturvärdena i all verksamhet i Skärgårdshavet och tryggar därigenom arternas och naturtypernas tillstånd och bevarandet av mångfalden (ekologisk effekt, direkta och omfattande konsekvenser). När naturvärdena bevaras i skyddsområdet är också rekreativvärdena höga (social effekt). Styrningen av en effektiv användning av skyddsområdena underlättar för turistföretagare i skärgården att beakta skyddsvärdena i sin verksamhet (ekonomisk effekt). De sociala och ekonomiska effekterna är indirekta och omfattande.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Utan tillräcklig styrning av användningen kan naturvärdena försämrans eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för planering och genomförande av styrningen av användningen.</p>

<p>genomförde 2022 och som riktades till personer som rör sig i Skärgårdshavet och skärgården lyfte respondenterna fram behovet av förtydliga avgränsningarna och reglerna för skyddsområdet. För att effektivera skyddet av havsnaturen och göra det lättare att färdas på vattnet i Skärgårdshavet strävar Forststyrelsen efter att främja utmärkningen av skyddsområdenas gränser på papperssjökort och elektroniska sjökort samt i kartapplikationer, till exempel hylt.net, som används av olika hobbygrupper. Dessutom strävar vi efter att samla skyddsområdenas begränsningar i rätten att färdas och andra begränsningar till exempel i Östersjöportalen, där de är lättillgängliga. Även möjligheten att märka ut gräns- och begränsningsområdena med bojar och märken i terrängen/havet ska utredas.</p>						
<p>Vi producerar information om havsobjekt som är värdefulla för nätverket av skyddsområden. Det långsiktiga kartläggningsarbetet som Forststyrelsen utför i Skärgårdshavet och bearbetningen av det insamlade materialet som stöd för ett effektivare skydd av arterna och naturtyperna i området är av största vikt. Till exempel ligger endast 30 procent av Skärgårdshavets numera kända förekomster av ålgräs inom statens skyddsområden – resterande 70 procent ligger utanför de områden som förvaltas av staten, i samfälliga eller privata vattenområden. För att effektivisera skyddet av arter och naturtyper producerar Forststyrelsen information som grundar sig på kartläggningar om bland annat skyddade kransalgs- och ålgräsbottnar i Skärgårdshavet som är skyddade</p>	<p>Den ekologiska effekten av att stärka nätverket av skyddsområden riktas mot de marina arternas och naturtypernas välbefinnande och bevarande. I synnerhet skyddet av viktiga havsnaturtyper upprätthåller havsbottenarnas allmänna mångfald och främjar till exempel fiskyngelproduktionen. Genom att skydda östersjövikarnas viktigaste föröknings- och pälsbytesområde stärks det hotade, södra beståndet. Effekterna är direkta och långvariga. En välmående och mångsidig skärgårdsnatur stärker och ökar rekreativvärdena (social effekt). Den sociala och ekonomiska effekten gäller skyddet av de nyttjade fiskbeståndens habitat (rekreativ- och yrkesfiske). Fisket är också en väsentlig del av en livskraftig skärgårdskultur. Effekterna är indirekta och långvariga.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Utan ytterligare skydd kan objekt utanför det nuvarande nätverket av skyddsområden försämrats eller förstöras på grund av den ökade rekreativ användningen och annan verksamhet i Skärgårdshavet. Tillräckliga resurser och sakkunskap ska garanteras för att ytterligare skydd ska kunna förverkligas.</p>

naturtyper enligt 64 § i naturvårdslagen (9/2023). Dessutom ger vi aktuell information om bland annat skyddet av östersjövikaren (direktivart, bilaga II och V).						
--	--	--	--	--	--	--

Mål: Vi förbereder oss för oljeolyckor

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Vi producerar information om naturobjekt som ska skyddas och om fästplatser för oljebommar. Den ökade sjötrafiken ökar risken för oljeolyckor i Finlands kustområde och den har identifierats som en relativt osannolik riskfaktor i området, men när en oljeolycka sker har det mycket omfattande konsekvenser för havs- och skärgårdsnaturen. Dessutom har avsiktliga oljeolyckor identifierats som en metod för hybridpåverkan som hotar den nationella säkerheten. Forststyrelsen har ingående kännedom om området i och med kartläggningen av havsnaturen och vi känner till områdets viktigaste naturvärden. På så sätt kan vi anvisa de viktigaste objekten som kräver oljebekämpning i nätverket av skyddsområden i Skärgårdshavet. Vi producerar en förteckning över objekt som ska skyddas mot oljeskador och pekar ut oljebommarnas viktigaste fästplatser som geografiskt informationsmaterial i Forststyrelsens geografiska informationssystem (Uljas och ersättande system).	Den ekologiska effekten gäller bevarandet av mångfalden. Genom att producera områdesspecifik naturinformation kan oljebekämpningsåtgärderna riktas in på de mest värdefulla havsnaturområdena och därmed lindra konsekvenserna för Skärgårdshavets arter och naturtyper. Genom att lägga ut bommar kan oljan ledas bort från de mest värdefulla naturområdena. Den sociala effekten är inriktad på att bevara både områdets rekreationsvärden och skärgårdskulturen. Den ekonomiska effekten gäller försämrad skärgårdsturism, försämrade ekosystemtjänster och försämrat nyttjande av naturresurser. Effekterna är direkta, långvariga och omfattande.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Om regional sakkunskap inte utnyttjas i planeringen av oljebekämpningen kan det vid en olycka uppstå omfattande och delvis oåterkalleliga skador på mångfalden i Skärgårdshavets havs- och skärgårdsnatur.

Mål: Vi upprätthåller, bevarar och förbättrar fågelbeståndets värden

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Vi utvecklar uppföljningen av	Utvecklingen av uppföljningen av rekreationsanvändningen	x	x		Möjlig	Om uppföljning och lindringsåtgärder inte vidtas när

<p>rekreationsanvändningens hållbarhet för att skydda fåglarna. Rekreationsanvändning medför olägenheter för fåglarna i skärgården i samband med båtliv, landstigning och vistelse i fåglarnas häcknings- och rastområden, buller, nedskräpning och flygning med obemannade luftfartyg. Särskilt belastas skyddade naturhamnar och ögrupper samt vissa öppna öar som är populära bland fåglar och människor, exempelvis Jurmo.</p> <p>Konsekvenserna av rekreationsanvändningen för fågelbeståndet har undersökts i Skärgårdshavet på 1990-talet, då båtlivet konstaterades störa särskilt sjöfåglarnas kullar. Den senaste tiden har man fått information från fastlandet om att obemannade luftfartyg (drönare) skrämmar bort fåglar. Det är inte känt vilken inverkan drönare har i skärgården. Om vi identifierar den belastning som rekreationsanvändningen orsakar på vissa platser, kan konsekvenserna för fåglarna lindras eller förhindras med lämpliga åtgärder.</p> <p>Vi utvecklar LAC-metoden för uppföljning av rekreationsanvändningens hållbarhet för att skydda fåglarna. Vi testar och utvecklar i bruktagandet av metoden på värdefulla fågelobjekt, utgångs- och tröskelvärden för mätarna, uppföljningen av dem och lämpliga åtgärder som lindrar konsekvenserna av rekreationsanvändningen på fågelbeståndet. Målet är i första hand att kartlägga vilka konsekvenser båtliv och rekreationsanvändning har på vissa platser som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet och</p>	<p>och åtgärderna för att lindra belastningen från den har en ekologisk effekt på effektiviseringen av skyddet av naturvärdena och tryggheten av mångfalden. Åtgärdens sociala inverkan gäller bevarandet av rekreationsvärdena: till exempel genom att styra båtlivet och lindra dess konsekvenser bevaras skärgårdens naturen i ett mer naturligt tillstånd. Konsekvenserna är omfattande och långvariga.</p>				konsekvens	<p>rekreationsanvändningen ökar, kan fågelvärdena och skyddsområdets rekreationsvärden försämrats. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av uppföljning och åtgärder för att lindra effekterna.</p>
---	---	--	--	--	------------	---

hur man kan minska på de eventuella olägenheterna.						
<p>Vi ordnar fågelkartläggningar i områden där man planerar att avlägsna främmande rovdjur. I Skärgårdshavet har man mest avlägsnat främmande rovdjur i den yttre skärgården, där det finns bäst uppgifter om effekterna av jakten. När jakten utvidgas till mellanskärgården behöver vi information om hur elimineringen av mårhund och mink påverkar fågelarterna i mellanskärgården. Fågelkartläggningarna genomförs som en del av projektet Biodiversea.</p>	<p>Den ekologiska effekten är att information samlas om hur naturvärdena upprätthålls och bevaras. När vi får information om effekten av jakten på främmande rovdjur i mellanskärgården kan vi planera resursfördelningen noggrannare. Effekterna är direkta och positiva. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för kartläggningsarbetet och planeringen av det.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Om effekten av elimineringen av främmande rovdjur inte följs upp kan det finnas en risk för att resurserna används ineffektivt och finansieringen minskar. Tillräckliga resurser ska garanteras för planeringen av kartläggningsarbetet och för kartläggningen.</p>
<p>Vi ökar medvetenheten om fågelbeståndets värden hos andra organisationer i Skärgårdshavet. Skärgårdshavet är ett av Östersjöns mest värdefulla häcknings-, ruggnings- och rastområden för skärgårdsfåglar. Här häckar nästan alla skärgårdsfågelarter som påträffas i Östersjön. Skärgårdshavet ligger också vid en av de viktigaste flyttlederna på norra halvklotet. Över och förbi området flyttar rikligt med sjö- och rovfåglar samt tättingar.</p> <p>I Skärgårdshavet har information om fågelbeståndet producerats i stor utsträckning genom frivilligarbete, så nära arbete med intressentgrupperna är viktigt även i fortsättningen. Det rikliga materialet har bidragit till att forskningsinstitutet utifrån de uppgifter som samlats in i området har producerat ett stort antal vetenskapliga publikationer om fågelbeståndets tillstånd och skyddsåtgärdernas inverkan på fågelbestånden.</p> <p>Målet är att göra informationen om fåglarna lättillgänglig, att samarbeta med föreningar och</p>	<p>Att göra fågelvärdena kända, utnyttja dem och beakta dem i planeringen, forskningen och beslutsfattandet stärker bevarandet av fågelbestånden. Samarbetet med intressentgrupperna har ekologisk inverkan på bevarandet av mångfalden. Att göra fågelvärdena kända och beakta dem i planeringen och beslutsfattandet stärker fågelbeståndets välbefinnande och bevarande. Den sociala effekten gäller stärkande av hållbarheten och medvetenheten i rekreationsanvändningen av området. Information om områden som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet kan utnyttjas i turistverksamheten (ekonomisk effekt). Effekterna är indirekta och långvariga.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Om projekten genomförs utan aktuell och tillförlitlig information om fågelbeståndet och expertis, beaktas inte fågelbeståndets värden i beslutsfattandet eller så beaktas de inte i tillräcklig utsträckning. Tillräckliga resurser ska säkerställas för att producera och bearbeta information och engagera sakkunniga.</p>

sällskap för att skydda fåglarna samt att tillsammans med forskningsinstituterna utreda metoder för att skydda fåglarna.						
Turism- och rekreationsanvändningen styrs så att fågelvärderna bevaras. Målet är att med mjuka metoder, som skyltar och kommunikation, styra var människor rör sig så att det inte hotar fågelvärderna på en enskild plats. Människors vandring styrs vid behov till exempel med hjälp av naturstig och informationstavlor samt information om områdets fågelvärderna.	Den ekologiska effekten gäller upprätthållandet och bevarandet av fågelvärderna. Den sociala effekten gäller stärkande av hållbarheten och medvetenheten i rekreationsanvändningen av området. Den ekonomiska effekten gäller bevarande av naturturismens attraktionsfaktorer. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska garanteras för planering och genomförande av styrningen av användningen.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Utan tillräcklig styrning av användningen kan fågelvärderna försämrans eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för planering och genomförande av styrningen av användningen.
Vi märker ut områden där begränsningar gäller med hjälp av begränsningsområdesskyltar i terrängen. Gränserna för Skärgårdshavets nationalpark och områdena med begränsningar i rätten att färdas samt områdena med begränsningar i rätten att färdas i Sjölo naturskyddsområde märks ut med skyltar i terrängen.	Den ekologiska effekten gäller upprätthållandet och bevarandet av fågelvärderna. Den sociala effekten gäller stärkande av hållbarheten och medvetenheten i rekreationsanvändningen av området. Den ekonomiska effekten gäller bevarandet av naturturismens attraktionsfaktorer. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska garanteras för planering och genomförande av styrningen av användningen.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Utan skyltar i terrängen kan fågelvärderna försämrans eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för att trycka skyltar och placera ut dem i terrängen.
Vi deltar i projektet för att återuppliva häckningsbeståndet av sydlig kärrsnäppa i Finland. För närvarande utgörs häckningsbeståndet av sydlig kärrsnäppa av endast cirka 30 par och med ett så litet antal par hotas arten av utrotning. Häckningsbeståndet i Östersjön omfattar mindre än 300 par. Under ledning av Uleåborgs universitet inleds ett projekt för kläckning av ägg från sydlig kärrsnäppa i Finland 2024. Kläckning av ägg i en äggkläckningsmaskin minskar boförlusterna under ruvningen. Under den första fasen är avsikten att föda upp sydlig kärrsnäppa i Uleåborgsregionen, men i följande fas ska häckningsbestånden stärkas i övriga Finland. I Skärgårdshavet	Den ekologiska effekten av utplantering/återställande av sydlig kärrsnäppa riktas mot att förebygga att arten blir utrotad. Effekten är direkt och positiv. Om utplanteringarna lyckas eller den ursprungliga störningen kan minskas, kan man genom återställande åtgärder minska risken för lokal utrotning. Samtidigt stärks häckningsbeståndet i Östersjön och motståndskraften (resiliensen) mot miljöförändringar förbättras hos häckningsbeståndet i Skärgårdshavet.	x			Möjlig konsekvens	Om inga återställande åtgärder vidtas kan häckningsbeståndet försvinna helt. Utplanteringar ska alltid göras centraliserat, utifrån den bästa tillgängliga informationen för att trygga källpopulationernas välbefinnande och bevarande. Tillräckliga resurser ska garanteras i form av experthjälp om ett projekt för utplantering/återställande inleds.

<p>förekommer sydlig kärrsnäppa endast på Jurmo, där häckningsbeståndet utgörs av ett eller två par. I bästa fall har nästan ett tiotal par sydliga kärrsnäppor häckat på ön. Det vore av största vikt att stärka det häckande beståndet på Jurmo medan arten fortfarande förekommer på ön.</p>						
<p>Vi deltar i uppföljningen av användningen av de omgivande havs- och landområdena. Intressebevakning är en viktig arbetsprocess som kan användas för att påverka projekt som planeras i Skärgårdshavet (bl.a. fiskodling och vattenbruk, energiprojekt, planläggning, sjötrafik, marktäkt och andra projekt som påverkar miljön) och erbjuda aktuell information om naturvärden samt påvisa informationsbrister utifrån sakkunskap och insamlad information hos Forststyrelsens naturtjänster. Projekt som kan ha skadliga konsekvenser för fågelarter påverkar vi aktivt i samband med planerings- och tillståndsprocesserna.</p>	<p>Intressebevakningens ekologiska effekter gäller bevarandet av mångfalden. Genom att beakta naturvärdena i planeringen och beslutsfattandet stärks fågelbeståndets välbefinnande och bevarande. De sociala konsekvenserna gäller rekreativvärdena och bevarandet av områdets skärgårdskultur; Skärgårdshavet är ett viktigt naturturismmål och området har en livskraftig skärgårdskultur. De ekonomiska effekterna hänför sig till utnyttjandet av naturresurser (bl.a. vattenbruk, förnybar energi, planläggning). Effekterna är direkta (inom skyddsområdena), delvis indirekta (verksamhet utanför skyddsområdena) och långvariga.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Projekt på havet och i dess närhet och bedömningen av deras konsekvenser förutsätter kännedom om information om fågelbeståndet och sakkunnig tolkning av den. Projekten i havsområdena ökar på grund av den gröna omställningen, så aktuell information om fågelbestånden behövs. Om projekt genomförs utan aktuell och tillförlitlig information om fågelbestånden, beaktas inte naturvärdena i beslutsfattandet alls eller så beaktas de inte i tillräcklig utsträckning. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas i intressebevakningen.</p>
<p>I samband med halvtidsutvärderingen av skötsel- och användningsplanen uppdaterar vi ordningsstadgan i fråga om bestämmelserna om begränsningar i rätten att färdas. Genom ordningsstadgan begränsas rätten att färdas i områden som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet och som utsätts för mänsklig påverkan eller där hot om detta är sannolikt. Utkasten till ordningsstadgor utarbetas i samband med skötsel- och användningsplanen för de statliga skyddsområdena Skärgårdshavets nationalpark och naturskyddsområdet i Sjalö skärgård. I samband med halvtidsutvärderingen av skötsel-</p>	<p>Den ekologiska effekten gäller upprätthållandet och bevarandet av fågelvärdena. Den sociala effekten gäller stärkande av hållbarheten och medvetenheten i rekreativ användningen av området. Den ekonomiska effekten gäller bevarandet av naturturismens attraktionsfaktorer. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för uppdateringen.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Utan en aktuell begränsning av rätten att färdas kan fågelvärdena försämrats eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för planering och genomförande av styrningen av användningen.</p>

<p>och användningsplanen framkommer ett behov av uppdatering om nya öar och skär har införlivats i nätverket av skyddsområden eller om förändringar upptäcks i förekomsten av fåglar.</p>						
<p>Vi uppdaterar publikationen om utvecklingen av skärgårdsfåglarnas bestånd och nuläget för dem. År 2017 publicerade Forststyrelsen tillsammans med Åbo stad publikationen "Skärgårdsfågelfaunans historia, utveckling och nuläge i Åbo skärgård" (Forststyrelsens naturskyddspublikationer, serie A 226). Rapporten innehåller aktuell information om skärgårdsfågelbeståndets tillstånd i Skärgårdshavet. Publikationen har använts inom såväl intressebevakning, naturvård, styrning av rekreation och kommunikation som forskning.</p> <p>Målet är att med tio års mellanrum uppdatera uppgifterna om antalet par, beståndets utveckling och utbredning på basis av det insamlade uppföljningsmaterialet och den nya kartläggningssinformation.</p>	<p>Den ekologiska effekten är att publikationsduglig information samlas in för att beakta fågelvärdena i skyddsplaneringen. Genom att beakta fågelvärdena tryggas fågelbeståndets tillstånd och bevarande. Den sociala effekten gäller stärkande av hållbarheten och medvetenheten i rekreativ användning av området. De ekonomiska effekterna hänför sig till utnyttjandet av naturresurser (bl.a. vattenbruk, förnybar energi, planläggning). Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för uppdateringen.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Utan tillräckligt insamlat, lättillgängligt och analyserat material kan fågelvärdena försämrats eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för att uppdatera publikationen.</p>
<p>Vi genomför och samordnar riksomfattande uppföljningar av skärgårdsfåglar. De riksomfattande uppföljningarna av skärgårdsfåglar inleddes vid Finlands kust år 1948. Först omfattade de sex områden, varav ett finns i Skärgårdshavet, senare utvidgades de till att omfatta hela kusten. Materialet om antalet par som man får från uppföljningarna kan användas för många ändamål. De viktigaste är uppföljning av arternas bestånd, uppföljning av bestånden av viltfåglar, bedömning av hotade</p>	<p>Uppföljningarnas ekologiska effekt är att information samlas om skärgårdsfåglarnas mångfald, utbredning och antalet par. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Med hjälp av uppföljningarna kan vi också få mer information om naturvårdens (bl.a. jakten på främmande rovdjur) effekt i planeringsområdet.</p> <p>Åtgärdens ekonomiska inverkan gäller utnyttjandet av naturresurser. Vi behöver tillförlitlig och uppdaterad naturinformation för att kunna reagera i intressebevakningen på belastningen och miljökonsekvenserna av grön omställning (bl.a. energiprojekt) och blå tillväxt (bl.a. vattenbruk) i planeringsområdet.</p>	x		x	Möjlig konsekvens	<p>Om uppföljningens tidsserie bryts på grund av resursbrist får vi inte heltäckande material och förlorar information om skärgårdsfågelbeståndets tillstånd och hur miljöförändringar påverkar arterna. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för att genomföra uppföljningen.</p>

<p>arter, uppföljning av skyddsområdenas tillstånd och rapportering med koppling till internationella förpliktelser (bl.a. HELCOM). Uppföljningen av skärgårdsfåglar är ett exceptionellt långvarigt och omfattande uppföljningsprogram på global nivå.</p> <p>I samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark finns fyra inventeringsområden i den yttre skärgården och två i mellanskärgården. I Sjalö skärgård finns ett inventeringsområde för mellanskärgården. Forststyrelsen samordnar uppföljningen av skärgårdsfåglar i samarbete med Finlands miljöcentral. Forststyrelsen har haft en stor del av uppföljnings- och samordningsansvaret för uppföljningsområdena i samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark.</p>						
<p>Vi genomför och stöder intressentgruppernas uppföljning av hotade fågelarter och topprovdjur. Skärgårdshavets häckningsbestånd är mycket viktiga på nationell nivå i fråga om arterna höksångare, småtärna och sydlig kärrsnäppa som kräver särskilt skydd. Cirka 95 procent av det häckande beståndet av höksångare på fastlandet påträffas i planeringsområdet.</p> <p>För småtärnans del är beståndet som häckar i Skärgårdshavet det enda häckande beståndet söder om Bottniska viken. När det gäller sydlig kärrsnäppa är beståndet i Skärgårdshavet det enda i Egentliga Finland och utgör för närvarande knappt 5 procent av hela det häckande beståndet i Finland.</p> <p>Arterna som kräver särskilt skydd</p>	<p>Uppföljningarnas ekologiska effekt är att information samlas om fågelarternas utbredning och antalet par. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Uppföljning av arter som kräver särskilt skydd och topprovdjur i skärgården behövs för att vi ska kunna reagera på eventuella förändringar i häckningsbestånden och omgivningen.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Om uppföljningar inte genomförs får vi inte heltäckande material och vi förlorar information om häckningsbeståndens tillstånd och miljöförändringarnas inverkan på arterna. Det finns risk för att sydlig kärrsnäppa, småtärna och höksångare försvinner från de häckande arterna. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för att genomföra uppföljningen.</p>

<p>övervakas delvis i samband med uppföljningen av skärgårdsfåglar (småtärna) och delvis inom ramen för uppföljningen vid Jurmo fågelstation (sydlig kärrsnäppa). Höksångaren omfattas för närvarande inte av regelbunden uppföljning.</p> <p>För närvarande ansvarar frivilliga för uppföljningen av skärgårdens topprovdjur.</p>						
<p>Vi genomför kompletterande kartläggningar av skärgårdsfåglar. Kompletterande kartläggningar av skärgårdsfåglar ger aktuell information om förändringar i deras utbredning och antalet par utanför områden med permanent uppföljning av skärgårdsfåglar. Målet är att vi ska känna till skärgårdsfåglarnas tillstånd relativt väl i planeringsområdet.</p> <p>Den kompletterande kartläggningen omfattar både kartläggning av nya områden och uppföljning av produktionen av ungar. Med hjälp av uppföljningen av produktionen kan man få information om vilka faktorer som påverkar fåglarnas produktion av ungar och på längre sikt antalet par. Uppföljningen av produktionen av ungar producerar information för planeringen av nödvändiga skyddsåtgärder.</p>	<p>Kompletterande kartläggningar behövs för att precisera och utöka befintlig information. Informationen utnyttjas för att bedöma fågelbeståndets tillstånd och följa upp förändringar bland annat för direktivrapportering och bedömningar av hur hotade arter är.</p> <p>Den ekologiska effekten av kompletterande kartläggningar är att information samlas in om storleken på fåglarnas häckningsbestånd och deras utbredning. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Med hjälp av kompletterande kartläggningar kan vi också få mer information om naturvårdens (bl.a. jakten på främmande rovdjur) effekt i planeringsområdet.</p> <p>Åtgärdens ekonomiska inverkan gäller utnyttjandet av naturresurser. Vi behöver tillförlitlig och uppdaterad naturinformation för att kunna reagera i intressebevakningen på belastningen och miljökonsekvenserna av grön omställning (bl.a. energiprojekt) och blå tillväxt (bl.a. vattenbruk) i planeringsområdet.</p>	x		x	Möjlig konsekvens	<p>Om det inte finns resurser att göra kompletterande kartläggningar föråldras den befintliga informationen, och då är det inte möjligt att bedöma fågelbeståndets tillstånd och följa upp konsekvenserna av belastningen. Det kan leda till att fågelbeståndets tillstånd försämras. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av kartläggningar.</p>
<p>Vi identifierar viktiga ruggnings- och höstrastplatser för sjöfåglar. Skärgårdshavet är en nationellt viktig ruggnings- och rastplats för sjöfåglar. Målet är att identifiera och kartlägga viktiga samlingsområden så att eventuella hot mot dem kan avvärijas.</p>	<p>Kartläggningens ekologiska effekt är att information samlas in om antalet ruggande och rastande sjöfåglar och deras utbredning. Effekten är direkt, positiv och långvarig.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Om det inte finns resurser att göra en kartläggning kan man inte skydda sjöfåglarnas viktiga samlingsplatser. Det kan leda till att fågelbeståndets tillstånd försämras. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av kartläggningar.</p>
Mål: Vi arbetar för miljöfostran och stärkande av samarbetet med intressentgrupper						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem

Stärkt samarbete med intressentgrupper inom naturskyddet och naturvården. Ett samarbete som är centralt för naturskyddet och naturvården utvecklas ingående med olika intressentgrupper, såsom myndigheter, universitet, läroanstalter, aktörer inom avtalsbaserad betesgång, naturvårdsföretagare, turismföretagare, lokalinvånare, byföreningar och organisationer. Dessutom samarbetar man med andra som bor i skärgården och personer som använder området för rekreation. Man strävar efter att möjliggöra frivilligarbete bland annat inom naturvård och artutredningar, och det leder också till mer växelverkan inom miljöfostran.	Ett omfattande samarbete med intressentgrupperna är viktigt för att naturskyddet och naturvården ska lyckas. Samarbetet med intressentgrupperna ökar naturskyddets och naturvårdens ekologiska effektivitet, sociala hållbarhet och kostnadseffektivitet.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Bristerna i samarbetet med intressentgrupperna beror vanligtvis på otillräckliga resurser. De resurser som behövs för att utveckla och upprätthålla samarbetet säkerställs.
Kommunikation om naturskydd och naturvård. Kommunikationen får olika teman enligt objekt och område, och på utvalda objekt strävar man efter kommunikation som möjliggör en djupare introduktion utöver tydliga och lättlästa informationstavlor och skyltar. Fördjupad information om Skärgårdshavets unika naturvården och naturvård samlas på webbplatsen om naturvård.	Genom kommunikation kan man påverka både besökarens besöksupplevelse och förhållande till naturen. Intressant innehåll ger insikter och väcker intresse att söka mer information om saken. Kommunikation om naturvården och naturvård är viktig för att öka både den allmänna miljömedvetenheten och den sociala acceptansen för skötselåtgärderna.	x	x	x	Ingen inverkan	Om det inte finns någon kommunikation kan acceptansen för naturskyddet och naturvården försämrans. Särskilt naturvården kan ifrågasättas om man inte förstår skötselåtgärdernas betydelse för hotade arter och för den biologiska mångfalden i vidare bemärkelse. Tillräckliga resurser garanteras för kommunikation vid objekten, i media, i sociala medier och på webbplatser.

Mål: Vi bevarar och stärker de särdrag som är värdefulla med tanke på kalkrika bergssluttningars mångfald

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologisk	Social	Ekonomisk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Uppföljning, skötsel och iståndsättning av kalkrika bergssluttningars öppenhet. – Övergödande kvävenedfall, förhöjd koldioxidhalt och på många ställen också avslutad betesgång leder vanligtvis till att öppna kalkrika bergssluttningar växer igen och artbeståndet minskar. De kalkrika bergssluttningarnas igenväxning	Skötselåtgärderna för kalkrika bergssluttningar är mycket viktiga med tanke på tryggheten av mångfalden, eftersom flera arter som gynnas av kalk eller kräver kalk endast påträffas där. Där förekommer dessutom många värdbiotoparter.	x			Möjlig konsekvens	Fortsatt igenväxning leder till att arterna på öppna och halvöppna kalkrika bergssluttningar minskar och försvinner, om man inte får tillräckligt med resurser för artutredningar, krävande planeringsarbete och naturvård. Planeringen och styrningen av skötselåtgärderna förutsätter också krävande specialkompetens och artexperterers kunskaper för att olika krav på livsmiljön för arter som kräver bland annat ljus och skugga (bl.a. kärlväxter, men i synnerhet mossor, lavar och svampar) ska beaktas och artförekomsterna inte ska äventyras. På betade kalkrika bergssluttningar framhävs betydelsen av

<p>följs upp genom terrängbesök och om det är möjligt med hjälp av fjärranalysmetoder.</p> <p>– Naturvårdsåtgärderna inkluderar att röja enbuskar och unga träd på öppna och halvöppna kalkrika bergssluttningar på ekologiska grunder samt att minska de vanliga mossor och lavar som drar nytta av övergödningen och som täcker de kalkrika ytorna samt den mår som samlats på marken. Dessutom slås eller rensas problemarter såsom berggrör, tajgaörnbräken osv.</p> <p>– På de kalkrika bergssluttningarna i den inre och mellersta skärgården följs också betets inverkan på artbeståndet. Vid behov regleras betetrycket och betesperioden med hjälp av rotationsbete för att förhindra överbetning. Målet är att minska antalet vilda betesdjur och i synnerhet vitsvanshjortstammens storlek i områden med för hög individtäthet.</p> <p>– För att upprätthålla livskraften hos arter som anpassat sig till förhållandena på skuggiga kalkrika bergssluttningar minskas vid behov bland annat underväxt och skogsmossor som täcker bergssluttningarna.</p> <p>– I den yttre skärgården hålls de kalkrika bergssluttningarna i regel öppna utan skötselåtgärder och gör det möjligt att bevara deras arter.</p>						<p>uppföljning och reglering av betetrycket för att artbeståndet inte ska försämras på grund av för mycket eller för lite bete. Det är också viktigt att följa storleken på bestånden av vilda betesdjur, exempelvis rådjur, och deras betetryck.</p>
---	--	--	--	--	--	---

Mål: Vi sköter och utökar fiskarnas fortplantningsområden

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Restaurering av lek- och bevarande av livskraftiga naturliga fiskbestånd. Jakt- och fisketjänster: Inventering, restaurering och skapande av nya lek- och livsmiljöer för fiskar i</p>	<p>Bland annat flador och glon som får återställd förbindelse med havet bidrar till fler lek- och yngelproduktionsområden för fiskarna. Den ekologiska effekten av restaureringen av fiskarnas livsmiljöer är att förbättra arternas och naturtypernas tillstånd och öka deras antal. Genom att restaurera livsmiljöer stärker man bevarandet av vilda</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Om vi inte iståndsätter fiskarnas livsmiljöer, minskar mångfalden och fiskbestånden försämras, vilket påverkar yrkes- och rekreativfisket i Skärgårdshavet. Om flador och glon inte får en återställd förbindelse till havet (via utloppsdiken och bäckar), går potentiella fortplantningsområden förlorade, särskilt för fiskar som</p>

<p>samarbete med olika forskningsorganisationer och andra samarbetspartner. Skydd av havsnaturen: Forststyrelsens havsinventeringar producerar information om vattenväxtlighet och habitat samt tillståndet i fiskarnas habitat. Vid restaureringen av havsnaturen har man ett nära samarbete med Naturresursinstitutets experter både genom att man beaktar åtgärder som främjar fiskarnas fortplantning och tillståndet i habitat som är viktiga för fiskarna och genom att genomföra egentliga restaureringar av habitat som syftar till att restaurera habitat som är viktiga för fiskar. Inom projektet Biodiversesea LIFE-IP utarbetas senare en handbok med de bästa lärdomarna för alla som planerar och genomför restaureringar av havsnatur.</p>	<p>fiskbestånd och den regionala mångfalden i havsnaturen ökar. Samtidigt stärks motståndskraften (resiliensen) hos arter och naturtyper som är viktiga för fiskarna mot de miljöförändringar som klimatförändringen orsakar, dessutom effektivteras nätverket av skyddsområden. Effekten är direkt och långvarig. Den sociala och ekonomiska effekten gäller förbättring av de nyttjade fiskbeståndens habitat (rekreations- och yrkesfiske). Fisket är också en väsentlig del av en livskraftig skärgårdskultur. Effekten är indirekt och långvarig.</p>					<p>leker på våren. Tillräckliga resurser ska garanteras för planering och genomförande av restaurering av habitat.</p>
--	--	--	--	--	--	--

Mål: Vi tryggar bevarandet av höksångarens häckningsbestånd genom naturvård

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Vi utreder restaureringsobjekt i höksångarens häckningsmiljö och utarbetar restaureringsplaner för dem. Höksångaren är en art som kräver särskilt skydd och vars häckande bestånd har minskat kraftigt i Finland sedan 1980-talet. Orsakerna till tillbakagången är inte ordentligt kända i Finland, men igenväxningen och försämringen av habitaterna har misstänkts vara en bakomliggande faktor. Höksångaren föredrar halvöppna miljöer med både soliga och solexponerade kantzoner och tätare buskar samt en mindre mängd träd som skydd.</p> <p>Cirka 95 procent av fastlandets höksångarbestånd finns i Skärgårdshavet. Forststyrelsen</p>	<p>Den ekologiska effekten riktas mot bevarandet av höksångaren som häckande art i Skärgårdshavet. Med hjälp av informationen kan man bedöma vilka häckningsöar som kräver aktiv istandsättning och på vilka öar det är bra att beakta kraven på höksångarens häckningsmiljö när övrig naturvård genomförs. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för kartläggning och utarbetande av restaureringsplaner.</p>	<p>x</p>			<p>Möjlig konsekvens</p>	<p>Utän information om antalet par och höksångarens utbredning kan områdets häckningsbestånd försvagas eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för kartläggningsarbetet och utarbetandet av restaureringsplanen.</p>

<p>och NTM-centralen i Egentliga Finland har en viktig roll i bevarandet av arten i Finland. Skärgårdshavet torde fortfarande vara relativt lämpligt för arten, eftersom det fortfarande finns gamla betesmarker som håller på att växa igen i utkanterna av mellanskärgården och den yttre skärgården. Höksångarens häckande bestånd i Skärgårdshavet omfattar omkring ett hundratal par och man känner till bortåt femtio reviröar. Målet är att kartlägga kända förekomstplatser tillsammans med NTM-centralen i Egentliga Finland och bedöma kvaliteten på häckningsmiljön och behovet av restaurering samt utarbeta restaureringsplaner enligt behov.</p>						
<p>Vi iståndsätter häckningsplatser och beaktar artens krav vid andra skötselobjekt. Utifrån en kartläggning av häckningsplatserna för höksångare genomförs nödvändig iståndsättning av häckningsmiljön för att arten ska ha tillräckligt med gynnsamma livsmiljöer i Skärgårdshavet. Kraven på höksångarens häckningsmiljö beaktas i den övriga naturvården.</p>	<p>Den ekologiska effekten riktas mot bevarandet av höksångaren som häckande art i Skärgårdshavet. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av restaureringar.</p>	x			Möjlig konsekvens	Om häckningsplatserna inte iståndsätts och beaktas i naturvården kan områdets häckningsbestånd försvagas eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser för planering och genomförande av restaureringar ska garanteras.
Mål: Vi upprätthåller, bevarar och förbättrar tillståndet för fågelbeståndets värden						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Vi iståndsätter fåglarnas viktigaste häckningsöar genom att minska trädbeståndet och annan högre vegetation. Öppna livsmiljöer är särskilt viktiga för skärgårdsfåglar och många rastande fågelarter. Målet är att hålla de viktigaste fågelöarna öppna. Särskilt viktigt är det att hålla häckningsplatserna för sydlig kärnsnäppa och småtärna öppna från högre vegetation. När jakten på främmande rovdjur</p>	<p>Den ekologiska effekten riktas mot att bevara naturvärdena och förbättra tillståndet. Restaurering och upprätthållande av öppna livsmiljöer tryggar fågelbestånden i området och möjliggör en utvidgning av utbredningen. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av restaureringar.</p>	x			Möjlig konsekvens	Utan öppna livsmiljöer kan bestånden av både häckande och rastande fåglar försvagas eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för planeringsarbete och naturvård.

<p>utvidgas till mellanskärgården förväntas skärgårdsfåglarna sprida sig till dessa områden. Genom att hålla ett öga på fåglarnas utbredning säkerställs att det finns lämpliga öppna miljöer i mellanskärgården där skärgårdsfåglar kan häcka.</p>						
<p>Vi ökar medvetenheten om effekterna av att avlägsna främmande rovdjur och uppmuntrar till medborgarobservationer. Vi ökar medborgarnas medvetenhet om främmande rovdjur och deras kända skadliga konsekvenser för lokala ekosystem genom samarbete med intressentgrupper. Dessutom uppmuntrar vi medborgarna att göra observationer och anmäla dessa till de myndigheter som utför uppföljningen (exempelvis laji.fi). Målet är att årligen utarbeta meddelanden och producera kommunikationsmaterial om genomförandet och resultaten av jakten på främmande rovdjur.</p>	<p>Den ekologiska effekten gäller upprätthållandet och bevarandet av fågelvärdena. Ökad medvetenhet och delaktighet bland medborgarna kan ge ett betydande mervärde när den positiva inställningen till och acceptansen av jakt på främmande rovdjur ökar, bland annat bland jakträttsinnehavarna. Den sociala effekten gäller bevarande av områdets rekreativvärden och stärkande av medvetenheten. Den ekonomiska effekten gäller bevarande av naturturismens attraktionsfaktorer. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av kommunikationen.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>När främmande rovdjur förökar sig försämrar de fågelvärdena. Medborgarnas observationer kan ha en viktig roll i uppföljningen av hur främmande arter sprider sig. Tillräckliga resurser ska garanteras för att genomföra kommunikationen.</p>
<p>Effektiviserad jakt på mink och mårhund fortsätter systematiskt. Avlägsnande av främmande rovdjur har visat sig vara en av de mest effektiva åtgärderna för att skydda skärgårdsfåglarna i Östersjön. I Skärgårdshavet har främmande rovdjur avlägsnats ställvis i den yttre skärgården i flera decennier och under de senaste fem åren har jakten på främmande rovdjur utvidgats till mellanskärgården. Resultaten har varit positiva för skärgårdsfåglarna. Målet på lång sikt är en skärgård som är fri från främmande rovdjur, vilket innebär att jakten ska täcka och utvidgas från den yttre skärgården mot den inre skärgården och de så kallade "matningsstationerna" på fastlandet. Syftet är att förhindra att främmande rovdjur tar sig från uddar på fastlandet och andra</p>	<p>Den ekologiska effekten är inriktad på att effektivisera skyddet av naturvärdena och trygga mångfalden. Åtgärdens sociala effekt gäller bevarandet av rekreativvärdena. Turismens dragningskraft ökar också när skärgårdsnaturen bevaras i ett mer naturligt tillstånd. Effekterna är direkta, omfattande och långvariga. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för styrning och planering av jakten och avlägsnandet av främmande rovdjur.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Om skadliga främmande rovdjur inte avlägsnas kan naturvärdena försämrats eller förstöras även inom skyddsområdena. Tillräckliga resurser ska garanteras för elimineringsarbete, styrning och utveckling. För närvarande genomförs avlägsnandet av främmande rovdjur som en del av projektet Biodiversea, som har finansiering fram till 2029. För att finansiera, styra och utveckla arbetet med att avlägsna främmande rovdjur behövs dock permanent finansiering, eftersom de resultat som uppnåtts under projektets gång annars går förlorade.</p>

centrala platser ut i skärgården.						
Mål: Vi stärker naturvårdens parapyarters livsmiljöer för mnemosynefjäril och apollofjäril och bestånden ökar						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Stärkande av nätverket av habitat för apollofjärilen och uppföljning av arten. – I apollofjärilens habitat ingår klippor på skär och öar där det växer kärleksört samt ängar med honungsväxter i närheten av klippområdena. – I apollofjärilens habitat (bl.a. skär och ängar med apollofjärilar i skötselområde 5 i den övergripande planen) istandsätts genom röjning öppna och halvöppna livsmiljöer som lämpar sig för honungsväxter och kärleksört, som är värdväxt för artens larver, bland annat på enbevuxna ängs- och hedområden, slybevuxna strandängar och frodiga områden med ungt trädbestånd. De arealer som lämpar sig för arten och de växter den behöver utökas också genom hyggesbränning i enbevuxna områden. Kärleksörtens fröbank kan behandlas mekaniskt för att aktivera gröningsprocessen. En viktig del av skötselåtgärderna är också att reglera vitsvanshjortpopulationen i artens förekomstområden, eftersom hjortarna gärna äter honungsväxter. – Uppföljningen av artens utbredning och skötselåtgärdernas effektivitet fortsätter regelbundet med hjälp av frivilligarbete och i samarbete med forskare vid Åbo universitet. I arbetet med att istandsätta habitat utnyttjas erfarenheter från tidigare istandsättning.	Mnemosynefjärilen och apollofjärilen klassificeras båda som arter som kräver brådskannde skydd enligt habitatdirektivet. De är parapyarter, vilket innebär att deras habitatnätverk också omfattar livsmiljöer för många andra hotade arter. På så sätt hjälper restaureringen och skötseln av apollofjärilens och mnemosynefjärilens livsmiljöer i stor utsträckning hotade arter vid skötselobjekten.	x			Möjlig konsekvens	Om mnemosynefjärilens och apollofjärilens habitatnätverk inte sköts om och nya objekt som kopplas till nätverket inte istandsätts, finns det en risk att även andra hotade arter som lever i nätverket minskar. Om förekomsterna inte följs upp regelbundet blir det svårare att identifiera orsakerna till förändringarna i bestånden, vilket ytterligare försvårar regleringen och utvecklingen av skötselåtgärderna. För att motverka riskerna måste man säkerställa tillräckliga resurser för att sköta mnemosynefjärilens och apollofjärilens habitatnätverk och istandsätta nya objekt samt följa upp arterna. Riskerna är att artbestånden inte förstärks i de värdade områdena, eftersom faktorer som är oberoende av skötselåtgärderna påverkar arterna. Restaureringen och skötseln av mnemosynefjärilens habitat i skärgården inleddes för sent, när förekomsterna och antalet individer redan rasat. Därför finns det också en risk för att tillbakagången inte längre kan stoppas på alla objekt trots åtgärderna, eftersom små populationer är känsliga för slumpmässiga händelser och för den svaghet som inavel orsakar. Orsakerna till att apollofjärilen minskar i skärgården är inte tydliga och även när det gäller den kan tillbakagången fortsätta trots skötselåtgärder. För att minska riskerna i framtiden krävs kontinuerlig uppföljning och kontinuerligt utvecklingsarbete i skötseln av objekten för att de rikligaste populationerna ska bevaras och populationsstorleken öka. Riskerna är att orsaken till apollofjärilens tillbakagång inte klarnar och att arten försvinner helt i området.
Istandsättning och högklassig	Mnemosynefjärilen och apollofjärilen klassificeras båda	x			Möjlig	Om mnemosynefjärilens och apollofjärilens habitatnätverk

<p>skötsel av mnemosynefjärilens habitat samt uppföljning av arten.</p> <p>– Mnemosynefjärilen är en paraplyart för hagmarker, ängar och betade lundar i näringsrika och kalkpåverkade områden i skärgården.</p> <p>– Istandsättningen av områden som är kopplade till nätverket av habitat för mnemosynefjärilen fortsätter för att uppnå en gynnsam skyddsnivå i skötselområdena 1 och 2 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård. En gynnsam skyddsnivå fastställs enligt det åtgärdsprogram som för närvarande utarbetas vid NTM-centralen i Egentliga Finland.</p> <p>– Kvaliteten på skötseln av de nuvarande objekten med mnemosynefjärilar säkerställs genom att reglera betesgången och minska hjordjurens skadliga effekter på nunneörtssläktet och honungsväxter samt genom att genomföra de resterande istandsättningarna som planerats för dessa objekt och sköta eftervården av de istandsatta områdena.</p> <p>– Istandsättningen fortsätter för att stärka nätverket av habitat för mnemosynefjärilen vid objekt som identifierats som viktiga i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård. Målet för brådskande istandsättningar är cirka 20 hektar ängar och hagmarker. Utöver dessa istandsätts skogsbeten som ingår i områdeshelheterna.</p> <p>– Målet är att fördubbla antalet mnemosynefjärilar under 10 år i skötselområde 2 i den övergripande planen samt att uppnå en gynnsam skyddsnivå.</p> <p>– Uppföljningen av mnemosynefjärilens populationer fortsätter regelbundet (minst vart femte år).</p> <p>– Möjligheten att grunda nya populationer av mnemosynefjäril</p>	<p>som arter som kräver brådskande skydd enligt habitatdirektivet. De är paraplyarter, vilket innebär att deras habitatnätverk också omfattar livsmiljöer för många andra hotade arter. På så sätt hjälper restaureringen och skötseln av apollofjärilens och mnemosynefjärilens livsmiljöer i stor utsträckning hotade arter vid skötselobjekten.</p>				konsekvens	<p>inte sköts om och nya objekt som kopplas till nätverket inte istandsätts, finns det en risk att även andra hotade arter som lever i nätverket minskar. Om förekomsterna inte följs upp regelbundet blir det svårare att identifiera orsakerna till förändringarna i bestånden, vilket ytterligare försvårar regleringen och utvecklingen av skötselåtgärderna. För att motverka riskerna måste man säkerställa tillräckliga resurser för att sköta mnemosynefjärilens och apollofjärilens habitatnätverk och istandsätta nya objekt samt följa upp arterna. Risken är att artbestånden inte förstärks i de vårdade områdena, eftersom faktorer som är oberoende av skötselåtgärderna påverkar arterna. Restaureringen och skötseln av mnemosynefjärilens habitat i skärgården inleddes för sent, när förekomsterna och antalet individer redan rasat. Därför finns det också en risk för att tillbakagången inte längre kan stoppas på alla objekt trots åtgärderna, eftersom små populationer är känsliga för slumpmässiga händelser och för den svaghet som inavel orsakar. Orsakerna till att apollofjärilen minskar i skärgården är inte tydliga och även när det gäller den kan tillbakagången fortsätta trots skötselåtgärder. För att minska riskerna i framtiden krävs kontinuerlig uppföljning och kontinuerligt utvecklingsarbete i skötseln av objekten för att de rikligaste populationerna ska bevaras och populationsstorleken öka. Risken är att orsaken till apollofjärilens tillbakagång inte klarnar och att arten försvinner helt i området.</p>
---	--	--	--	--	------------	--

med hjälp av utplanteringar till habitat i gott skick i områden som är särskilt viktiga för nätverket utreds.						
Mål: Vi förbättrar den marina naturens tillstånd						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Vi utreder potentiella restaureringsobjekt i havsmiljön och genomför restaureringar. I EU:s strategi för biologisk mångfald är restaurering av livsmiljöer ett centralt sätt att skydda den biologiska mångfalden. Målet är att bidra till att tillståndet för bottenhabitat och naturtyper med svag status förbättras samt att upprätthålla habitat och naturtyper med god status. Skyddet av arter och naturtyper förbättras genom restaureringsåtgärder för den marina naturen. Försämrade naturvärden återställs i så stor utsträckning som möjligt med beaktande av avrinningsområdet. I Skärgårdshavet är näringsbelastningen i avrinningsområdet den viktigaste faktorn som försämrar vattenkvaliteten. Skärgårdshavets restaureringsobjekt utreds som en del av en restaureringsplan för nätverket av marina skyddsområden som omfattar hela Finlands kust, där man i nätverket av skyddsområden identifierar de objekt där skötsel- och restaureringsåtgärder kan vidtas samt genomför denna plan. Forststyrelsens befogenheter ligger på statens marker; i övriga Naturaområden förhandlas om restaureringsåtgärder och åtgärderna planeras i samarbete med markägarna.	Den ekologiska effekten av restaureringen av livsmiljöer är inriktad på att förbättra arternas och naturtypernas tillstånd. Effekten är direkt och långvarig. Restaureringen av livsmiljöer stärker arternas och naturtypernas välbefinnande och antal och förebygger förlust av biologisk mångfald. Samtidigt stärks motståndskraften (resiliensen) hos arterna och naturtyperna mot de miljöförändringar som klimatförändringen orsakar, dessutom effektiveras nätverket av skyddsområden. Den sociala och ekonomiska effekten gäller förbättring av de nyttjade fiskbeståndens habitat (rekreations- och yrkesfiske). Fisket är också en väsentlig del av en livskraftig skärgårdskultur. Effekten är indirekt och långvarig. Erfarenheten av restaureringar av havsnaturen och deras effekter är fortfarande så begränsad att restaureringsåtgärderna i många fall är pilotprojekt. När restaureringsåtgärder genomförs är ordnandet av uppföljning en väsentlig del av planeringen och resursfördelningen. Istandsättningsarbeten förutsätter ibland maskinarbeten som genomförs som köpta tjänster och de har en positiv effekt på den lokala ekonomin.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Om restaureringsåtgärder inte vidtas uppnår Finland inte målen i strategin för biologisk mångfald. Arternas och naturtypernas tillstånd försämrar. Försämring av fiskbestånden påverkar rekreativvärdena och en naturresurs som kan utnyttjas ekonomiskt. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för planering och genomförande av restaureringsåtgärder.
Vi planterar ut ålgräs och kransalger. Målet är att bidra till att tillståndet för bottenhabitat och	Den ekologiska effekten av utplanteringarna inriktas på att upprätthålla och öka mångfalden och förbättra tillståndet för hotade nationella naturtyper (LuTu 2018). Effekten är	x			Möjlig konsekvens	Om restaureringsåtgärder inte genomförs kan bestånden försvagas eller försvinna helt. Utplanteringar ska alltid göras centraliserat, utifrån den bästa tillgängliga

<p>naturtyper med svag status förbättras samt att upprätthålla habitat och naturtyper med god status. Ålgräs och kransalger bildar undervattensängar som är väsentliga för den biologiska mångfalden. Arterna är känsliga för störningar och i denna åtgärd planteras ålgräset eller kransalgerna ut i områden där deras förekomster har försvagats eller försvunnit på grund av mänsklig verksamhet. Utplanteringen inriktas i första hand på områden där förhållandena är gynnsamma för arternas framgång, men någon slags faktor som förhindrar spridningen har försvårat artens naturliga spridning. Vid en del av objekten kan utplanteringen också förutsätta att den ursprungliga orsaken till störningen eller förlusten först elimineras eller minskas. De restaurerade områdena ökar den marina biologiska mångfalden och erbjuder bland annat lämpliga livsmiljöer, lek- och yngelområden för fiskar.</p>	<p>direkt och långvarig. Om utplanteringen lyckas eller den ursprungliga störningen kan minskas, stärker utplanteringsåtgärderna beståndet av hotade naturtyper och främjar tillväxt. Samtidigt stärks dessa nyckelhabitats motståndskraft (resiliens) mot de miljöförändringar som klimatförändringen orsakar.</p>					<p>informationen för att trygga källpopulationernas välbefinnande och bevarande.</p>
--	---	--	--	--	--	--

Mål: Vi stärker bestånden av skogbevuxna livsmiljöer och hotade arter i dem

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Iståndsättning av moskogor. – Behovet av iståndsättningsåtgärder som ökar mängden död ved är i regel litet i Skärgårdshavets moskogor, eftersom död ved har samlats naturligt på grund av stormar och torka samt biotiska faktorer såsom svampsjukdomar och insektskadorna. Det har ofta gått årtionden sedan den tidigare användningen av moskogor (bl.a. skogsbruk och blädning) och därför är trädbeståndets skiktning i regel bra eller utvecklas i rätt riktning. Ställvis har moskogorna också uppnått särdrag enligt</p>	<p>Restaureringen påskyndar moskogornas återställande till naturtillstånd i Skärgårdshavet bland annat genom att förbättra skogarnas naturliga särdrag och levnadsförhållandena för arter som lever i naturskogarna. I och med restaureringen ökar arealen av västlig taiga (9010*) och barrskogor på eller i anslutning till rullstensåsar (9060) och representativiteten förbättras. Samtidigt förbättras också levnadsförhållandena för hotade arter och artbestånden stärks.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Restaureringsobjekt identifieras inte på grund av resursbrist, eftersom till exempel inventering av naturtyper och artutredningar inte kan genomföras. Utan tillräcklig finansiering återställs skogarna inte, eftersom skötselåtgärderna måste begränsas till andra värdefullare eller mer brådskande objekt. Konsekvenserna av klimatförändringen, kvävenedfallet och rådjurens betande påverkar skogarnas utveckling och bör följas upp för att man ska kunna vidta och utveckla skötselåtgärder som tryggar arterna i den västliga taigan och barrskogorna på eller i anslutning till rullstensåsar. Restaurering av skogarna förutsätter öppen information särskilt till lokala intressentgrupper och rekreationsanvändare för att förbättra acceptansen för skötselåtgärderna.</p>

<p>definitionen av naturskog. – Iståndsättningen av moskogar inriktas vanligtvis på skogar som är under 70 år gamla och har en jämn trädstruktur och som domineras av ett eller några trädslag och som tidigare varit ekonomiskog eller i dylikt bruk. – Skogarna iståndsätts bland annat genom att producera död ved, öka lövträdens livsutrymme och säkerställa att de förnyas, avlägsna utplanterade barrträdsskogar (lämnas kvar för att beskogas naturligt) och genomföra hyggesbränning (främst på åsöar). – Vattenhushållningen i moskogar i dikade mineraljordar kan vid behov återställas genom att täppa till diken</p>						
<p>Skötsel av lundar och beståndet av ädla lövträd. – Målet med naturvården av lundarna är att trygga och förbättra livskraften hos de lundarter som är typiska för olika lundtyper samt att sköta förekomster av hotade arter. Många lundtyper i Skärgårdshavet bevaras naturligt utan skötselåtgärder eller så behövs skötselåtgärder sällan. – Balansen i skyddet av lundar och vårdbiotoper och en gynnsam skyddsnivå tryggas genom skötsel som styrs av den övergripande planen för naturvården. Målet är att se till att lundnaturtyperna bildar omfattande nätverk som tryggar bevarandet av varje lundtyps särdrag. – Bevarandet av lundväxter, lövträd och lundbuskar som är fåtaliga (bland annat getapel, trubbhagtorn, spetshagtorn, slån, skogsolvon och vildapel) tryggas vid behov genom skötsel. Dessutom utreds möjligheterna att föröka arterna från frön av naturligt ursprung eller fröplantor som odlats i plantskola. – De ädla lövträdens livskraft</p>	<p>Naturvårdsåtgärderna förbättrar representativiteten i Natura 2000-naturtypernas lundar (9050) och ädellövskogar (9020) och på en del objekt ökar också arealen, vilket på lång sikt förbättrar en gynnsam skyddsnivå för naturtyperna. Förekomsterna av hotade och nära hotade lundarter tryggas och deras livskraft och ökning förbättrar Natura 2000-naturtypens representativitet. Skötseln av vårdbiotoper och lundar granskas och samordnas i uppdateringarna av den övergripande planen för naturvården.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Risken är att objekten som behöver naturvård inte identifieras på grund av bristfälliga naturtyps- och artinventeringar, om det inte finns tillräckliga resurser för inventeringarna. Obetydliga resurser försämrar också möjligheterna att trygga naturvärden genom planering och naturvårdsåtgärder. Vildapelns naturliga arvsmassa blandas så småningom med äppelträd om man inte minskar antalet äppelträd i områden där vildapel förekommer och aktivt utökar antalet vildaplar eller förbättrar möjligheterna till naturlig förnyelse. Rådjursbestånden måste följas upp och regleras regelbundet så att överbetning inte försvagar eller förstör bland annat lundbuskar och honungsväxter. Klimatförändringen förändrar arternas levnadsförhållanden, vilket bland annat kan leda till att artförekomster försvinner och att riklighetsförhållandena mellan arterna förändras. I och med klimatförändringen kommer det också nya skadeinsekter och växtsjukdomar som kan leda till att enskilda arter minskar eller försvinner. Planering av habitatnätverk är ett centralt sätt att förbättra arternas möjligheter att förflytta sig och överleva.</p>

<p>upprätthålls genom att vid behov ge dem mer öppet livsrum. Målet är att särskilt se till att de äldsta ädla lövträden, enskilda isolerade individer och små förekomster av ädla lövträd är livskraftiga. I skötselområde 1 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård är det särskilt viktigt att trygga att eken förnyas. Vid objekt med rikligt med ädla lövträd låter man åtminstone en del av träden utvecklas utan skötselåtgärder.</p> <p>– Målet är att trygga upprätthållandet och förnyelsen av den oavbrutna följen av stående murkna aspar samt förekomsten av ask och hassel.</p> <p>– De ekologiska grunderna för uppdämning av gamla tegdiken och andra dylika dikningar utreds objektspecifikt. Målet är att återställa vattenhushållningen till ett naturligt tillstånd och att vara beredd på torka under somrarna. På våren och vid störtregn rinner smältvattnet snabbt bort längs dikena jämfört med vad det gör i en lund i naturligt tillstånd.</p>						
---	--	--	--	--	--	--

Mål: Vi förbättrar nätverket av solexponerade livsmiljöer

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Istandsättning av nätverket av solexponerade miljöer på ås- och moränöar. De öppna solexponerade livsmiljöerna på Skärgårdshavets kedjor av åsöar och sandiga moränöar upprätthåller populationer av tiotals hotade insektsarter. Arterna rör sig mellan den yttre skärgården och fastlandet längs kedjan av åsöar och mellan habitatfläckar inom nätverket av öar. Solexponerade miljöer påträffas i ett stort antal naturtyper med solexponering och sandhaltig moränjord, såsom åsskogar, hedar, torrängar,</p>	<p>Kompletteringen av nätverket av solexponerade miljöer upprätthåller och förbättrar levnadsförhållandena för de arter som lever där. Skötselåtgärderna ökar också arternas anpassningsmöjligheter till de förändringar som kortvariga negativa miljöfaktorer och den långsiktiga klimatförändringen orsakar. Skötselåtgärderna upprätthåller det traditionella skärgårdslandskapet som är värdefullt med tanke på kulturhistorien och turismen och Skärgårdshavets nationellt värdefulla landskapsområde. Dessutom får gårdar inkomster från att de sköter om betet på åsöar.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Hyggesbränning av solexponerade miljöer och bevarande av naturvärden och andra värden förutsätter regelbundna årliga resurser för röjning för istandsättning och underhåll (utbildad personal, kostnadseffektiva arbetsmetoder osv.). För att skötselåtgärderna ska lyckas måste i synnerhet särdrag som är viktiga för arter som trivs i solexponerade miljöer stärkas (bl.a. större ytor med öppen mineraljord och glesbevuxen sand). Dessutom behövs tillräckliga resurser för information och samarbete med intressentgrupper, bland annat för att hålla kontakt med privata markägare, rekreationsanvändare, boskapsägare och myndigheterna som ansvarar för jordbrukets miljöstöd. De solexponerade miljöerna växer igen, de arter som lever där försvagas och landskaps- och turismvärdena försämras om man inte får tillräckligt med resurser för ovan nämnda uppgifter. De solexponerade miljöerna på åsöarna i Skärgårdshavet är nationellt sett särskilt värdefulla med tanke på naturens</p>

<p>sandstränder och dynområden. Naturvårdsåtgärderna fokuserar på att sköta livsmiljöer som är viktiga för nätverket, bland annat skog- och enbevuxna solexponerade livsmiljöer, såsom sandiga stränder, torrängar, hedar (se punkt 5.3 Skötsel av hedar), enbusksnår och solexponerade sluttningar i åsskogar, som öppnas genom röjning och hyggesbränning. Dessutom görs strukturdragen i åsskogar med en eller två dominerande trädarter i jämn ålder mångsidigare bland annat genom att ställvis öppna solexponerade sluttningar samt öka mängden död ved med hjälp av hyggesbränning, ringbarkning och trädfällning. Efter iståndsättningen vidtas också kontinuerliga skötselåtgärder för naturtyperna på ekologiska grunder, bland annat upprätthålls öppenheten genom infrekventa röjningar och en del av öarna betas regelbundet. För att trygga honungsväxterna och insekternas näringsväxter regleras betesperioden och -trycket med hjälp av rotationsbete (se avsnittet 5.1 Betesgång i öppna vårdbiotoper). Vassruggar och rörflen som drar nytta av övergödningen minskas på stränderna bland annat genom att förstöra små separata förekomster och slå dem.</p>						<p>mångfald (många hotade och nära hotade arter som är sällsynta på andra håll).</p>
---	--	--	--	--	--	--

Mål: Vi förbättrar tillståndet för vårdbiotopernas naturtyper och arealen ökar. Vi stärker nätverken av vårdbiotoper.

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Skötsel av öppna vårdbiotoper med andra metoder än bete. – Genom att slå ängar förbättras levnadsförhållandena för hotade växter och insekter som lever på dem. – Långvariga slåtterobjekt sköts</p>	<p>Slåttervård är det enda sättet att bevara naturtypen slåtterängar i låglandet (6510). Slåttervården har också bevarat sådana hotade arter som har försvunnit från andra platser. Restaurerings slåtter används som en åtgärd som främjar utvecklingen av mångfalden eller som en kompletterande åtgärd på betesmarker, särskilt på platser där hotade arter växer. Andra ovan nämnda</p>	x		x		<p>Om de beskrivna skötselåtgärderna inte vidtas finns det en risk för att de öppna vårdbiotopernas tillstånd försämras och att deras arter småningom minskar. Utmaningen med att sköta slåttern av ängar är att göra dem i rätt tid för att förbättra livskraften hos både insekter, fågelungar (havsstrandängar) och hotade växtarter. Dessutom kan användningen av tunga jordbruksmaskiner vid</p>

<p>på ett högklassigt och kostnadseffektivt sätt. Slätter utförs årligen på samma öar (bland annat Jungfruskär och Berghamns skärgård), varvid Forststyrelsen för att säkerställa kvaliteten på och kontinuiteten i skötseln upprätthåller den slätterutrustning som behövs vid skötseln av dessa objekt</p> <ul style="list-style-type: none"> – Slätterängar i låglandet (6510) slås årligen för att bevara naturtypens särdrag och hotade arter som drar nytta av slättern. – Slätterobjekten efterbetas i regel. – Restaureringsslätter utförs efter behov (bland annat vassruggar, områden där tuvåtäl dominerar). – Möjligheten att utöka slätter och efterbete av öppna vårdbiotoper utreds också på nya objekt när det finns tydliga grunder för det (nytta med tanke på naturskyddet, förutsättning för att Natura-naturtypen ska bevaras). – Slätter av problemarter (bland annat bergör och örnbräken) främjas i första hand genom avtal om arrende av betesmark, men Forststyrelsen kan utföra slätter på små områden med artskydd som grund, även på miljöavtalsobjekt för skötsel av arter som behöver särskilt och brådskande skydd samt akut (CR) och starkt hotade (EN) arter. – Kostnadseffektiva metoder som lämpar sig för hotade arter (bland annat mnemosynefjärilens habitat och fårbeten) för slybekämpning och värbränning utreds. – Förekomster av hotade arter skyddas vid behov med hjälp av skyddsstaket eller andra skyddskonstruktioner. – Naturliga ängar är en viktig del av ängsnätverket särskilt i den yttre skärgården. Naturliga ängar sköts vid behov bland annat genom att röja enar och trädplantor samt slå vassruggar. – Både naturliga och betade 	<p>skötselmetoder än slätter är också mycket viktiga metoder för att upprätthålla och förbättra livskraften hos hotade och andra krävande arter. Effekten på direktivvärdena i övrigt positiv, men ställvis negativ för de lundnaturtyper som utvecklas.</p>					<p>slätterarbeten orsaka permanenta körspår, sammanpackad jord och ytterligare uttorkning, vilket är en risk i synnerhet för skötseln av områden med värdefulla arter. Lyckad skötsel kräver tillräckliga resurser och noggrann planering av arbetet. För att naturvårdsarbetet ska lyckas är det avgörande med tidpunkten för slätterarbetet, maskinbearbetningen, sättet på vilket arbetet utförs och specialkompetensen hos dem som utför det praktiska arbetet. Underhållsröjning av lövträdssnår och träd samt enplantor är en av de mest arbetskrävande åtgärderna vid skötsel av vårdbiotoper. Ett tillräckligt miljöavtalsarbete betonas i hanteringen av åtgärderna. Utgångspunkten är att aktören som sköter den avtalsbaserade betesgången ansvarar för underhållsröjningen, men till exempel i områden där betesrotation används kan man under försommaren bli tvungen att begränsa betesgången på skiften med särskilt värdefulla växter, och då får sly och plantor möjlighet att breda ut sig. I dessa situationer försöker man i första hand förhindra igenväxningen genom att reglera betesskiftenas rotation och genomföra underhållsröjningar som upprepas tillräckligt ofta (inget behov av att samla ihop röjningsavfall uppstår). Vid behov kan Forststyrelsen dessutom genomföra små underhållsröjningar på områden med miljöavtal där särskilt värdefulla hotade arter växer.</p>
--	--	--	--	--	--	---

<p>ängsområden lider på många ställen av mossbildning i bottenskiktet (kvävenedfall). Metoder för att öppna mosstället till exempel genom att sladda/tillfälligt höja betestrycket/utföra små hyggesbränningar utreds.</p>						
<p>Betesgång i öppna vårdbiotoper. – Betesgången på betesmarkerna fortsätter åtminstone på alla betesmarker som innehåller nationellt, landskapsmässigt och lokalt värdefulla vårdbiotoper – Vid objekt med fortlöpande skötsel förbättras kvaliteten genom att öka samarbetet med aktörer inom avtalsbaserad betesgång: alla aktörer ombeds årligen lämna uppgifter om betet, ett möte ordnas minst två gånger per avtalsperiod om objekt som det finns arter som kräver brådskande eller särskilt skydd och/eller arter som är akut (CR) eller starkt hotade (EN) eller en betydande mängd andra hotade arter som betet kan påverka. På andra platser ordnas ett möte minst en gång per avtalsperiod. – Ett samarbetsmöte och/eller utbildning ordnas med alla aktörer inom avtalsbaserad betesgång en gång per miljöavtalsperiod. – Betesgången genomförs i första hand som rotationsbete. Kontinuerlig betesgång övervägs alltid noggrant. Vid rotationsbete regleras betestrycket och betestiden skiftesvis så att betesgångens nytta för den biologiska mångfalden blir så stor som möjligt. Genom rotationsbete kan man bland annat förebygga skador på hotade växter och insekter som orsakas av de betande djurens ätande och nedtrampning och på så sätt minska behovet av separata skyddskonstruktioner inom betesmarkerna. I arrangemangen för rotationsbete beaktas att</p>	<p>Direkt ekologiskt positiv bestående effekt: – De öppna vårdbiotopernas status/representativitet och areal ökar och levnadsmöjligheterna för de arter som lever där förbättras. – Rotationsbete är en nyckelfaktor för att reglera betestrycket så att det är så lämpligt som möjligt för de värdefulla arterna vid varje objekt. – Regelbundna möten med aktörerna som sköter den avtalsbaserade betesgången är viktiga för att ha skötsel som stöder och ökar den biologiska mångfalden så bra som möjligt. Direkt ekonomisk positiv bestående och kortvarig effekt: – Skötseln av vårdbiotoper genom bete förbättrar boskapsägarnas förtjänstmöjligheter. – Sysselsättande effekt av underhållsröjning och inhägnad av betesmarker. – Omskötta vårdbiotoper har positiv inverkan på områdets naturturism- och andra företagare. Direkt social positiv bestående effekt: – Vårdbiotopernas positiva betydelse för lokalbefolkningen och nationalparkens besökare.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Den långa underresurseringen av den nationella finansieringen för skötsel av betesmarker och rådgivning till aktörer som sköter den avtalsbaserade betesgången har lett till att objektens kvalitet har försämrats. Dessutom leder den tilltagande torkan i och med klimatförändringen samt den tilltagande tillväxten som orsakas av klimatförändringen, kvävenedfallet orsakat av människan och den ökade koldioxidmängden till fler utmaningar för betet i öppna vårdbiotoper.</p> <p>Betesmarkernas tillstånd har också försämrats av för svagt eller för kraftigt betestryck och svårigheten att reglera betestrycket (förflyttning av djur), vilket är typiskt för skärgårdsförhållanden. Underbetning kan i synnerhet på fårbeten leda till att öppna vårdbiotoper växer igen och att skyddsmässigt värdefulla växtarter minskar.</p> <p>Risken förebyggs genom rotationsbete och kompletterande slåtter samt genom att välja nötkreatur som betesdjur och blandad betesgång med nötkreatur och får. Genom fler rådgivningsmöten är det möjligt att förbättra kvaliteten på skötseln avsevärt, eftersom aktörens förståelse för den betesgång och de viktiga röjningsåtgärder som bäst stöder den biologiska mångfalden förbättras på varje objekt. För objekt som har skötts länge är det viktigt att uppdatera skötselplanerna vid övergången till en ny miljöavtalsperiod.</p>

<p>betesskiftena i skärgården inte nödvändigtvis ligger bredvid varandra eller ens på samma ö, vilket avsevärt ökar transportkostnaderna och aktörens arbetsbörda. Vid betesgång kan man också hålla mellanår av naturskyddsskäl, såsom för att bevara och öka de hotade arternas livskraft eller för att trygga arter som är känsliga för betesgång (t.ex. lundar, kalkrika bergssluttningar). – Målet för fårbete är att övergå till rotationsbete på alla betesmarker.</p>						
<p>Skötsel av lövängar. – Lövängar slås i regel årligen för att bevara naturtypens särdrag. Efter övervägande kan mellanår hållas i fråga om slättern, om det är motiverat till exempel på grund av svår torka. – Foderträdens löv skärs till foder med cirka 4–5 års mellanrum. Experter på trädvård, arborister, används i så stor utsträckning som möjligt när löven skärs. – Det säkerställs att nya foderträd växer fram. – Användningen av talkoarbete vid skötseln av lövängar fortsätter som en kostnadseffektiv arbetsform som möjliggör högklassig skötsel av lövängarna. – På lång sikt utreds också möjligheterna att iståndsätta nya skötselobjekt och finansieringen av fortsatt skötsel tillsammans med NTM-centralen och miljöministeriet.</p>	<p>Positiv ekologisk direkt och långvarig effekt: Representativiteten hos Natura-naturtypens lövängar (6530) ökar och förblir hög när skötseln är välplanerad och arbetsresurserna är tillräckliga. Nästan alla lövängar i Fastlandsfinland finns i Skärgårdshavet.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Risken är att skötselåtgärderna lider av otillräckliga resurser: brist på finansiering för skötsel av vårdbiotoper och kunnig personal. Representativiteten hos naturtyp 6530 förbättras inte eller kan försämrats på grund av otillräcklig skötsel. Risken förebyggs genom att man ser till att det finns tillräckliga resurser, utbildar planerare och genomförare av skötseln och ser till att Forststyrelsens kompetens om lövängar och skötseln av dem bevaras.</p>
<p>Utredning av läget på tillandningsmarker som är kritiska för naturvärden. I Skärgårdshavet finns det tillandningsmark i samfällda vattenområden som ägs av delägarlag och är viktig för naturvärden och för att möjliggöra skötseln av hotade arter som förekommer där. På</p>	<p>Eventuella anskaffningar av tillandningar underlättar skötseln av objekten och förbättrar därmed kostnadseffektiviteten. På tillandningarna förekommer dessutom förekomster av hotade arter som riskerar att försvinna om tillandningarna inte sköts.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Om man inte förvärvar tillandningar som till sin natur är värdefulla och/eller viktiga med tanke på naturvärden, förblir de ovärdade och förekomsterna av hotade arter försvinner sannolikt. Dessutom är det dyrt att ordna skötsel när man måste begära samtycke från vattendelägarlagens medlemmar.</p>

<p>tillandningarna förekommer värdefulla och hotade arter som också viktiga bland annat när det gäller betesgång. Typiska objekt är havssträndängar, sandstränder och stenstränder med litet virkesproduktionsvärde men värdefulla naturvärden. Även de långgrundna sandbottnarna längs de vassbevuxna sandstränderna är viktiga att sköta om, eftersom vassruggarna som växer dem får hela sandstranden att växa igen. De mest kritiska tillandningsområdena med tanke på naturvärden utreds. Om det anses eftersträvansvärt att införliva tillandningsområdena i nationalparken med tanke på naturskyddet, kan Forststyrelsen ansöka om en inlösningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som ska inlösas införlivas i nationalparksfastigheten eller i andra naturskyddsområden som staten förvaltar.</p>						
<p>Skötsel av hedar. Igenvuxna hedar ISTÅNDSÄTTTS genom att röja träd och enar från dem samt genom hyggesbränning. En del av de enbevuxna hedarna som behöver iståndsättas grundligt hyggesbränns under de torra sommarmånaderna, då måren som täcker marken och vegetationen i huvudsak förbränns och ger utrymme för en mosaik av risväxter och fläckar av torräng och mineraljord, som är särskilt värdefulla med tanke på den biologiska mångfalden. Hedar med FORTLÖPANDE SKÖTSEL betas regelbundet och hyggesbränning görs upprepade gånger med cirka 15–25 års mellanrum på våren och hösten. De enbevuxna hedfläckarna på små öar kompletterar nätverket av hedar och även dessa hyggesbränns regelbundet för att bevara naturtypens särdrag.</p>	<p>Regelbunden hyggesbränning och betesgång har en nyckelroll med tanke på hedarnas särdrag och bevarandet av värdefulla arter. Samtidigt gynnas arterna i öppna solexponerade miljöer och på torrängar av skötseln. Skötselåtgärderna upprätthåller också det traditionella skärgårdslandskapet som är värdefullt med tanke på kulturhistorien och turismen och Skärgårdshavets nationellt värdefulla landskapsområde. Upprepade hyggesbränningar förhindrar att brandbelastningen som är bunden till växtligheten blir för stor, vilket underlättar hyggesbränningen och förbättrar brandsäkerheten. Gårdarna får inkomster och fördelar av att sköta hedarna, eftersom den unga ljungen på de hyggesbrända hedarna är näringsrik föda för boskapen, i synnerhet i början av våren och slutet av hösten eller under torra sommarsåsonger när den övriga växtligheten har torkat. Det minskar trycket på att förflytta betesdjuren och vidare koldioxidutsläpp. Skötselåtgärderna ökar dessutom arternas anpassningsmöjligheter till de förändringar som kortvariga negativa miljöfaktorer och den långsiktiga klimatförändringen orsakar.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Utan betesgång och regelbunden hyggesbränning hotar hedarna att växa igen med enbuskar och skog. Numera påskyndas igenväxningen även betydligt av den eutrofierande effekten av kvävenedfallet och den förhöjda koldioxidhalten. Betesgång och säker hyggesbränning samt bevarande av naturvärden och andra värden på hedar förutsätter att man får tillräckliga årliga resurser för att ordna hyggesbränning (utbildad personal, kostnadseffektiva arbetsmetoder, släckningsutrustning och underhåll av den, efterbevakning). För att betet ska lyckas krävs dessutom tillräckliga resurser för aktörerna som sköter den avtalsbaserade betesgången, information och samarbete med intressentgrupper, bland annat planmässig kommunikation och kontakt med privata markägare, rekreativ användare och myndigheterna som ansvarar för miljöstödet för jordbruket. Hedarna växer igen, de arter som lever där försvagas och landskaps- och turismvärdena försämras om man inte får tillräckligt med resurser för ovan nämnda uppgifter. Skärgårdshavets hedar är nationellt sett särskilt värdefulla med tanke på naturens mångfald, eftersom det på hedarna lever rikligt med hotade och nära hotade arter som är typiska för dem. Dessutom är hedarna viktiga för det nationellt värdefulla landskapsområdet.</p>

<p>I Skärgårdshavet har de största (>10 ha) förekomsterna av torra hedar (4030) uppkommit och bevarats tack vare traditionell betesgång och regelbunden hyggesbränning. Dessutom påträffas hedar utanför betesmarkerna även på klippiga öar och åsöar. Alla typer av hedar är hotade naturtyper och deras värde för den biologiska mångfalden är starkt förknippat med den mosaikartade strukturen som bildas av hedvegetation samt fläckar av torräng och solexponerad mineraljord.</p>						
<p>Ökning av antalet vårdbiotoper och skötselarealen samt förbättring av nätverkets sammankoppling. – Nätverket av vårdbiotoper utvidgas genom grundläggande istandsättningsarbete (bl.a. genom röjning, hyggesbränning och betesgång). – De objekt som ska istandsättas väljs utifrån målen och prioriteringarna för de olika skötselområdena i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård med beaktande av uppdaterade uppgifter om arter och naturtyper (inklusive nya skyddsområden). Behovet av istandsättning koncentreras till ängar och hagmarker i skötselområdena 2, 3 och 4 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård, men det finns också behov av istandsättning i andra skötselområden. Utöver ängar och hagmarker istandsätts också skogsbeten och betesmarker i skogarna. – Övergödda naturliga ängar och hedar i den yttre skärgården istandsätts på ekologiska grunder och i synnerhet i områden som är centrala för artbeståndet och habitatnätverket. – Konsekvenserna för såväl</p>	<p>Genom att öka antalet vårdbiotoper som vårdas och deras koppling till varandra förbättras tillståndet för vårdbiotop typerna och de arter som behöver dem. Dessutom förbättrar kompletteringen av nätverket arternas möjligheter att anpassa sig till klimatförändringen.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Det finns inte tillräckliga resurser för istandsättning och/eller skötsel av vårdbiotoper, vilket leder till att antalet objekt och deras areal inte kan utökas, utan de kan till och med minska. Risken förebyggs genom att säkerställa tillräckliga resurser för restaurering och kontinuerlig skötsel och påverkan på stödsystemen för skötsel av vårdbiotoper.</p>

landnatyrtyper som små vattendrag, såsom flador eller små insjöar, bedöms när nya istandsättningsåtgärder och betesmarker planeras.						
<p>Skötsel av trädbevuxna vårdbiotoper (andra än lövängar).</p> <p>– Betesgången på betesmarkerna fortsätter och kvaliteten på skötseln förbättras genom att samarbetet med aktörerna inom avtalsbaserad betesgång utvecklas och standardiseras enligt samma principer som i öppna vårdbiotoper.</p> <p>– Oberoende av betesdjuren är det viktigt att använda rotationsbete vid objekt med mångsidiga och/eller motstridiga värden, såsom vårdbiotop- och lundvärden, i synnerhet i skötselområdena 2, 3 och 4 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård. Konsekvenserna för naturtyperna och artbeståndet följs upp som en del av det kommande uppföljningsprogrammet, och betestrycket och tidpunkten för betesgången regleras utifrån observationerna. Arbetet utförs i samarbete med NTM-centralens miljöavtalsexpert.</p> <p>– Slybekämpningen utvecklas enligt samma principer som i öppna vårdbiotoper.</p> <p>– På de skötta objekten görs vid behov nya gallringar av det dominerande trädbeståndet för att minska den ökade skuggningen i och med att träden växer. Tidsintervallet för underhållsgallringarna är vanligtvis cirka 25–35 år beroende på objektet.</p> <p>– På betesmarkerna utreds hur trädbeståndet i betade skogar under 65 år kan gallras till skogsbeten eller hagmarker när de är tillräckligt näringsrika (MT+, OMT och lund). Detta beaktas i uppdateringen av den</p>	<p>Skötseln förbättrar tillståndet för trädbevuxna vårdbiotoper och deras arter. Skötseln av vårdbiotoper har också en viktig ekonomisk betydelse regionalt eftersom skötseln medför inkomster för aktörerna som sköter den avtalsbaserade betesgången, och röjnings- och inhägnadsentreprenaderna sysselsätter lokalbefolkningen. Dessutom har de vårdade vårdbiotoperna en positiv inverkan på områdets invånare och nationalparkens besökare samt naturturism- och andra företagare.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Utan skötsel växer vårdbiotoperna igen och de hotade arternas levnadsförhållanden försämras. Dålig skötsel försämrar också vårdbiotopernas representativitet och arter. Tillräckliga resurser säkerställs för planeringen av skötseln och samarbetet med intressentgrupperna samt för påverkansarbetet (stödsystem för skötseln av vårdbiotoper). För att förbättra skötselkvaliteten är det viktigt att i första hand genomföra betet som rotationsbete. Vid behov säkerställer man att trädbeståndet och buskskiktet förnyas genom att skydda unga träd och buskar mot betesdjur.</p>

<p>övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bevarandet av arter som lever på död ved i trädbevuxna vårdbiotoper tryggas genom att öka mängden död ved, inklusive brända träd. – Vi värnar om vildapeln och utreder möjligheten att föröka arten från frön genom att odla och ympa den. Vi ser också till att andra trädarter som är fåtaliga (bland annat ädla lövträd, asp och sälg) förnyas på betesmarkerna exempelvis genom att skydda plantor och unga individer från betesdjuren. 						
Mål: Vi förbättrar strandnaturtypernas status och bereder oss på de förändringar som klimatförändringarna orsakar						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Vi avlägsnar och bekämpar skräp som sköljts upp på stränderna i Skärgårdshavet. På stränderna i Skärgårdshavets skyddsområden finns det på många ställen rikligt med skräp som sköljts upp på stranden ur havet bland annat på grund av strömmar, närheten till farleder för sjötrafik samt fritidsbåtliv och yrkesfiske. Strandskräpet hotar sjöfågelbeståndet och däggdjuren i området, eftersom de kan fastna eller kvävas. Dessutom mals strandskräpet småningom till mikroplaster och anrikas i näringsvävarna på havsbottnen. Skräpiga stränder försämrar också rekreativvärdena i skyddsområdena. Vi utreder var de mest nedskräpade objekten finns på stränderna och havsbottnarna i Skärgårdshavets skyddsområden och avlägsnar strandskräp i samarbete med intressentgrupper och frivilliga aktörer samt utvecklar en kedja för borttagning, transport och återvinning av skräp i skärgården</p>	<p>Den ekologiska effekten riktas mot att effektivisera skyddet av arter och naturtyper. Bekämpningen av skräp i havet förbättrar strandnaturtypernas tillstånd och skyddet av sjöfåglar och marina däggdjur. Effekten är direkt och omfattande, men kortvarig. Stränderna ska städas upprepade gånger. Stränder i så naturligt tillstånd som möjligt förbättrar rekreativupplevelsen i Skärgårdshavets skyddsområden (social effekt).</p>	x	x		Möjlig konsekvens	<p>Om man inte minskar mängden skräp i skyddsområdena, återkommer de olägenheter de orsakar arterna och naturtyperna när nytt skräp driver i land i områdena. Skräp som samlats i naturen fördelas småningom till mikroplaster och samlas i organismer, bland annat i fåglar och slutligen i människor som äter fisk via näringsvävarna. Arbetet med att avlägsna skräp i havet ska genomföras med så liten belastning som möjligt på känsliga skyddsområden.</p>

bland annat inom ramen för projektet Biodiversea LIFE-IP.						
<p>Strandnaturtypernas igenväxning begränsas och skräp som samlats på stränderna avlägsnas.</p> <p>– Övergödningen av Östersjön och delvis också upphörandet av den traditionella boskapsskötseln har på många håll lett till igenväxning av strandängar, sandstränder och steniga stränder bland annat genom att vass breder ut sig och antalet kväveälskande arter ökar.</p> <p>– Vanligtvis finns det objekt som behöver skötsel i synnerhet i skötselområdena 3–6 i den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård, men även på andra ställen där representativa strandnaturtyper och värdefulla strandarter hotas av igenväxningen. Särskilt öar som är viktiga för fågelbeståndet, värdefulla strandängar, förekomster av hotade arter samt sandstränder på åsöar och steniga sandblandade stränder är viktiga skötselobjekt.</p> <p>– Övergödningen av strandnaturtyperna minskas bland annat genom att slå vass, bränna vass och gräva upp vassruggar med rötterna. Dessutom minskas de högvuxna kväveälskande arterna som drar nytta av övergödningen bland annat genom slåtter och minskning av organiskt material som sköljs upp på stranden. Unga träd röjs också.</p> <p>– Skräp tas bort från öarnas stränder. Insamlingen av skräp effektiveras genom att lokalisera de områden där skräp systematiskt sköljs upp på stranden och koncentrera insamlingen av skräp till dessa stränder.</p> <p>– Beredskapen inför klimatförändringarna utvecklas genom att i samarbete med forskningsinstitut och universitet</p>	<p>Strandnaturtyperna och deras representativitet bevaras när igenväxningen stoppas. Samtidigt bevaras den för strandnaturtyperna karakteristiska växtlighetens och de hotade arternas representativitet, och deras möjlighet att klara av effekterna av klimatförändringen förbättras.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>När igenväxningen av strandmiljöerna gått för långt leder det till ensidigare arter på strandnaturtyperna. I skötselåtgärderna betonas vikten av tidigt ingripande: att stoppa igenväxningen i ett tidigt skede är kostnadseffektivt och objektets naturvärden hinner inte försämrats.</p> <p>För att stoppa eutrofieringen av Östersjön och vända utvecklingen i en gynnsam riktning har man länge haft ett sektorsövergripande samarbete. Det är viktigt att samarbetet fortsätter för att lindra eutrofieringen under de närmaste årtiondena och därmed minska risken för att strandnaturtyperna växer igen. Livskraftiga strandarter och ett nätverk av olika strandnaturtyper tål effekterna av klimatförändringen bättre. Genom att allokera tillräckliga resurser för skötseln av strandnaturtyperna kan man avsevärt förbättra bevarandet av dem även i framtiden när arterna är livskraftiga, strandnaturtypernas status är god och det nätverk de bildar är omfattande.</p>

utreda bland annat hur höjningen av havsvattenståndet samt minskningen av istäcket på vintrarna och salthalten i havsvattnet påverkar strandnaturtyperna och de arter som lever där. I beredskapen betonas upprätthållandet av ett omfattande och representativt nätverk av strandnaturtyper samt i fråga om enskilda strandnaturtyper en utredning av områden som lämpar sig för flyttning på grund av det högre havsvattenståndet och skötseln av dessa områden.						
--	--	--	--	--	--	--

Mål: Vi restaurerar våtmarker och myrar i Skärgårdshavet

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Vattenhushållningen på dikade myrar, fuktiga ängar och våtmarker förbättras. I Skärgårdshavet finns ställvis utdikade ängar och myrar (bland annat rikkärr och sumpskogar). Grävda fåror och diken återställs när återställningen bedöms förbättra naturtypernas representativitet och den inte orsakar olägenheter för hotade arter eller grannfastigheter. På öppna myrar och våtmarker röjs vid behov också unga träd och enar på ekologiska grunder för att upprätthålla öppenheten och minska avdunstningen, och en del av dem kan betas (bland annat på Jurmo). På Jurmo höjs grunddammen som installerats i rikkärret Träskets utloppsdike 2023 stegvis för att återställa vattennivån.	Förhindrande av skadliga konsekvenser för mångfalden.	x		x	Möjlig konsekvens	Man måste få tillräckligt med resurser för uppföljning av de dikade objektens status för att objekt med värdefulla våtmarksarter ska omfattas av skötseln. Dessutom behövs resurser för att observera negativa förändringar så att naturvärdena inte försämras och kostnaderna för korrigerande åtgärder inte blir stora. I och med klimatförändringen blir det vanligare med torra sommartid och ökad användning av grundvatten ökar risken för torra. Konflikter i skötseln av naturtyperna kräver specialkompetens, eftersom man ofta måste bedöma effekterna av genomförandet av skötselåtgärder ur bland annat ängs- och våtmarksarternas synvinkel (särskilt partiell återfuktning).

Mål: Naturvärden i Skärgårdshavet är en planmässig, socialt hållbar och kostnadseffektiv helhet

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Den övergripande planen för naturvård styr åtgärderna för	Genom naturvärden som styrs av den övergripande planen strävar man efter att uppnå en gynnsam skyddsnivå för	x	x		Möjlig konsekvens	Naturvårdens effektivitet kan försämras om riktlinjerna i den övergripande planen inte används i planeringen och

<p>naturvård och iståndsättning. Målet med den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård är att koncentrera naturvården till ekologiskt effektiva helheter, där sannolikheten för att artbeståndet ska bevaras ökar. Den övergripande planen för naturvården uppdateras regelbundet så att den motsvarar målen enligt den aktuella situationen (bland annat komplettering av nätverket av skyddsområden och hur iståndsättningen av nätverken framskrider).</p>	<p>hotade arter i olika livsmiljöer. Detta innebär att det finns tillräckligt med lämpliga, sammankopplade livsmiljöer för arterna, vilket förbättrar sannolikheten för att deras metapopulationer bevaras på lång sikt. I den övergripande planen strävar man efter att beakta olika arters behov i olika naturtyper (t.ex. arter i vårdbiotoper och skogbevuxna livsmiljöer).</p>					<p>genomförandet av naturvården. Vid behov kan man avvika från riktlinjerna i den övergripande planen på vägande naturskyddsmässiga grunder (t.ex. nya uppgifter om förekomster som producerats genom kartläggning av hotade naturtyper och arter). Man säkerställer att de personer som planerar skötselåtgärder i Skärgårdshavet är insatta i den övergripande planen för naturvården och att förvaltningsplanerna följer riktlinjerna i den övergripande planen.</p>
<p>Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård uppdateras regelbundet. Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård uppdateras i samarbete med NTM-centralen och andra viktiga intressentgrupper. I samband med uppdateringen utvärderas genomförandet av planen och i planen inkluderas också objekt inom det marina naturskyddet som påverkas av skyddet av landnaturtyper. I fortsättningen uppdateras planen regelbundet med cirka fem års mellanrum och vid behov oftare.</p>	<p>Med tanke på naturvårdens ekologiska effektivitet är det viktigt att den övergripande planen för naturvården uppdateras tillräckligt ofta när ny information samlas in. För att uppnå bästa resultat ur både ekologisk och social synvinkel är det viktigt att intressentgrupperna görs delaktiga i planeringen.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Det är viktigt att planen uppdateras regelbundet för att man i naturvårdsarbetet ska kunna utnyttja den bästa och mest aktuella informationen. Utöver negativa ekologiska konsekvenser kan naturvårdsarbetets sociala hållbarhet försämrans om intressentgrupperna inte inkluderas i uppdateringen av planen. Tillräckliga resurser garanteras för expertarbetet för att uppdatera planen.</p>

Mål: Samarbete med intressentgrupper: Vi stärker talkoarbetet, forskningen och miljöfostran som tjänar målen för naturvården

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Tryggande och utveckling av talkoarbetet, miljöfostran och intressentgruppernas forsknings-/uppföljningsarbete. Frivilligarbetet som tjänar målen för naturvården stärks särskilt genom att öka och utveckla talkoverksamheten. – Samanvändningen av baser som stöder Forststyrelsens verksamhet med intressentgrupperna utökas och utvecklas särskilt med tanke på</p>	<p>Frivilligarbete, miljöfostran och intressentgruppernas forsknings- och uppföljningsarbete motiverar och engagerar människor i naturskyddet och ökar den allmänna medvetenheten om naturskydd, naturvård och Skärgårdshavets särdrag. Talkoverksamhet har många ekologiska, sociala och ekonomiska fördelar. Talkoarbete är kostnadseffektivt och ökar talkoarbetarnas fysiska och psykiska välbefinnande och gör det möjligt för dem att fördjupa sin naturkännedom.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Om frivilligarbetet i skärgården inte tryggas och utvecklas försämrans naturtyperna och arterna vid värdefulla objekt som är beroende av naturvård. Om man vid dessa objekt inte sörjer för nödvändig infrastruktur som stöder talkoverksamheten försvagas också forskningen, uppföljningen och möjligheterna att utnyttja objekten i större utsträckning i miljöfostran. Risken förebyggs genom att säkerställa resurser för koordinering och utveckling av talkoverksamheten samt för att upprätthålla och förbättra den infrastruktur som stöder talkoverksamheten.</p>

<p>naturvården, miljöfostran, forskningen och uppföljningen.</p> <p>– Talkoarbetet och dess möjligheter förbättras och ökas i synnerhet i Skärgårdshavets centrala områden för talkoverksamheten, som är lövängsobjekten Jungfruskär och Berghamns skärgård samt Öro specialområde för arter som trivs i solexponerade miljöer. Målet är att utöka talkoarbetet även i Jurmo. På dessa ställen spelar talkoarbetet en nyckelroll för att säkerställa kvaliteten på en särskilt god skötsel (t.ex. slätter med små maskiner i stället för traktor på mycket värdefulla ängar, såsom Paradisängen på Jungfruskär, och krattning av gräs i stället för balning i syfte att undvika att jordmånen tätas och säkerställa att värdefulla växter hinner fröa innan slätteravfallet samlas in). Dessutom ger talkoarbetet betydande kostnadsbesparingar för naturvårdsarbetena. Den viktigaste åtgärden är att upprätthålla och utveckla den infrastruktur som behövs för talkoverksamheten.</p> <p>– Byggnaderna som stöder talkoverksamheten fungerar också som bas för forskning, uppföljning och handledning (bl.a. Forskning i mnemosynefjärilen, fågeluppföljning och Arkipelagiasällskapets guideverksamhet).</p> <p>– Talkoinfrastrukturen tillgodoser också på turistverksamhetens behov. Stöd för talkoverksamheten och annan verksamhet som möjliggör kostnadsintensiv naturvård prioriteras dock när beslut fattas om byggnadsbeståndet och dess användning.</p> <p>– Möjligheterna för turistverksamhet som stöder sig på principerna för förnyande turism utreds att stöda naturvårdsarbetet i de centrala</p>						
--	--	--	--	--	--	--

<p>områdena för talkoverksamheten, särskilt på Jungfruskär och Öro. Utgångspunkten för den förnyande turismen är att besöket har en positiv ekologisk, social och ekonomisk inverkan på objektet.</p> <p>– På öarna Jungfruskär och Öro prioriteras stöd och möjliggörande av naturvårdsarbete när beslut fattas om öns byggnadsbestånd och dess användning.</p>						
Mål: Vi genomför artspecifika skötselplaner enligt behov och ökar vid behov antalet individer av arter som hotas av utrotning genom aktiv artförflyttning						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologisk	Social	Ekonomisk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Flyttning eller återinförande av en art till iståndsatta objekt. Efter noggrant övervägande kan man flytta och återinföra arter när det gäller utrotningshotade arter eller deras värdväxter vars förekomster är små och isolerade, och därför riskerar försvinna på lång sikt till exempel på grund av sporadiska störningar eller inavel. Hotade växter och antalet individer av värdväxter som är viktiga för hotade arter kan också utökas till exempel med individer som odlats från frön eller sticklingar. Flyttningarna utökas till en början i liten skala för att återinföra arterna till förekomster som försvunnit samt till livsmiljöer som iståndsatts genom naturvårdsåtgärder.</p> <p>Flyttningar görs om arterna inte har ökat på naturlig väg trots skötselåtgärder i livsmiljön eller om arternas naturliga spridning bedöms vara långsam (till exempel om flyttningen över ett havsområde tar årtionden eller århundraden). Arter som är under utredning för att eventuellt utplanteras är bland annat mnemosynefjäril, näbbtrampört, vildapel, sodaört och backtimjan.</p>	<p>Naturtypens representativitet förbättras när de krävande arterna ökar</p>	<p>x</p>			<p>Möjlig konsekvens</p>	<p>Genom att flytta arter till restaurerade livsmiljöer som lämpar sig för dem och utöka antalet individer på deras nuvarande växtplatser strävar man efter att minska risken för att de försvinner. Utplanteringen av arterna dokumenteras noggrant så att informationen om överföringen av arten till objektet bevaras och orsakerna till ett eventuellt misslyckande kan utredas och informationen utnyttjas vid eventuella framtida utplanteringar. Arterna flyttas endast korta avstånd för att minimera risken för att delpopulationernas genetiska bakgrund blandas. Genom att aktivt flytta arter och utöka antalet individer även i de nuvarande förekomstområdena strävar man dessutom efter att minska den tidsbundna risken för utrotning som är typisk för isolerade populationer (s.k. utrotningsskuld).</p>

Flyttningarna görs i samarbete med sakkunniga, de dokumenteras noggrant och utvecklas mot bakgrund de erfarenheter som gjorts. Arterna utökas om det är möjligt också från frön eller genom plantering av odlade individer (t.ex. med sticklingar eller frön som samlats in från den ursprungliga populationen).						
--	--	--	--	--	--	--

Mål: Vi säkerställer kompetensen och kontinuiteten i naturvården

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvårderna	Risker och förebyggande av dem
En hög kompetensnivå och kontinuitet i planeringen och genomförandet av naturvården säkerställs. – Skärgårdshavets speciella naturtyper och förhållanden samt det stora antalet hotade arter förutsätter krävande specialkompetens inom naturvården. Det är nödvändigt att säkerställa kompetensen hos planerare av naturvård och personer som utför praktisk naturvård (egen fältpersonal, aktörer inom avtalsbaserad betesgång och företagare) för en högklassig och kostnadseffektiv naturvård. – Det är särskilt viktigt att bevara kompetensen vid Forststyrelsen, att sörja för utbildningen av företagare och aktörer inom avtalsbaserad betesgång samt studerande inom branschen bland annat genom att utveckla samarbetet med läroanstalterna.	Åtgärden har en avgörande inverkan på naturvårdens kvalitet.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Otillräcklig kompetensnivå hos dem som genomför naturvården äventyrar dess kvalitet och bevarandet av utrotningshotade arter och ökar avsevärt kostnaderna för skötseln, bland annat på grund av att resurserna för styrning ökar och behovet av korrigerande åtgärder ökar. Risker kan förebyggas genom att allokera resurser till personalutbildning och i synnerhet till långvariga arbetsbeskrivningar, som leder till att personalens kompetens inom naturvård förbättras. Dessutom är samarbetet med läroanstalterna viktigt.

Mål: Vi minskar de negativa effekterna av främmande arter och andra arter som är skadliga för mångfalden

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvårderna	Risker och förebyggande av dem
Objektsspecifika förvaltningsplaner för beståndet av vitsvanshjort och rådjur. Den områdesspecifika	Den ekologiska effekten är inriktad på att effektivera skyddet av naturvårderna och trygga mångfalden. Genom att minska på överbetningen av rådjur minskar i synnerhet	x			Möjlig konsekvens	Om man inte lyckas decimera rådjursbestånden och dämpa effekterna av överbetning hotas bland annat lundarnas, ädellövskogarnas och i synnerhet de öppna

<p>förvaltningsplanen och den systematiska jakten på rådjur syftar till att kraftigt minska antalet rådjur i skyddsområdena för att skydda objekt med värdefulla naturvärden. När det gäller vitsvanshjorten är målet att helt avlägsna arten från de mest värdefulla områdena. För rådjurens del följs situationen och effekterna upp och med hjälp av årliga samarbetsmöten med Jakt- och fisketjänsterna fastställs målen på nytt enligt behov. Dessutom fortsätter den riktade och intensifierade jakten på vitsvanshjort. Under de senaste åren har avlägsnandet av vitsvanshjort effektiviserats på Öro, Själo och Pähkinäinen-Kenkämaa.</p>	<p>betetrycket på värdefulla objekt och det avhjälpes särskilt trycket på hotade växt- och djurarter. Det är också viktigt att decimera vitsvanshjortbestånden med tanke på rådjursbeståndens sociala hållbarhet (bl.a. fästingar, trafikolyckor och skador på trädgårdar).</p>					<p>vårdbiotopernas naturvärden av kraftig utarmning och förlust av hotade arter (betet har bl.a. kraftig inverkan på blommande kärnväxter och buskar, påverkar svamparter och försämrar blåbärens blomning). Det är mycket viktigt att man får tillräckliga resurser för att planera och genomföra bekämpningen av skador.</p>
<p>Samarbetet för att minska rådjursbeståndens överbetning utökas. En effektiviserad minskning av rådjuren är en utmaning på öar med många markägare. Effekten av jakten blir obetydlig om rådjuren inte avlägsnas från en eller flera fastigheter. Det behövs omfattande samarbete mellan myndigheterna, jakträttsinnehavarna och markägarna. Rådjurens överbetning orsakar i synnerhet på våren betetryck på värdefulla lundar och vårdbiotoper. Situationen är utmanande särskilt i områden där det förekommer värdefulla insektsarter. Stammen av mnemosynefjäril är hotad, eftersom dess larver lever på bestånd av stor nunneört uttryckligen under våren. Även den vårblomande orkidéarten Adam och Eva lider av rådjurens betande. Arten är populär bland rådjuren särskilt när det bara finns lite annan vegetation. Målet är att samarbeta med Viltcentralen, NTM-centralen, jaktvårdsföreningarna och</p>	<p>Den ekologiska effekten är inriktad på att effektivera skyddet av naturvärdena och trygga mångfalden.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Om rådjursbestånden inte kan decimeras och effekterna av överbetningen dämpas, finns det en risk för att i synnerhet blommande hotade växtarter minskar och försvinner helt och hållet samt att bland annat ängar blir gräsbevuxna och att de blommande kärnväxterna minskar kraftigt. Det leder till att insektsarter som lever på blommande växter försvinner. Detta kan påverka arter som är beroende av dem, såsom mnemosynefjärilen. Tillräckliga resurser ska garanteras för samarbete samt planerings- och bekämpningsarbete.</p>

jaktsällskapen för att minska rådjurstrycket i stora överbetade områden med splittrade markägareförhållanden.						
<p>Vi ökar medvetenheten om skadliga arter och uppmuntrar till medborgarobservationer av främmande arter. Främmande marina arter anländer obemärkt till exempel med barlastvatten från fartygstrafiken och det är inte lätt att upptäcka främmande arter på havsbotten när man rör sig på vattnet. Främmande arter sprider sig aggressivt och när populationen ökar kan de förändra och försvaga de marina näringskedjorna (indirekt inverkan på bestånden av fiskar, havsfåglar och sälar samt på fisket). Vi strävar efter att öka medborgarnas medvetenhet om främmande marina arter och deras kända inverkan på lokala ekosystem. Dessutom uppmuntrar vi medborgarna att göra observationer och anmäla dessa till de myndigheter som utför uppföljningen (exempelvis vieraslajit.fi). Medborgarobservationer bidrar till att effektivisera uppföljningen av främmande arter. Åtgärden inleds som en del av projektet Biodiversea LIFE-IP.</p>	<p>Kommunikationen om främmande arter har en ekologisk effekt på bevarandet av mångfalden. När främmande undervattensarter förökar sig försämrar de havsnaturens mångfald samt bestånden av fåglar, fiskar och sälar. Den sociala effekten riktas mot upprätthållandet av rekreativsvårderna. Om livsmiljöerna under vatten försämrats på grund av främmande arter har det konsekvenser för rekreativfisket, sportdykningen och områdets övriga rekreativsvården. Konsekvenserna är indirekta, kumuleras successivt och är i värsta fall oåterkalleliga.</p>	x	x		Möjlig konsekvens	<p>Det är svårt eller till och med omöjligt att bekämpa och kontrollera främmande undervattensarter. Det är omöjligt att helt bli av med en främmande art som en gång spridit sig till området, men genom hanteringsåtgärder kan man försöka lindra konsekvenserna för andra arter och naturtyper i Skärgårdshavet. Medborgarobservationer har en viktig roll i uppföljningen av spridningen av främmande undervattensarter.</p>
<p>Vi utreder förekomsten av dovhjort och dess inverkan på arterna och naturtyperna på Nötö. Dohjorten är en främmande art med en livskraftig population på Nötö som sträcker sig åtminstone till den intilliggande ön Mjoö, som till stor del hör till nationalparken. Det är oklart vilken inverkan dovhjorten har på arterna och naturtyperna. Syftet med åtgärden är att utreda antalet individer samt betets omfattning och intensitet. Om man upptäcker att dovhjorten påverkar artbeståndet kan man bedöma behovet av en uppföljning av</p>	<p>Den ekologiska effekten kommer från insamlingen av information som kan användas för att identifiera effekterna och vid behov reagera på eventuella olägenheter som orsakas av dovhjorten.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Utän information om dovhjortens inverkan på artbeståndet kan man förlora viktiga naturvärden. På Mjoö ämnar man under de kommande åren vidta åtgärder för att restaurera vårdbiotopen. Effekterna av naturvärden är osäkra och de ger inte nödvändigtvis önskat resultat om dovhjorten påverkar resultatet på något sätt. Tillräckliga resurser ska garanteras för uppföljning och bekämpning.</p>

naturtyperna. I nationalparken strävar man efter att hålla dovhjortstammen så liten som möjligt.						
Vi utreder konsekvenserna av vitsvanshjortarnas och rådjurens bete. Det är känt att starka hjortpopulationer har en betydande inverkan på artbeståndet och naturtyperna. Vitsvanshjorten och dovhjorten är främmande arter medan rådjuret är en etablerad däggdjursart i Finland. Det är inte precis känt vilken påverkan hjortarna har i skärgården. Forststyrelsen utreder hjortarnas påverkan i samarbete med olika aktörer. Dessutom utreds möjligheterna att minska hjortbeståndet och dess påverkan på arter och naturtyper. Det finns tecken på att nunneörten som mnemosynefjärilen livnär sig på samt honungsväxterna på ängarna har minskat på grund av hjortarna i mellanskärgården.	Den ekologiska effekten kommer från insamlingen av information som kan användas för att identifiera effekterna och vid behov reagera på eventuella olägenheter som orsakas av hjortarna.	x			Möjlig konsekvens	I och med de starka hjortbestånden kan vissa arter och naturtyper gå tillbaka eller försvinna. I mellanskärgården genomförs många restaureringsåtgärder inom naturvården. Effekterna av naturvården är osäkra och de ger inte nödvändigtvis önskat resultat om hjortarna påverkar resultatet på något sätt. Tillräckliga resurser ska garanteras för uppföljning och planering.
Vi följer upp effekterna av nya främmande arter och nya arter. Under de senaste åren har många främmande arter och nya arter kommit till Finland. Vissa arter har haft skadliga konsekvenser för naturliga arter, för en del är konsekvenserna inte kända. Vi följer upp hur arter som eventuellt sprider sig till Skärgårdshavet påverkar arterna och naturtyperna i skyddsområdena. I fråga om vissa arter, såsom vildsvin, finns det rikligt med information om deras inverkan på bland annat växtligheten. Vid behov bekämpar vi arter. Vi följer också upp hur andra arter som är skadliga för mångfalden påverkar naturvårderna.	Den ekologiska effekten kommer från insamlingen av information, som kan användas för att dämpa de skadliga konsekvenserna av främmande och nya arter för naturen i tid och på rätt ställen.	x			Möjlig konsekvens	Utan information kan till exempel vildsvinets inverkan på lundar och lundartade vårdbiotoper vara ödesdigra för vissa hotade arter, exempelvis orkidéer. Tillräckliga resurser ska garanteras för uppföljning av arter och bekämpning.
Vi testar en metod för avlägsnande av vitfingrad brackvattenskrabba. Främmande marina arter anländer obemärkt	Den ekologiska effekten gäller upprätthållandet av mångfalden. Om spridningen av en främmande undervattensart lokalt kan begränsas eller dess antal decimeras, kan man skydda värdefulla undervattensmiljöer	x	x	x	Möjlig konsekvens	Metoderna befinner sig i teststadiet och det finns tills vidare ingen information om hur de fungerar eller om mer omfattande användningsmöjligheter. Om antalet vitfingrade brackvattenskrabbor fortsätter att öka i

<p>till exempel med barlastvatten från fartygstrafiken och sprids ofta på havsbotten till ett stort område. Främmande arter sprider sig aggressivt och när antalet individer ökar kan de förändra och försvaga de marina näringskedjorna (indirekt inverkan på bestånden av fiskar, havsfåglar och sälar samt på fisket). I Skärgårdshavet har den vitfingrade brackvattenskrabban under de senaste 15 åren spridit sig nästan överallt och den förekommer ställvis i rikliga populationer. Arten påträffas på mjuka gyttjebottnar, sand- och grusbottnar och stenbottnar nära stranden. Det har observerats att den vitfingrade brackvattenskrabban försämrar förekomsten av bland annat blåstång genom att jaga den makrofauna som håller blåstången fri från alger. Krabborna äter dessutom fiskrom och kan därmed påverka fiskbestånden i området. Spridningen av den vitfingrade brackvattenskrabban kan inte längre förhindras, men som en del av projektet Biodiversea testas metoder för att minska beståndet lokalt i området kring Högland, bland annat med hjälp av en bottensug och mjärdar.</p>	<p>såsom förekomster av blåstång. Den sociala effekten riktas mot upprätthållandet av rekreativvärdena. Om livsmiljöerna under vatten försämrats på grund av främmande arter har det konsekvenser för rekreativfisket, sportdykningen och områdets övriga rekreativvärden. De ekonomiska effekterna hänför sig till försämrade livsmiljöerna för fiskarter som utnyttjas ekonomiskt. Konsekvenserna är indirekta, kumuleras successivt och är i värsta fall oåterkalleliga.</p>					<p>Skärgårdshavet, kommer arten att förändra och eventuellt försämrade de marina näringsvävarna och livsmiljöerna i framtiden. Tillräckliga resurser ska garanteras för långsiktig planering och genomförande av bekämpning av främmande undervattensarter.</p>
<p>Minskning och bekämpning av främmande växtarter. I Skärgårdshavet har man framgångsrikt bekämpat främmande växtarter under de senaste åren, bland annat har cirka hälften av vresrosförekomsterna förstörts. Bekämpningen av vresrosen och andra främmande arter som klassificerats som nationellt invasiva samt trädgårdsväxter som sprider sig kraftigt i naturen (bland annat vårtörel, gullrisläktet, älvsallat) fortsätter. Bekämpningen av främmande</p>	<p>Spridningen av främmande växtarter hotar bevarandet av naturliga arter, till exempel tar vresrosväxtligheten snabbt över strandnaturtyperna på sand- och stenstränder, åsöar och havsstrandängar. Den ekologiska effekten är inriktad på att trygga naturvärdena och mångfalden. Den sociala och ekonomiska effekten är förbättrade rekreativmöjligheter, till exempel när vresrosbestånden på stränderna förstörs.</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>Möjlig konsekvens</p>	<p>Förekomsterna av främmande arter breder ut sig och blir fler utan systematisk kartläggning och bekämpning. I och med den oreglerade spridningen försämrats naturvärdena kraftigt och möjligheterna till rekreativ användning minskar. Tillräckliga resurser ska garanteras för bekämpning, uppföljning och samarbete med intressentgrupperna.</p>

<p>växtarter främjas i samarbete med markägare på privat mark. Intressentgruppernas bekämpningsprojekt stöds i så stor utsträckning som möjligt. Dessutom informeras områdets invånare och besökare om främmande arter i skärgården. Med tanke på bekämpningen av främmande växtarter är det viktigt att utreda hur olika bekämpningsmetoder fungerar och lämpar sig för olika objekt samt att samla in information om nya förekomster och regelbundet följa upp nya skott som gror ur fröbanken vid förekomster som bekämpats tidigare.</p>						
Mål: Vi förebygger störning av sälar						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Vi ökar kunskapen om östersjövikaren och garanterar gynnsamma livsmiljöer för vikaren. I Skärgårdshavet består vikaerbeståndet av 200–300 individer. Det finns inte särskilt mycket information om belastningen och hoten som riktas mot dessa delar av beståndet, men klimatförändringarna och den ökade sjötrafiken antas ha haft en negativ inverkan på bestånden. De nuvarande åtgärderna för skötsel och skydd av bestånden av östersjövikare är inte tillräckliga. Forststyrelsen deltar i WWF:s sälarbetsgrupp och projektet Vår saimenvikare 2, där man kartlägger och samlar in information om läget i de södra populationerna av östersjövikare. De viktigaste livsmiljöerna för dessa populationer finns i Skärgårdshavet. Artdata som samlas in i området används vid intressebevakning och skyddsplanering. Exempel: I arbetet med skötsel- och</p>	<p>Den ekologiska effekten riktas mot bevarandet av de hotade sydliga populationerna av direktivarten. Utredningen och beaktandet av östersjövikarnas livsmiljöer i intressebevakningen och områdesplaneringen stärker artens sydliga bestånd. Ett fungerande samarbete med intressentgrupperna effektiviserar skyddet av direktivarten. Effekterna är direkta och långvariga. Den sociala effekten gäller bevarandet av en levande skärgårdskultur och upprätthållandet av rekreationsvärden. Östersjövikaren är en del av Skärgårdshavets naturupplevelse. Effekterna är indirekta och långvariga.</p>	x	x		Möjlig konsekvens	<p>Om det inte finns tillräckligt med information och arten inte kan beaktas under det ökade människotrycket och klimatförändringens effekter, kan de sydliga bestånden av östersjövikaren försvagas eller försvinna helt. Tillräckliga resurser ska garanteras för intressentgruppernas arbete och deltagande.</p>

<p>användningsplanen är målet att säkerställa lugna livsmiljöer för vikaren och skydda den mot mänskliga störningar genom zonplanering (så kallade tysta naturområden) samt att utöka områdena med begränsningar i rätten att färdas på de viktigaste öarna som vikaren använder.</p>						
Mål: Vi vägleder användningen och skötseln för att förhindra slitage på naturtyperna						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Känsliga naturtyper inkluderas i regel i vildmarkszonen. Bevarandet av känsliga naturtyper främjas i första hand genom zonindelning, vilket innebär att man inkluderar de känsligaste områdena och naturtyperna såsom kalkhällar, sandstränder eller skyddade vikar samt tysta naturområden i vildmarkszoner, dock med beaktande av välkända rekreationsobjekt och besökarnas säkerhet. I vildmarkszonen eller områden med begränsningar i rätten att färdas placeras också sådana objekt där risken för olagliga eldplatser är hög trots förebyggande åtgärder och/eller där det finns arter som behöver död ved och som blir lidande om död ved samlas in.</p>	<p>I samband med denna plan har känsliga områden i huvudsak anvisats till vildmarkszonen som besökare från nationalparkens och statens skyddsområden inte aktivt hänvisas till, men eftersom det är fråga om ett etablerat besöksmål förekommer en del av de känsliga naturtyperna också i friluft- och naturturismzonen eller i dess omedelbara närhet. Vid dessa objekt har man i planen strävat efter att anteckna åtgärder med vilka man kan trygga de känsliga naturtypernas tillstånd. I samband med mellangranskningen av skötsel- och användningsplanen utreds om det finns behov av ändringar i den nuvarande planen, exempelvis i områden med begränsningar i rätten att färdas, eller om besökarna ska styras på andra sätt för att förhindra att tillståndet för känsliga naturtyper försämras. Detta förutsätter uppföljning av känsliga naturtyper, som man kan utgå från när nödvändiga åtgärder ska genomföras.</p>	x			Möjlig konsekvens	<p>Den zonindelning som gjorts i planen garanterar inte bara att områdets naturvärden inte äventyras om besökartrycket eller besökarnas likgiltighet ökar okontrollerat i området. Tillräckliga resurser ska garanteras för regelbunden uppföljning av objekten för att konsekvenserna av ett eventuellt besökartryck ska kunna bedömas även i vildmarkszonerna och för att man utifrån dem ska kunna vidta nödvändiga åtgärder för att trygga naturvärdena.</p>
Mål: Vi utvecklar skyddet och användningen av kulturarvsobjekt. Vi tryggar skyddsnivån genom en tillräcklig inventering och värdering av kulturarvsobjekten. Vi beaktar kulturarvsobjekten i planeringen och genomförandet av naturvården samt i utvecklingen av tjänster och friluftskonstruktioner. Vi tryggar bevarandet av objekten med hjälp av meningsfull användning, underhåll, skötsel och uppföljning.						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Undervattenskulturarv beaktas i inventeringen av havsnaturen. Vid inventeringar av naturtyper under vatten håller man utkik efter eventuella från tidigare okända vrak, konstruktioner och föremål på havsbotten. Sådana dokumenteras när de hittas</p>	<p>Förbättrar möjligheterna att skydda vrak och andra arkeologiska objekt under vattnet i samband med exempelvis farleds- och kabelarbeten. De sociokulturella effekterna gäller det mentala och materiella kulturarvet. Effekterna är direkta och långvariga.</p>		x		Möjlig konsekvens	<p>Föremål och vrakdelar som sjunkit ner i bottengyttjan förblir lätt oupptäckta.</p>

(fotografering och anteckningar) och placeringen fastställs. I fråga om redan kända vrak kontrolleras uppgifternas riktighet. Vid planeringen av inventeringarna beaktas även eventuella kända vrak och områdets arkeologiska potential. En expert på kulturarv registrerar observationer och rapporterar dem till det regionala ansvarsmuseet.					
Uppföljningen av kulturarvsobjekten producerar information för LAC-indikatorn och planeringen av underhållet. Uppföljningen av arkeologiska objekt och byggnadsarvsobjekt utvecklas utifrån erfarenheterna. Man strävar efter att följa upp de arkeologiska objekten med hjälp av drönare och RTK-mätning så att man kan följa eventuella förändringar i ställningen och placeringen av stenar och block som hör till objektets struktur. Kompassrosen på Björkö har fungerat som pilotobjekt för utvecklingen av metoden.	De sociokulturella effekterna gäller det mentala och materiella kulturarvet. Effekterna är direkta och långvariga. Uppföljningarna har dock ingen inverkan på direktivvärdena. Med hjälp av uppföljningen kan man reagera på förändringar i objektets skick eller förhållanden eller på händelser som berör objekten (t.ex. stormskador, skadegörelse) och förhindra att skador förvärras.		x		Ingen inverkan Obetydliga resurser för uppföljningen stör skyddet och annan användning av objekten. Tillräckliga resurser ska säkerställas för uppföljning. För att minimera störningarna i naturen flyger man inte med drönare under fåglarnas häckningstider eller andra känsliga arters fortplantningstid. Hösten är en lämplig tid att granska eventuella förändringar som skett under turistsäsongen.
Med hjälp av underhåll och uppföljning åtgärdar man reparationskostnaden och anpassar sig till klimatförändringen. För byggnadsarvsobjekten i planeringsområdet utarbetas en beräkning av reparationskostnaden som innehåller målnivåer och kostnadskalkyler för reparationer samt årlig basfinansiering för underhållet av de värdeobjekten. Reparationer och underhåll av byggnadsarvsobjekt prioriteras med åtgärder enligt Forststyrelsens värdeklassificering utifrån inventeringsuppgifter och uppskattningar och med beaktande av de förändringar som klimatförändringen orsakar.	Reparationsbyggandet och underhållet har betydande, långvariga och direkta sociokulturella effekter. De har dock ingen inverkan på områdets direktivvärden. En beräkning av reparationskostnaden som baserar sig på aktuella inventeringsuppgifter samt en underhållsplan som baserar sig på en uppskattning möjliggör ett långsiktigt byggnadsskydd. Vid reparationen kan man beakta energieffektiviteten och minska klimatförändringens inverkan på byggnadsarvsobjekt.		x		Ingen inverkan Obetydliga resurser för beräkning av reparationskostnaden stör skyddet och annan användning av objekten. Tillräckliga planeringsresurser ska säkerställas.
Genomförandet av skyddet övervakas och uppgifterna i det geografiska informationssystemet hålls aktuella. Vid övervakningen av skyddet ska uppmärksamhet	Undervattensvrak fungerar som förankrings- och växtunderlag för havsarter och därmed till exempel som konstgjorda rev som ökar mångfalden i området. Den ekologiska effekten är direkt och långvarig.	x	x		Ingen inverkan Olovliga ingrepp kan inte förhindras.

fästas vid skyddet av vrak i samarbete med sjöbevakningssektionen, särskilt i begränsningsområdet där kamera- och radarövervakning kan utnyttjas. Uppgifterna om objekten i Forststyrelsens geografiska informationssystem PAVE hålls aktuella. Planreserven för naturvärden kompletteras proaktivt med planerings- och inventeringsobjekt som gäller kulturarvsåtgärder i Forststyrelsens geografiska informationssystem SASS.	De sociokulturella effekterna gäller det mentala och materiella kulturarvet. Effekterna är direkta och långvariga. Skyddet av kulturarvsobjekt under vatten effektiviseras.					
Inventering, konditionsgranskning, dokumentering och värdering av kulturarvsobjekten i planeringsområdet . Kompletterande inventeringar av de arkeologiska objekten i planeringsområdet genomförs och deras skick följs upp. Byggnadsarvsobjekten behöver grundläggande och kompletterande inventering, dokumentering, byggnadshistoriska utredningar, värdering och uppföljning. Vid värderingen av byggnadsarvsobjekt tillämpas Forststyrelsens värderingsnyckel. Inventeringarna genomförs systematiskt under skötsel- och användningsperioden. Byggnaderna hålls bäst i skick när de används och är bebodda. Man strävar efter att byggnaderna ska användas för vettiga ändamål.	Inventeringarna och uppföljningarna har långvariga och direkta sociokulturella effekter. De har dock ingen inverkan på områdets direktivvärden. Utifrån aktuella och yrkesmässigt insamlade inventeringsuppgifter kan man planera och periodisera skötseln och uppföljningen av arkeologiska objekt samt reparationen, underhållet och uppföljningen av byggnadsarvsobjekt. Uppgifterna behövs också för planering av annan eventuell användning än skydd, till exempel objekt som hyrs ut.		x		Ingen inverkan	För obetydliga resurser för inventering, uppskattning och uppföljning stör skyddet och annan användning av objekten. Tillräckliga resurser ska säkerställas för att trygga aktuell inventering.

Mål: Vi bevarar planeringsområdets landskapsvärden vid vårdbiotopobjekt, naturtjänsternas sköta värdeobjekt, nationellt värdefulla landskapsområden, byggda kulturmiljöer av riksintresse samt arkeologiska objekt av riksintresse. Närmare beskrivning av objekten i bilagan Beskrivning av nuläget, kulturarv.

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Skötsel av kulturarvsobjekt och vårdbiotoper (bete, röjning). Arkeologiska objekt sköts i	De ekologiska och sociokulturella effekterna är direkta och långvariga.	x	x		Möjlig konsekvens	Om det saknas resurser att sköta om arkeologiska objekt, växer de igen. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för skötseln av arkeologiska objekt.

<p>huvudsak där de förekommer i samband med en vårdbiotop (som på Sundholm, Ramsö, Jurmo, Jungfruskär, Berghamn i Nagu, Stora Buskär, Öro, Yxskären och Norstö). Om det finns specialfinansiering att tillgå för vård av kulturarvet riktas den till vårdade värdeobjekt, objekt i RKY-områdena och VARK-objekt. Sådana objekt är till exempel Grönnvikens kapellruin på Jurmo, bytomten Åsbacka på Berghamn och torplämningen på Ramsö i Houtskär samt bland byggnadsarvsobjekten Stenhuset på Utö, Örös värdebyggnader, Högsåra gamla lotsstation, fiskestugan på Gärskär och kyrkan och begravningsplatsen på Sjalö.</p>	<p>Under århundradenas lopp har ängar och betesmarker haft en central roll i tryggandet av näringen. När man bedrev traditionellt ängsbruk slog byborna årligen höet tillsammans och delade det mellan husen enligt gammal sed. Efter höbärgningen samlade man lövfoder från lövängarna till vinterfoder åt boskapen. Den gamla talkotraditionen fortsätter i vår tid med de naturvårdstälkon som Forststyrelsen ordnar.</p> <p>I och med Finlands EU-medlemskap har naturvården i Skärgårdshavets vårdbiotoper kunnat få stöd från landsbygdsfonden. Naturvården har på många ställen i skärgården blivit en produktionsinriktning som stöder boskapsskötseln och som Forststyrelsen främjar genom att erbjuda naturskyddsområden som betesmarker. På så sätt tryggas det historiska kulturlandskapet och de traditionella arbetssätten och kunnandet lever vidare. Naturvården förbättrar Natura-naturtypernas tillstånd och tillståndet för många direktivarter samt värdefulla arters livsmiljöer.</p> <p>Naturvård vid ett arkeologiskt objekt förhindrar att skadliga rotsystem växer och håller eventuella konstruktioner ovan jord synliga.</p>					<p>Röjningsarbeten är förknippade med en risk för skador på arkeologiska objekt. Det kan undvikas genom planering och arbetshandledning.</p>
---	---	--	--	--	--	--

Mål: Vid vägledning av användningen, beviljandet av tillstånd och samtycken beaktar vi randvillkoren för kulturarvet och naturskyddet; skyddsgrunder, känsliga arter, naturtyper och tidpunkter samt områdets övriga användare och lokalbefolkningen.

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Evenemangstillstånd och markägarens samtycke. Offentliga tillställningar som ordnas i nationalparken och på statens naturskyddsområden i enlighet med lagen om sammankomster (530/1999, 1 kap. 2 §) förutsätter Forststyrelsens samtycke eller tillstånd. Samtycke eller tillstånd krävs också för sådana tillställningar som kan antas orsaka större än ringa olägenheter för till exempel växtligheten eller andra arter. Sådana evenemang kan vara t.ex. idrotts-, orienterings- och andra evenemang i terrängen samt scout- eller andra läger. Områdena som används, deltagarantalet, rutterna, aktiviteterna samt vid behov rapportering och uppföljning</p>	<p>Med hjälp av tillståndsvillkoren för evenemang som ordnas i Skärgårdshavet förebyggs evenemangens påverkan på naturen och evenemangets användningsbehov samordnas med områdets övriga rekreationsanvändning. Med hjälp av evenemangsspecifika tillstånd minskar konsekvenserna för områdets natur- och kulturvärden och evenemangen begränsar inte den övriga rekreationsanvändningen i onödan.</p>	x	x		Möjlig konsekvens	<p>Beviljande av tillstånd förutsätter information om områdets natur- och kulturvärden samt objekt som är känsliga med tanke på användningen. Brister i informationen kan försämra beaktandet av naturvärdena och därför förutsätter tillståndsprocessen uppföljning av områdets naturvärden samt kartläggning av kulturarvsobjekten. En annan riskfaktor är olovliga evenemang som ordnas emellanåt. Vanligtvis är de evenemang för vilka tillstånd inte söks små och gäller endast till en liten del av Skärgårdshavet.</p>

fastställs i tillstånden. I tillståndsprövningen fäster man uppmärksamhet vid tidpunkten (häckningstiden), nationalparkens zoner och områden med känslig natur samt värdefulla objekt och möjligheterna att använda andra områden i nationalparken.						
Mål: Högklassiga friluftskonstruktioner som planerats på ett kundorienterat sätt och som är rätt dimensionerade och placerade med tanke på användning och naturvärden vägleder besökarna till objekt som tål den belastning som rekreationen ger upphov till. Möjligheterna till tillgänglighet bedöms från fall till fall.						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Förbud mot att kasta ankar. Behovet av förbud mot att kasta ankar bedöms i anslutning till undervattensstigarna vid Stora Hästö och Dalskär. Nödvändiga åtgärder vidtas.	Förankring förstör undervattensmiljön. Förankring försämrar besökarupplevelsen under vattnet och kan utgöra en säkerhetsrisk. Reparation av trasiga undervattenskonstruktioner kräver resurser och ibland kan skadan vara oåterkallelig.	x	x	x		Kommunikationen om undervattenskonstruktioner når inte besökarna. Det räcker inte med att kommunicera om önskade tillvägagångssätt. Det behövs ett förankringsförbud. Förebyggs genom att satsa på kommunikation.
Besökarundersökning och besökaruppföljning. Besökarundersökningen i nationalparken upprepas cirka vart femte år enligt de rådande anvisningarna. Föregående besökarundersökning gjordes 2019. Antalet besök följs upp med hjälp av räknare och företagarnas uppskattningar för utyrda objekt. Beräkningsmetoden behöver preciseras och utvecklas.	Uppföljningarna ger information om antalet besök och de populäraste områdena, kundnöjdheten samt besökarnas motiv och behov, och det ökar kundförståelsen.	x	x			Brist på resurser.
Ödestugor och naturstigar som tas ur bruk. Ödestugan på Notvarpharun tas ur bruk. I praktiken sker detta så att den inte nämns till exempel på kartorna på Utinaturen.fi, och stugan underhålls inte. I något skede kommer stugan att rivas. Målet är att freda området som ett så kallat tyst naturområde. På Boskär och Pähkinäis förnyas inte längre skyltarna längs naturstigen och de avlägsnas när de nått slutet av sin livscykel. Kvar blir de markerade lederna.	Genom att ta bort servicen från Notvarpharun minskar rörligheten inom det så kallade tysta naturområdet och inom ett område som är värdefullt med tanke på naturvärden. Om tjänsterna på Boskär, Pähkinäis och Holma inte förnyas kan resurserna riktas till de viktigaste objekten.		x	x	Ingen inverkan	Informationen om den service som tagits bort når inte besökarna. Detta kan man påverka genom kommunikation.

<p>Skyltarna längs naturstigarna på Holma förnyas inte längre och de avlägsnas när de nått slutet av sin livscykel. Forststyrelsen upprätthåller inte leden efter att skyltarna avlägsnats.</p>						
<p>Ändringar för ödestugor, rast- och tältplatser samt leder. Den gamla fiskestugan på Alunskär blir en ödestuga som kan användas när inga begränsningar för att färdas i området råder.</p> <p>Tältning möjliggörs på några så kallade obebyggda rastplatser. Dessa betjänar i synnerhet paddlare, men är tillgängliga för allt båtfolk. Objekt: Gärskär, Ånholmsfladan vid Bodö, Kappalholmen, Låga Sundskär och Norra Benskär. Platserna utrustas endast i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa hållbar användning av området och besökarnas säkerhet. I förhandsinformationen (t.ex. på utinaturen.fi) kan man rekommendera en specifik landstigningsplats.</p> <p>Rastplatsen på Nölstö flyttas till Storlandet på Jungfruskär, där även de övriga tjänsterna på Jungfruskär finns.</p> <p>Tältplatserna utvidgas på flera öar; på grund av fästingar övernattar besökare numera på klippor i tält som står självständigt, de som använder hängmattor behöver träd och andra tältar fortsättningsvis på mjukt underlag. Grupper som rör sig med turistföretagare (vanligen 10–15 personer) behöver också ställvis mer utrymme än i nuläget. I avgränsningarna av områdena beaktas naturskyddsaspekterna. Målet är att för varje byggd rastplats fastställa ett tältområde som framgår tydligt av infotavlorna på ön. Platser där tältområdet utvidgas: Berghamn,</p>	<p>I den vidsträckta nationalparken behövs det tillräckligt med ödestugor och så kallade obebyggda och bebyggda rastplatser (utflyktshamnar) för att de som besöker området ska kunna genomföra ett meningsfullt och tryggt besök i nationalparken utan att orsaka alltför stora störningar för arterna och naturtyperna.</p> <p>Utvidgningen av tältområdena gör det möjligt att använda olika former av tält på öarna samt att beakta fästingsituationen. Företagarnas förtjänstmöjligheter förbättras av möjligheten att inkvartera större guidegrupper på öarna. Med hjälp av nätverket av rastplatser och lederna kan man styra bort besökarna från de känsligaste områdena i nationalparken.</p>	x	x	x		<p>Brist på resurser.</p> <p>Antalet ödestugor och rastplatser eller underhållet av dem tillgodoser inte besökarnas behov. Olämpligt beteende i skyddsområdet sprids okontrollerat, vilket gör att störningar och slitage på arter och naturtyper ökar. Riskerna förebyggs genom att tjänsterna utvecklas tillsammans med kunderna. Genom miljöfostran, kommunikation och övervakning kan man också motverka att besökare rör sig utanför lederna, olovligt gör upp eld och slår läger.</p> <p>Information om områdets tjänster och lämpligt beteende i naturskyddsområdet når inte besökarna i Skärgårdshavet. Detta kan man påverka genom att satsa på arbete med intressentgrupper och kommunikation.</p>

<p>Dalskär, Högland, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär, Sandön, Stora Hästö, Yxskär och Öro.</p> <p>På Björkö vore det önskvärt att utvidga tältområdet, men eftersom det ligger i ett privat skyddsområde fattas besluten i anslutning till detta mellan NTM-centralen och markägaren.</p> <p>Ölmos är ett känsligt sandstrandsområde, där slitage bör förhindras. Om Kimitoöns kommuns önskan om en led från Ölmos söderut förverkligas, undersöks möjligheterna att förlänga leden till en del av nationalparken. Största delen av området fredas från besökare.</p>						
<p>Användningen av tillandningar på rastplatserna och möjligheterna att införliva dem i nationalparken utreds. På grund av landhöjningen uppstår tillandningsmark i Skärgårdshavet. Ställvis har ny mark också stigit upp i anslutning till rastplatser och det försvårar anvisningarna för att slå läger i synnerhet på Ånholmsfladan vid Bodö och Kappalholmen. I båda fallen är det fråga om nya rastplatser. Det finns också tillandningsmark i anslutning till andra rastplatser som hör till nationalparken, men deras läge nära vattenbrynet lockar inte till att slå läger.</p> <p>Målet är att utreda situationen beträffande tillandningsmarker som försvårar den praktiska skötseln och användningen av objekten för rekreationsverksamhet. Vi intensifierar samarbetet med delägarna och delägarlagen i de samfälliga vattenområdena. Om det anses eftersträvansvärt att införliva tillandningsområdena i nationalparken med tanke på rekreationsanvändningen och</p>	<p>Genom att införliva tillandningsmarkerna blir området som är tillgängligt att slå läger på och kommunikationen om det tydligare på Ånholmsfladan vid Bodö och på Kappalholmen.</p>		x			<p>Om tillandningsmarkerna inte kan införlivas i nationalparken, kommer de som slå läger på Ånholmsfladan vid Bodö och på Kappalholmen också att slå läger på andra ställen än på nationalparkens tältplats.</p>

styrningen av den, kan Forststyrelsen ansöka om en inlösningsförrättning där ärendet avgörs och de områden som ska inlösas införlivas i nationalparksfastigheten.						
<p>Ödestugor, rast- och tältplatser samt leder som ska bevaras och underhållas. Ödestugorna på Gärskär och Konungsskär upprätthålls.</p> <p>Rastplatser som upprätthålls (utflyktshamnar) (14 st.): - Boskär: brygga, eldplats, vedskjul och toalett - Berghamn, Jungfruskär och Yxskär: brygga, eldplats, vedskjul, tältplats och toalett - Björkö, Dalskär, Högland, Högsåra, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär, Sandviken, Sandö och Stora Hästö: eldplats, vedskjul, tältplats och toalett</p> <p>På Små Sundskär och Långlandet bevaras de obebyggda rastplatserna.</p> <p>Befintliga leder som ska bevaras: Dalskär (på land) och Västra länken och Kyrkouddens stig på Sjalö.</p>	<p>I den vidsträckta nationalparken behövs det tillräckligt med ödestugor och så kallade obebyggda och bebyggda rastplatser (utflyktshamnar) för att de som besöker området ska kunna genomföra ett meningsfullt besök i nationalparken utan att orsaka alltför stora störningar för arterna och naturtyperna.</p> <p>Med hjälp av nätverket av rastplatser kan man styra bort besökarna från de känsligaste områdena i nationalparken.</p>	x	x			<p>Antalet ödestugor och rastplatser eller underhållet av dem tillgodoser inte besökarnas behov. Olämpligt beteende i skyddsområdet sprids okontrollerat, vilket gör att störningar och slitage på arter och naturtyper ökar. Riskerna förebyggs genom att tjänsterna utvecklas tillsammans med kunderna. Genom miljöfostran, kommunikation och övervakning kan man också motverka att besökare rör sig utanför lederna, olovligt gör upp eld och slår läger.</p> <p>Information om områdets tjänster och lämpligt beteende i naturskyddsområdet når inte besökarna i Skärgårdshavet. Detta kan man påverka genom att satsa på arbete med intressentgrupper och kommunikation.</p>
<p>Avtal ingås om underhåll av leder på privat mark. På Berghamn, Björkö, Bodö, Jungfruskär, Jurmo och Sjalö säkerställs genom avtal mellan Forststyrelsen och markägarna att alla parter känner till vem som har nyttjanderätt till de befintliga och använda lederna och vem som ansvarar för underhållet av dem.</p> <p>Berghamn: den del av leden som går på Högberget Björkö: leden från förbindelsebåtbyggen till nationalparkens tjänster. Bodö: leden mellan gästhamnen</p>	<p>Med hjälp av skyltning och markeringar leder man bort besökarna från oönskade områden.</p>	x	x			<p>Markägarna ger inte tillstånd att använda leden, skylta eller märka ut den på sin egen mark. Detta kan man påverka genom en öppen diskussion.</p>

<p>och den obebyggda rastplatsen som betjänar personer som färdas i båda riktningarna. Jungfruskär: den del av leden som går över ängen. Jurmo: leden från hamnen till tältplatsen och till östra udden. Själö: början av lederna (2 st.) och naturstigen</p>						
<p>Uppföljning av hållbarheten i rekreations- och turismanvändningen med hjälp av LAC-indikatorerna. Med hjälp av LAC-indikatorerna (Limits of Acceptable Change) som bedömer rekreationsanvändningens hållbarhet följer man upp besökarnas inverkan på besöksmålen. Med hjälp av indikatorerna följer man upp den mänskliga aktivitetens ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenser. Under åren 2023–29 kompletteras indikatorerna med indikatorer för konsekvenserna för havsnaturen och strandnaturen.</p>	<p>Med hjälp av indikatorerna följer man upp den mänskliga aktivitetens ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenser.</p>	x	x	x		Brist på resurser.
<p>Mål: Vi förbättrar besökarnas förståelse för natur- och kulturvärden, naturskydd, biologisk mångfald samt tryggt och ansvarsfullt friluftsliv. Innehållet i tjänsterna anknyter till Skärgårdshavets naturvärden och naturskyddets betydelse.</p>						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologisk	Social	Ekonomisk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Skärgårdsetikett utarbetas för besökare. Etikett i friluftslivet som Forststyrelsen publicerade 2020 hjälper dem som rör sig i naturen att göra utflykter som respekterar naturen och andra besökare. Utifrån den utarbetas en Skärgårdsetikett som skräddarsys för vatten- och strandmiljön. Den kan användas för att öka medvetenheten om och trygga bland annat skärgårdens kulturarv och känsliga natur (t.ex. avloppsvatten till havs och på öar, flyttande av stenar, landstigning och förankring, tältning, ändring av landskapet). Etiketten kan</p>	<p>Visar på ansvarsfull användning genom att öka kunskapen och förståelsen, vilket minskar störningarna och slitaget på arter och naturtyper.</p>	x	x			Brist på resurser.

också tillämpas på andra havs-, å- och älv- samt sjöområden som Forststyrelsen förvaltar och utnyttjas i kommunikationen på olika sätt, till exempel med kampanjer i sociala medier och på den egna webbplatsen Utinaturen. Åtgärden genomförs som en del av projektet Biodiversea LIFE-IP.						
Kommunikation om betesgång. På flera av besöksmålen i planeringsområdet förekommer betesgång under sommaren (på tio besöksmål år 2023). Beroende på plats är betesdjuren antingen inhägnade eller rör sig fritt på hela ön eller på en stor del av den. Kommunikationen på plats samt förhandsinformationen om betesgången och dess betydelse samt anvisningarna för hur man ska bete sig anpassas till varje plats. Målet är att möten mellan betesdjur, människor och husdjur ska vara trygga för alla inblandade. Genom att agera rätt ger man betesdjuren det lugn de behöver.	Betesgången fortsätter endast om djurens säkerhet och välbefinnande är garanterat. Besökarna njuter av att se betesdjur, och tillsammans med förståelsen för betesgångens betydelse stärker det den positiva inställningen till naturskyddet.	x	x			
Introduktion för naturturismföretagare. Naturturismföretagarna och deras anställda är nationalparkens ansikte utåt i Skärgårdshavet. För att säkerställa att samarbetsföretagarna berättar om nationalparkens värderingar, betydelse och tjänster ser vi till att de får tillräcklig introduktion.	Visar på ansvarsfull användning genom att öka kunskapen och förståelsen, vilket minskar störningarna och slitaget på arter och naturtyper.	x	x			Brist på resurser.
Kommunikation vid besöksmålen; naturstigar, infotavlor osv. Informationstavlor vid landstigningsplatserna upprätthålls (14 st.): Berghamn (Västerby), Björkö, Bodö, Boskär, Högland, Jungfruskär, Jurmo, Konungsskär, Kråkskär i Nagu, Sandö, Sjalö (Post-, Kyrk- och Stationsbryggan), Stora Hästö, Yxskär och Örö.	Förståelsen för naturskyddets mål och naturvärdena ökar och förhållandet till naturen stärks, vilket ökar stödet för naturskyddet och förebygger störningar i framtiden. Visar på ansvarsfull användning, vilket minskar störningarna och slitaget på arter och naturtyper.	x	x			Brist på resurser.

<p>Infotavlor läggs till: Berghamn (förbindelsebåtbryggan), Sandviken på Högsåra och Dalskär.</p> <p>Naturstigar upprätthålls (13 st.): Berghamn, Björkö, undervattensskulpturstigen vid Dalskär, Högländ, Jungfruskär, Kråkskär i Nagu, Konungsskär, Forskningsstigen på Sjalö, Stora Hästö undervattensstig och naturstigen på land, Yxskär och Öro (2 st.)</p> <p>Naturstigar kan utökas om resurserna tillåter: Kyrkouddens stig på Sjalö och Öro undervattensnaturstig till Solkuro.</p>						
<p>Samarbete med skolor och läroanstalter. Inom de gränser som resurserna tillåter främjas samarbetet med skolor och läroanstalter. Samarbetet gör det möjligt att berätta om naturskyddsarbetet och stärka eleverns och studerandes relation till naturen.</p> <p>Skärgårdshavet har långa traditioner av samarbete med lokala skolor; regionens sjundeklassister har sedan länge fått besöka nationalparken på våren. Under de senaste åren har samordningen överförts till Skärgårdshavets Biosfärområde. Denna tradition fortsätter eftersom den binder ortsborna till nationalparken och ökar förståelsen för områdets naturskyddsvärden och naturskyddsarbete.</p> <p>Många läroanstalter inom naturresursbranschen tar årligen med sig studerande till skärgården för att utföra naturvårdsarbete. Nationalparken erbjuder dem en inlärningsplattform och i gengäld får de göra en arbetsinsats som</p>	<p>Förståelsen för naturskyddets mål och naturvärdena ökar och förhållandet till naturen stärks, vilket ökar stödet för naturskyddet och förebygger störningar i framtiden.</p>	x	x			Brist på resurser.

ökar den biologiska mångfalden i nationalparken. Kimitoöns gymnasium har marin profil. Tillsammans med dem söker man en samarbetsform som lämpar sig för båda parterna inom ramen för resurserna.						
Utställningar som ska upprätthållas. Utställningar om nationalparken upprätthålls: Jurmo naturstuga, Berghamn/Västerby, Öro och Skärgårdscentrum Korpoström.	Förståelsen för naturskyddets mål och naturvärdena ökar och förhållandet till naturen stärks, vilket ökar stödet för naturskyddet och förebygger störningar i framtiden. Visar på ansvarsfull användning, vilket minskar störningarna och slitaget på arter och naturtyper.	x	x			Brist på resurser.
Mål: Vi utvecklar kännedomen om planeringsområdet och dess rekreations- och turismmöjligheter tillsammans med områdets aktörer, samarbetsföretag, lokala invånare samt besökare. Genom samarbete sänker vi tröskeln för att besöka nationalparken.						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Främjande av fisketurism. Fiskemöjligheter och rastplatser erbjuds för fisketurism. Vi deltar i projekt som stöder fisketurismen i mån av möjlighet.	Fisketurism gör Skärgårdshavet och dess natur kända. Stöder bland annat företagande inom fisketurism, lokala inkvarterings- och restaurangtjänster och fiske som hobby.		x	x	Ingen inverkan	
När efterfrågan ökar kan ett objekt utrustas så att det går att reservera för grupper. I Skärgårdshavet finns för närvarande en avgiftsbelagd rastplats på Öro som kan reserveras för grupper. När efterfrågan ökar kan en sådan inrättas på Jungfruskär, Högholmens västra strand eller på Kappalholmen nära Nötö. Med inrättande avses åtminstone en eldplats som omfattas av underhåll, ett låst vedlåd, ett bord och en toalett.	Eventuella sociala konfliktsituationer och besöksstrycket jämnas ut med hjälp av rastplatser som reserveras för grupper. Företagarnas förtjänstmöjligheter förbättras när infrastrukturen utökas. Störningar och slitage på arter och naturtyper minskar genom att det guidade området används.	x	x	x		Otillräcklig kundförståelse och brist på resurser. Utvecklingsarbetet utförs tillsammans med företagare och besökare.
Satsning på samarbete med intressentgrupper. Genom att satsa på samarbete med olika aktörer kan man förenhetliga kommunikationen om planeringsområdets naturvärden, dess tjänster och turistprodukter till olika användargrupper. Centrala intressentgrupper är bland andra Visit-	En enhetlig syn på prioriteringarna hjälper till att styra konsumtionen i anslutning till friluftsliv och turism samtidigt som verksamhetsförutsättningarna för friluftsliv och naturturism förbättras tillsammans med olika aktörer. Både aktörernas och besökarnas förståelse för naturskyddet samt naturskyddets värden och ramvillkoren för verksamheten ökar, vilket förebygger störningar och ökar stödet för naturskyddet. Ökad kunskap och förståelse styr besökarna till ansvarsfull användning, vilket leder till att störningar och slitage som riktas mot arter och naturtyper	x	x	x		Brist på resurser.

<p>organisationerna i Pargas, Kimitoön och Åbo, Skärgårdshavets Biosfärområde, turismföretagare vid Forststyrelsens arrendeobjekt och andra samarbetsföretagare i planeringsområdet, Arkipelagiasällskapet rf och Håll Skärgården Ren rf. Genom samarbete kan man också utöka antalet kommunikationskanaler och kommunikationens omfattning.</p>	<p>minskar och besökarnas förhållande till naturen stärks.</p>					
<p>Synligheten för Skärgårdshavets nationalpark ska förbättras. Många planerar att besöka Skärgårdshavet utan att veta att de eventuellt kommer att besöka en plats som hör till Skärgårdshavets nationalpark. Därför är det viktigt att dela information om nationalparken, dess värden och spelregler redan innan besökarna kommer till platsen. Objekten och åtgärderna granskas utifrån situationen och resurserna.</p> <p>- Centrala webbsidor upprätthålls.</p> <p>- För dem som rör sig med båt är gästhamnarna runt nationalparken viktiga etapper: Nagu, Pargas port, Kasnäs, Dalsbruk, Utö osv. Informationen om nationalparken förstärks på dessa platser.</p> <p>- För dem som rör sig med förbindelsebåtar behövs information om nationalparken i båtarnas avgångshamnar och på öar som ingår i nationalparken och finns längs båtarnas rutt.</p>	<p>Visar på ansvarsfull användning genom att öka kunskapen om och förståelsen för målen med naturskyddet samt naturens värden, vilket leder till att störningar och slitage som riktas mot arterna och naturtyperna minskar.</p>	<p>x</p>	<p>x</p>			<p>Otillräcklig kundförståelse och brist på resurser.</p>
<p>Nationella avtal om hållbar naturturism ingås med turismföretagare. Forststyrelsen ingår samarbetsavtal om hållbar naturturism med de turismföretag som är verksamma i naturskyddsområdet. Avtal ingås enligt rådande anvisningar. För</p>	<p>I och med avtalen stärks dialogen med naturturismföretagarna, vilket ökar den ömsesidiga förståelsen för naturturismens möjligheter och ramvillkor. Högklassig och ansvarsfull naturturism minskar slitaget på miljön, ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar relationen till naturen och förbättrar den lokala ekonomin.</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>		<p>Brist på resurser.</p>

att bedriva affärsverksamhet inom turism krävs alltid ett avtal när det gäller områden med leder, rastplatser eller andra friluftskonstruktioner och när företagets verksamhet stöder sig på dessa friluftskonstruktioner.						
Mål: Turism och rekreation skapar sysselsättning i skärgården.						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Ansvarsfull turism som respekterar naturvärden möjliggörs på vissa platser. . Skärgårdshavets plan för ansvarsfull turism har bearbetats samtidigt som arbetet med skötsel- och användningsplanen 2022–23. Enligt den eftersträvas åretruntturism på Öro. Man strävar efter att förlänga säsongen och utöka turismanvändningen på Jungfruskär, Björkö, Bodö, Berghamn i Nagu och på Sjalö. Metoderna varierar beroende på plats.</p> <p>Kappalholmen och Lammasluoto är potentiella turistmål. Jungfruskär och Kråkskär i Nagu skulle lämpa sig som fåraherdeobjekt, men verksamheten förutsätter tydlig rollfördelning och arbetsfördelning med lokala turismföretagare: vem samordnar, hur ordnas transporter och underhåll osv.</p> <p>Försök med förnyande turism och tillhörande produkter kan riktas både till öar som anvisats för turism och till öar som omfattas av naturvård. Företagarna ansvarar för produktutvecklingen, Forststyrelsens uppgift är att möjliggöra. Objekten väljs ut i samarbete med Forststyrelsen.</p>	<p>Högklassig och ansvarsfull naturturism som utarbetats genom samarbete minskar slitaget på miljön, ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar relationen till naturen och förbättrar den lokala ekonomin.</p>	x	x	x		<p>Det går inte att förankra planen i genomförandet. Lösningen är tillräckliga resurser för samarbete med intressentgrupper.</p>
Mål: Skärgårdens fiskekultur bevaras och är hållbar						

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Kommersiella fisketillstånd beviljas i enlighet med tillståndskvoter, bestämmelser och begränsningar. Beviljande av fisketillstånd för kommersiellt fiske enligt tillståndskvoterna som granskas för varje tillståndperiod och enligt gällande författningar och begränsningar. I tillståndskvoteringen beaktas vattenområdets storlek, fiskbeståndets status och fisketrycket i området. Fisket styrs enligt lagen (379/2015) och förordningen (1360/2015) om fiske, bestämmelserna om Skärgårdshavets nationalpark och planerna för nyttjande och vård som upprättats av NTM-centralen i Egentliga Finland och fiskeriområdena Kimitoön-Finby, Pargas-Nagu, Korpo-Houtskär-Iniö och Erstan-Velkua.</p>	<p>Överfiske kan ha negativa konsekvenser för fiskbeståndens bärkraft. Å andra sidan bidrar fångst av mindre värdefull fisk som bifångst eller i samband med reduktionsfiskeprojekt till att förbättra vattenkvaliteten och fiskbeståndets struktur. Kommersiellt fiske skapar sysselsättningsmöjligheter för fiskare och medför ekonomisk nytta både för dem och för andra sektorer inom fiskerinäringen. Det kommersiella fisket gör det möjligt att bo och leva i skärgården.</p>	x	x	x	Ingen inverkan	Fisketrycket i området är litet. Kvoteringen uppdateras med beaktande av befintliga forskningsrön och fångsttrycket på området.
<p>Fritidsfisketillstånd beviljas i enlighet med gällande författningar och begränsningar. Tillstånd för fritidsfiske med övriga redskap och spö på statens vattenområden finns till salu. Av redskapsområdena ingår 6005 Södra kustområdet och 6015 Skärgårdshavets nationalpark, av spöfiskeområdena 7412 Havsområdet. För tillståndsområde för fiske med övriga redskap 6015 Skärgårdshavets nationalpark är det i fortsättningen inte endast kommuninvånare eller personer som äger en stugfastighet som kan köpa tillstånd. Med avvikelse från det tidigare beviljade antalet nät (4 st./120 m) får ett fångst- eller båtlag enligt den gällande lagen om fiske (379/2015, 49 §) fiska med högst 240 meter nät om inte fiskelaget i fråga bedriver</p>	<p>Överfiske kan ha negativa konsekvenser för fiskbeståndens bärkraft. Å andra sidan bidrar fångst av mindre värdefull fisk som bifångst eller i samband med reduktionsfiskeprojekt till att förbättra vattenkvaliteten och fiskbeståndets struktur. Fritidsfisket skapar lokalt mervärde, ökar användningen av inhemsk fisk och möjligheterna till fritidssysselsättning samt fysiskt och psykiskt välbefinnande.</p>	x	x		Ingen inverkan	För närvarande är fisketrycket i området litet, men vid behov kan antalet tillstånd som beviljas begränsas.

<p>kommersiellt fiske. Bestämmelser om detta finns i 49 § i lagen om fiske. Tillståndet gäller inte områden där begränsningar i rätten att färdas gäller.</p>						
<p>Minskning av gråsälens negativa effekter på fisket inom ramen för bestämmelserna. Jakt på gråsäl möjliggörs i Skärgårdshavets nationalpark inom ramen för bestämmelserna. Gråsälerna ligger bakom största delen av skadorna som orsakas av säl inom det kommersiella fisket i Östersjön. Sälarna äter upp fångst och söndrar fångstredskap, och det orsakar avsevärda problem för kommersiella fiskare. I och med att bestånden har ökat har skadorna orsakade av säl ökat.</p> <p>Forststyrelsen kan bevilja jägare som bor i byar i samarbetsområdet personliga tillstånd i enlighet med lagen om Skärgårdshavets nationalpark (645/1982 1 a §). Villkoren för beviljande av tillstånd granskas regelbundet för att trygga naturvärdena i skyddsområdena och med tanke på gråsälbeståndets hållbarhet. För tidsbundna tillstånd införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats, såsom kvoter, sälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. Gråsälerna är en av arterna som utgör grund för skyddet av Skärgårdshavets Natura-område. Ett personligt tillstånd är motiverat eftersom det är fråga om en mycket utmanande jaktform som kräver särskilda färdigheter. På så sätt förblir också antalet jägare litet och uppföljningen blir bättre.</p> <p>Dessutom är det enligt 51 § i</p>	<p>Genom att reglera beståndet tryggas förutsättningarna för kommersiellt fiske och kustfisket, som är en viktig del av den levande skärgården och skärgårdskulturen. Om individantalet i de rikliga gråsälbestånden inte kan begränsas, kan det ha skadliga konsekvenser för de lokala fiskbestånden och fisket. Jakt på gråsäl orsakar dödlighet och kan decimera gråsälbeståndet.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Gråsälbeståndet i Skärgårdshavet är för närvarande livskraftigt och tål beskattning. Gråsäl kan jagas inom ramen för den regionala kvot som jord- och skogsbruksministeriet fastställer. Skärgårdshavets nationalpark hör till Sydvästra Finlands stamförvaltningsområde. I allmänhet utnyttjas endast omkring en femtedel av jord- och skogsbruksministeriets årliga kvot. Om kvoten uppfylls avbryts jakten. Jakten äventyrar inte gråsälbeståndets livskraft eller syftet med inrättandet av nationalparken. I Skärgårdshavet finns två salskyddsområden och i nationalparken finns områden med begränsningar i rätten att färdas. Dessa områden skyddar gråsälbestånden. Forststyrelsen följer upp hållbarheten i beskattningen av gråsälbestånden genom tillstånd och tillhörande rapportering.</p>

<p>naturvårdslagen i nationalparker och andra naturskyddsområden som avses i lagen, om syftet med inrättandet av området inte äventyras, tillåtet att med tillstånd av Forststyrelsen avlägsna sådana individer av viltarter som orsakar ett uppenbart hot mot människors säkerhet eller risk för betydande ekonomisk skada på egendom. Forststyrelsen behandlar dessa ansökningar från fall till fall till exempel för att förhindra betydande ekonomisk skada på fisket orsakad av gråsäl.</p>						
Mål: Skärgårdens jaktkultur bevaras och är hållbar						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Jakt- och fisketjänsternas årliga möte om jakt med Naturtjänsterna. Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster ordnar årligen ett möte mellan Forststyrelsens processer där man behandlar Skärgårdshavets jaktarrangemang och jaktlicenser samt deras hållbarhet i förhållande till arternas och naturtypernas tillstånd i naturskyddsområdena.</p>	<p>Åtgärden förbättrar utbytet av aktuell information mellan Naturtjänsterna och Jakt- och fisketjänsterna. Dessutom möjliggör den snabba reaktioner om det sker förändringar i till exempel viltbestånden, jakttiderna för viltarter eller lagstiftningen. Bärkraftigt nyttjande av viltbestånden och förutsättningarna för att bevara jakt- och fiskekulturen (social effekt) beaktas.</p>	x	x		Möjlig konsekvens	<p>När tillstånd beviljas och avtal ingås införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats utifrån kvoter, sälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. I jaktlicenserna för gråsäl förutsätts rapportering av bytesmängden. Forststyrelsen följer upp hållbarheten i beskattningen av gråsälsbestånden genom tillstånd och tillhörande rapportering.</p>
<p>Reglering av hjortdjursbestånden möjliggörs. Reglering av hjortdjursbestånden möjliggörs genom att arrendera ut områden för att jaga och driva hjortdjur i enlighet med bestämmelserna om inrättande av områdena (lagen om Skärgårdshavets nationalpark 645/1982, Statsrådets förordning om naturskyddsområden i landskapet Egentliga Finland 214/2014). I Skärgårdshavet är i synnerhet rådjur och vitsvanshjort betydande arter. I Skärgårdshavets nationalpark kan man driva älg och vitsvanshjort med iakttagande av vad som står i jaktlagen, med beaktande av regionala och tidsmässiga</p>	<p>I Skärgårdshavet kan hjortdjur orsaka betydande olägenheter för växtarterna i området och i synnerhet för hotade växter, så det är nödvändigt att reglera beståndet. Att möjliggöra drev och jakt på hjortdjur bidrar till att upprätthålla jakt- och fiskekulturen i skärgården.</p>	x	x		Möjlig konsekvens	

begränsningar. Möjligheten att driva djur gäller även andra än lokalbefolkningen som bor inom nationalparkens samarbetsområde.						
<p>Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster uppdaterar och förenhetligar jaktarrendeavtalen för Skärgårdshavet.</p> <p>Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster uppdaterar och förenhetligar jaktarrendeavtalen för Skärgårdshavets nationalpark. I uppdateringen beaktas riktlinjerna i denna skötsel- och användningsplan samt fridlysningsbestämmelserna för naturskyddsområdena och annan uppdaterad lagstiftning som gäller områdena.</p>	Genom att uppdatera och förenhetliga avtalen förbättras avtalshanteringen, bevarandet av skärgårdens traditionella jakt- och fiskekultur och samtidigt säkerställs att jaktarrendeavtalen är enhetliga och tydliga.				Ingen inverkan	
<p>Forststyrelsen främjar bevarandet av jaktkulturen i nationalparken. Enligt 1 a § i lagen om Skärgårdshavets nationalpark (645/1982): "De som stadigvarande bor i byar som helt eller delvis hör till samarbetsområdet för Skärgårdshavets nationalpark har rätt att med tillstånd av Forststyrelsen bedriva jakt i enlighet med jaktlagen (615/1993)".</p> <p>Forststyrelsen bidrar till att bevara jaktkulturen i skärgården genom att bevilja tillstånd och ingå jaktarrendeavtal med lokala jaktsällskap. När tillstånd beviljas och avtal ingås införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats utifrån kvoter, sälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. I jaktlicenserna för gråsäl förutsätts rapportering av bytesmängden. I</p>	Jakten har stor betydelse för den lokala kulturen. För skärgårdsborna är särskilt sjöfågeljakt och säljakt mycket viktiga traditioner. Jakten är också en viktig rekreationsform för lokalbefolkningen. Genom att möjliggöra jakt för lokalbefolkningen upprätthålls jakt- och fiskekulturen i skärgården.	x	x		Möjlig konsekvens	I nationalparken är jakttrycket litet. När tillstånd beviljas och avtal ingås införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats utifrån kvoter, gråsälarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. I jaktlicenserna för gråsäl förutsätts rapportering av bytesmängden. Med hjälp av rapporteringen följer man upp konsekvenserna för gråsälbestånden i nationalparken. Dessutom granskar Forststyrelsens Naturtjänster och Jakt- och fisketjänster jaktens hållbarhet i de årliga översikterna.

Skärgårdshavet är i synnerhet rådjur och vitsvanshjort betydande arter.						
<p>Behovet av att utöka antalet jaktrelaterade konstruktioner vid rekreationsobjekt utreds. Enligt 50 § i naturvårdslagen är det möjligt att uppföra olika konstruktioner som behövs för besökarnas säkerhet. Med Forststyrelsens samtycke och på ett sätt som avtalas närmare är det möjligt att från fall till fall bygga skjuttor och skjutplattformar (både permanenta och tillfälliga). Med hjälp av konstruktionerna kan man öka besökarsäkerheten i skyddsområdena och de kan anses nödvändiga med tanke på skötseln och användningen av nationalparken. Turismtrycket har ökat särskilt på Öro och det ökade antalet besökare kan orsaka problem för jakten. Användningen och installeringen av älgstorn för hjortdjursjakt på rekreationsobjekt med mycket besökare ökar säkerheten, eftersom ett skott som skjuts snett neråt från tornet stannar i marken. En utredning görs till exempel i samband med uppdateringen av jaktarrendeavtal om vilka rekreationsobjekt i nationalparken det är nödvändigt att tillåta konstruktioner på med tanke på besökarsäkerheten.</p>	<p>Användningen och installeringen av älgstorn för hjortdjursjakt på rekreationsobjekt med mycket besökare ökar säkerheten, eftersom ett skott som skjuts snett neråt från tornet stannar i marken.</p>		x		Ingen inverkan	<p>Om inga konstruktioner som ökar jaktsäkerheten läggs till i området kan det försvåra samordningen av rekreationsanvändningen och jaktkulturen vid nationalparkens populäraste besöksmål. I samband med uppdateringen av jaktarrendeavtalen går man igenom behoven av eventuella konstruktioner.</p>
Inom ramen för bestämmelserna möjliggörs jakt på gråsäl för lokalbefolkningen i nationalparken. Jakt på gråsäl möjliggörs i Skärgårdshavets nationalpark inom ramen för bestämmelserna. Säljakt är en del	<p>Jakt på gråsäl orsakar dödlighet och kan decimera gråsälsbeståndet. Jakten på gråsäl är en viktig del av den traditionella skärgårdskulturen. Kunskaperna om traditionell säljakt finns snart endast hos ett fåtal personer. Med hållbar jakt på gråsäl upprätthålls jaktfärdigheterna och kontinuiteten i jakten. Den sociala effekten gäller upprätthållandet och bevarandet av den traditionella jakt-</p>	x	x		Möjlig konsekvens	<p>Jaktlicenser beviljas endast till lokalinvånare. Jakten är väderberoende och sker i utmanande förhållanden på öppet hav. Det är inte fråga om jakt i sällskap utan personliga tillstånd för lokalinvånare som har den kompetens och utrustning som behövs. Jakt på öppet vatten ställer särskilda krav på jakten, bland annat kännedom om jaktterrängen. Jakttrycket hålls lågt på</p>

<p>av den traditionella skärgårdskulturen i Skärgårdshavet och i skärgårdssamhället. Det är fråga om en jaktform som kräver specialkompetens och specialutrustning. Forststyrelsen kan bevilja jägare som bor i byar i samarbetsområdet personliga tillstånd i enlighet med lagen om Skärgårdshavets nationalpark (645/1982 1 a §). Villkoren för beviljande av tillstånd granskas regelbundet för att trygga naturvärdena i skyddsområdena och med tanke på gråsälbeståndets hållbarhet. För tidsbundna tillstånd införs kvantitativa, lokala och tidsmässiga begränsningar enligt prövning från plats till plats, såsom kvoter, sålarnas bobyggande och pälsbytesperioder, fåglarnas häckningstider och områden med begränsningar av rätten att färdas i nationalparken. Gråsälerna är en av arterna som utgör grund för skyddet av Skärgårdshavets Natura-område. Ett personligt tillstånd är motiverat eftersom det är fråga om en mycket utmanande jaktform som kräver särskilda färdigheter. På så sätt förblir också antalet jägare litet och uppföljningen blir bättre. Säljakten riktar sig till områden där jakten är liten eller ingen jakt förekommer alls.</p> <p>Dessutom är det enligt 51 § i naturvårdslagen i nationalparker och andra naturskyddsområden som avses i lagen, om syftet med inrättandet av området inte äventyras, tillåtet att med tillstånd av Forststyrelsen avlägsna sådana individer av viltarter som orsakar ett uppenbart hot mot människors säkerhet eller risk för betydande ekonomisk skada på egendom. Forststyrelsen behandlar dessa ansökningar från</p>	<p>och fiskekulturen.</p>					<p>grund av jaktformens särdrag.</p> <p>Gråsälbeståndet är för närvarande livskraftigt och tål beskattning. Gråsäl kan jagas inom ramen för den regionala kvot som jord- och skogsbruksministeriet fastställer. Skärgårdshavets nationalpark hör till Sydvästra Finlands stamförvaltningsområde. I allmänhet utnyttjas endast omkring en femtedel av jord- och skogsbruksministeriets årliga kvot. Om kvoten uppfylls avbryts jakten. Jakten äventyrar inte gråsälbeståndets livskraft eller syftet med inrättandet av nationalparken. I Skärgårdshavet finns två sälskyddsområden och i nationalparken finns områden med begränsningar i rätten att färdas. Dessa områden skyddar gråsälbestånden. Forststyrelsen följer upp hållbarheten i beskattningen av gråsälbestånden genom tillstånd och tillhörande rapportering.</p>
---	---------------------------	--	--	--	--	---

fall till fall till exempel för att förhindra betydande ekonomisk skada på fisket orsakad av gräsäl.						
<p>Samarbetet med lokala jaktsällskap intensifieras. Forststyrelsen fortsätter samarbetet med lokala jaktsällskap för att bevara och utveckla skärgårdens jakt- och fiskekultur. Exempel på detta är att öka antalet jaktkonstruktioner som förbättrar besökarsäkerheten på rekreationsobjekten efter övervägande och att beakta behoven av ändringar i lagstiftningen när det gäller främmande arter, såsom vitsvanshjort och mink.</p> <p>Lokala jaktföreningar har föreslagit att jakträtten i Skärgårdshavets nationalpark bör utvidgas så att även de som är medlemmar i lokala jaktföreningar har rätt att jaga där. Detta och användningen av assisterande personer, såsom hundförare, upplevs som viktigt särskilt med tanke på de lokala jaktföreningarnas sällskapsjakt på hjorddjur samt arrangemangen för jakt på invasiva främmande rovdjur.</p>	På grund av förhållandena i skärgården är det särskilt viktigt med lokalt samarbete, upprätthållande och långsiktig utveckling.	x	x		Möjlig konsekvens	
Mål: Vi utvecklar verksamhetssätten för terrängarbeten och upprätthåller ett fungerande nätverk av baser						
Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Vi utnyttjar den bästa tillgängliga tekniken i vårt arbete. För att säkerställa att terrängarbetena är hållbara och klimatsmarta	Den ekologiska effekten riktas mot mindre utsläpp från utrustningen under användningen. Den ekonomiska effekten gäller å ena sidan kostnader för anskaffning av utrustning, å andra sidan besparingar som uppstår i och	x		x	Ingen inverkan	

<p>utnyttjar vi i vårt terrängarbete i mån av möjlighet den bästa tillgängliga tekniken, såsom förbränningsmotorer med nyare teknik, biobränslen och elmotorer. Dessutom ser vi till att arbetsbåtarnas botten hålls rena för att minska bränsleförbrukningen och kostnaderna. Miljövänligare teknik tas i bruk när nuvarande utrustning har nått slutet av sin livscykel. Övergången sker kontrollerat. I övergången beaktas terrängarbetenas användningsbehov och de befintliga resurserna.</p>	<p>med den utvecklade tekniken.</p>					
<p>En 5-årsplan utarbetas för att säkerställa upprätthållandet av nätverket av baser. Naturtjänsterna förvaltar ett stort byggnadsbestånd i Skärgårdshavet som i sin helhet inte kan upprätthållas med nuvarande finansiering. En 5-årsplan utarbetas för att säkerställa upprätthållandet av nätverket av baser i samarbete med experter på skydd av natur- och kulturarvet och turism- och rekreationsbruk med beaktande av den nuvarande organisationsstrukturen och Skärgårdshavets regionala användningsbehov. I kostnadskalkylerna beaktas också befintliga kompletteringsbehov såsom inkvartering för anställda i Korpoström (hyrs i nya byggnaden via Skärgårdsstiftelsen) och dessutom utreds bland annat möjligheterna att lägga till stugan på Kråkskär som en ny fåraherdebas/bas för terrängarbete (säkerställande av arbetssäkerheten, främjande av förnyande naturturism eller frivilligarbete) och situationen i Österskärs skärgård (säkerställande av trygg arbetsmiljö och övertagande av</p>	<p>Den ekologiska effekten gäller genomförandet av de naturskyddsarbeten som nätverket av baser möjliggör på ett långsiktigt, kostnadseffektivt och klimatsmart sätt. Den ekonomiska effekten hänför sig till upprätthållandet av nätverket av baser, men också till de besparingar som det möjliggör, när man utarbetar en långsiktig plan för upprätthållandet av nätverket av baser för att förutse kommande kostnader. Dessutom kan terrängarbeten genomföras med talkokrafter som stöder sig på baserna och alla arbeten som utförs i området kan planeras och kombineras flexibelt utan att stöda sig på utomstående tjänsteleverantörer. Den sociala effekten riktas till underhållet av kulturarvsvärdena – endast genom att underhålla och använda byggnaderna hålls de i gott skick. Effekterna är direkta och långvariga. Denna åtgärd stöder målsättningarna i målet "Vi bevarar den levande skärgårdskulturen i Skärgårdshavet".</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>Möjlig konsekvens</p>	<p>Om användningen och underhållet av nätverket av baser inte planeras långsiktigt och övergripande är verksamheten reaktiv och kostnaderna för nätverket av baser kan inte allokeras kostnadseffektivt.</p>

område som kartlagts i obetydlig utsträckning).						
Utveckling av planmässighet och prognostisering i terrängarbetena. Vi planerar alla terrängarbeten i området så att trafiken till objekten orsakar så små utsläpp som möjligt. Detta förutsätter planering av terrängarbetena på förhand, samarbete mellan olika processer och informationsutbyte och sammanställning av behoven, så att flera arbeten kan genomföras under samma besök, vid behov med stöd av nätverket av baser.	Den ekologiska effekten riktas mot terrängarbetenas planmässighet, prognostisering och samarbete, vilket leder till att koldioxidavtrycket från ett enskilt terrängbesök minskar. Den ekonomiska effekten hänför sig till inbesparingar i kostnaderna för terrängarbeten, då olika terrängarbeten i mån av möjlighet genomförs under samma besök och körningar.	x		x	Ingen inverkan	Avsaknad av planmässighet leder till försämrad kostnadseffektivitet.
Byggnads-, restaurerings- och underhållsverksamheten är hållbar och följer principerna för cirkulär ekonomi. På grund av de långa avstånden i skärgården och transportkostnaderna för materialet strävar man i första hand efter att upprätthålla det befintliga byggnadsbeståndet i stället för att bygga nytt. Dessutom strävar man efter att avstå från objekt som inte lämpar sig för verksamheten, hitta användningsändamål för objekt som ska bevaras och historiska objekt som främjar underhållet av byggnadsbeståndet och återvinningen av material i byggnadsarbetet. Gamla byggnader av lokal- eller kulturhistorisk betydelse underhålls och renoveras inom ramen för resurserna. Vid renovering av gamla byggnader strävar man efter att använda traditionella byggnadsmaterial och arbetsmetoder. Vid nybyggen fås särskild uppmärksamhet vid att byggnaderna smälter samman med det befintliga byggnadsbeståndet och landskapet.	Cirka 50 procent av jordens naturresurser och cirka 40 procent av den oförädlade energin används i byggnader och för byggande, och globalt producerar byggnadssektorn cirka 35 procent av växthusgasutsläppen och 30 procent av avfallet. Markanvändningen som byggandet orsakar och förbrukningen av råvaror har en betydande inverkan på både naturen och klimatet. Den ekologiska och ekonomiska effekten hänför sig till principerna för cirkulär ekonomi inom byggandet: naturresurserna används på ett hållbart sätt, med eftertanke och materialåtervinning och det befintliga byggnadsbeståndet upprätthålls med ändamålsenliga renoverings- och underhållsåtgärder i rätt tid, vilket gör deras livscykel så lång som möjligt. Den sociala effekten hänför sig till service och underhåll av lokalt eller kulturhistoriskt betydelsefulla byggnader. Denna åtgärd stöder målsättningarna i målet "Vi bevarar den levande skärgårdskulturen i Skärgårdshavet".	x	x	x	Ingen inverkan	Om hållbarhet och cirkulär ekonomi inte beaktas i underhållsåtgärdena, är verksamheten varken hållbar eller kostnadseffektiv. Man ska se till att det förs ett uppdaterat register över objekten och att verksamheten planeras på längre sikt.
Upprätthållandet av ett fungerande nätverk av baser stöder arbetet i skärgården. Med terrängarbete avses arbeten i	Den ekologiska effekten gäller utsläpp som orsakas av att man rör sig i skärgården och dämpning av dem. Med hjälp av nätverket av baser kan terrängarbetena genomföras klimatsmart med så få körningar fram och tillbaka som	x	x	x	Möjlig konsekvens	När Forststyrelsens resurser minskar finns det en risk för att det befintliga byggnadsbeståndet och objekt som klassificeras som kulturarv försämras och att trycket på att avstå från fasta kostnadsposter ökar. Kostnaderna för

<p>skärgården som ingår i kartläggnings-, underhålls-, övervaknings-, skötsel-, uppföljnings- och forskningsverksamhet i skyddsområdena. Med hjälp av nätverket av baser i Skärgårdshavet (baserna i Korpoström och Kasnäs, Bjons och vaktstugan på Jungfruskär, Västerby på Berghamn, Öro, Stora Buskär och Trunsö Kalkskär) är terrängarbetet miljövänligt, hållbart och tryggt och ökar arbetstagarnas välbefinnande. Nätverket av baser gör vårt arbete kostnadseffektivt och klimatsmart jämfört med att köra fram och tillbaka många gånger. Dessutom tjänar de fungerande och omfattande samarbets- och intressentgruppsrelationerna som nätverket av baser möjliggör målen för skyddsområdena i Skärgårdshavet, när de samarbetspartner som utnyttjar nätverket producerar information för skyddsområdenas behov. Nätverket av baser används i samband med naturskyddsarbete (uppföljning, kartläggning, projekt) som utförs av andra aktörer, exempelvis naturintresserade. Dessutom är det möjligt att i stor utsträckning använda frivilliga i skyddsområdesnätverkets arbete och det talkoarbete som utförs åt Forststyrelsen kompenseras underhållskostnaderna för baserna. Det är också förmånligare att anlita konsulter och entreprenörer när de kan utnyttja nätverket av baser i stället för kommersiell inkvarteringsverksamhet. Genom att upprätthålla nätverket av baser upprätthålls samtidigt kulturarvet, eftersom många baser är kulturhistoriskt värdefulla objekt.</p>	<p>möjligt. Reduceringen av den tid som används för att resa till objekten har också en betydande ekonomisk effekt när mindre pengar går åt till bränslekostnaderna för båtarna. Upprätthållandet av nätverket av baser medför kostnader, men det gör också köp av inkvarteringstjänster någon annanstans, anskaffning och användning av större fartyg som baser eller talrika körningar till och från arbetsobjekten samt att använda köpta tjänster för arbetena. Den ekologiska effekten är positiv, direkt och långvarig. Den ekonomiska effekten är direkt och indirekt, men långvarig. Den positiva sociala effekten hänför sig till arbetstagarnas arbetssäkerhet, samarbetet med samarbetspartner och intressentgrupper och en utökning av det när nätverket av baser också används av andra aktörer som främjar målen för skyddsområdena. Denna åtgärd stöder målsättningarna i målet "Vi bevarar den levande skärgårdskulturen i Skärgårdshavet".</p>					<p>underhållet av nätverket av baser kan dock kompenseras till exempel genom arbeten som utförs på talko och som får en större roll i framtiden. En 5-årsplan utarbetas för att iståndsätta nätverket av baser och säkerställa underhållet på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt i samarbete med experter på skydd av natur- och kulturarv och turism- och rekreationsbruk.</p>
<p>Mål: Vi utvecklar turismen i planeringsområdet i enlighet med utvecklingsplanen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet i samarbete med regionens aktörer och samarbetsföretag.</p>						

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Turismen och förlängningen av turistsäsongen främjas: Björkö, Bodö, Jungfruskär, Berghamn, Själo. Åtgärder som möjliggör längre turistsäsong och turism varierar mycket i fråga om dimensioneringen.</p> <p>På Björkö är målet att hålla den grundläggande infrastrukturen i skick; naturstig, skyltar, en tydligt markerad eldplats för dem som tältar och en fungerande tältplats. För dem som kommer med förbindelsebåt behövs en tydligt skyltad led från bryggan till nationalparkens tjänster.</p> <p>På Bodö underhålls rutten från Ånholmsfladan till gästhamnen. Detta gynnar både båtförare och tältare som kommer till Ånholmsfladan.</p> <p>På Jungfruskär behövs mer resurser för turismen och för att förlänga turistsäsongen, eftersom målen bland annat är förknippade med att förbättra inkvarteringen. Till exempel kan vaktstugan rivs och ersättas av barackinkvartering. Skarpnäs anpassas så att inkvarteringen passar för små grupper. Samma lokaler används av både talkoarbetare och betalande kunder, så tiderna och sätten olika byggnader används ska fastställas med hjälp av ett produktkort som skapas för objektet.</p> <p>På Berghamn i Nagu finns Västerby gård som upprätthålls av Forststyrelsen och som mestadels är låst. I huvudbyggnaden finns en utställning som samarbetsföretagarna kan visa</p>	<p>Högklassig och ansvarsfull naturturism minskar slitaget på miljön, ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar relationen till naturen och förbättrar den lokala ekonomin.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Det saknas en gemensam syn. Det går inte att förankra planen i genomförandet. Brist på resurser. Bekämpas genom att satsa på arbetet med intressentgrupperna.</p>

<p>för grupper. Nyckeln fås från Forststyrelsen. De små utställningarna i bodarna på gården är öppna året runt. Man kommer till ön med en avgiftsfri förbindelsebåt.</p> <p>Forststyrelsens uppgift på Sjalö är i fortsättningen att upprätthålla markerade leder och naturstigen. Sjalö kyrka förblir ett besöksmål för turister som beaktar kulturarvets värden och begränsningar.</p>						
<p>Främjande av åretruntturism på Öro. I Skärgårdshavets nationalpark eftersträvas åretruntturism på Öro kustfort. Turismen utvecklas enligt de ramvillkor som natur- och kulturskyddet ställer. Med hjälp av naturturism hålls Öro bebodd och infrastrukturen i skick året runt. För att utveckla verksamheten behövs en realistisk uppfattning om de byggnader och konstruktioner som ska underhållas.</p> <p>En förutsättning för att åretruntturismen ska utvecklas är att öns företagare kan bo på ön. Även anställda och turister behöver ändamålsenliga inkvarteringsmöjligheter.</p> <p>Som stöd för Öros naturturism uppdateras öns utvecklingsplan, där man mer ingående utvärderar exempelvis målet om ett hållbart besökarantal på ön och variationen i fördelningen av antalet besök och besökarprofiler under ett kalenderår.</p> <p>En avgörande fråga för att åretruntturism ska utvecklas på Öro är bevarandet av förbindelsebåttrafiken, som behövs för öns underhåll året runt och i synnerhet vintertid också för transport av invånare, anställda och besökare.</p>	<p>Högklassig och ansvarsfull naturturism fördelar användningstrycket på en längre period, undviker överdrivet slitage på miljön, ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar relationen till naturen, sysselsätter och förbättrar den lokala ekonomin. Områdets naturvärden ska beaktas när användningen av objektet utvecklas.</p>	x	x	x	Möjlig konsekvens	<p>Det saknas en gemensam syn på utvecklingen av Öro. Det går inte att förankra planen i genomförandet. Lösningen är tillräckliga resurser för utvecklingsplanen och intressentgruppsarbetet.</p>

För att stödja utvecklingen av naturturismen kan vid behov en företagsundersökning genomföras. Föregående företagsundersökning i Skärgårdshavet gjordes 2008. Undersökningen ger information om företagets verksamhet, flaskhalsar i verksamheten och önskemål beträffande skyddsområdena. Undersökningen kan upprepas vid behov.	Förståelsen för naturturismens tillstånd, önskemål och behov ökar.		x	x		Brist på resurser.
Lämplig turistverksamhet möjliggörs på Lammasluoto och Kappalholmen nära Nötö. Både Lammasluoto nära Sjalö och Kappalholmen nära Nötö kan börja användas för turism. På Kappalholmen ska man beakta kulturarvsobjekten i placeringen av konstruktioner och service för turismen. All användning av Lammasluoto ska genomföras på naturvårdens villkor (eventuell framtida betesgång). Klipporna i området är värdefulla kalkhällar och slitage bör förhindras i samband med en eventuell utveckling av turistverksamheten.	Högklassig och ansvarsfull naturturism ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar relationen till naturen och förbättrar den lokala ekonomin.		x	x	Möjlig konsekvens	Lämpliga och nyttiga strukturer kan inte byggas eller renoveras. Kompetensunderskott i kundförståelsen. Brist på resurser. Bekämpas genom utvecklingsarbete tillsammans med företagare och med tillräckliga resurser.
För objekt som lämpar sig för turism utarbetas produktkort för företagare. För att utveckla turismen skapas produktkort för objekt som ska användas för turism. På produktkortet definieras verksamhetsmiljön och eventuella begränsningar som ska beaktas i planeringen av verksamheten.	Högklassig och ansvarsfull naturturism minskar slitaget på miljön, ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar relationen till naturen och förbättrar den lokala ekonomin. Med hjälp av objektkort kan man förbättra beaktandet av känsliga områden.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Otillräcklig information om verksamhetsmiljöns möjligheter och ramvillkor möjliggör inte högklassig och ansvarsfull verksamhet. Brist på resurser. Förebyggs genom att satsa på samarbete med intressentgrupper och introduktion av företagare.
En regional arbetsgrupp tillsätts för uppföljningen av genomförandet av turismplanen. Skärgårdshavets nationalpark är	En prioriterad och enhetlig syn på insatsområdena hjälper till att styra turismen och slitaget samtidigt som verksamhetsförutsättningarna för turismen förbättras tillsammans med företagen i Skärgårdshavet, inte bara i					Brist på resurser. Förebyggs genom att satsa på intressentgruppsarbete.

en del av Skärgårdshavets turistområde. Därför beaktades även Pargas stads och Kimitoöns kommuns synpunkter i utvecklingsplanen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet (2022–23). För att säkerställa att helheten förs vidare inrättas en regional samarbetsgrupp vars uppgift är att följa upp och bidra till genomförandet av planen.	nationalparken.					
Utveckling av fåraherdeverksamheten eftersträvas. Jungfruskär och Kråkskär i Nagu skulle lämpa sig som fåraherdeobjekt, men verksamheten förutsätter tydlig rollfördelning och arbetsfördelning med lokala turismföretagare: vem samordnar, hur ordnas transporter och underhåll osv.	En högklassig och ansvarsfull fåraherdeverksamhet ökar den biologiska mångfalden och kännedomen om nationalparken, fördjupar förhållandet till naturen, ökar förståelsen för naturskyddets betydelse och förbättrar den lokala ekonomins tillstånd.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Planen och arbetsfördelningen görs inte upp ordentligt och en gemensam syn saknas, vilket leder till att det inte går att förankra planen i genomförandet. Lösningen är tillräckliga resurser för planeringen.
Man strävar efter att möjliggöra utveckling av förnyande turism. Målet är att möjliggöra utbudet av produkter för förnyande turism i nationalparken. Målet är också att besökarna ska lämna positiva spår efter sig genom att utföra konkret naturvårdsarbete. Samtidigt värnar de om sin egen relation till naturen och satsar på sitt eget välbefinnande. Företagarna sköter om produktutvecklingen, Forststyrelsen hjälper till bland annat med att fastställa lämpliga objekt och ge tillräcklig introduktion.	Produkter som skapas i den förnyande turismens anda ökar den biologiska mångfalden och kännedomen om nationalparken, fördjupar förhållandet till naturen, ökar förståelsen för naturskyddets betydelse och förbättrar den lokala ekonomin.	x	x	x		Det saknas en gemensam syn på verksamhetssätten och målen. Arbetsfördelningen mellan de olika parterna förblir oklar, vilket leder till att det inte går att förankra planen i genomförandet. Lösningen är tillräckliga resurser för planeringen.
Utvecklingsplanen för Öro uppdateras. Den nuvarande utvecklingsplanen för Öro är från 2013. Ön öppnades för allmänheten i juni 2015 och efter åtta års erfarenheter är det dags att uppdatera planen: nuläge, mål och utmaningar för de kommande åren.	En högklassig och ansvarsfull naturturism som baserar sig på utvecklingsplanen styr slitaget på miljön till områden som tål det, ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar besökarnas förhållande till naturen och förbättrar den lokala ekonomin.	x	x	x	Möjlig konsekvens	Planen uppdateras inte ordentligt och det saknas en gemensam syn, vilket leder till att det inte går att förankra planen i genomförandet. Lösningen är tillräckliga resurser för planeringen.
Planen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet uppdateras efter	Högklassig och ansvarsfull naturturism minskar slitaget på miljön, ökar antalet besökare i nationalparken, fördjupar	x	x	x		Det går inte att förankra den nuvarande planen i genomförandet, och det uppmuntrar inte till att uppdatera

<p>2030. Skärgårdshavets plan för ansvarsfull turism bearbetades under 2022–2023. Planens livscykel är cirka sju år. Senast efter 2030 är det dags att uppdatera läget; hur det ser ut och vart är vi på väg.</p>	<p>relationen till naturen och förbättrar den lokala ekonomin. En prioriterad och enhetlig syn på insatsområdena hjälper till att styra turismen och slitaget samtidigt som verksamhetsförutsättningarna för turismen förbättras tillsammans med aktörerna i området.</p>					<p>planen. Brist på resurser. Förebyggs med hjälp av tillräckliga resurser och genom att satsa på arbetet med intressentgrupperna.</p>
<p>Tältområdet på Öro kan inkluderas i företagaravtalet. För att främja livskraften i företagsverksamheten på Öro kan tältområdet läggas till i företagaravtalet. Därmed kan företagaren i fortsättningen ta ut en serviceavgift för användningen av området. Mot en avgift ska det erbjudas fler tjänster än vad som erbjuds på Forststyrelsens avgiftsfria tältplatser, till exempel dusch och bastu.</p>	<p>De som använder tältområdet får mer och bättre service än på andra rastplatser i nationalparken. Det är inte möjligt att duscha eller använda allmänna bastuturer utan tillstånd.</p>		x	x		<p>Ingen avgift tas ut för tältningen och därmed är det möjligt att duscha och använda allmänna bastuturer utan tillstånd.</p>

Mål: Vi utvecklar uppföljningen och naturvården i Skärgårdshavet

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologisk	Social	Ekonomisk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Kontinuerlig utveckling av naturvårdens verksamhet och arbetssätt. I Skärgårdshavet har högklassig naturvård en nyckelposition när det gäller att upprätthålla och öka den biologiska mångfalden. Den föränderliga omvärlden och förändringarna i bland annat miljöförhållandena förutsätter att naturvårdsverksamheten utvecklas kontinuerligt. De bästa resultaten uppnås när ny forsknings- och uppföljningsinformation utnyttjas i utvecklingen och naturvårdsexperten och de som arbetar med naturvård utvecklar vården tillsammans. Man identifierar och upprätthåller fungerande och kostnadseffektiva verksamhetssätt för planeringen och metoderna inom naturvården.</p>	<p>För att förbättra kvaliteten på skötseln och minska kostnaderna ska utvecklingen av naturvården vara kontinuerlig och vid behov snabbt reagera på förändringar i omvärlden.</p>	x		x	Möjlig konsekvens	<p>Om man fastnar i gamla verksamhetsmodeller i brist på utvecklingsarbete kan naturvårdens ekologiska effektivitet och lönsamhet försämrats. Det årliga informationsutbytet mellan experter på naturvård och dem som genomför naturvården är viktigt för att hitta kostnadseffektiva och effektiva naturvårdsmetoder. Varje år garanteras resurser för kontinuerlig utveckling av naturvårdsarbetet.</p>
<p>Vi utreder hur igenväxningen av öppna naturtyper utvecklas. - En metod för fjärranalys utvecklas för</p>	<p>Stoppandet av igenväxningens utveckling har en avgörande inverkan på de öppna naturtyperna, som slutligen försvinner om de växer igen. Genom att utnyttja</p>	x		x	Möjlig konsekvens	<p>Arterna i de öppna naturtyperna minskar om igenväxningen inte upptäcks i tid. Resurserna för att utveckla fjärranalysmetoden säkerställs för att följa upp</p>

<p>att bedöma växtlighetens täckning och möjligheten att använda fjärranalys utreds för att i större utsträckning följa upp igenväxningen av Skärgårdshavets öppna naturtyper.</p> <p>- En metod testas i den yttre skärgården, där det finns tecken på igenväxning av skär och öar, men omfattningen är oklar.</p>	<p>fjärranalys möjliggörs kostnadseffektiv uppföljning av stora områden. Med hjälp av uppföljningen kan man vidta skötselåtgärder i tid, vilket är av avgörande betydelse för bevarandet av utrotningshotade arter. Dessutom ökar vårdkostnaderna om röjningarna görs efter att igenväxningen är långt framskriden.</p>					<p>igenväxningen.</p>
<p>Utveckling av uppföljningarna för att upptäcka förändringar. - Uppföljningarna utvecklas till en kostnadseffektiv helhet som producerar information om naturtyper och arter och som anpassar sig till olika resurssituationer, och som utöver riksomfattande uppföljningar endast omfattar uppföljningar som behövs i skärgården.</p> <p>- I uppföljningarna utnyttjas fjärranalys så mycket som möjligt. Man strävar också efter att kombinera tillståndspliktigt forskningsmaterial från olika aktörer för uppföljningarna.</p> <p>- I utvecklingsplanerna för uppföljningen beaktas andra utvecklingsprojekt inom miljöförvaltningens uppföljning (t.ex. Finlands miljöcentrals utvecklingsprojekt för naturinformation).</p>	<p>Uppföljningen av naturvården är en viktig del av naturskyddsarbetet i skärgården liksom på andra håll. Uppföljningen ger information om naturvårdens effektivitet. Utnyttjandet av fjärranalysmetoder i uppföljningarna förbättrar kostnadseffektiviteten och aktuell uppföljningsinformation förbättrar naturvårdsarbetets kostnadseffektivitet och utvecklingen av effektiva metoder. Informationen som produceras i uppföljningarna är nyttig för att informera allmänheten om naturvården.</p>	<p>x</p>			<p>Möjlig konsekvens</p>	<p>I skärgården är det svårt att genomföra uppföljningen på grund av skärgårdsförhållandena. Den förutsätter specialkompetens på grund av det mångsidiga urvalet av naturtyper och det rika artbeståndet. Riskerna är att de är för tunga för att genomföras i skärgården eller inte direkt betjänar det regionala arbetet i skärgården. Detta kan man förbereda sig på genom att dimensionera antalet riksomfattande uppföljningar så att de blir skäligen i skärgården och genom att delta i projekt som planerar riksomfattande uppföljningar.</p>

Mål: Vi under kulturmiljön vetenskapligt.

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologisk	Social	Ekonomisk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
<p>Forskning om historia, kulturmiljö och lokal kultur stöds genom att samla in information om dem. Man söker för att den kulturarvsinformation som Naturtjänsterna samlar in är användbar och högklassig i forskningen om historia, kulturmiljö, landskap och lokal kultur. Kulturarvsinformationen är öppen. Inventeringsrapporterna</p>	<p>Forskningsdata stöder kännedomen om, uppskattningen av och skyddet av kulturarvsobjekt i planeringsområdet och bland allmänheten som är intresserad av skärgårdsfrågor. När forskningsrönen blir kända ökar allmänhetens medvetenhet om växelverkan mellan naturen och kulturarvet (t.ex. vårdbiotoper) och det har en sannolik indirekt långsiktig ekologisk effekt. De sociokulturella effekterna gäller det mentala och materiella kulturarvet. Effekterna är direkta och långvariga.</p>	<p>x</p>	<p>x</p>		<p>Ingen inverkan</p>	

och utredningarna publiceras så att de är tillgängliga för historia och miljöforskning på ett etablerat sätt. Även den geografiska informationen hålls öppet tillgänglig. Tjänster som väljs senare kan fungera som distributionsplattformar, till exempel portalen Agricola (https://agricolaverkko.fi/) och den nationella tjänsten avoindata.fi. Information om kulturarvet som är avsedd för allmänheten kan göras synlig via webbplatsen utinaturen.fi och Forststyrelsens kommunikation.						
---	--	--	--	--	--	--

Mål: Områden med liten mänsklig verksamhet erbjuder ett lugnt och tryggt förekomstområde för Skärgårdshavets fågelbestånd

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
Vi utreder störningar orsakade av turism och sjötrafik och deras inverkan på fågelarterna. Vi utreder störningar som orsakas av turism och sjötrafik och deras inverkan på fågelarterna för att utreda effekterna av områden med begränsning i rätten att färdas, zoner och områden med liten mänsklig aktivitet. Enligt undersökningar som gjordes i Skärgårdshavet på 1990-talet kan mänsklig aktivitet och närvaro ha en skadlig inverkan på vissa fågelarter. För att förebygga och lindra skadliga konsekvenser behövs en utredning om människans inverkan på fågelarterna.	Den ekologiska effekten gäller skärgårdsfåglarnas mångfald, utbredning och parantal samt bedömningen av deras tillstånd. Att utreda och beakta konsekvenserna av mänsklig verksamhet i intressebevakningen och områdesplaneringen tryggar bevarandet av fågelbestånden i området. Den sociala effekten gäller stärkande av hållbarheten och medvetenheten i rekreativ användning av området. Effekten är direkt, positiv och långvarig. Tillräckliga resurser och kompetens ska säkerställas för utredningen.	x	x		Möjlig konsekvens	Om det inte finns tillräckligt med information om konsekvenserna av mänsklig verksamhet kan den ha skadliga konsekvenser för fågelbestånden. Tillräckliga resurser tryggas för utredningen.

Mål: Övriga åtgärder

Åtgärd	Beskrivning av effekten	Ekologis k	Social	Ekonomi sk	Inverkan på direktivvärdena	Risker och förebyggande av dem
.						

21 Uppföljning av åtgärdernas genomförande och effektivitet

Förklaring På blanketten beskrivs de indikatorer som används vid uppföljningen av åtgärdernas genomförande och effektivitet samt deras nuvarande värden och målvärden.

Indikatorer för uppföljning av genomförandet av åtgärderna

Åtgärd	Indikatorklass	Precisering av indikator	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar
Skötsel av öppna vårdbiotoper med andra metoder än bete.	Övrigt	Areal (ha) med öppna vårdbiotoper som sköts kontinuerligt.			Arealen med öppna vårdbiotoper som sköts kontinuerligt ökar			ha	2033
Betesgång i öppna vårdbiotoper	Förverkligade arealer med iståndsatta och skötta vårdbiotoper (ha)	Öppna vårdbiotoper som sköts genom bete totalt.			Antalet betade vårdbiotoper ökar. Målnivå: åtminstone på nuvarande nivå, i bästa fall omfattas alla potentiella objekt av skötseln.			ha	2030
Främjande av åretruntturism på Öro.	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Uppdatering av utvecklingsplanen för Öro					1	st.	2024
Undervattenskulturarv beaktas i inventeringen av havsnaturen	Mängden kulturarvsinventeringar (ha)	Del av inventeringen av undervattensnaturen			God täckning i inventerade områden				
Uppföljningen av de viktigaste naturtyperna som kräver naturvård fortsätter och kompletteras	Övrigt	Antal skötselfigurer som ska följas upp			Högst 25 procent av uppgifterna i de skötselfigurer som följs upp är över 12 år gamla.	75	100	st.	2030
Uppföljning, skötsel och iståndsättning av kalkrika bergsslutningars öppenhet	Övrigt	Skötselareal (ha) för de kalkrika bergsslutningar som omfattas av skötsel under en femårsperiod.			Antalet kalkrika bergsslutningar som omfattas av skötselplaneringen ökar, minst 75 procent av förekomsterna omfattas av skötselplaneringen före 2035.			ha	
Iståndsättning av moskogor	Förverkligade arealer med iståndsatta och skötta skogar (ha)	Iståndsatta moskogor, verklig areal (ha)			26 ha	18	40	ha	2033
Objektspecifika förvaltningsplaner för beståndet av vitsvanshjort och rådjur	Antal förekomster/individer som ska elimineras (beskrivning)	Årliga jaktmängder och beståndets storlek						ind.	
Vi ordnar fågelkartläggningar i områden där man planerar att avlägsna främmande rovdjur	Kartläggning och kontroll av uppgifter om förekomsten av arter som ska skvddas (st.)	Kartlagda områden samt deras öar och skär st.			Skärgårdsfåglarna i ett eller flera områden kartläggs för att verifiera effekten av	2	4	st.	2025

					jakten på främmande rovdjur				
Skötsel av kulturarvsobjekt och vårdbiotoper (bete, röjning).	Situationen för genomförandet av iståndsättning och skötsel (= tot/mål) (%)	Del av indikatorn för naturvård			God				2028
Uppföljningen av kulturarvsobjekten producerar information för LAC-indikatorn och planeringen av underhållet.	Antal kulturarvsinventeringar (ha)	Antal objekt som följs upp			Alla meningsfulla objekt				2028
Med hjälp av underhåll och uppföljning åtgärdar man reparationskulden och anpassar sig till klimatförändringen.	Iståndsättning av skyddade byggnader (antal objekt) (st.)				Beräkningar och planer för alla objekt			st.	2028
Besökarundersökning och besökaruppföljning	Antal genomförda besökar- och företagsundersökningar (st.)	Antagandet är att besökarundersökningen görs vart femte år.				1	2	st.	2025
Besökarundersökning och besökaruppföljning	Övrigt	Nya fjärravlästa besöksräknare				1	2	st.	2025
Skärgårdsetikett utarbetas för besökare	Antal utvecklingsprojekt, rekreation (st.)	Öetikett					1	st.	2025
Ödestugor och naturstig tas ur bruk.	Rivning av servicestrukturer: antal objekt (st.)	Borttagning av Notvarpharuns ödestuga.					1	st.	2029
Ödestugor och naturstig tas ur bruk.	Rivning av servicestrukturer: antal objekt (st.)	På Pähkinäis och Boskär förnyas inte skyltarna när de når slutet av sin livscykel. Den markerade leden underhålls.					2	st.	2033
Ödestugor och naturstig tas ur bruk.	Rivning av servicestrukturer: antal objekt (st.)	På Holma förnyas inte skyltarna längs de två lederna när de når slutet av sin livscykel. I det skedet upphör också Forststyrelsen med underhållet av lederna.					2	st.	2033
En 5-årsplan utarbetas för att säkerställa upprätthållandet av nätverket av baser	Övrigt	5-årsplan för att säkerställa upprätthållandet av nätverket av baser			Plan har utarbetats			st.	2030
Kommunikation om betesgång	Antal utarbetade helheter av guidningsmaterial i terrängen (t.ex. naturstig) (st.)	Aktuella anvisningar på besöksmålen, objekt=ö.					10	st.	
Flyttning eller återinförande av en art till iståndsatta objekt	Antal förekomster/individer som ska flyttas (beskrivning)	Antal förflyttningar eller tillägg/år			2 förflyttningar eller tillägg/år	2	5	st.	2033
Skötsel av lövängar	Förverkligade arealer med	Arealen av de lövängar som			Arealen av lövängar			ha	2030

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

	istandsatta och skötta vårdbiotoper (ha)	vårdas.			som sköts årligen minskar inte				
Skötsel av lundar och beståndet av ädla lövträd	Förverkligade arealer med istandsatta och skötta skogar (ha)	Arealer och antal objekt som sköts				0	5	st.	2033
Skyddet av sandbankar utökas	Areal mark som förvärvats för naturskyddsändamål (ha)	Areal sandbankar som omfattas av skyddet			Varje ny tombolo stöder naturskydds nätverkets funktion			ha	2039
Samarbetet för att minska rådjursbeståndens överbetning utökas	Antal förekomster/individer som ska elimineras (beskrivning)	Antalet hjortarter som minskats genom samarbete						st.	
Vi ökar medvetenheten om effekterna av att avlägsna främmande rovdjur och uppmuntrar till medborgarobservationer	Övrigt	Antal meddelanden som publicerats om jakten			Varje år publiceras minst två meddelanden	2		st.	2029
För att stödja utvecklingen av naturturismen kan vid behov en företagsundersökning genomföras.	Antal genomförda besökar- och företagsundersökningar (st.)						1		2029
Lämplig turistverksamhet möjliggörs på Lammasluoto och Kappalholmen nära Nötö.	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Företagsverksamhet på Kappalholmen och/eller Lammasluoto.				1	2	st.	2030
Ansvarsfull turism som respekterar naturvärden möjliggörs på vissa platser.	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Mängden nya turismprodukter i nationalparken. Turismprodukterna kan anknyta till förnyande turism, fåraherdeverksamheten eller till exempel dagsutflykter.				5	10	st.	2028
För objekt som lämpar sig för turism utarbetas produktkort för företagare.	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Öspecifika produktkort				5	5	st.	2026
En regional samarbetsgrupp tillsätts för uppföljningen av genomförandet av turismplanen.	Övrigt	Inrättad samarbetsgrupp					1	st.	2025
Nya och kompletterande kartläggningar av havsnaturen	Mängden inventering av undervattensnaturen (ha)	Antalet aktuella kartläggningpunkter vid granskningstidpunkten jämförs med antalet punkter 2023.			Antalet aktuella kartläggningpunkter hålls på nivån 12/2023, varvid nivån på havsinformationen förblir tillräcklig för rapportering, statusbedömning, uppföljning och skyddsplanering.	0	10	%	2039
Vi märker ut områden där begränsningar gäller med hjälp	ÖVRIGT	Begränsningsområdesskyltar som satts ut i terrängen			Begränsningsområdena har märkts ut i				2025

av begränsningsområdesskyltar i terrängen.					terrängen				
Forststyrelsens Jakt- och fisketjänster uppdaterar och förenhetligar jaktarrondeavtalen för Skärgårdshavet	Övrigt	Antal uppdaterade jaktarrondeavtal					24	st.	2024
Effektiviserad jakt på mink och mårhund fortsätter systematiskt	Antal förekomster/individer som ska elimineras (beskrivning)	Antal öar och skär som är fria från främmande rovdjur			I skärgården kan man avlägsna främmande rovdjur på en tillräcklig nivå och hålla öarna tillräckligt fria från främmande rovdjur. Tillräcklig nivå innebär att främmande rovdjur inte hotar fågelbestånden.			st.	2029
Skötsel av hedar	Övrigt	Areal/uppföljningsperiod för hedar som iståndsatts och skötts kontinuerligt.			I genomsnitt hyggesbränns 6 ha hedar i hela Skärgårdshavet under en period på 2 år (hyggesbränning för grundläggande iståndsättning och kontinuerlig skötsel).			ha	2027
Vattenhushållningen på dikade myrar, fuktiga ängar och våtmarker förbättras	Förverkligade arealer med iståndsatta och skötta myrar (ha)	Arealer som sköts							2030
Iståndsättning av nätverket av solexponerade miljöer på ås- och moränöar	Övrigt	Förändringar i arealen av solexponerade miljöer som ska iståndsättas och skötas kontinuerligt: ha/år.			Arealen som genomgår grundläggande iståndsättning är minst 2 ha per år.	2	12	ha	
Vägen till Bjons på Jungfruskär förbättras	ÖVRIGT	Förbättring av väg			Vägen är i ett sådant skick att den kan användas för körning med fordon				2025
Ökning av antalet vårdbiotoper och skötselarealen samt förbättring av nätverkets sammankoppling	Förverkligade arealer med iståndsatta och skötta vårdbiotoper (ha)	Arealen av nya, iståndsatta vårdbiotoper (ha).			Cirka 40 hektar ängar och hagmarker är i behov av brådskaende iståndsättningar. Totalt behöver cirka 130 hektar ängar och hagmark iståndsättas.	40	130	ha	2034
Iståndsättning och högklassig skötsel av mnemosynefjärilens habitat samt uppföljning av arten	Övrigt	Livskraft hos populationerna av apollofjäril och mnemosynefjäril inom skötsel- och användningsområdet			Båda arterna uppnår en gynnsam skyddsnivå i skärgården				
Vi avlägsnar och bekämpar	Förverkligade arealer med	Arealen av öar, skär och			Varie renjord hektar			ha	2039

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

skräp som sköljts upp på stränderna i Skärgårdshavet	iståndsatta och skötta habitat (ha)	stränder som rengjorts från skräp från havet.			förbättrar naturskyddsnettverkets tillstånd				
Skötsel av trädbevuxna vårdbiotoper (andra än lövängar)	Förverkligade arealer med iståndsatta och skötta vårdbiotoper (ha)	Areal (ha) med trädbevuxna vårdbiotoper som sköts kontinuerligt.			: Arealen med trädbevuxna vårdbiotoper som sköts kontinuerligt ökar.			ha	2030
Utveckling av fåraherdeverksamheten eftersträvas.	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Någondera och/eller båda objekten får fungerande fåraherdeverksamhet.				1	2	st.	2028
Man strävar efter att möjliggöra utveckling av förnyande turism.	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Mängden produkter inom förnyande turism.				2	5	st.	2029
Synligheten för Skärgårdshavets nationalpark ska förbättras	Antal utarbetade helheter av guidningsmaterial i terrängen (t.ex. naturstig) (st.)	Information vid de centrala infartsplatserna, i gästhamnarna och förbindelsebåtarnas hamnar.					10	st.	2029
Informationen om indikatorarter som beskriver kvaliteten på de naturtyper som vårdas uppdateras regelbundet.	Kartläggning och kontroll av förekomsten av arter som ska skyddas (st.)	Kartläggning av indikatorarter vid naturvårdsobjekt (t.ex. betesområde eller ö): antal objekt som ska följas upp/år.			I samband med andra uppföljningar av arter görs uppföljningar vid cirka 10 objekt årligen.	5	20	st.	
Utvecklingsplanen för Örö uppdateras	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Utvecklingsplanen för Örö uppdateras.					1	st.	2026
I samband med halvtidsutvärderingen av skötsel- och användningsplanen uppdaterar vi ordningsstadgan i fråga om bestämmelserna om begränsningar i rätten att färdas	Antal nya/uppdaterade ordningsstadgar (st.)	Ordningsstadgorna för Skärgårdshavets nationalpark och Sjalö naturskyddsområde är uppdaterade och motsvarar behoven			Ordningsstadgan är uppdaterad utifrån befintlig ekologisk information				
Vi uppdaterar publikationen om utvecklingen av skärgårdsfåglarnas bestånd och nuläget för dem	ÖVRIGT	Publikation: Publikation om utvecklingen av skärgårdsfåglarnas bestånd och nuläget för dem			Publikationen om utvecklingen av skärgårdsfåglarnas bestånd och nuläget för dem har uppdaterats				2026
Strandnaturtypernas igenväxning begränsas och skräp som samlats på stränderna avlägsnas	Övrigt	Andelen strandnaturtyper i behov av skötsel av det totala antalet strandnaturtyper			Andelen strandnaturtyper som är i behov av skötsel utgör högst 10 procent av den totala mängden strandnaturtyper. Min 0 % och max. 10 %	0	10	ha	2033
Den övergripande planen för Skärgårdshavets naturvård uppdateras regelbundet	Övrigt	Uppdatering av Skärgårdshavets naturvårdsplan (st.)			Planen uppdateras regelbundet med cirka fem års mellanrum.	1	1	st.	2027
Planen för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet uppdateras efter 2030.	Antal utvecklingsprojekt, naturturism (st.)	Uppdatering av planen för ansvarsfull turism.					1	st.	2034
Behovet av att utöka antalet	Övrigt	Antalet konstruktioner som						st.	2027

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

jaktrelaterade konstruktioner vid rekreatjonsobjekt utreds		ökar jaktsäkerheten i Forststyrelsens informationssystem							
Vi utreder hur igenväxningen av öppna naturtyper utvecklas	Övrigt	Fjärranalysmetod för uppföljning av igenväxning.			1			st.	2026
Vi utreder restaureringsobjekt i höksångarens häckningsmiljö och utarbetar restaureringsplaner för dem	ÖVRIGT	Utarbetande av en iståndsättningsplan som omfattar bedömning av kvaliteten på de platser där höksångaren förekommer, bedömning av iståndsättningsbehovet och utarbetandet av iståndsättningsplaner			Iståndsättningsplanen är klar	1	1	st.	2027
Vi utreder potentiella restaureringsobjekt i havsmiljön och genomför restaureringar	Förverkligade arealer med iståndsatta och skötta vattenområden (ha)	Areal med genomförda restaureringsobjekt i havsmiljön			Åtgärder enligt den riksomfattande iståndsättningsplanen			ha	2029
Vi utreder utbredningen och förekomsten av fladdermusarter som påträffas i Skärgårdshavet	Kartläggning och kontroll av uppgifter om förekomsten av arter som ska skyddas (st.)	Antal kartlagda objekt st.			Nivån på fladdermusuppgifterna förblir tillräcklig för rapportering, statusbedömning, uppföljning och skyddsplanering.	15	50	st.	2027
Vi utreder konsekvenserna av vitsvanshjortarnas och rådjurens bete.	Övrigt	Uppföljning: undersökningsrutor som mäter hjortarnas inverkan på växtligheten och som synkroniseras med uppföljningen av naturtyper. Indikatoruppföljningar, det vill säga uppföljning av hotade arter som hjortar tycker om.						st.	2027
Vi följer upp stammarna av små rovdjur, såsom uttern, och deras eventuella inverkan på fåglarna	ÖVRIGT	Uppföljning av förekomsten av utter på fåglarnas häckningsöar			En grupp viktiga häckningsöar väljs ut där man följer förekomsten av utter, till exempel med viltkameror	5	15	st.	2026
Skydds- och begränsningsområdenas gränser införs på sjökort, elektroniska kartor och utflyktskartan	Antal utarbetade helheter av guidningsmaterial i terrängen (t.ex. naturstig) (st.)	Antal kartapplikationer och webbplatser med avgränsningar för skyddsområden (st.)			Skyddsområdenas avgränsningar syns på sjökort (på papper och elektroniska) och på hobbygruppers webbplatser.			st.	2039
Genomförandet av skyddet övervakas och uppgifterna i det geografiska informationssystemet hålls	Antal kulturarvsinventeringar (ha)	Antal objekt som övervakas			Alla meningsfulla objekt				2028

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

aktuella.									
Inventering, konditionsgranskning, dokumentering och värdering av kulturarvsobjekten i planeringsområdet	Mängden kulturarvsinventeringar (ha)	Antal inventerade kulturarvsobjekt			Alla objekt			ha	2028
Ödestugor, rast- och tältplatser samt leder som ska bevaras och underhållas.	Antal rastplatser som ska upprätthållas (st.)	Ödestugorna på Konungsskär och Gärskär, de obebyggda rastplatserna på Långlandet och Lilla Sundskär samt 14 utflyktshamnar.					18	st.	
Ödestugor, rast- och tältplatser samt leder som ska bevaras och underhållas.	Antal friluftsleder som ska underhållas (km)	Västra länken på Sjalö och leden på Dalskär.					3	km	
Uppdateringen av informationen om naturtyper i Natura 2000-områdena synkroniseras för att betjäna direktivrapporteringen	Övrigt	Regelbunden uppdatering av uppgifterna om Natura 2000-naturtyper i gamla naturskyddsområden och inventering i nya naturskyddsområden: Aktuella uppgifter om biotopfigurerna.			Uppgifterna om naturtyper som förändras snabbt är yngre än 6 år och uppgifterna om naturtyper som förändras långsamt är högst 12 år gamla.	80	100	%	2030
Tryggande och utveckling av talkoarbetet, miljöfostran och intressentgruppernas forsknings-/uppföljningsarbete	Övrigt	Antal talkoarbetsdagar (st.)			Mängden talkoarbete ökar				
Nationella avtal om hållbar naturturism ingås med turistföretagare.	Antal uppgjorda samarbetsavtal (st.)					30	60	st.	2026
Vi genomför och samordnar riksomfattande uppföljningar av skärgårdsfåglar	Kartläggning och kontroll av uppgifter om förekomsten av arter som ska skyddas (st.)	Antalet kartlagda områden för uppföljning av skärgårdsfåglar (st.)			7 områden för inventering av skärgårdsfåglar kartläggs vart tredje år i planeringsområdet.	2	4	st.	2025
Vi genomför och stöder intressentgruppernas uppföljning av hotade fågelarter och topprovdjur	Kartläggning och kontroll av uppgifter om förekomsten av arter som ska skyddas (st.)	Antalet kartlagda häckningsplatser			I fråga om sydlig kärrensäppa görs uppföljningen årligen (Jurmo fågelstation). För smätärnans del genomförs uppföljningen för närvarande i samband med uppföljningen av skärgårdsfåglar, en gång vart tredje år. Uppföljning av höksångarens häckningsbestånd görs	30	60	st.	2026

					varje tionde år. Berguven och havsörnen följs upp årligen av frivilliga.				
Vi genomför uppföljningar enligt havsförvaltningsplanens övervakningsprogram	Mängden inventering av undervattensnaturen (ha)	Antalet kartlagda dykningslinjer för uppföljning (st.)			28 övervakningslinjer för havsvården har kartlagts var tredje år i Skärgårdshavet			st.	2039
Vi planterar ut ålgräs och kransalger	Förverkligade arealer med iståndsatta och skötta vattenområden (ha)	Areal med genomförda utplanteringar			Utplanteringar enligt iståndsättningsplanen			ha	2029
Vi genomför kompletterande kartläggningar av skärgårdsfåglar	Kartläggning och kontroll av uppgifter om förekomsten av arter som ska skyddas (st.)	Område som kartläggs årligen och omfattar cirka 40–60 skär och öar som ska kartläggas samt den årliga uppföljningen av produktionen av ungar.			Nivån på informationen om fågelbeståndet förblir tillräcklig för rapportering, statusbedömning, uppföljning och skyddsplanering.	40	60	st.	2025
Forskning om historia, kulturmiljö och lokal kultur stöds genom att samla in information om dem.	Mängden kulturarvsinventeringar (ha)				Tillräckligt bra inventeringssituation				2028
Vi identifierar viktiga ruggnings- och höstrastplatser för sjöfåglar	Kartläggning och kontroll av uppgifter om förekomsten av arter som ska skyddas (st.)	Rast- och ruggningsplatser st.			De viktigaste rast- och ruggningsområdena har identifierats och deras arter och artmängder har kartlagts	15	50	st.	2026
Uppgifterna om hotade arter uppdateras regelbundet	Kartläggning och kontroll av uppgifter om förekomsten av arter som ska skyddas (st.)	Inspektioner av direktivarter, arter som kräver brådsökande skydd och arter som kräver särskilt skydd samt förekomsten av hotade arter (st.).			Av kontrollerna av förekomsten av arter som kräver brådsökande skydd och särskilt skydd samt av de mest hotade arterna (CR och EN) som omfattas av naturvård är högst 25 procent över 10 år gamla. Kontrollerna av förekomsten av direktivarter är mindre än 12 år gamla.	75	100	%	
Effektivare frivilligt skydd	Areal mark som förvärvats för naturskyddsändamål (ha)	Areal sandbankar som omfattas av skyddet			Varje ny hektar stöder naturskyddsnettverkets funktion	1		ha	2039
Minskning och bekämpning av främmande växtarter	Antal förekomster/individer som ska elimineras (beskrivning)	Situationen för genomförandet av iståndsättning och naturvård (%): Befintliga växtbestånd/förstörda växtbestånd jfr totala antalet växtbestånd			0 växtbestånd	95	100	%	2033

Planeringsområdets namn: Saaristomeren hoito- ja käyttösuunnitelma

Information vid besöksmålen; naturstig, infotavlor osv.	Antal utarbetade helheter av guidningsmaterial i terrängen (t.ex. naturstig) (st.)	Infotavlor för utflyktshamnar						13	16	st.	2027
Information vid besöksmålen; naturstig, infotavlor osv.	Antal utarbetade helheter av guidningsmaterial i terrängen (t.ex. naturstig) (st.)	Naturstig						13	15	st.	2027
Uppföljning av hållbarheten i rekreations- och turismanvändningen med hjälp av LAC-indikatorerna.	Övrigt	LAC-indikatorerna går igenom en gång per år. Indikatorerna kompletteras 2023–2029.					1/år		1	st.	
Utställningar som ska upprätthållas	Antal utarbetade helheter av guidningsmaterial i terrängen (t.ex. naturstig) (st.)	Uppdatering av utställningar som ska upprätthållas.							4	st.	2029

Indikatorer för uppföljning av effektiviteten

Skärgårdshavets användning för turism och rekreation är hållbar och stärker besökarnas förhållande till naturen, och all verksamhet följer naturskyddsområdenas värden.

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information
Områdets betydelse för lokalbefolkningen	Antalet lokala besökare i området, %	x		5	6	4		%	2025	
Besökarnas belåtenhetsindex	Besökarnas belåtenhet enligt nationalparkens besökarundersökning. Indexet består av olika delfaktorer, 1–5	x		4,43	4,5	4,30	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Besökarnas bedömning av hur förväntningarna uppfyllts	Besökarnas bedömning av hur förväntningarna förverkligats, 1–5	x		4,47	4,5	4,30	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Besökarnas bedömning av tjänsternas kvalitet	Besökarnas bedömning av tjänsternas kvalitet, 1–5	x		3,96	4,2	3,96	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Besökarnas bedömning av rekreativmiljöns kvalitet	Besökarnas bedömning av rekreativmiljöns kvalitet, 1–5	x		4,46	4,5	4,30	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Störningar som besökarna upplevt	Besökarnas upplevelse av störningar orsakade av slitage i terrängen, 1–5	x		4,56	4,6	4,50	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Störningar som besökarna upplevt	Besökarnas upplevelse av störningar orsakade av nedskräpning i terrängen, 1–5	x		4,31	4,5	4,30	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Störningar som besökarna upplevt	Besökarnas upplevelse av störningar orsakade av för många besökare, 1–5	x		4,36	4,5	4	5	1–5 (5 bäst)	2025	

Lokala ekonomiska effekter av besökarnas penninganvändning (€, åv)	Totala sysselsättningseffekter av besökarnas penninganvändning (€, åv)	x		59	75	59		årsverken	2025	
Lokala ekonomiska effekter av besökarnas penninganvändning (€, åv)	Totala inkomsteffekter av besökarnas penninganvändning på den lokala ekonomin (€/år)	x		6,95	8,5	7		€	2025	
Besökarnas rekreativsmotiv	Besökarnas bedömning av vikten av naturupplevelser, 1–5	x		4,82	4,8	4,50	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Besökarnas rekreativsmotiv	Besökarnas bedömning av vikten av att bekanta sig med kulturarv, 1–5	x		3,68	4	3,60	5	1–5 (5 bäst)	2030	
Användning i terrängen (st.)	Antal besök i skyddsområde, st.	x		72600	100000	75000	120000	st.	2025	
Användning av webbplatsen (st.)	Besök på Skärgårdshavets nationalparks sida på utinaturen.fi	x		157022	150000	100000		st.	2025	
Användning av webbplatsen (st.)	Besök på Öro.fi	x		35751	45000	25000		st.	2025	
Servicestrukturernas skick	Andel servicestrukturer i dåligt skick, %	x		7	4	0	7	%	2025	
Rekreativans användningens inverkan på hälsa och välbefinnande	Besökarnas upplevelse av inverkan på hälsa och välbefinnande, "hälsoindex"	x		4,39	4,5	4,30	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Miljöbelastning (t.ex. vedförbrukning, nedskräpning)	Användningens inverkan på vattenkvaliteten vid Björkö utflyktshamn: badvatten- och eutrofieringspaket	x		5	5	3	5	1–5 (5 bäst)	2025	Totalkväve, naturligt vatten µg/l, ammoniumkväve µg/l, totalfosfor µg/l, säkrade enterokocker, Enterolert MPN/100 ml, Escherichia coli, Colilert MPN/100 ml.
Miljöbelastning (t.ex. vedförbrukning, nedskräpning)	Rekreativans användningens inverkan på vattenkvaliteten i Insjön på Björkö: badvatten- och eutrofieringspaket	x		5	Målsättning 5 – ingen märkbar försämring	3	5	1–5 (5 bäst)	2025	Totalkväve, naturligt vatten µg/l, ammoniumkväve µg/l, totalfosfor µg/l, säkrade enterokocker, Enterolert MPN/100 ml, Escherichia coli, Colilert MPN/100 ml.
Miljöbelastning (t.ex. vedförbrukning, nedskräpning)	Förbrukning av ved, 3 års medeltal per 1 000 besök, p-m ³	x		0,48	0,40		0,55	p-m ³	2025	
Vi bevarar värdefulla kulturarvsobjekt										
Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information
Kulturarvsvärdenas tillstånd	Aktuell information om skicket på kulturhistoriska	x			98	70		%	2025	

	värdeobjekt, %									
Kulturarvsvärdenas tillstånd	Tillståndet för tomtningarna på campingområdet på Jurmo	x		5	5	3	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Kulturarvsvärdenas tillstånd	Tillståndet för kompasstenen och jungfrudansen på Björkö	x		5	5	3	5	1–5 (5 bäst)	2025	
Kulturarvsvärdenas tillstånd	Den relativa andelen kulturhistoriska värdeobjekt i gott eller medelmåttigt skick, %	x		87	80	75		%	2025	

Vi tryggar den biologiska mångfalden genom naturvård

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information

Vi bevarar den levande skärgårdskulturen i Skärgårdshavet

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information

Vi skyddar och bevarar Skärgårdshavets naturtyper och arter

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information

Allt terrängarbete som Forststyrelsen utför i skyddsområdena i Skärgårdshavet är hållbart och klimatsmart samt kostnadseffektivt och säkert.

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information

Vi värnar om och bevarar områden där mänsklig verksamhet är obetydlig

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information

Vi utvecklar skärgårdsforskningen i samarbete med olika intressentgrupper

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information

Skärgårdshavets attraktionskraft ökar och de lokala ekonomiska effekterna av hållbar naturturism ökar särskilt på öarna Örö och Jungfruskär.

Indikatorklass	Indikatorns namn	LAC	Utgångsnivå (text)	Utgångsnivå (num)	Målnivå (text)	Mål (min)	Mål (max)	Enhet	Målar	Mer information

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

22 Delaktighet		
Förklaring	Att höra medborgare och intressentgrupper i planeringen hör till Forststyrelsens och miljöförvaltningens verksamhetskoncept. Målet med delaktigheten är att få ett allmänt godkännande för målen och verksamheten i anslutning till naturvärden, att minska konflikterna mellan Forststyrelsen och intressegrupperna samt mellan olika intressegrupper, att få så mycket information, färdigheter och synpunkter som möjligt som grund för lösningarna, att få samarbetspartnerna att förbinda sig till målen och de centrala lösningarna i planen samt att skapa ett bestående samarbete mellan olika aktörer i området.	
Riktat engagemang		
Delaktighetsmetod	Engagerade instanser	Utsedd representant
Bilateralt engagemang; möte 21.2.2023	Forum Marinum, Åbo	Forum Marinum: Mikko Meronen, Ulla Teräs, Hanna Niittymäki och Otto Holmborg.
Bilateralt engagemang; möte 29.11.2022	Håll Skärgården Ren rf, Åbo	Håll Skärgården Ren: Aija Kaski och Katriina Murto.
Bilateralt engagemang; tema Bodö 15.11.2023	Bodö turistföretagare	Laura Simonen-Spicer
Bilateralt engagemang; tema rekreativ användning på Björkö 11.4.2023 och 29.9.2023.	Björkö turistföretagare	Santeri Knaapinen
Bilateralt engagemang; tema Öro 22.11.2023	Öro turistföretagare	Nina Liski-Tirkkonen, Janne Tirkkonen
Riktat engagemang på distans; tema att färdas på Skärgårdshavet 2.5.2023	Rederier och båttaxi	Laura Lehtonen
Riktat engagemang: enkät till områdets lokala jaktsällskap om jakt och jaktarrangemang i området hösten 2022.	Lokala jaktsällskap	Enkäten skickades ut till 11 jaktsällskap, åtta av dem svarade.
Riktat engagemang: mål och åtgärder för naturskydd på land 13.12.2023	Arkipelagia-sällskapet	Jouko Högmänder, Jouko Lehtonen, Mikko Jokinen; Roland Vösa, Esko Tainio, Maija Mussaari
Riktat engagemang: mål och åtgärder för naturskydd på land som anknyter till Arkipelagias verksamhet samt resultaten av enkät som riktats till forsknings- och hobbyaktörer, nya uppslag för samarbetet, turismplan. Närmare planering av fågelskyddet 8.11.23.	Arkipelagia-sällskapet	Arkipelagia: Jouko Högmänder och Mikko Jokinen. Forststyrelsen: Maija Mussaari, Roland Vösa
Riktat engagemang: begäran om uppgifter till Naturresursinstitutet om fiskbeståndet, fisket och fiskerihushållningen i planeringsområdet 27.10.23	Naturresursinstitutet	Mikko Olin, Sanna Kuningas, Markus Kankainen
Riktat engagemang; distansmöte på temat fisketurism i Skärgårdshavet 15.9.2023	Fisketurismföretagare i Skärgårdshavet	Västra Finlands fiskeguide: Mikael Sarelin, Hannu Holopainen
Riktat engagemang; möte på temat utveckling av nätverket av naturskyddsområden 29.5.2023	NTM-centralen i Egentliga Finland och lokala experter på naturskydd	Maija Mussaari
Riktat engagemang; tema utvärdering av Kappalholmen för friluftsliv och naturturism i framtiden 20.3.2023.	Pargas stad och lokal turistföretagare	James Simpson, Gabriel Sydänvirta
Riktat engagemang; tema paddlingsturism i Skärgårdshavet 14.3.2023.	Företagare inom paddlingsturism	Saara Söderlund och Andreas Wiberg/Naawa, G. Sydänvirta/Moving Heart, J. Enckell/Nagu Seakayak

Planeringsområdets namn: Saaristomerens hoito- ja käyttösuunnitelma

Riktat engagemang; tema Sjalö 30.11.2023	Sjalö turistföretagare, Pro Sjalö, Pargas stad, Turun yliopistokiinteistö	G. Ramberg, J. Hänninen, A.Wilenius (e-post), E. Suovanen och M. Luukanen
Riktat engagemang; frivilligarbete inom naturskyddet och rekreationsanvändningen 25.1.2023.	Arkipelagia-sällskapet	Arkipelagia: Mikko Jokinen och Oili Pyysalo
Riktat engagemang; webropol-enkät om behovet av rastplatser som kan reserveras 26.10–3.11.2023	Skärgårdshavets samarbetsföretagare	Enkät till nuvarande och potentiella avtals-samarbetsföretagare. Åtta svar inkom.
Sammanlagt 7 Teams-möten med samarbetsgruppen för arbetet med skötsel- och användningsplanen för Skärgårdshavet: 24.5.2022, 27.1.2023, 6.6.2023, 15.9.2023, 25.10.2023, 13.11.2023 och 11.12.2023. Utsedda representanter: NTM-centralen: Leena Lehtomaa, Jens Skog, Paavo Suominen/Leena Rannikko, Ilmari Viljanen, Kimitoön: Erik Lund, Nådendal: Tiina Rinne-Kylänpää/Saija Kajala, Pargas stad: Benjamin Donner/Viveca Smeds-Aalto Skärgårdshavets biosfärområde: Katja Bonnevier, Egentliga Finlands förbund: Timo Juvonen/Malla Rannikko-Laine	NTM-centralen i Egentliga Finland, Kimitoöns, Nådendals och Pargas kommuner, Egentliga Finlands förbund, Biosfärområdet	Representanter för NTM-centralen, regionens kommuner, Skärgårdshavets biosfärområde, Egentliga Finlands förbund
Workshoppar om ansvarsfull turism i Skärgårdshavet 22.11.2022 och 1.12.2022.	Visit-organisationerna och turistföretagare i Åbo, Kimitoön och Pargas	Leena Yli-Piipari
Egentliga Finlands kulturmiljöarbetsgrupp	Experter från Egentliga Finlands förbund, museer, städer, kommuner, NTM-centralen, ProAgria, Senatfastigheter m.fl.	Tapani Tuovinen
Maptionnaire-enkät för allmänheten; tema rekreationsanvändning. Distribution via Facebook 4–30.4.2023. Hela enkäten besvarades av 235 personer (delvis av 812 personer). De som besvarade den var i synnerhet seglare, men också paddlare, lokalinvånare, stugägare och motorbåtförare.	De som färdas i Skärgårdshavet.	Laura Lehtonen

Involvering av privata markägare (Privata skyddsområden och andra privata områden)

De som äger privata naturskyddsområden i planeringsområdet fick ett meddelande om skötsel- och användningsplanen för Skärgårdshavet 14.3.2023. I planområdet finns sammanlagt 125 privata naturskyddsområden. Meddelandet innehöll information om utarbetandet av skötsel- och användningsplanen, planens syfte samt möjligheten att delta i planeringen.

Öppet engagemang	Plats	Datum	Deltagare (antal)
Möte: Egentliga Finlands kulturmiljöarbetsgrupp	Konstens hus, Åbo	04.05.2023	15
Offentlig tillställning (Jurmo byalag): Fornlämningarna på Jurmo och vård och skydd av dem	Jurmo naturstuga	12.07.2023	40
Offentlig tillställning: den första offentliga tillställningen var ett hybridevenemang där vi presenterade planeringsområdet och dess centrala värden.	Skärgårdscentrum Korpoström/distansförbindelse	27.06.2022	15
Offentlig tillställning: besök i centrala skärgårdsbyar	Utö	14.11.2022	16
Offentlig tillställning: besök i centrala skärgårdsbyar	Jurmo	16.11.2022	18
Offentlig tillställning: besök i centrala skärgårdsbyar	Storlandet, Nagu, Pargas	03.02.2023	20
Offentlig tillställning: besök i centrala skärgårdsbyar	Högsåra	14.10.2022	20
Offentlig tillställning: besök i centrala skärgårdsbyar	Örö	13.10.2022	16

Offentlig tillställning: besök i centrala skärgårdsbyar	Nötö	10.10.2022	17
Utlåtanden och respons (sammandrag av utlåtanden bilaga 3)			
Begärda utlåtanden (st.)		Erhållna utlåtanden (st.)	
Sammanfattning av delaktigheten och dess inverkan på planen			
<p>Utifrån resultaten om delaktigheten har man i planen beaktat bland annat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveckling av forskningssamarbetet, eventuell användning av nätverket av baser i intressentgruppers arbete som stöder skötseln och användningen av området när Forststyrelsen inte själv behöver inkvartering - Utveckling av naturvården och frivilligarbetet - Förbättring av betessäkerheten - Upprätthållande och möjliggörande av lokal jakt- och fiskekultur inom de gränser som förordningarna tillåter - Utvidgning av tältområdena särskilt ur paddlarnas synvinkel - Förbättring av turistföretagarnas verksamhetsförutsättningar - Beaktande av områden med begränsningar i rätten att färdas och vildmarkszoner - Höjande av människors medvetenhet om bland annat skyddsområdenas läge och begränsningar - Möjliggörande av kvällsro för rekreationsanvändare i hamnområdena (inskrivning i ordningsstadgan) 			

